

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

TEKSTUALNI DIO – PROVEDBENE ODREDBE

OBRAZLOŽENJE

GRAFIČKI DIO – KARTOGRAFSKI PRIKAZI

Travanj 2025.

Elaborat:	Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Trpanj
Nositelj izrade:	Dubrovačko-neretvanska županija Općina Trpanj Jedinstveni upravni odjel Kralja Tomislava 41, HR-20240 Trpanj
Stručni izrađivač:	Grgurević & partneri d.o.o. Čanićeva 6, HR-10000 Zagreb

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

Županija: Dubrovačko-neretvanska županija	Općina: Općina Trpanj
Naziv prostornog plana: Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Trpanj	
Naziv kartografskog prikaza: TEKSTUALNI DIO – PROVEDBENE ODREDBE OBRAZLOŽENJE GRAFIČKI DIO – KARTOGRAFSKI PRIKAZI	
Broj kartografskog prikaza:	Mjerilo kartografskog prikaza:
Odluka o izradi prostornog plana (službeno glasilo): Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 2/22	Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana (službeno glasilo): Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 2/22
Javna rasprava (datum objave): 20. ožujka 2023. (dnevni tisak)	Javni uvid održan: Od 26. ožujka 2023. do 28. travnja 2023.
Pečat tijela odgovornog za provedbu javne rasprave:	Osoba odgovorna za provedbu javne rasprave: Nada Ivanković, dipl. iur. _____
Pravna osoba koja je izradila plan: Grgurević & partneri d.o.o., Čanićeva 6, 10000 Zagreb	
Suglasnost na plan prema članku 108. Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23): KLASA: 350-02/24-11/66, URBROJ: 531-08-1-2-24-7 od 23. prosinca 2024.	
Odgovorna osoba: Hrvoje Vidović, dipl. ing. arh. _____	Odgovorni voditelj: Hrvoje Vidović, dipl. ing. arh. _____
Pečat pravne osobe koje je izradila plan :	Pečat odgovornog voditelja:
Stručni tim u izradi plana: Prof. dr. sc. Oleg Grgurević, dipl. ing. arh., dipl. ing. šum. Ivona Jerković, dipl. ing. arh. Hrvoje Vidović, dipl. ing. arh. Ivana Šustić, dipl. ing. arh. Nikola Kašić, mag. ing. arch. Marina Krčalić, mag. ing. arch. Marko Jakelić, dipl. ing. arh.	Dragan Vlasisavljević, mag. sc. geol. Dr. sc. Hrvoje Carić, dipl. oec., dipl. struč. zaštite okoliša Duran Klepo, dipl. ing. građ. Božo Tomić, dipl. ing. el. Damir Šiljeg, mag. ing. el. Andrija Čuljak, mag. ing. mech.
Pečat predstavničkog tijela:	Predsjednik predstavničkog tijela: Ivan Veić _____
Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava:	Pečat nadležnog tijela:

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 14.06.2021

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

MBS:

080100816

OIB:

38971455962

EUID:

HRSR.080100816

TVRTKA:

- 8 Grgurević & partneri d.o.o. za planiranje i projektiranje
- 8 English Grgurević & Partners Ltd. for planning and design
- 8 Grgurević & partneri d.o.o.
- 8 English Grgurević & Partners Ltd.

SJEDIŠTE/ADRESA:

- 8 Zagreb (Grad Zagreb)
- Čanićeva 6

ADRESA ELEKTRONIČKE POŠTE:

- 11 mail@grgurevic.com

PRAVNI OBLIK:

- 1 društvo s ograničenom odgovornošću

PREDMET POSLOVANJA:

- 1 * - Zastupanje u prometu roba i usluga
- 2 * - kupnja i prodaja robe, obavljanje posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu
- 3 * - stručni poslovi prostornog uređenja
- 3 * - projektiranje, građenje, uporaba i uklanjanje građevina
- 3 * - nadzor nad gradnjom
- 8 * - stručni poslovi zaštite okoliša
- 8 * - istraživanje i razvoj iz područja građevinarstva, arhitekture i zaštite okoliša i prirode
- 8 * - usluge informacijskog društva
- 8 * - poslovanje nekretninama
- 8 * - posredovanje u prometu nekretnina
- 8 * - uređenje interijera
- 8 * - poslovi upravljanja nekretninom i održavanje nekretnina
- 8 * - djelatnost upravljanja projektom gradnje
- 8 * - djelatnost ispitivanja
- 8 * - djelatnost prethodnih istraživanja
- 8 * - savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem

OSNIVAČI/ČLANOVI DRUŠTVA:

- 9 HRVOJE VIDOVIĆ, OIB: 04392550880

Izrađeno: 2021-06-14 09:29:57
Podaci od: 2021-06-14

D004
Stranica: 1 od 4

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 14.06.2021

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

OSNIVAČI/ČLANOVI DRUŠTVA:

- Zagreb, ULICA GRADA VUKOVARA 52D
- 6 - član društva
- 10 IVONA JERKOVIĆ, OIB: 07018665978
- Zagreb, ULICA VLADIMIRA NAZORA 14
- 6 - član društva
- 12 Ivana Šustić, OIB: 86088702179
- Zagreb, Rebrovac 25
- 12 - član društva

OSOBE OVLAŠTENE ZA ZASTUPANJE:

- 9 HRVOJE VIDOVIĆ, OIB: 04392550880
- Zagreb, ULICA GRADA VUKOVARA 52D
- 7 - direktor
- 7 - zastupa društvo pojedinačno i samostalno, postao direktor 01.10.2013. godine
- 10 IVONA JERKOVIĆ, OIB: 07018665978
- Zagreb, ULICA VLADIMIRA NAZORA 14
- 7 - direktor
- 7 - zastupa društvo pojedinačno i samostalno, postala direktor 01.10.2013. godine

TEMELJNI KAPITAL:

- 3 20.100,00 kuna

PRAVNI ODNOSI:

Osnivački akt:

- 1 Ugovor o osnivanju od 17. prosinca 1990. godine, Odluka o statusnoj promjeni poduzeća u d.o.o. od 06.04.1992. usklađenisa ZTD-om dana 13.11.1995. godine i sastavljen u novom obliku kao Društveni ugovor.
- 2 Društveni ugovor o usklađenju od 13.11.1995. godine izmijenjen u čl. 5 - odredbe o predmetu poslovanja, čl. 8, čl. 9 - odredbe o temeljnom kapitalu, Društveni ugovor je dostavljen u zbirku isprava kao pročišćeni tekst.
- 3 Odlukom članova društva od 09.09.2008. godine izmijenjen je Društveni ugovor od 31.12.1997. godine u cijelosti, te u pogledu tvrtke, djelatnosti i temeljnog kapitala. Društveni ugovor od 09.09.2008. godine u utvrđenom tekstu dostavljen sudu i uložen u zbirku isprava.
- 8 Članovi društva, donijeli su dana 21.06.2017. godine Odluke o promjeni tvrtke, predmetu poslovanja i izmjeni Društvenog ugovora od 09.09.2008. godine potpuno novim tekstom Društvenog ugovora od 21.06.2017. godine koji je dostavljen sudu i uložen u zbirku isprava.
- 11 Odlukom članova društva od 19. ožujka 2020. godine Društveni ugovor od 21.06.2017. godine izmijenjen je u cijelosti te u pogledu odredbi o broju poslovnih udjela. Društveni ugovor od 19.03.2020. godine dostavljen je sudu i uložen u zbirku isprava.

Promjene temeljnog kapitala:

Izrađeno: 2021-06-14 09:29:57
Podaci od: 2021-06-14

D004
Stranica: 2 od 4

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 14.06.2021

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

PRAVNI ODNOSI:

Promjene temeljnog kapitala:

- 2 Odlukom osnivača od 30.12.1997. godine povećan je temeljni kapital društva za 18.598,00 kn tako da je time temeljni kapital uvećan na 18.600,00 kn unosom stvari u društvo. Preuzeta su dva temeljna uloga i to jedna nominalno 9.800,00 kn i jedan nominalno 8.800,00 kn.
- 3 Odlukom članova društva od 09.09.2008. godine o povećanju temeljnog kapitala, povećan je temeljni kapital sa 18.600,00 kn za 1.500,00 kn na 20.000,00 kn linearnim povećanjem temeljnih uloga. Preuzeti su svi temeljni ulogi.

OSTALI PODACI:

- 1 Subjekt je bio upisan kod Trgovačkog suda u Zagrebu pod reg.ul.br. 1-11242.

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA:

	Predano	God.	Za razdoblje	Vrsta izvještaja
eu	30.06.20	2019	01.01.19 - 31.12.19	GFI-POD izvještaj

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU Tt	Datum	Naziv suda
0001 Tt-95/5815-2	04.02.1998	Trgovački sud u Zagrebu
0002 Tt-97/7183-10	25.10.2001	Trgovački sud u Zagrebu
0003 Tt-09/1211-2	10.02.2009	Trgovački sud u Zagrebu
0004 Tt-10/11449-2	12.10.2010	Trgovački sud u Zagrebu
0005 Tt-11/4098-2	28.03.2011	Trgovački sud u Zagrebu
0006 Tt-12/22059-2	16.01.2013	Trgovački sud u Zagrebu
0007 Tt-13/23015-2	11.10.2013	Trgovački sud u Zagrebu
0008 Tt-17/26236-2	11.07.2017	Trgovački sud u Zagrebu
0009 Tt-18/19968-1	16.05.2018	Trgovački sud u Zagrebu
0010 Tt-18/37657-1	12.10.2018	Trgovački sud u Zagrebu
0011 Tt-20/8959-2	28.04.2020	Trgovački sud u Zagrebu
0012 Tt-20/8962-2	15.05.2020	Trgovački sud u Zagrebu
eu /	21.06.2010	elektronički upis
eu /	21.03.2011	elektronički upis
eu /	29.03.2012	elektronički upis
eu /	25.03.2013	elektronički upis
eu /	24.06.2014	elektronički upis
eu /	30.06.2015	elektronički upis
eu /	30.06.2016	elektronički upis
eu /	28.04.2017	elektronički upis
eu /	27.04.2018	elektronički upis
eu /	30.04.2019	elektronički upis
eu /	30.06.2020	elektronički upis

Izrađeno: 2021-06-14 09:29:57
Podaci od: 2021-06-14

D004
Stranica: 3 od 4

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

Elektronički zapis
Datum: 14.06.2021

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

Sudska pristojba po Tbr. 29. st. 1. Uredbe o tarifi sudskih pristojbi (NN br. 53/19), za izvadak iz sudskog registra u iznosu od 20.00 Kn naplaćena je elektroničkim putem.

Ova isprava je u digitalnom obliku elektronički potpisana certifikatom:
CN=sudreg, L=ZAGREB,
O=MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE HR72910430276, C=HR

Broj zapisa: 00fTR-Yk0Do-o8IL3-rbiTd-jVYgT
Kontrolni broj: vMaNQ-Bvt4M-zArWr-C9koI

Skeniranjem ovog QR koda možete provjeriti točnost podataka.
Isto možete učiniti i na web stranici
http://sudreg.pravosudje.hr/registar/kontrola_izvornika/ unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.
U oba slučaja sustav će prikazati izvornik ovog dokumenta. Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, Ministarstvo pravosuđa i uprave potvrđuje točnost isprave i stanje podataka u trenutku izrade izvotka.
Provjera točnosti podataka može se izvršiti u roku tri mjeseca od izdavanja isprave.

Izrađeno: 2021-06-14 09:29:57
Podaci od: 2021-06-14

D004
Stranica: 4 od 4

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GRADITELJSTVA
I PROSTORNOGA UREĐENJA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 20
Tel: 01/ 3782 444 Fax: 01/ 3772 822

Uprava za prostorno uređenje

Sektor za sustav prostornog uređenja

Klasa: UP/I-350-02/13-07/3

Urbroj: 531-05-1-13-3

Zagreb, 22. veljače 2013.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, povodom zahtjeva tvrtke „GRGUREVIĆ I PARTNERI“ d.o.o. iz Zagreba, Savska 19/III, zastupane po direktoru: Olegu Grgureviću, dipl. ing. arh., za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, na temelju članka 9. Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine", br. 152/08, 124/09, 49/11), donosi

RJEŠENJE

I. Tvrtki „GRGUREVIĆ I PARTNERI“ d.o.o. iz Zagreba, Savska 19/III, daje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova izrade nacrtu dokumenata prostornog uređenja i nacrtu izvješća o stanju u prostoru, te obavljanje poslova u vezi s pripremom i donošenjem dokumenata prostornog uređenja.

II. Osoba iz točke I. izreke ovoga rješenja dužna je Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva dostaviti obavijest i dokumentaciju o naknadnoj promjeni uvjeta značajnih za davanje ove suglasnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

III. Suglasnost iz točke I. izreke ovoga rješenja oduzet će se ako pravna osoba prestane ispunjavati uvjete propisane za davanje suglasnosti ili ako poslove navedene u suglasnosti obavlja protivno propisima koji uređuju prostorno uređenje.

Obrazloženje

Tvrtka „GRGUREVIĆ I PARTNERI“ d.o.o. iz Zagreba, Savska 19/III, podnijela je ovom Ministarstvu zahtjev za davanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova izrade nacrtu dokumenata prostornog uređenja i nacrtu izvješća o stanju u prostoru, te obavljanje poslova u vezi s pripremom i donošenjem dokumenata prostornog uređenja.

Zahtjev je osnovan.

Prema odredbi članka 2. Pravilnika o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja („Narodne novine“ br. 118/09), suglasnost za obavljanje stručnih poslova izrade nacrtu dokumenata prostornog uređenja i nacrtu izvješća o stanju u prostoru te obavljanje poslova u vezi s pripremom i donošenjem dokumenata prostornog uređenja daje se pravnoj osobi koja u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme ima zaposlenu najmanje jednu osobu: - koja ima pravo uporabe strukovnog naziva ovlaštenu arhitekt, položeni stručni ispit za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, najmanje 5 godina radnog iskustva na stručnim poslovima prostornog uređenja i koja je sudjelovala u izradi dokumenata prostornog uređenja, - arhitektonske struke koja ima akademski naziv magistar inženjer, stručni naziv stručni specijalist inženjer, akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus), stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) ili stručni naziv stručni pristupnik, odnosno osobu arhitektonske struke koja je na drugi način propisan posebnim propisom stekla odgovarajući stupanj obrazovanja, te koja ima položen stručni ispit za obavljanje stručnih poslova

-2-

prostornog uređenja i - tehničke, biotehničke, prirodoslovne ili društvene struke koja ima akademski naziv magistar, stručni naziv stručni specijalist, odnosno stručni specijalist inženjer, akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus), stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) ili stručni naziv stručni pristupnik, odnosno osobu navedene struke koja je na drugi način propisan posebnim propisom stekla odgovarajući stupanj obrazovanja.

Podnositelj zahtjeva priložio je dokaze propisane člankom 5. navedenog Pravilnika i to za slijedeće zaposlenike:

- Ivona Jerković, dipl. ing. arh., ovlaštena arhitektica, br. ovl. 3725,
- Hrvoje Vidović, dipl. ing. arh., ovlašten arhitekt, br. ovl. 3718,
- Slaven Letica, mag.ing.arch.

Uvidom u navedenu dokumentaciju utvrđeno je da podnositelj zahtjeva ispunjava sve uvjete za izdavanje zatražene suglasnosti, propisane odredbom članka 2. navedenog Pravilnika.

Slijedom izloženog, a na temelju odredbe članka 96. stavak 1. Zakona o općem upravnom postupku u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", br. 47/09), riješeno je kao u točki I. izreke ovog rješenja.

U točki II. izreke ovoga rješenja odlučeno je u skladu s člankom 7. stavkom 3. Pravilnika o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.

Upozorenje iz toč. III. izreke ovog rješenja u skladu je s člankom 10. Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji.

Upravna pristojba u državnim biljezima u iznosu od 70,00 kn po Tar.br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine", br. 8/96, 131/97, 163/03, 60/08, 20/10) nalijepljena je na zahtjevu i poništena.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku, te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u Zagrebu. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog rješenja i predaje se neposredno ili preporučeno poštom Upravnom sudu u Zagrebu.

Dostaviti:

1. „GRGUREVIĆ I PARTNERI“ d.o.o. iz Zagreba, Savska 19/III
2. Odjel za inspekcijski nadzor ovlaš. osoba za izradu dokumenata prostornog uređenja, ovdje
3. Evidencija suglasnosti, ovdje
4. Spis, ovdje

GRGUREVIĆ & PARTNERI
Čanićeva 6 | HR-10000 Zagreb | +385 1 4843168 | mail@grgurevic.com

Zagreb, 22. rujna 2022.

Na temelju čl. 82. Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)
donosi se

RJEŠENJE

kojim se ovlašteni arhitekt urbanist Hrvoje Vidović, dipl. ing. arh.,

rješenje klasa: UP/I-034-02/16-02/424, ur.broj: 505-04-16-01, od 25. travnja 2016.,

imenjuje kao odgovorni voditelj izrade *Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Trpanj*.

Direktor

Ivona Jerković, dipl. ing. arh.

A circular stamp with the text "GRGUREVIĆ & PARTNERI" around the perimeter. Overlaid on the stamp is a handwritten signature in dark ink.

REPUBLIKA HRVATSKA

HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA

Klasa: UP/I-034-02/16-02/424

Urbroj: 505-04-16-01

Zagreb, 25. travnja 2016.

Hrvatska komora arhitekata odlučujući o upisu HRVOJA VIDOVIĆA, dipl.ing.arh., iz ZAGREBA, GRADA VUKOVARA 52D, OIB: 04392550880 u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, na temelju članka 6. i članka 26. Pravilnika o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata, te temeljem članka 26. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (Narodne novine broj 78/15), i članka 37. Statuta Hrvatske komore arhitekata (Narodne novine broj 140/15), po službenoj dužnosti donosi

RJEŠENJE

1. U **Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista** upisuje se **HRVOJE VIDOVIĆ**, dipl.ing.arh., iz ZAGREBA, GRADA VUKOVARA 52D, pod rednim brojem **290**, s danom upisa **25.04.2016.** godine.
2. Upisom u **Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista**, **HRVOJE VIDOVIĆ**, dipl.ing.arh., stječe pravo na uporabu strukovnog naziva "**ovlašteni arhitekt urbanist**" i pravo na obavljanje stručnih poslova temeljem članka 47. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i članka 48. Statuta Hrvatske komore arhitekata, te pravo na pečat i iskaznicu ovlaštenog arhitekta urbanista.
3. Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, HRVOJU VIDOVIĆU, dipl.ing.arh. Komora izdaje pečat i iskaznicu ovlaštenog arhitekta urbanista.

Obrazloženje

Sukladno članku 66. stavku 1. (Narodne novine broj 78/15), Komora je dužna ustrojiti imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, ovlaštenih voditelja građenja i imenik ovlaštenih voditelja radova u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu tog Zakona.

Sukladno navedenoj zakonskoj odredbi, Komora je ustrojila Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, kao zasebni imenik.

Temeljem članka 66. stavka 1. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju Hrvatska komora arhitekata po službenoj je dužnosti provela postupak upisa HRVOJA VIDOVIĆA, dipl.ing.arh., iz ZAGREBA, GRADA VUKOVARA 52D u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista te utvrdila sljedeće:

- da je HRVOJE VIDOVIĆ, dipl.ing.arh. upisan u Imenik ovlaštenih arhitekata temeljem rješenja Klasa:UP/I-350-07/11-01/3718 Urbroj:505-11-1 od 13.04.2011. godine.

HRVOJE VIDOVIĆ, dipl.ing.arh., je prema odredbama Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji bio upisan u Imenik ovlaštenih arhitekata.

Uvidom u rješenje Odbora za upis Hrvatske komore arhitekata Klasa:UP/I-350-07/11-01/3718 Urbroj:505-11-1 od 13.04.2011. godine utvrđeno je da Hrvoje Vidočić udovoljava uvjetima za upis u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista iz članka 27. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju te uvjetima iz članka 6. Pravilnika o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata.

Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, ovlašteni arhitekt urbanist stječe pravo na obavljanje stručnih poslova temeljem članka 47. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i članka 48. Statuta Hrvatske komore arhitekata.

Temeljem ovako utvrđenog činjeničnog stanja ispunjeni su uvjeti propisani u čl. 66. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju kojim je Hrvatska komora arhitekata bila dužna ustrojiti Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista i sukladno tome provesti upis HRVOJA VIDOVIĆA, dipl.ing.arh. u navedeni Imenik.

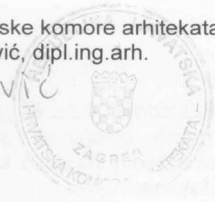
Slijedom ovako utvrđenog činjeničnog stanja predmetu je valjalo udovoljiti, te primjenom odredaba Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i Statuta Hrvatske komore arhitekata i gradnje riješiti kao u izreci.

Uputa o pravnom lijeku: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, u roku od 15 dana od dostave ovog rješenja.

Predsjednica Hrvatske komore arhitekata

Željka Jurković, dipl.ing.arh.

Željka Jurković

Dostaviti:

1. HRVOJE VIDOVIĆ, ZAGREB, GRADA VUKOVARA 52D
2. U Zbirku isprava Komore

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO PROSTORNOGA UREĐENJA,
GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE

UPRAVA ZA PROSTORNO UREĐENJE I
DOZVOLE DRŽAVNOG ZNAČAJA

KLASA: 350-02/24-11/66
URBROJ: 531-08-1-2-24-7
Zagreb, 23.12.2024.

P/10281407

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA		
OPĆINA TRPANJ		
Primljeno:	20.01.2025.	
Klasifikacijska oznaka:	Org.jed.:	
350-02/12-01/01	tdl	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij:

OPĆINA TRPANJ
Jedinstveni upravni odjel
Kralja Tomislava 41
20240 TRPANJ

PREDMET: Općina Trpanj, Suglasnost na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna
Prostornog plana uređenja Općine Trpanj
- suglasnost, izdaje se

VEZA: dopis Klasa: 350-02/12-01/01, Ur.broj: 2117/07-05/01-24-2 od
13. veljače 2024.g. i Urbroj: 2117/07-05/01-24-6 od 17. prosinca 2024.g.

Temeljem odredbi članka 108. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br.153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23 - u daljnjem tekstu Zakon), Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Zagreb, i z d a j e

SUGLASNOST

da je konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Trpanj ("Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 1/09 i 8/16), izrađen u skladu s odredbama Zakona kojima se uređuje zaštićeno obalno područje mora.

DRŽAVNA TAJNICA

Dunja Magaš

SADRŽAJ:

- I TEKSTUALNI DIO – PROVEDBENE ODREDBE
- II OBRAZLOŽENJE
- III GRAFIČKI DIO – KARTOGRAFSKI PRIKAZI

I TEKSTUALNI DIO – PROVEDBENE ODREDBE
pročišćeni tekst

1. Uvjeti određivanja namjene površina

Članak 3.

OBUHVAT PLANA

(1) Prostorni plan uređenja Općine Trpanj (dalje: Plan) obuhvaća područje Općine Trpanj (dalje: JLS) te se primjenjuje unutar zakonski utvrđenih granica iste. Granica JLS na moru preuzeta je iz Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije.

(2) Plan utvrđuje uvjete za dugoročno uređenje područja JLS, svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša, te posebno zaštitu kulturnih dobara, vrijednih dijelova prirode i krajobraza.

(3) Plan obuhvaća kopnenu površinu od 35,70 km². U skladu s dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima, Plan daje uvjete uređenja i pomorskog dobra odnosno priobalnog područja (akvatorija).

(4) U obuhvatu Plana nalaze se, prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, četiri naselja: Trpanj, Duba Pelješka, Gornja Vrućica i Donja Vrućica.

Članak 4.

OSNOVNE KATEGORIJE KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA

(1) Područje obuhvata Plana razgraničeno je prema osnovnim kategorijama korištenja i namjene površina, što je prikazano na kartografskom prikazu „1. Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25.000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

(2) Površine građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za izdvojene namjene razgraničene su na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5.000 na katastarskom planu kao podlozi. Time su precizno razgraničene od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti koje se s obzirom na svoju namjenu mogu odvijati izvan građevinskih područja. Izvan građevinskih područja gradnja je moguća samo iznimno, a u skladu s odredbama Plana, odnosno dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima.

Članak 4.a

RAZGRANIČENJE POVRŠINA PREMA NAMJENI

(I) Prema korištenju i namjeni površina obuhvat Plana razgraničen je kako slijedi:

a) unutar građevinskih područja, na:

I. površine naselja – građevinska područja naselja (GPN) unutar kojih su razgraničene površine:

– mješovite namjene

– isključive namjene:

a. ugostiteljsko-turističke: hotel (T1), turističko naselje (T2), kamp (T3)

b. infrastrukturne (IS)

c. sportsko-rekreacijske: sportski centar (R3), kupališta (R2)

d. poslovne: opća (K)

e. luka nautičkog turizma

f. zaštitne zelene površine (Z)

g. društvene: vjerske (D7).

2. površine izvan naselja za izdvojene namjene – unutar izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja), isključive namjene:

– gospodarske – poslovne: pretežito trgovačka (K1), pretežito uslužna (K2), pretežito komunalno-servisna (K3), pretežito reciklažna (K4)

– gospodarske – ugostiteljsko-turističke: kamp (T3), u istraživanju (T*)

– groblja (+)

b) izvan građevinskih područja na:

I. poljoprivredne i šumske površine:

– šumske površine isključivo osnovne namjene:

a. gospodarske i zaštitne (Š1)

– poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene:

a. osobito vrijedno obradivo tlo (P1)

b. vrijedno obradivo tlo (P2)

c. ostala obradiva tla (P3)

– ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište

2. površine infrastrukturnih sustava (IS):

– prometnog

– elektroenergetskog

– sustava telekomunikacija

– vodnogospodarskog

– sustava obrade, skladištenja i odlaganja otpada

3. vodene površine i površine mora:

– površine bujičnih vodotoka

– površine mora:

a. za prometne djelatnosti:

i. luke otvorene za javni promet

ii. luke posebne namjene:

1. luke nautičkog turizma

2. sportske luke

b. površine uzgajališta (marikultura): kavezni uzgoj riba (H2)

c. ostale vodene površine.

(2) Navedena razgraničenja utvrđena su i ucrtana na kartografskom prikazu „1. Korištenje i namjena površina“, kartografskim prikazima serije „2. Infrastrukturni sustavi“, sve u mj. 1:25.000 te detaljnije na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mj. 1:5.000.

Članak 4.b

NAMJENA POVRŠINA

(1) Površine naselja, odnosno građevinska područja naselja (GPN) utvrđena ovim planom, razgraničena su na:

a) površine mješovite namjene u kojima prevladava stanovanje, a osim njega sadrže i druge površine i sadržaje kako slijedi (koji se ostvaruju neposrednom provedbom Plana, odnosno razgraničavaju i detaljnije planiraju urbanističkim planovima uređenja, u skladu s uvjetima utvrđenim ovim planom):

1. javne i zaštitne zelene površine

2. površine infrastrukturnih sustava, prometnih građevina i pojaseva s površinama za promet u kretanju i mirovanju, površine obale i lučke infrastrukture

3. površine javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske i sl.)

4. sportsko-rekreacijske površine

5. manje površine gospodarske namjene (ugostiteljsko-turističke, uslužne, trgovačke, za proizvodnju manjeg opsega – zanatske, komunalno-servisne, i sl.) bez nepovoljnih utjecaja na život u dijelu površine naselja mješovite namjene

6. površine ostalih infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju

7. druge namjene i sadržaje, koji nisu nespojivi sa stambenom namjenom

b) površine isključive namjene.

(2) Površine isključive namjene razgraničene su unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja te, iznimno, unutar građevinskih područja naselja. Isključivu namjenu ima površina čije je korištenje podređeno jednoj osnovnoj namjeni. Na površini isključive namjene utvrđene ovim planom mogu se graditi, odnosno

urbanističkim planovima uređenja planirati, samo oni drugi sadržaji (odnosno njihove površine) koji proizlaze iz potrebe osnovne namjene.

(3) Površine gospodarske – poslovne namjene, planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina poslovne namjene, kako slijedi: opća (K) za smještaj uslužnih, uredskih, zabavnih, ugostiteljskih (bez smještaja), trgovačkih sadržaja, tržnice i sl. te zanatskih radionica, pogona komunalnih poduzeća uključivo službu vatrogastva, stanice za tehnički pregled vozila i sl., kao i proizvodnih sadržaja malog opsega bez negativnog utjecaja na stanovanje; uslužna namjena (K1): za uslužne, uredske, zabavne, ugostiteljske sadržaje i sl.; trgovačka namjena (K2): za robne kuće, izložbeno-prodajne salone, trgovačke centre, tržnice i sl., te sve sadržaje dopuštene i na površinama uslužne namjene; komunalno-servisna namjena (K3): za pogone komunalnih poduzeća, službu vatrogastva, reciklažna dvorišta, stanice za tehnički pregled vozila i sl.; reciklažna (K4) za smještaj građevina za gospodarenje otpadom (skladište otpada, reciklažno dvorište, pretovarna stanica i sl.) te pogona za obradu građevinskog otpada.

(4) Površine ugostiteljsko-turističke namjene planirane su za smještaj zgrada i funkcionalnih cjelina za ugostiteljske djelatnosti pružanja usluga smještaja, kako slijedi: ugostiteljsko-turistička namjena – hotel (T1): za hotele – građevine jedinstvene funkcionalne cjeline ugostiteljsko-turističke namjene koje se planiraju i grade u građevinskom području naselja (hotel baština, difuzni hotel, hotel (s depandansom), aparthotel (s depandansom), pansion, integralni hotel, lječilišne vrste (s depandansom), hotel posebnog standarda (s depandansom)) ili u izdvojenom građevinskom području izvan naselja (hotel (s depandansom), lječilišne vrste (s depandansom), hotel posebnog standarda (s depandansom)); ugostiteljsko-turistička namjena – turističko naselje (T2): jedinstvene funkcionalne cjeline ugostiteljsko-turističke namjene u sklopu kojih je moguće planirati hotel (s depandansom), lječilišne vrste (s depandansom), hotel posebnog standarda (s depandansom), vrste smještajne građevine vile, s pratećim sadržajima; ugostiteljsko-turistička namjena – kampovi (T3): za jedinstvene funkcionalne cjeline ugostiteljsko-turističke namjene bez smještajnih jedinica koje su povezane s tlom na čvrsti način.

(5) Površine sportsko-rekreacijske namjene planirane su za uređenje i gradnju sportskih igrališta, sportsko-rekreacijskih zgrada i rekreacijskih cjelina, kako slijedi: kupališta (R2): za uređene cjeline kupališta; sportski centar (R3): za uređene cjeline sportskih zgrada i igrališta, s pratećim sadržajima i opremom.

(6) Površine infrastrukturnih sustava (IS) planirane su za gradnju građevina, odnosno uređenje površina prometne i ostalih infrastrukturnih mreža, uključivo i površine za potrebe sustava pomorskog prometa, elektroenergetskog i vodnogospodarskog sustava te za smještaj infrastrukturnih zgrada (garaže, kolodvori, benzinske crpke i sl.) kako slijedi: sunčana elektrana (IS1), javno parkiralište (IS2).

(7) Površine groblja (G) planirane su za uređenje i gradnju groblja, grobnih i drugih pratećih građevina.

(8) Površine javne i društvene namjene – vjerske (D7) planirane su za vjerske građevine i komplekse.

(9) Zaštitne zelene površine (Z) su pretežito neizgrađene zelene površine nižeg standarda uređenja planirane za zaštitu vodotoka, nestabilnih terena i sl. te između stambenih područja naselja i površina s pojačanim utjecajem na okoliš. Na zaštitnim zelenim površinama omogućuje se krajobrazno uređenje te su dopuštene poljodjelske djelatnosti. Na zaštitnim zelenim površinama nisu dopuštene visokogradnje.

(10) Površina luke posebne namjene: luka nautičkog turizma (LN) – kopneni dio, planirana je za smještaj obalnog dijela luke nautičkog turizma.

(11) Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene planirane su za obavljanje poljoprivredne djelatnosti (uzgoj poljoprivrednih kultura, stočarstvo) te dopuštene zahvate u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje te infrastrukturne zahvate i zahvate prema poglavlju 2.3., a razgraničene su kako slijedi: vrijedna obradiva tla (P2) obuhvaćaju površine poljoprivrednog zemljišta primjerene za poljoprivrednu proizvodnju po svojim svojstvima, obliku, položaju i veličini namijenjena poljoprivrednoj proizvodnji i realizaciju dopuštenih zahvata u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje; ostala obradiva tla (P3): obuhvaćaju poljoprivredna zemljišta koja su povremeno obrađena ili su djelomično prekrivena šumama te zemljišta na strmim padinama, a na kojima je omogućeno osim poljoprivredne proizvodnje i izvedba zahvata u prostoru u svrhu zaštite od erozije te gradnja građevina poljoprivredne i drugih namjena sukladno poglavlju 2.3.

(12) Šumske površine isključivo osnovne namjene planirane su za gospodarenje šumama uz dopuštene zahvate u prostoru u funkciji korištenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta (šumska infrastruktura), te infrastrukturne zahvate i zahvate prema poglavlju 2.3., a razgraničene su kako slijedi: gospodarske i zaštitne šume: namijenjene isključivo gospodarskom korištenju za proizvodnju šumskih proizvoda (sječa za drvenu građu ili ogrjev, lov i uzgoj divljači, ubiranje šumskih plodina) i/ili planirane u svrhu zaštite ili sanacije ugroženih područja (opožarene površine, površine izložene eroziji, poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora); šume posebne namjene (Š3): šume unutar zaštićenih područja.

(13) Ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište planira se za obavljanje poljoprivredne proizvodnje, šumarske djelatnosti i realizaciju dopuštenih zahvata infrastrukture te zahvata prema poglavlju 2.3.

(14) Vodene površine i površine mora planirane su za uređenje i režime korištenja površine mora i ostalih vodenih površina kako slijedi: površine prometnih djelatnosti za uređenje površina luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene te smještaj i gradnju njihovih dijelova u moru (lučka infrastruktura, lukobrani i sl.); ostale vodene površine planirane za uređenje vodotoka te režime korištenja mora (ribolov, rekreacija).

(15) Na površinama isključive namjene razgraničenima ovim planom, unutar građevinskog područja naselja ili u izdvojenim građevinskim područjima, iznimno od članka 10.a, nije dopušteno graditi niti prostornim planom užeg područja planirati površine, zgrade te njihove dijelove stambene namjene. Na površinama izvan građevinskog područja, izvan postojećih zgrada, iznimno od članka 10.a, nije dopušteno stanovanje niti pružanje usluga smještaja ako takva mogućnost nije utvrđena uvjetima poglavlja 2.3.

(16) Na površinama svih namjena unutar građevinskih područja omogućuje se gradnja i uređenje javnih i zaštitnih zelenih površina, površina i građevina sportsko-rekreacijske te javne i društvene namjene.

(17) Na površinama svih namjena omogućuje se gradnja i uređenje infrastrukturnih sustava.

(18) Detaljniji uvjeti i iznimke za pojedina područja i namjene utvrđuju se poglavljima 3. do 5.

Članak 4.c

GRAĐEVINSKO PODRUČJE – IZGRAĐENI I NEIZGRAĐENI DIO

(1) Planom je unutar građevinskih područja utvrđeno razgraničenje na:

- a) izgrađeni dio (utvrđen tijekom izrade Plana)
- b) neizgrađeni dio (u funkciji razvoja planirane namjene).

(2) Unutar neizgrađenog dijela građevinskog područja utvrđen je njegov neuređeni dio. Unutar izgrađenog dijela građevinskog područja utvrđen je njegov dio planiran za urbanu preobrazbu.

(3) Granice građevinskih područja, njihovo razgraničenje na izgrađeni i neizgrađeni dio, te razgraničenja namjena površina, utvrđeni su u načelu granicama katastarskih čestica.

(4) Sva navedena razgraničenja ucrtana su i utvrđena na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5.000, na katastarskom planu kao podlozi.

(5) Korištenje te detaljnija namjena površina, uređenje i izgradnja planira se i provodi u skladu s posebnim uvjetima korištenja. Granice područja posebnih uvjeta korištenja utvrđene su ovim planom i prikazane na kartografskim prikazima serije „3. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora“ u mj. 1:25.000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. Granice područja posebnih uvjeta korištenja koje obuhvaćaju dijelove građevinskih područja i njihovu neposrednu okolinu prikazane su na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mj. 1:5.000 na katastarskom planu kao podlozi.

(6) Detaljna razgraničenja područja granice kojih se na kartografskim prikazima Plana ne mogu utvrditi nedvojbeno, određuju se urbanističkim planovima uređenja, odnosno na detaljnijim podlogama. Ako na građevnoj čestici vrijedi više različitih režima iste kategorije posebnih uvjeta korištenja, primjenjuje se režim koji je najviše zastupljen u površini čestice. Iznimno, za postojeće i novoformirane čestice dijelom u izgrađenom, a dijelom u neizgrađenom dijelu građevinskog područja primjenjuju se uvjeti gradnje (urbanistički parametri) poglavlja 2.2.2. za izgrađeni dio građevinskog područja.

2. Uvjeti uređenja prostora

2.1. Građevine od važnosti za državu i županiju

Članak 5.

GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

(1) Unutar obuhvata Plana nalaze se sljedeće građevine od važnosti za Državu:

a) Cestovne građevine – državne ceste:

1. D415 (trajektna luka Trpanj – D. Banda (D414))

b) Građevine za korištenje voda – Vodoopskrbni sustav:

1. vodoopskrbni sustav NPKLM

(2) Unutar obuhvata Plana nalaze se sljedeće građevine od važnosti za Županiju:

a) Pomorske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:

1. Luka otvorena za javni promet Luka Trpanj – putnička luka županijskog

2. Luka otvorena za javni promet Luka Trpanj lokalnog značaja

3. Luka otvorena za javni promet Duba (Trpanjska) lokalnog značaja

4. Luka nautičkog turizma (LN) Trpanj županijskog značaja

5. Sportska luka (LS) Trpanj županijskog značaja

b) Cestovne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:

1. Županijske ceste:

– nova poveznica Općine Orebić i Općine Trpanj preko prijevoja Vlaštica uz mogućnost izgradnje kraćeg tunela

2. Lokalne ceste:

– lokalna cesta: L69002 (Duba Pelješka –Gornja Vručica (D415))

– lokalna cesta: L69074 (Trpanj (D415) – Sreser (L69027))

c) Elektroenergetske građevine:

3. sunčane elektrane:

– SE Okuće

d) Vodne građevine:

4. građevine za regulaciju bujičnih tokova

5. građevine za zaštitu voda:

– sustav odvodnje otpadnih voda aglomeracije Trpanj.

(3) Unutar obuhvata Plana nalaze se sljedeći zahvati u prostoru, odnosno površine županijskog značaja koji se prema posebnom propisu ne smatraju građenjem:

a) akvakultura – ribe:

1. Trpanj, Donja Vručica: od granice Općine Orebić do uvale Divna, izuzev akvatorija u zoni građevinskog područja

2. Duba Pelješka: od uvale Jelinska do uvale Most.

2.2. Građevinska područja naselja

2.2.1. Opće odredbe

Članak 6.

TEMELJNE DEFINICIJE I UVJETI

(1) Poglavljem 2.2.1. definiraju se temeljni pojmovi i kategorije te osnovni parametri koji se primjenjuju na sve građevine na području obuhvata Plana, ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana za pojedine namjene, površine i područja.

Članak 10.

ZGRADE NA GRAĐEVNOJ ČESTICI

(1) Primjenom uvjeta gradnje ovog plana, na građevnoj čestici mogu se, unutar ukupnih dopuštenih parametara izgrađenosti i iskorištenosti čestice te ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana, graditi sljedeće zgrade koje čine funkcionalnu cjelinu:

a) jedna osnovna zgrada

b) jedna pomoćna zgrada te

c) iznimno, jedna zgrada za gospodarske djelatnosti u domaćinstvu, uz stambenu zgradu na čestici veličine do 1500 m².

(2) Osim zgrada iz točaka b) i c) stavka 1. ovog članka, na čestici osnovne zgrade se mogu graditi i druge pomoćne građevine te uređenja koja služe za redovitu uporabu osnovne zgrade sukladno članku 46.b.

(3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, građevine infrastrukture unutar GPN-a, planiraju se u skladu s osnovnim uvjetima ovog plana i posebnim propisima.

(4) Na površinama isključive namjene razgraničenima unutar građevinskog područja naselja, i unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja omogućuje se gradnja osnovne zgrade kao funkcionalnog sklopa (složene građevine) pri čemu je dopušteno sadržaj rasporediti u više građevina unutar jedne građevne čestice. Iznimno, na građevnim česticama unutar građevinskog područja većim od 2000 m² dopušta se gradnja osnovne stambene zgrade te poslovne ugostiteljsko-turističke zgrade (tip kuća za odmor) kao složene građevine koja se sastoji od dvije zgrade, svaka s najviše po jednom stambenom jedinicom. Međusobna udaljenost dijelova složene građevine iznosi najmanje polovicu visine više zgrade, ili se isti grade kao međusobno prislonjeni.

Članak 10.a

NAMJENA OSNOVNE ZGRADE

(1) Osnovna zgrada prema namjeni može biti:

a) stambena

b) poslovna (za ugostiteljsku djelatnost uključivo pružanje usluga smještaja, uslužne djelatnosti, trgovinu, proizvodne djelatnosti i zanate, za komunalno-servisne djelatnosti i dr.)

c) javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske i dr.)

d) sportsko-rekreacijske namjene

e) infrastrukturne namjene

f) proizvodne namjene

g) mješovite namjene

h) poljoprivredne namjene.

(2) U zgradama iz točaka a) do f) prethodnog stavka nazivna namjena zauzima najmanje 70% u građevinskoj bruto površini zgrade; iz navedenog obračuna izuzimaju se podrum (ako nije izravno u funkciji djelatnosti) te pomoćne zgrade, izuzev zgrade definirane člankom 10. stavkom 1. točkom c). U ostatku površine zgrade dopušteni su prateći sadržaji drugih namjena ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana.

(3) Pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu / seljačkom domaćinstvu / na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (soba, apartman, studio-apartman, kamp i drugi objekti u domaćinstvu / seljačkom domaćinstvu / na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu sukladno posebnom zakonu i propisima) obavlja se u zgradama stambene namjene i na njihovim česticama u građevinskom području odnosno na odgovarajućim sklopovima izvan građevinskog područja utvrđenima Planom. Pritom se potrebni zatvoreni sadržaji, tj. trajne građevine mogu realizirati isključivo unutar onih građevina dopuštenih Planom za odgovarajuću namjenu i područje te pod uvjetima za realizaciju istih.

(4) Na česticama zgrada javne i društvene namjene, zgrade odnosno njihovi dijelovi sportsko-rekreacijske namjene smatraju se dijelom funkcionalnog sklopa (složene građevine) društvene namjene. U zgradama poslovne te javne i društvene namjene prostori za smještaj zaposlenika smatraju se sadržajem osnovne poslovne, odnosno javne i društvene namjene.

(5) Zgrade poljoprivredne namjene su zgrade koje služe za potrebe poljoprivrede, stočarstva i šumarstva (farme, poljske kućice, spremišta za alat, staklenici, plastenici, kušaonice vina, maslinarske konobe, nadstrešnice i hladnjače te ostale građevine za poljoprivrednu proizvodnju i sl.). Osnovnu zgradu poljoprivredne namjene moguće je graditi isključivo izvan građevinskog područja sukladno poglavlju 2.3.

(6) Pokretna i/ili montažna oprema za kampiranje ili boravak kao mobilhomovi, kontejneri, montažne kućice, glamping šatori i kupole, kućice na drvetu i sl. izvan površina ugostiteljsko-turističke namjene tip T3 – kamp, smatra se zgradama i izmjenom namjene prostora te postavljanje iste predstavlja zahvat u prostoru koji je dopušten isključivo u skladu s uvjetima Plana i posebnim propisima te sukladno

odgovarajućoj projektno-tehničkoj dokumentaciji odnosno ishodenim aktima za provedbu prostornog plana i/ili aktima za građenje.

(7) Opseg djelatnosti dopuštenih unutar građevinskog područja naselja te uvjeti odvijanja istih određuju se pobliže odgovarajućim aktima JLS.

Članak 11.

REGULACIJSKA LINIJA

(1) Regulacijska linija je planska linija koja razgraničava od ostalih površina unutar obuhvata Plana sljedeće površine: javne i ostale prometne površine, površine pomorskog i javnog vodnog dobra te javne zelene površine.

(2) Najmanja udaljenost osnovne zgrade od regulacijske linije iznosi:

a) ako nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana: 5,0 m

b) na česticama površine do zaključno 400 m², a prema regulacijskoj liniji sporednih prometnica: 3,0 m; sporednim prometnicama smatraju se ulice koje nisu javne ceste (državne, županijske i lokalne) unutar građevinskog područja

c) najmanja udaljenost od granice pomorskog dobra kao regulacijske linije ne primjenjuje se na građevine koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali

d) u izgrađenom dijelu GPN-a dopušta se udaljenost zgrade od regulacijske linije prilagoditi susjednim zgradama duž iste javne i/ili prometne površine odnosno sukladno prevladavajućem obrascu gradnje u predmetnoj ulici

e) na strmim terenima dopušta se gradnja garaže kao dijela osnovne zgrade na udaljenosti manjoj od 5,0 m od regulacijske linije uključivo gradnju na regulacijskoj liniji; pod istim uvjetima dopušta se i gradnja parkirališnog platoa u nivou prometnice, s korisnim prostorijama ispod razine prometnice.

Članak 12.

NAČIN GRAĐENJA OSNOVNE ZGRADE

(1) Osnovna zgrada može se graditi na jedan od sljedećih načina:

a) samostojeći – tako da s osnovnim zgradama na susjednim česticama ne formira dvojnu zgradu, odnosno niz zgrada

b) poluugrađeni – tako da s jednom od osnovnih zgrada na susjednim česticama formira sklop dvojne zgrade, ili završetak niza zgrada

c) ugrađeni – tako da s barem dvije osnovne zgrade na susjednim česticama formira niz ili dio niza zgrada.

(2) Poluugrađeni, odnosno ugrađeni način građenja, moguć je ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

a) ako nova zgrada formira sklop dvojne zgrade, odnosno dio ili završetak niza zgrada, s osnovnom zgradom ili zgradama na susjednim česticama, postojećima ili onima za koje je izdan akt za građenje

b) ako se za dvojni zgradu, odnosno za niz zgrada, akti za građenje ishode u paralelnom postupku

c) ako je poluugrađeni odnosno ugrađeni način građenja za građevnu česticu propisan prostornim planom užeg područja.

(3) U poluugrađenom i ugrađenom načinu građenja zgrade su prislonjene jedna na drugu na odgovarajućoj međi s najmanje 1/3 pripadajućeg pročelja.

(4) Neovisno o načinu građenja i udaljenosti zgrade od susjednih čestica, oborine s krova ne smiju se slijevati na susjednu česticu.

(5) Daljnjim detaljnijim odredbama Plana ograničava se, odnosno određuje primjena pojedinih načina građenja za pojedina područja i namjene površina.

Članak 12.a

UDALJENOST OSNOVNE ZGRADE OD SUSJEDNIH ČESTICA (OSIM PREMA REGULACIJSKOJ LINIJI)

(1) Najmanja udaljenost osnovne zgrade odnosno njezinih dijelova od susjednih čestica osim prema regulacijskoj liniji, ako nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana, iznosi kako slijedi:

a) na česticama površine do zaključno 1000 m²:

1. 3,0 m od susjedne čestice;

2. između 3,0 i 1,0 m od susjedne čestice, uz ograničenje otvora na odgovarajućem pročelju na dijelove zida od staklene opeke ili neprozirnog stakla, te ventilacijske otvore

bez zaokretnih krila, ukupne površine do 0,36 m² po etaži te uz zadovoljenje protupožarnih uvjeta sukladno propisima

3. zgrada se gradi na međi odgovarajuće susjedne čestice, bez otvora na odgovarajućem pročelju, pri poluugrađenom i ugrađenom načinu građenja; iznimno dopušta se gradnja na međi i pri samostojećem načinu građenja unutar izgrađenog dijela građevinskog područja, i to na jednoj od međa za postojeće građevne čestice širine na regulacijskoj liniji manje od 12,0 m odnosno na dvije međe za postojeće građevne čestice širine na regulacijskoj liniji manje od 10,0 m, odnosno ako je tako planirano urbanističkim planom uređenja;

b) na česticama površine veće od 1000 m²: polovinu visine zgrade.

(2) U smislu stavka 1. ovog članka, otvorom se smatraju prozori, vrata i staklene stijene na zidovima koji razdvajaju unutarnji prostor zgrade od vanjskog prostora.

(3) Ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima plana, najmanja udaljenost podzemnih potpuno ukopanih dijelova zgrade od susjednih čestica osim prema regulacijskoj liniji (izuzev gradnje na odgovarajućoj međi kod poluugrađenog i ugrađenog načina građenja) iznosi 1,0 m.

Članak 12.b

IZGRAĐENOST I ISKORIŠTENOST GRAĐEVNE ČESTICE

(1) Najveća izgrađenost građevne čestice unutar obuhvata Plana propisana je koeficijentom izgrađenosti (kig).

(2) Najveća iskorištenost građevne čestice unutar obuhvata Plana propisana je koeficijentom iskorištenosti (kis).

(3) Koeficijent izgrađenosti (kig) je odnos zemljišta pod građevinom i ukupne površine građevne čestice (zemljište pod građevinom je vertikalna projekcija svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine osim balkona na građevnu česticu, uključivo i terase u prizemlju građevine kada su iste konstruktivni dio podzemne etaže).

(4) Koeficijent iskorištenosti je odnos građevinske (bruto) površine zgrada na čestici i površine građevne čestice.

Članak 13.

VISINA I ETAŽE ZGRADE

- (1) Najveća visina zgrade određena je katnošću (En) i najvećom dopuštenom visinom građevine u metrima (V).
- (2) Nadzemnim etažama, u smislu ovog plana, smatraju se suteran, prizemlje i sve etaže iznad navedenih.
- (3) Podzemnom etažom, u smislu ovog plana, smatra se podrum.
- (4) U smislu ovog plana, u katnost zgrade ubrajaju se sve nadzemne etaže zgrade, izuzev potkrovlja bez nadozida. Ovakvo potkrovlje, kad se izvodi iznad najviše dopuštene nadzemne etaže, može imati otvore za svjetlo i prozračivanje isključivo na zabatu ili u ravnini krovne plohe. Ravni krov, u smislu ovog plana, ne smatra se etažom.
- (5) Da bi se etaža smatrala podrumom, zaravnati teren uz zgradu mora se u potpunosti naslanjati na zgradu te ne može biti od zgrade odvojen potpornim zidom, uz izuzetke prema stavku 9. ovog članka.
- (6) Sve zgrade unutar obuhvata Plana mogu imati jednu ili više podzemnih etaža, ako nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana.
- (7) Završna korisna etaža zgrade, ako nije drukčije određeno detaljnijim odredbama Plana, oblikuje se na jedan od sljedećih načina:
- a) kao potkrovlje
 - b) kao etaža neposredno ispod kosog krova, nadozida visine do 3,0 m za treću i višu nadzemnu etažu
 - c) kao etaža neposredno ispod ravnog krova
 - d) kao etaža ispod potkrovlja bez nadozida, koje se nalazi neposredno iznad stropa te etaže.
- (8) Dopuštena visina građevine (V) obračunava se na temelju broja nadzemnih etaža zgrade, tako da se stambene etaže i etaže sa smještajnim jedinicama ugostiteljskih djelatnosti obračunaju s najviše 3,5 m, dok se etaže ostalih namjena obračunaju s najviše 4,5 m. Zgrade, odnosno njihovi dijelovi, mogu imati visine etaža i veće od obračunskih, ali visina građevine ne može biti veća od one koja proizlazi iz najvećeg broja nadzemnih etaža propisanog za pripadajuće područje, veličinu građevne čestice i namjenu zgrade. Iznimno, dijelovi javnih, infrastrukturnih i komunalno-servisnih građevina iz funkcionalnih razloga mogu biti i viši od navedenih vrijednosti.

(9) Visina građevine (V) mjeri se od konačno zaravnatog i uređenog terena uz pročelje građevine na njegovom najnižem dijelu do gornjeg ruba stropne konstrukcije zadnje etaže, odnosno vrha nadozida kosog krova. Mjerodavnom najnižom kotom zaravnatog terena uz zgradu ne smatraju se:

- a) kota dna okna prislonjenog uz zgradu (do 1,2 m duljine uz zgradu i širine do 1,0 m), za prozračivanje i/ili osvjetljenje ukopanog dijela zgrade
- b) kota rampe (odnosno podesta u nastavku) širine do 4,5 m za pristup vozila ukopanom dijelu zgrade; pritom se odgovarajuće pročelje ne smije otkriti u širini većoj od 4,5 m; zgrada ne može imati više od jedne ovakve rampe
- c) kota stubišta (odnosno podesta u nastavku) ili pješačke staze širine do 1,5 m, za pješački pristup ukopanom dijelu zgrade.; pritom se odgovarajuće pročelje ne smije otkriti u širini većoj od 1,5 m; zgrada ne može imati više od dva ovakva stubišta, od kojih se jedno može nalaziti uz rampu definiranu točkom b).

(10) Iznad visine vijenca, osim krovne konstrukcije, smiju se nalaziti ograde krovnih terasa (visine do 1,2 m), klima postrojenja, postrojenja dizala, izlazi na krov stubišta i/ili dizala tlocrtne površine najviše 25 m² po zgradi odnosno stubišnoj jedinici (ali ne više od 25% površine etaže odnosno stubišne jedinice), zatim dimnjaci, odzračnici, antene, kupole za osvjetljenje, fotonaponski moduli i solarni kolektori – pri čemu sve navedeno treba biti postavljeno što bliže središtu tlocrta zgrade, odnosno neupadljivo oblikovano i u što manjoj mjeri povećavati vizualni dojam visine zgrade. Izlaz na krov stubišta i/ili dizala kako je utvrđen ovim člankom ne obračunava se u dopuštenu katnost i visinu zgrade.

(11) Za zgrade čija je površina pod građevinom veća od 300 m², visinu građevine i nadzemnu etažnu visinu dopušta se obračunati zasebno za svaku dilataciju.

(12) Jednom etaže zgrade u smislu obračuna nadzemne etažne visine zgrade smatraju se dijelovi iste etaže na međusobnoj visinskoj razlici do najviše 1,2 m.

(13) Ako nije drukčije određeno posebnim propisom i detaljnijim uvjetima Plana dijelovi (etaže) zgrade pobliže se utvrđuju kako slijedi:

- a) Prizemlje je dio građevine čiji se prostor nalazi neposredno na površini, odnosno najviše 1,5 m iznad konačno uređenog i zaravnatog terena mjereno na najnižoj točki uz pročelje građevine ili čiji se prostor nalazi neposredno iznad podruma i/ili suterena (ispod poda kata ili krova)

b) Suteran je dijelom ukopani dio građevine, ukopan s do 50% svoga volumena u konačno uređeni i zaravnati teren uz pročelje građevine i/ili najmanje jednim svojim pročeljem izvan terena

c) Podrum (Po) je dio građevine koji je ukopan s više od 50% svoga volumena u konačno uređeni zaravnati teren i čiji se prostor nalazi ispod poda prizemlja, odnosno suterena te čija se gornja kota stropne konstrukcije nalazi do 1,0 m iznad najniže kote zaravnatog terena uz zgradu

d) Kat (K) je dio građevine čiji se prostor nalazi između dva stropa iznad prizemlja

e) Potkrovlje (Pk) je dio građevine čiji se prostor nalazi iznad zadnjega kata i neposredno ispod kosog krova te koji ima nadozid najveće visine 1,2 m.

Članak 16.

KROV OSNOVNE ZGRADE

(1) Krov osnovne zgrade može biti ravni ili kosi, nagiba do 34° , jednakog od vijenca do sljemena, ili kombinacija navedenih, ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana. Sljeme kosog krova postavlja se po dužoj strani samostojeće zgrade te na kosom terenu približno paralelno slojnicama. Kao pokrov kosog krova preporuča se kupna kanalice ili sličan crijep koji moraju biti tradicijskih (prirodnih) boja i bez odsjaja, ili tradicijske kamene ploče; dopuštaju se i drugi materijali koji nisu upadljivi (bojom, odsjajem ili na druge načine). Ako se izvodi istak vijenca kosog krova građevine, on smije biti do 0,2 m udaljen od ravnine pročelja. Krovni prepust na zabatu može biti istaknut do 0,2 m.

(2) Ako se potkrovlje bez nadozida gradi iznad treće ili više nadzemne etaže, te u slučaju oblikovanja treće ili više nadzemne etaže kao etaže neposredno ispod kosog krova (nadozida visine do 3,0 m), nagib krova iznosi najviše 24° .

(3) Za zgrade čija je površina pod građevinom veća od 300 m^2 propisuje se ravni krov ili kosi krov nagiba do 24° , ili kombinacija navedenih.

(4) Oblikovanje potkrovlja mora biti suzdržano i pridržavati se sljedećih pravila:

a) prozori potkrovlja mogu biti izvedeni na zabatnom zidu, ili u ravnini krovne plohe, ili kao nadozidani – „krovne kućice“: jednostrešne, dvostrešne ili trostrešne, bez uporabe lučnih ili sličnih upadljivih nadvoja i krovni oblika, sljemena nižeg od sljemena krova, u najvećoj ukupnoj duljini do najviše $1/3$ duljine pripadajućeg (prozorima usporednog) pročelja/vijenca, te udaljene najmanje 0,5 m od vijenca i ostalih rubova krovne plohe

- b) nadozidani prozori ne mogu se pretvarati u vrata (francuski prozor)
- c) potkrovlje može imati loggiu, otvorenu terasu, ili izlaz na balkon samo na zabatu; iznimno, dopušta se unutar srednje trećine krovne plohe izvesti „usječenu“ terasu, bez konzolnog isticanja u odnosu na ravninu pročelja.

(5) Omogućuju se odstupanja od prethodnih stavaka za zgrade dvoranskog tipa većih površina i/ili konstruktivnih raspona (javne i društvene, infrastrukturne i sportske građevine i sl.).

(6) Za zgrade s jednostrešnim kosim krovom visina utvrđena čl. 13. st. 9. iznimno se primjenjuje kao najveća ukupna visina građevine.

Članak 17.

UREĐENJE GRAĐEVNE ČESTICE

(1) Osnovna zgrada se u pravilu smješta prema ulici, a pomoćne i gospodarske zgrade u pozadini građevne čestice. Moguć je i drugačiji smještaj zgrada na čestici, ako teren i oblik građevinske čestice, te tradicijski način građenja uvjetuju iznimku.

(2) Teren oko zgrade, potporni zidovi, terase i uređenja terena moraju se izvesti tako da se otjecanje oborina ne odvija na štetu susjednih čestica i zgrada.

(3) Ne preporuča se gradnja potpornih zidova (podzida) viših od 1,5 m. Visinske razlike veće od 2,5 m rješavaju se kaskadno i/ili uređenjem pokosa stabilnog nagiba. Najniža kota zaravnatog i konačno uređenog terena na čestici ne smije biti viša od 1,0 m od zatečene prirodne kote na terenu (prije građenja) što je potrebno prikazati u projektno-tehničkoj dokumentaciji.

(4) Iznimno, pri izgradnji javnih prometnih površina te duž rampe i/ili stubišta za pristup podzemnim dijelovima zgrade dopuštene su drukčije vrijednosti u odnosu na stavak 3.

(5) Na građevnim česticama zgrada najmanje 20% površine čestice mora biti uređeno kao zelena (vrtna), u potpunosti upojna površina, na kojoj te ispod i iznad koje se ne nalaze nikakve građevine. Od navedene odredbe moguće je odstupiti samo unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja.

(6) U obuhvatu Plana za postojeću zgradu koja nema utvrđenu građevnu česticu, građevna čestica utvrđuje se kao površina ne veća od najmanje površine koja zadovoljava parametre izgrađenosti, iskorištenosti, nadzemne iskorištenosti i udaljenosti

od međa za odgovarajuću zgradu unutar izgrađenog dijela građevinskog područja. Iznimno, ova površina može se uvećati za površinu potrebnu za rekonstrukciju zgrade i gradnju pomoćne zgrade ako su predmetni zahvati omogućeni detaljnijim uvjetima Plana za predmetno područje.

Članak 18.

JAVNE PJEŠAČKE POVRŠINE

(1) Na javnoj pješačkoj površini ispred zgrade u čijem se prizemlju nalazi poslovni sadržaj može se dopustiti kalendarski vremenski ograničeno korištenje vanjskog preprostora u vezi sa sadržajem iz prizemlja zgrade, ali uz uvjet da se osigura prolaz za pješake u najmanjoj širini od 1,5 m odnosno u skladu s odgovarajućim aktima jedinice lokalne samouprave.

(2) Unutar naselja uzduž obalne crte planira se uređenje šetnica sukladno uvjetima članka 77. Osobito se planira uređenje šetnice u naselju Trpanj na potezu „vila“ i kroz park Gradina od uvale Blaca do luke Trpanj.

(3) Unutar građevinskog područja, na javnim infrastrukturnim površinama te površinama koje se tako koriste u naravi (unutar uličnih koridora, na trgovima i parkiralištima), uz uvjet neometanja pješačkog i kolnog prometa, jedinici lokalne samouprave omogućuje se krajobrazno uređenje površina sa svom potrebnom urbanom opremom, uključivo gradnju prizemnog paviljona (najveće GBP 30 m²) za sanitarne, informativne, ugostiteljske, trgovačke i/ili druge uslužne sadržaje i potrebe javnog standarda.

Članak 19.

JAVNE ZELENE POVRŠINE

(1) Parkove, javna igrališta, vidikovce, odmorišta, staze (posebno šetnice uz more) treba uređivati kao dijelove (elemente) osmišljene mreže javnih površina naselja. Pri uređenju javnih površina treba maksimalno koristiti značajke terena te urediti i intenzivirati autohtonu vegetaciju.

(2) Površine dolaca i korita potoka obuhvaćene građevinskim područjem treba prvenstveno uređivati kao uređene javne zelene površine (primjerice dolina potoka kroz Trpanjsko polje).

(3) Na javnim zelenim površinama razgraničenima ovim planom i/ili urbanističkim planovima uređenja, u naselju i u izdvojenim građevinskim područjima, jedinici lokalne samouprave omogućuje se uređenje rekreacijskih staza i sportskih igrališta, te smještaj

polivalentnog jednoetažnog paviljona za sanitarne, informativne, ugostiteljske, trgovačke i/ili druge uslužne sadržaje, visine do 5,0 m, s koeficijentom izgrađenosti pripadajuće jedinstvene parkovne površine do 2%, te iznimno više sukladno urbanističkom planu uređenja.

Članak 20.

OGRADE

(1) Ograde unutar građevinskog područja trebaju biti usklađene s tradicijskim načinom gradnje. Dopusća se visina ograde do 1,8 m visine od zelenila u punoj visini ili u kombinaciji kamena, betona ili sl. u donjem, a metala i bilja (živica) u gornjem dijelu. Također, unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja mogu se izvoditi i visoki kameni ili žbukani ogradni zidovi (do 3,0 m). Nisu dozvoljene montažne betonske ograde.

Članak 21.

ZAHVATI NA POSTOJEĆIM GRAĐEVINAMA I INTERPOLACIJE

(1) Rekonstrukcija građevine je izvedba građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini kojima se utječe na ispunjavanje temeljnih zahtjeva za tu građevinu ili kojima se mijenja usklađenost te građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena (dograđivanje, nadograđivanje, uklanjanje vanjskog dijela građevine, izvođenje radova radi promjene namjene građevine ili tehnološkog procesa i sl.), odnosno izvedba građevinskih i drugih radova na ruševini postojeće građevine. Prilikom rekonstrukcija dopušta se povezivanje više zasebnih poluugrađenih i/ili ugrađenih volumena u jednu građevinu te zadržavanje postojećeg broja građevina na čestici. U obuhvatu Plana ruševina postojeće građevine se u okvirima svog vjerodostojno dokumentiranog prethodno postojećeg volumena smatra postojećom zgradom, odnosno na takvu ruševinu primjenjuju se odgovarajući uvjeti Plana za postojeću zgradu.

(2) U obuhvatu Plana uvjeti gradnje propisani za rekonstrukciju primjenjuju se i na građenje nove građevine na mjestu ili u neposrednoj blizini mjesta prethodno uklonjene postojeće građevine unutar iste građevne čestice, ako se pritom bitno ne mijenja namjena, izgled, veličina i utjecaj na okoliš dotadašnje građevine (jednaki urbanistički parametri uz najveću udaljenost od 10 m od prethodno uklonjene građevine).

(3) Interpolacija je, u smislu Plana, gradnja na neizgrađenoj čestici smještenoj između dviju ili više postojećim zgradama izgrađenih čestica odnosno kao završetak niza takvih građevina.

Članak 23.

KIOSCI I POKRETNE NAPRAVE

(1) Unutar obuhvata Plana mogu se postavljati kiosci, pokretne naprave i druge konstrukcije privremenih obilježja (reklamni panoi, oglasne ploče, reklamni stupovi i sl.) sukladno Planu korištenja javnih površina, Odluci o komunalnom redu i/ili drugim odgovarajućim aktima lokalne samouprave. Preporuča se odabir tipskog kioska i pokretnih naprava za cijeli obuhvat Plana.

(2) Kiosk se smatra estetski oblikovana građevina lagane konstrukcije, površine do 15 m², koji se može u cijelosti ili dijelovima prenositi i postavljati pojedinačno ili u grupama.

(3) Pokretnim napravama smatraju se, stolovi, klupe, stolci, automati za prodaju napitaka, cigareta i sl. robe, hladnjaci za sladoled, ugostiteljska kolica, peći za pečenje plodina, drvena spremišta za priručni alat i materijal komunalnih organizacija, sanduci za čišćenje obuće, vage za vaganje ljudi, sanduci za glomazan otpad i slične naprave, pokretne ograde i druge naprave, postavljene ispred zgrada s ugostiteljskom odnosno zanatskom namjenom, zatim tende, nadstrešnice i terase za promet robom i ugostiteljstvo te prijenosni WC-i i sl.

(4) Smještaj kioska i pokretnih naprava mora biti takav da ne umanjuju preglednost prometa, ne ometa promet pješaka i vozila, ne narušava izgled prostora, ne otežava održavanje i korištenje postojećih pješačkih, prometnih i komunalnih građevina i površina.

Članak 24.

ODLAGANJE KUĆNOG OTPADA

(1) Na građevnim česticama, potrebno je urediti prostor za kratkotrajno odlaganje otpada (odnosno smještaj kućnog spremnika) kao dio zgrade na čestici ili kao poseban prostor ili pomoćnu građevinu. Prostor za odlaganje u načelu treba biti lako pristupačan s javne prometne površine i zaklonjen od izravnoga pogleda s ulice te oblikovno usklađen s ostalim građevinama na čestici.

(2) Položaj prostora za odlaganje otpada ne smije ugrožavati obližnje cisterne ili bunare te redovnu uporabu sadržaja na susjednim česticama.

Članak 25.

PRIKLJUČAK NA KOMUNALNU INFRASTRUKTURU

(1) Priključivanje zgrada na komunalnu infrastrukturu obavlja se prema posebnim uvjetima nadležne tvrtke ili davatelja usluge, akta lokalne samouprave i sukladno propisima.

2.2.2. Uvjeti gradnje unutar građevinskih područja naselja

Članak 32.

UVJETI GRADNJE UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA

(1) Uvjeti gradnje na površinama mješovite i isključive namjene unutar građevinskog područja naselja propisuju se ovim poglavljem.

(2) Detaljniji uvjeti za pojedine površine isključive namjene unutar građevinskog područja naselja utvrđeni su naslovima 3. do 5.

Članak 34.

KATNOST OSNOVNE ZGRADE

(1) Najveća katnost osnovne zgrade, ako nije drukčije propisano daljnjim, detaljnijim odredbama Plana: tri nadzemne etaže.

(2) Unutar kulturno-povijesnih cjelina te graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja dopušta se iznimno veća katnost uvjetovana prilagodbom ambijentu prema detaljnijim uvjetima članka 39.a i 95.

Članak 36.

VELIČINA GRAĐEVNE ČESTICE I NAČIN GRAĐENJA

(1) Unutar građevinskog područja naselja dopuštene veličine građevne čestice u odnosu na odgovarajući način građenja osnovne zgrade propisuju se kako slijedi:

a) ako nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana:

I. za samostojeći način građenja:

– u izgrađenom dijelu GPN-a: od 200 do zaključno 3000 m²

– u neizgrađenom dijelu GPN-a: od 300 do zaključno 3000 m²

– najmanja širina građevne čestice na poziciji građevine prema regulacijskoj liniji iznosi:

a. u izgrađenom dijelu GPN-a: 12,0 m

b. u neizgrađenom dijelu GPN-a: 14,0 m

2. za poluugrađeni način građenja:

– u izgrađenom dijelu GPN-a: od 150 do zaključno 600 m²

– u neizgrađenom dijelu GPN-a: od 200 do zaključno 600 m²

– najmanja širina građevne čestice na poziciji građevine prema regulacijskoj liniji iznosi:

a. u izgrađenom dijelu GPN-a: 10,0 m

b. u neizgrađenom dijelu GPN-a: 12,0 m

3. za ugrađeni način građenja:

– u izgrađenom dijelu GPN-a: od 100 do zaključno 400 m²

– u neizgrađenom dijelu GPN-a: od 150 do zaključno 400 m²

– najmanja širina građevne čestice na poziciji građevine prema regulacijskoj liniji iznosi: 6,0 m.

b) dopušta se samostojeći način građenja i na česticama manje širine, sukladno detaljnijim uvjetima članka 12.a stavka 1. točke a) podtočke 3.

c) za čestice koje pristup na prometnu površinu ostvaruju sukladno članku 77.a stavku 5., odredbe za najmanju širinu na poziciji građevine prema regulacijskoj liniji primjenjuju se na odgovarajući način na ukupnu širinu građevne čestice na strani s koje se ostvaruje pristup na prometnu površinu

d) dopušta se gradnja i na česticama većim od propisanih točkom a), ali uz najveću građevinsku bruto površinu, nadzemnu građevinsku bruto površinu i površinu zemljišta pod građevinom koja proizlazi iz najveće čestice propisane za predmetno područje i način građenja

e) veličina građevne čestice odnosno površina obuhvata zahvata u prostoru ne propisuje se za sljedeće zahvate unutar građevinskog područja naselja:

1. ugostiteljsko-turistička namjena:

- kamp

2. sportsko-rekreacijska namjena:

- kupalište

- sportska igrališta

- sportska luka

3. javne zelene površine

4. zaštitne zelene površine

5. površine infrastrukturnih sustava:

- infrastrukturni sustavi

- privezišta

- luka otvorena za javni promet

6. luka nautičkog turizma

7. svi zahvati na površinama Planom razgraničene isključive namjene.

Članak 39.

KOEFICIJENT ISKORIŠTENOSTI I KOEFICIJENT IZGRAĐENOSTI GRAĐEVNE ČESTICE

(I) Najveće vrijednosti koeficijenta izgrađenosti propisuju se kako slijedi:

a) ako nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana:

1. unutar izgrađenog dijela GPN-a:

- za samostojeći i poluugrađeni način građenja: 0,4

– za ugrađeni način građenja: 0,5

2. unutar neizgrađenog dijela GPN-a:

– za samostojeći i poluugađeni način građenja: 0,3

– za ugrađeni način građenja: 0,5

b) za zgrade javne i društvene namjene dopušta se do 50% veći koeficijent izgrađenosti u odnosu na točku a); navedeno vrijedi samo za ustanove u javnom sustavu zdravstva, obrazovanja i socijalne skrbi

(2) Najveće vrijednosti koeficijenta iskorištenosti propisuju se kako slijedi:

a) ako nije drukčije određeno daljnjim detaljnijim odredbama Plana: 1,5

(3) Unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja dopuštaju se kig i kis veći od propisanih stavcima 1. i 2. prema detaljnijim uvjetima članaka 39.a i 95 .

Članak 39.a

REKONSTRUKCIJA ZGRADA UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

(1) Omogućuje se rekonstrukcija (dogradnja i/ili nadogradnja) postojeće zgrade sa zadržavanjem njezinog postojećeg dijela uz detaljnije uvjete kako slijedi:

a) nije dopušteno povećanje površine i volumena postojeće etaže koja je viša od najveće planske katnosti i/ili gradnja takvih novih dijelova zgrade

b) dograđeni i/ili nadograđeni dio zgrade mora biti usklađen s planskim parametrima udaljenosti od susjedne čestice i regulacijske linije

c) povećanje površine zemljišta pod građevinom uvjetovano je primjenom planskog koeficijenta izgrađenosti, udaljenosti od susjedne čestice i regulacijske linije

d) na nivou nadograđene etaže na odgovarajući način primjenjuje se planski koeficijent izgrađenosti

e) primjenjuju se planski parametri nadzemnog koeficijenta iskorištenosti, koeficijenta iskorištenosti i veličine čestice.

(2) Za rekonstrukciju postojeće zgrade u izgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja u kulturno-povijesnim cjelinama i graditeljskim cjelinama evidentiranim za zaštitu od lokalnog značenja, dopušta se za postojeće čestice površine najviše 400 m² prilagoditi susjednim zgradama odnosno karakterističnom potezu zgrada: veličinu čestice, katnost zgrade, visinu (vijence zgrada) i ukupnu visinu građevine, dubinu zgrade, udaljenosti zgrade od regulacijske linije i od susjednih međa, pri čemu se dopušta odstupiti od preostalim odredbama Plana utvrđenih urbanističkih parametara. Na istim područjima pod prethodno utvrđenim uvjetima omogućuje se i gradnja interpolacije na neizgrađenoj čestici smještenoj između dviju ili više izgrađenih čestica i/ili kao završetak niza građevina. Pritom je projektno-tehničkom dokumentacijom i geodetskim snimkom potrebno elaborirati širu zonu zahvata, najmanje sa susjednim zgradama te njihovim tlocrtnim i visinskim gabaritima, visinama vijenca, uključivo ulično i druga relevantna pročelja u zoni zahvata.

(3) Iznimno, odredbe iz stavka 1. točaka b), d) i e) ne moraju se primijeniti na postojećim česticama površine do 400 m² u izgrađenom dijelu građevinskog područja. Odredba stavka 1. točke b) ne mora se primijeniti na postojećim česticama zgrada čija je udaljenost od susjedne čestice i regulacijske linije manja od planske uvjetovana proširenjem koridora prometnica i/ili drugim naknadnim izmjenama oblika čestice u odnosu na akt za građenje na temelju kojeg je zgrada izgrađena, uzrokovanim višom silom. Daljnja odstupanja od prethodnih stavaka dopuštena su isključivo na temelju konzervatorskih uvjeta i/ili detaljnijih uvjeta Plana za pojedine zahvate u prostoru i/ili na temelju urbanističkog plana uređenja.

(4) Za pojedinačna registrirana kulturna dobra te zgrade unutar registriranih zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina rekonstrukcija se vrši na temelju uvjeta nadležnog konzervatorskog odjela kojima je moguće odrediti detaljnije i/ili drukčije parametre gradnje.

Članak 40.

UVJETI GRADNJE ZA GARAŽE (KAO OSNOVNE ZGRADE INFRASTRUKTURNE NAMJENE)

(1) Iznimno, za gradnju garaže kao osnovne zgrade infrastrukturne namjene unutar GPN-a, vrijede sljedeći uvjeti i ograničenja:

a) najmanja veličina građevne čestice iznosi 100 m² (iznimno u zoni zaštite „B“ 50 m²)

b) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,4 (iznimno u zoni zaštite „B“ 0,6)

c) najveća visina građevine iznosi 3,0 m

d) Primjenjuju se uvjeti udaljenosti od regulacijske linije za osnovnu zgradu članka II., a iznimno od članka 12.a dopušta se gradnja na međama preostalih susjednih čestica.

2.2.3. Pomoćne zgrade i građevine, zgrade gospodarskih djelatnosti u domaćinstvu

Članak 45.

POMOĆNE ZGRADE

(1) Pomoćne su zgrade, u smislu ovih odredbi: garaže za vozila te poljodjelske i slične strojeve, ljetne kuhinje, spremišta, drvarnice, „šupe“, kotlovnice, sušare, pušnice i slične građevine za potrebe osnovne zgrade.

(2) Najveća GBP pojedinačne pomoćne zgrade iznosi 50 m².

(3) Pomoćna zgrada ne može služiti stanovanju niti pružanju usluga smještaja.

Članak 46.

POMOĆNE ZGRADE (OSIM GARAŽA) – UVJETI GRADNJE

(1) Katnost pomoćne zgrade iznosi najviše jednu nadzemnu etažu.

(2) Udaljenost pomoćne zgrade od regulacijske linije utvrđena je člankom II. Udaljenost pomoćne zgrade (osim garaže) od ostalih susjednih čestica iznosi:

a) najmanje 3,0 m

b) najmanje 1,0 m – bez otvora na odgovarajućem pročelju

c) gradi se na međi – u poluugrađenom načinu građenja s postojećom pomoćnom zgradom na susjednoj građevnoj čestici

d) iznimno, na stražnjoj međi u samostojećem načinu građenja, na terenu nagiba većeg od 1:3, na višoj strani građevne čestice, ukupne visine građevine na međi do 1,0 m.

(3) Materijalima i oblikovanjem pomoćna zgrada treba biti usklađena s osnovnom zgradom stambene i mješovite namjene.

Članak 46.a

GARAŽA ZA OSOBNE AUTOMOBILE KAO POMOĆNA ZGRADA – UVJETI GRADNJE

- (1) Katnost garaže za osobne automobile, kao pomoćne zgrade, iznosi najviše jednu nadzemnu i jednu podzemnu etažu.
- (2) Garaža, kao pomoćna zgrada, može se graditi na sljedećim najmanjim udaljenostima od regulacijske linije:
- a) na terenu nagiba manjeg od 1:3 na građevinskoj liniji
 - b) na terenu nagiba 1:3 i većeg, na regulacijskoj liniji
 - c) udaljenost potpuno ukopane etaže garaže od prometnice može biti i manja od utvrđene točkom a) ako se zadovolje konstruktivni uvjeti građevine i prometnice.
- (3) Na terenu nagiba većeg od 1:3 ulaz s ulice u garažu iz bližeg kolničkog traka dopušta se kao:
- a) bočni ulaz, za garažu smještenu s više strane ulice
 - b) bočni ulaz u garažu silaznom rampom, za garažu smještenu s niže strane ulice; na krovu garaže može se urediti parkiralište.
- (4) Udaljenost garaže od ostalih susjednih čestica iznosi:
- a) najmanje 3,0 m
 - b) najmanje 1,0 m – bez otvora na odgovarajućem pročelju
 - c) gradi se na međi – u poluugrađenom načinu građenja s postojećom ili urbanističkim planom uređenja predviđenom pomoćnom zgradom na susjednoj građevnoj čestici.
- (5) Udaljenost garaže od osnovne zgrade iznosi najmanje polovicu visine garaže, ili se garaža gradi kao prislonjena na osnovnu zgradu, uz zadovoljenje požarnih uvjeta.
- (6) Materijalima i oblikovanjem garaža treba biti usklađena s osnovnom zgradom. Na oblikovanje krova primjenjuju se odredbe članka 16., stavka 1.

Članak 46.b

POMOĆNE GRAĐEVINE

(1) Na građevnoj čestici osnovne zgrade mogu se graditi i sljedeće pomoćne građevine te uređaji koji služe za redovitu uporabu osnovne zgrade:

a) pretežito podzemne (ukopane) pomoćne građevine (spremnici ukapljenog plina ili nafte, cisterne za vodu – gustinje i sl.), kojima visina osnovnog volumena (osim povišenog okna/otvora) ne prelazi 1,0 m od najniže točke okolnog zaravnatog terena (u suprotnom se smatraju pomoćnom zgradom)

b) otvorena (nenatkrivena) dječja i sportska igrališta koja su cijelom svojom površinom oslonjena na tlo, otvoreni bazeni, tenis igralište i sl.

c) ograde, pergole (brajde, odrine), otvorene nadstrešnice i sjenice, ognjišta, prostor za odlaganje kućnog otpada, parterna uređenja (staze, platoi, terase oslonjene na teren, parkiralište, stube), temelji solarnih kolektora, potporni zidovi i sl.

d) druge jednostavne građevine koje nisu zgrade, prema odgovarajućem pravilniku, na građevnoj čestici postojeće zgrade odnosno zgrade za koju postoji akt kojim se odobrava građenje, za potrebe te zgrade.

(2) Građevine iz prethodnog stavka izuzev parternih uređenja (tj. koje se nalaze iznad razine terena) te izuzev ograda i potpornih zidova moraju biti udaljene najmanje 1,0 m od susjedne čestice, a za najmanju udaljenost od regulacijske linije primjenjuje se udaljenost propisana za osnovnu zgradu. Građevine iz prethodnog stavka koje nisu konstruktivno vezani dio osnovne zgrade ne podliježu provjeri urbanističkih parametara sukladno Planu, ako uvjeti gradnje nisu utvrđeni odgovarajućim člancima Plana.

Članak 46.c

ZGRADE ZA GOSPODARSKU DJELATNOST U DOMAĆINSTVU

(1) Zgrada za gospodarsku djelatnost u domaćinstvu je, u smislu ovih odredbi, zgrada za gospodarsku – poslovnu (izuzev pružanja usluga smještaja) ili proizvodnu (zanatsku, poljoprivredno-prerađivačku) djelatnost manjeg opsega na čestici stambene zgrade manjoj od 1500 m².

(2) Opseg djelatnosti dopuštenih unutar naselja, te uvjeti odvijanja istih, određuju se pobliže odgovarajućim aktima jedinice lokalne samouprave.

(3) Primjenjuju se uvjeti gradnje za pomoćne zgrade, utvrđeni člankom 46.

2.3. Izgrađene strukture izvan naselja

2.3.1. Izgrađene strukture izvan građevinskih područja izvan prostora ograničenja

Članak 53.

IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA IZVAN PROSTORA OGRANIČENJA

(1) Izvan građevinskih područja izvan prostora ograničenja ZOP-a dopušteni su sljedeći zahvati:

- a) infrastrukturne površine, građevine i uređaji, sukladno detaljnijim uvjetima naslova 5.
- b) građevine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji, sukladno detaljnijim uvjetima članka 53.b do 57.
- c) građevine namijenjene gospodarenju u šumarstvu i lovstvu sukladno detaljnijim uvjetima članka 73.a i 73.b
- d) istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, sukladno detaljnijim uvjetima članka 64.
- e) sportsko-rekreacijski sadržaji, sukladno detaljnijim uvjetima članka 60.
- f) stambene i pomoćne građevine za vlastite (osobne) potrebe na građevnim česticama od 20 ha i više te za potrebe seoskog turizma na građevnim česticama od 2 ha i više, sve uz odgovarajuću primjenu preostalih uvjeta članka 53.a st. 1. točke a) i st. 2. istog članka
- g) rekonstrukcija postojećih građevina.

(2) Pri rekonstrukciji postojeće građevine izvan građevinskog područja izvan prostora ograničenja dopušta se jednokratno povećanje površine zemljišta pod građevinom, i to za najviše 10 m² za zgrade s površinom zemljišta pod građevinom do uključivo 50 m², te za najviše 20% (ali ne više od 30 m²) za zgrade s površinom zemljišta pod građevinom većom od 50 m². Omogućuje se i jednokratno povećanje visine zgrade za najviše 0,6 m.

2.3.2. Izgrađene strukture izvan građevinskih područja unutar prostora ograničenja

Članak 53.a

IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA UNUTAR PROSTORA OGRANIČENJA

(1) Izvan građevinskih područja unutar prostora ograničenja ZOP-a dopušteni su sljedeći zahvati:

a) gradnja i rekonstrukcija zgrade građevinske (bruto) površine nadzemnih dijelova do 400 m², najveće visine do 5 m i/ili potpuno ukopanog podruma do 1000 m² građevinske (bruto) površine na udaljenosti od najmanje 100 m od obalne crte na jednoj ili više katastarskih čestica ukupne površine od najmanje 3 ha, s time što građevna čestica na kojoj se planira gradnja, odnosno rekonstrukcija zgrade i/ili potpuno ukopanog podruma mora imati površinu od najmanje 1 ha, za potrebe prijavljenog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva i pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu, obrta registriranog za obavljanje poljoprivrede ili pravne osobe registrirane za obavljanje poljoprivrede; najveća međusobna udaljenost čestica zemljišta iznosi 1000 m

b) rekonstrukcija kojom se ne povećava veličina zgrade (vanjski gabariti nadzemnog i podzemnog dijela)

c) gradnja pomoćne zgrade i druge građevine koje se prema posebnom propisu grade bez građevinske dozvole, na građevnoj čestici postojeće zgrade, uz odgovarajuću primjenu detaljnijih uvjeta članaka 45. do 46.b; odredba se ne primjenjuje na zgrade poljoprivredne namjene, utvrđene člankom 53.b

d) gradnja zgrade građevinske (bruto) površine do 30 m² namijenjene uzgoju marikulture na pomorskom dobru za potrebe obrta ili pravne osobe, registriranih za uzgoj marikulture na pomorskom dobru koji imaju koncesiju na pomorskom dobru za korištenje površine mora najmanje 1 ha

e) gradnja i rekonstrukcija građevina odnosno uređenja površina koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj izvan građevinskog područja, uz uvjet usklađenosti s odredbom članka 48. Zakona o prostornom uređenju:

– građevine infrastrukture, sukladno naslovu 5.

– sportsko-rekreacijski sadržaji, sukladno detaljnijim uvjetima članka 60.

(2) Ako građevna čestica zgrade iz stavka 1. točke a) ovoga članka ima površinu manju od 3 ha, u građevinskoj dozvoli za građenje zgrade i/ili podruma na toj čestici uz oznaku građevne čestice navode se i oznake ostalih katastarskih čestica koje zajedno s građevnom česticom imaju površinu od najmanje 3 ha. Građevna čestica, katastarske čestice i građevine navedene u građevinskoj dozvoli predmetne zgrade predstavljaju

gospodarsku i pravnu cjelinu te se ne mogu otuđivati pojedinačno već samo sve zajedno, o čemu nadležni sud po službenoj dužnosti u zemljišnoj knjizi za svaku katastarsku česticu stavlja zabilježbu. Građevinska dozvola predmetne zgrade sadrži nalog nadležnom sudu za stavljanje po službenoj dužnosti u zemljišnoj knjizi zabilježbe da građevna čestica, katastarske čestice i građevine navedene u toj građevinskoj dozvoli predstavljaju gospodarsku i pravnu cjelinu te da se ne mogu otuđivati pojedinačno već samo sve zajedno, a koja se zabilježba u zemljišnoj knjizi stavlja za svaku katastarsku česticu. Tijelo koje je izdalo građevinsku dozvolu istu po njezinoj izvršnosti dostavlja nadležnom sudu radi stavljanja predmetne zabilježbe. Promjena vlasništva ili osnivanje stvarnih prava na katastarskim česticama prije stavljanja zabilježbe ne utječe na stavljanje te zabilježbe. Pravni posao sklopljen protivno ovom članku je ništetan, a građevinska dozvola koja nema sadržaj propisan ovim stavkom je ništava.

2.3.3. Građevine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji

Članak 53.b

POJEDINAČNI GOSPODARSKI OBJEKTI I SKLOPOVI ZA POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI

(1) Pojedinačni gospodarski objekti i sklopovi za poljoprivredne djelatnosti, u smislu ovih odredbi, su:

- a) farme
- b) spremišta za alat
- c) staklenici i plastenici
- d) kušaonice vina i maslinarske konobe
- e) nadstrešnice i hladnjače
- f) ostale građevine za poljoprivrednu proizvodnju.

(2) U smislu uvjeta gradnje građevina iz stavka 1. ovog članka, poljoprivrednim površinama smatraju se one površine koje su u katastru upisane kao poljoprivredne (oranice, vinogradi, maslinici ili voćnjaci), te druge površine na kojima se vrši intenzivna obrada i nalaze se pod kulturom. U slučaju neusklađenosti namjene zemljišta izvan građevinskog područja utvrđene kartografskim prikazima Plana i vrste uporabe evidentirane u katastru, mjerodavan je katastar.

(3) Građevine iz stavka 1. ovog članka dopušteno je graditi izvan područja Zakonom zaštićenih prirodnih vrijednosti te ovim Planom utvrđenog osobito vrijednog predjela – prirodnog krajobraza te ovim Planom zaštićenih vizura.

(4) Gradnja građevina iz stavka 1. ovog članka unutar prirodnog i kulturnog krajolika moguća je samo uz osiguranje kvalitetnog pejzažnog uklapanja prema uvjetima naslova 6. Plana te sukladno posebnim uvjetima nadležnih javnopravnih tijela.

(5) Najmanja udaljenost građevina iz stavka 1. točaka a) i d) od prometnica iznosi:

a) 50,0 m od državne ceste

b) 10,0 m od ostalih prometnica.

(6) Najmanja udaljenost od susjednih čestica iznosi 3,0 m.

(7) Građevine iz stavka (1) smještaju se na najmanje plodnom dijelu pripadajućeg poljoprivrednog zemljišta.

(8) Daljnji uvjeti gradnje za pojedine vrste građevina iz stavka 1. dani su u sljedećim člancima.

(9) Najmanja dopuštena površina zemljišta koja je osnova za gradnju građevine (dalje: uvjetna površina) iz stavka 1. ne može se obračunati kao uvjetna površina za gradnju druge građevine, niti se dopušta parcelacija koja bi za posljedicu imala smanjenje površine koje je osnova za gradnju građevine na veličinu manju od uvjetne. Uvjetna površina može se sastojati od više dijelova na najvećoj udaljenosti od 1000 m pri čemu čestica na kojoj se gradi ne može biti manja od 50% uvjetne površine.

Članak 54.

FARME

(1) Farma je sklop građevina s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, koji se gradi za potrebe poljoprivredne proizvodnje.

(2) Na farmi se mogu graditi:

a) gospodarske građevine za potrebe biljne proizvodnje

b) gospodarske građevine za potrebe stočarske proizvodnje

c) građevine za potrebe prerade poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na farmi

d) zgrade (hale) za spremanje materijala, alata, strojeva, proizvoda te slične građevine.

(3) Vrijede sljedeći uvjeti gradnje:

a) poljoprivredna površina na kojoj se gradi farma ne može biti manja od 30.000 m², pri čemu se za osnivanje građevne čestice za gradnju farme može koristiti najviše 10% navedene površine

b) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,2

c) najveća etažna visina: jedna nadzemna etaža

d) visina građevina farme iznosi najviše 4,0 m; iznimno, može biti veća zbog specifičnog tehnološkog procesa

e) samostojeći način građenja uz mogućnost gradnje složene građevine uz primjenu uvjeta članka 10. st. 4.

f) potrebno je propisno riješiti vodoopskrbu (priključenjem na vodoopskrbnu mrežu odnosno gustirnom ili akumulacijom), odvodnju i pročišćavanje oborinskih i otpadnih voda, te zbrinjavanje otpada s prikupljanjem na čestici i odvozom na organiziran i siguran način, kao i energetska opremljenost (plinski spremnik, električni agregat, kolektori i/ili sl.).

Članak 55.a

SPREMIŠTA ZA ALAT

(1) Spremišta za alat (oruđe, strojeve i sl.) su u smislu ovog članka građevine – zgrade – građevinske bruto površine do 10 m², koje se mogu graditi na poljoprivrednom zemljištu najmanje površine od 500 m², za vlastite potrebe u funkciji poljoprivrednih djelatnosti. Spremište mora biti prizemna građevina, najveće visine do 2,4 m. Ne može služiti stanovanju niti pružanju usluga smještaja.

Članak 55.b

STAKLENICI I PLASTENICI

(1) Na poljoprivrednim se površinama veličine preko 1000 m² omogućuje podizanje staklenika i plastenika u svrhu poljoprivredne proizvodnje.

Članak 55.c

NADSTREŠNICE I HLADNJAČE

(1) Nadstrešnica je, u smislu ovog članka, građevina s krovom, izgrađena od lakih materijala te otvorena s najmanje tri bočne strane, a služi za privremeno skladištenje poljoprivrednih proizvoda. Nadstrešnicu je dopušteno graditi na poljoprivrednom zemljištu najmanje površine 1,0 ha. Najveća površina zemljišta pod građevinom nadstrešnice iznosi 40 m². Dopušta se povećanje površine zemljišta pod građevinom za 20 m² za svakih daljnjih 0,5 ha poljoprivredne površine.

(2) Na poljoprivrednom zemljištu (maslinici, vinogradi, voćnjaci, povrtnjaci) najmanje površine 5,0 ha dopušta se gradnja hladnjače. Najveća građevinska bruto površina hladnjače iznosi 200 m². Dopušta se povećanje građevinske bruto površine hladnjače za 40 m² za svaki daljnjih 1,0 ha poljoprivredne površine.

Članak 56.

KUŠAONICA VINA S VINSKIM PODRUMOM; MASLINARSKA KONOBA

(1) Omogućuje se, u svrhu promidžbe vlastitih proizvoda, gradnja zgrade za potrebe prijavljenog obiteljskog gospodarstva, obrta registriranog za obavljanje poljoprivrede ili pravne osobe registrirane za obavljanje poljoprivrede – kušaonice vina s vinskim podrumom. Predmetnu zgradu dopušta se graditi na jedinstvenom poljoprivrednom zemljištu (pripadajućem vinogradu proizvođača) površine od najmanje 5000 m². Zgrada može imati jednu nadzemnu etažu i/ili potpuno ukopani podrum te najveću visinu 5,0 m. Koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi najviše 2%, ali uz (na zemljištu većem od 2 ha) površinu pod građevinom ne veću od 400 m². Koeficijent izgrađenosti građevne čestice podzemnim dijelom građevine iznosi najviše 5%, ali uz (na zemljištu većem od 2 ha) površinu pod podzemnim dijelom građevine ne veću od 1000 m². Na česticama najmanje površine 2 ha kušaonica vina s vinskim podrumom smije sadržavati smještajni kapacitet.

(2) Omogućuje se, u svrhu promidžbe vlastitih proizvoda, gradnja zgrade za potrebe registriranog proizvođača maslinovog ulja – maslinarske konobe. Na odgovarajući način primjenjuju se uvjeti gradnje prethodnog stavka.

Članak 57.

OSTALE GRAĐEVINE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU

(1) Planom se izvan naselja, na poljoprivrednom zemljištu najmanje površine 200 m², omogućuje gradnja ostalih građevina za poljoprivrednu proizvodnju u domaćinstvu, neprimjerenu unutar površina naselja (staje, svinjci, kokošinjci, pčelinjaci, kuničnjaci i sl.) uz sljedeće uvjete gradnje:

- a) najmanja udaljenost građevine od GPN-a i javnih prometnica iznosi 20,0 m
- b) najveća dopuštena visina građevine iznosi 2,4 m
- c) najveća građevinska bruto površina zgrade iznosi 20,0 m².

2.3.4. Sportsko-rekreacijski sadržaji izvan građevinskih područja

Članak 60.

SPORTSKO-REKREACIJSKI SADRŽAJI IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

(1) Izvan građevinskih područja omogućuje se gradnja pojedinih kategorija građevina odnosno uređenje otvorenih površina u svrhu rekreacije, sporta i edukacije prema detaljnijim uvjetima utvrđenima sljedećim stavcima ovog članka, sve sukladno odgovarajućim arhitektonskim, krajobraznim i drugim potrebnim rješenjima, elaboratima i projektima te dispozicijom, materijalima i oblikovanjem prilagođeno pretežito prirodnom ambijentu.

(2) Sportsko-rekreacijski sadržaji dopušteni izvan građevinskih područja, a koji se realiziraju sukladno uvjetima danim u stavcima 3. do 6. ovog članka su:

- a) pješačka i/ili biciklistička staza
- b) vidikovac
- c) prirodna plaža
- d) sportsko igralište.

(3) Izvan građevinskog područja, na tradicijskim i novim izletničkim rutama, planira se uređenje pješačkih i/ili biciklističkih staza. Iste se opremaju odgovarajućom hodnom/voznom plohom do 3 m širine koju je potrebno ostvariti uz što veće očuvanje prirodnog terena i visoke vegetacije (bez suvremenog završnog zastora – zemljani put, makadam, tradicijski kameno-zemljani put i sl.), potrebnim stubištima i mostovima, kao i odgovarajućom opremom (klupe, koševi, signalizacija, informativne ploče i sl.), bez visokogradnji izuzev utvrđenih stavkom 3. te koristeći prvenstveno prirodne i/ili tradicijske materijale (kamen, drvo, iznimno beton).

(4) Na istaknutoj reljefnoj poziciji s atraktivnim pogledom omogućuje se gradnja i uređenje vidikovca, u sklopu čega se dopušta gradnja nadstrešnice/sjenice površine do najviše 15 m² te paviljona GBP do najviše 15 m² sa sanitarnim čvorom (s vodospremom) i informativno-uslužnim sadržajima. Vidikovac se krajobrazno uređuje i oprema (klupe,

zidići, koševi, panoramski dalekozori, informativne ploče i sl.). Za vidikovce u neposrednoj blizini kolne prometnice dopušta se i uređenje parkiralište za do 5 vozila.

(5) Na Planom utvrđenim prirodnim plažama, odnosno u njihovoj neposrednoj pozadini, nije dopušteno nasipavanje obale, odnosno nisu dopušteni trajni zahvati, a omogućuje se postavljanje pokretnih naprava koje ne oštećuju prirodne resurse te se mogu izvan sezone ukloniti bez posljedica po okoliš: informativne ploče, spremnici otpada, prijenosni sanitarni uređaji, prijenosni spremnici s pitkom vodom, tende za presvlačenje, platoi i prijenosne konstrukcije za odlaganje rekreativne opreme i opreme za spašavanje i sl. Smještaj navedenih sadržaja potrebno je elaborirati odgovarajućim arhitektonsko-krajobraznim i drugim potrebnim rješenjima i projektima uz pažljivo pejzažno uklapanje, očuvanje prirodnog ambijenta i prirodnosti plaže te sprečavanje disperzije plažnih sadržaja.

(6) Na niže vrijednom poljoprivrednom i/ili šumskom zemljištu površine najmanje 0,5 ha omogućuje se uređenje sportskog igrališta veličine do 1000 m², s potrebnom opremom, površinom oslonjenog na teren, te bez zatvorenih sadržaja.

(7) Sadržaje utvrđene stavcima 2. do 6. može graditi odnosno uređivati isključivo jedinica lokalne samouprave odnosno ustanova, udruga ili društvo na koje JLS prenese takvu ovlast. Iznimno, u slučaju prirodnih plaža, a sukladno Planu i posebnim propisima, JLS u planu upravljanja pomorskim dobrom pobliže određuje mikrolokacije i uvjete za korisnike koncesija / koncesijskih odobrenja na pomorskom dobru.

Članak 60.a

LOVNO PODRUČJE

(1) Planom je na kartografskom prikazu „3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi utvrđen obuhvat lovnog područja. Iz obuhvata lovnog područja izuzimaju se površine na kojima zabranjeno ustanovljavanje lovišta sukladno posebnom propisu kojim se uređuje gospodarenje lovištem i divljači.

(2) Lovištem se gospodari na temelju lovnogospodarske osnove.

3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti

3.1. Površine gospodarske namjene – poslovne i proizvodne

Članak 62.

POVRŠINE GOSPODARSKE NAMJENE –POSLOVNE

(1) Unutar obuhvata Plana planirana je površina gospodarske namjene –poslovne (K), unutar izdvojenog građevinskih područja za izdvojene namjene (izvan naselja) – „gospodarska zona“:

a) Vručica: tip K1, K2, K3, K4 – pretežito uslužna, trgovačka, komunalno-servisna i reciklažna, površine 1,0 ha.

(2) Položaj i veličina izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja) gospodarske namjene – poslovne, utvrđeni su i ucrtani na kartografskim prikazima „1. Korištenje i namjena površina“ i serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“.

(3) Unutar građevinskog područja naselja Trpanj planirane su površine isključive gospodarske namjene – poslovne (K):

a) gospodarska lokacija (GL) „Trpanj 1“

b) gospodarska lokacija (GL) „Trpanj 2“.

(4) Za površine isključive gospodarske namjene – poslovne (K) unutar građevinskog područja naselja primjenjuju se uvjeti gradnje utvrđeni poglavljem 2.2.2. „Uvjeti gradnje unutar građevinskih područja naselja“.

Članak 63.

UVJETI GRADNJE UNUTAR IZDVOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (IZVAN NASELJA) GOSPODARSKE NAMJENE – POSLOVNE

(1) Unutar izdvojenog građevinskih područja (izvan naselja) gospodarske namjene – poslovne – pretežito uslužne (K1), trgovačke (K2), komunalno-servisne (K3) i reciklažne (K4) propisuju se sljedeći uvjeti gradnje:

a) najmanja površina građevne čestice iznosi 600 m²

- b) oblik građevne čestice za gospodarsku namjenu treba biti što pravilniji, najmanje širine fronte od 20,0 m te poželjno izdužen u dubinu u odnosu 1:2 do 1:3
- c) najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice iznosi 0,4
- d) najveći koeficijent iskorištenosti građevne čestice iznosi 1,2
- e) propisuje se samostojeći način građenja
- f) najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim čestice javne prometne površine) iznosi polovicu visine građevine
- g) visinu i katnost građevina i postrojenja na građevnoj čestici određuju tehnološki zahtjevi, pri čemu ukupna visina građevina može iznositi najviše 12,0 m
- h) visina neprozirnog dijela ograde građevne čestice može iznositi do 1,0 m, a ukupna visina do 3,0 m
- i) prometno rješenje ostvaruje se prometnicama najmanje širine kolnika 5,5 m za dvosmjerni i 3,5 m za jednosmjerni kolni promet te internim kolnim, kolno-pješačkim i pješačkim površinama prostornih cjelina.
- j) uz sadržaje osnovne (nazivne) namjene, dopušta se prerada poljoprivrednih proizvoda manjeg opsega kao prateća namjena, u sklopu drugih zahvata ili kao zasebni zahvat u prostoru, pri čemu joj udio ne može iznositi više od 30 % ukupne GBP na čestici odnosno ona ne može biti razgraničena kao više od 30 % površine građevinskog područja.

Članak 65.

PODRUČJE RIBOLOVA I MARIKULTURE

- (1) Za potrebe prijavljenog obrta ili pravne osobe registrirane za marikulturu koja ima koncesiju za korištenje površine mora od najmanje 10000 m², na pomorskom dobru dopušta se:
 - a) gradnja prizemne zgrade visine do 4,0 m i građevinske (bruto) površine do 50 m²
 - b) uređenje površine za smještaj potrebne opreme za uzgoj riba.

(2) Površine uzgajališta za kavezni uzgoj riba (H2) utvrđene su na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“.

3.2. Površine ugostiteljsko-turističke namjene

Članak 69.

POVRŠINE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE

(1) Unutar obuhvata Plana površine ugostiteljsko-turističke namjene planirane su:

a) unutar izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja) ugostiteljsko-turističke namjene – „turističkih zona“ (TZ):

1. Divna: tip T3 – kamp, površine 2,5 ha i kapaciteta 300 kreveta

2. Luka: tip T3 – kamp, površine 3,1 ha i kapaciteta 250 kreveta

b) unutar građevinskog područja naselja, kao razgraničene površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene – „turističke lokacije“ (TL):

1. Faraon, unutar naselja Trpanj: tip T1 – hotel, površine 0,4 ha i kapaciteta 200 kreveta

2. Blaca, unutar naselja Trpanj: tip T1 – hotel, površine 0,37 ha i kapaciteta 120 kreveta

3. Kamp Duba, unutar naselja Duba Pelješka: tip T3 – kamp, površine 0,61 ha i kapaciteta 150 kreveta

4. Luka 1, unutar naselja Trpanj: tip T2 – turističko naselje, T3 – kamp, površine 0,5 ha i kapaciteta 100 kreveta

5. Luka 2, unutar naselja Trpanj: tip T3 – kamp, površine 0,6 ha i kapaciteta 100 kreveta.

(2) Unutar površina ugostiteljsko-turističke namjene utvrđenih ovim planom, omogućuje se graditi i uređivati, odnosno urbanističkim planovima uređenja planirati i površine za sljedeće sadržaje: sportsko-rekreacijske, društvene, poslovne (trgovačke, uslužne i sl.), sve kao prateće sadržaje ugostiteljsko-turističke namjene.

(3) Izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene utvrđena su i ucrtana su na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“ i na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“. Površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene unutar naselja razgraničene su na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“ te

kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“.

(4) U svrhu utvrđivanja uvjeta realizacije površine u istraživanju (T*) Gornja Vručica, sukladno prostornom planu šireg područja, obavezna je izrada stručne podloge vrednovanja prostora (vrednovanje krajolika, kulturne i prirodne baštine; mogućnost infrastrukturnog opremanja, određivanje tipa namjene i kapaciteta, osnovna prostorna organizacija, funkcionalno-oblikovne karakteristike planiranog zahvata i sl.). Stručna podloga vrednovanja prostora mora biti u skladu s Kriterijima za planiranje turističkih predjela obalnoga područja mora koji su izrađeni od strane Savjeta prostornog uređenja Države, te sadržavati analizu gospodarske učinkovitosti lokacije.

(5) Na području Općine Trpanj preuzeto je i provodi se na temelju PPDNŽ izdvojeno građevinsko područje izvan naselja gospodarske – ugostiteljsko-turističke namjene – „turistička zona“ – županijskog značaja, pregled čega se daje u nastavku, a sukladno čemu je isto i pregledno prikazano na odgovarajućim kartografskim prikazima Plana:

a) Javić – Zaglav: tip T2 – turističko naselje, površine 3 ha i kapaciteta 360 kreveta.

Članak 70.

UVJETI GRADNJE NA POVRŠINAMA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE

(1) Na površinama ugostiteljsko-turističke namjene vrste ugostiteljsko-turističkih zgrada odnosno smještajnih jedinica određuje se u skladu s tipom namjene.

(2) Izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene (izvan naselja) i površine unutar naselja ugostiteljsko-turističke namjene moraju imati osiguranu vodoopskrbu i elektroopskrbu.

(3) Uvjeti gradnje unutar izdvojenih građevinskih površina ugostiteljsko-turističke namjene (izvan naselja) propisuju se kako slijedi:

a) u pojasu najmanje 100,0 m od obalne crte ne može se planirati niti se može graditi nova pojedinačna, ili više građevina, osim građevina komunalne infrastrukture i podzemnih energetske vodova, pratećih sadržaja ugostiteljsko-turističke namjene, te građevina koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali

b) rekonstrukcija postojećih građevina ugostiteljsko-turističke namjene planira se tako da se ne povećava postojeća gustoća korištenja, izgrađenost građevne čestice i koeficijent iskoristivosti, ako su te veličine veće od onih određenih preostalim odredbama Plana

- c) propisuje se samostojeći način građenja
 - d) najmanja udaljenost zgrade od susjednih čestica (osim čestice javne prometne površine) iznosi polovicu visine građevine
 - e) najmanje 40% građevne čestice mora biti uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo
 - f) prometno rješenje ostvaruje se internim prometnicama najmanje širine kolnika 5,0 m za dvosmjerni i 3,0 m za jednosmjerni kolni promet te kolno-pješačkim i pješačkim površinama
 - g) povezivanje izdvojenog građevinskog područja turističke namjene na javnu cestu ostvaruje se prometnicom najmanje širine kolnika 6,0 m
 - h) na obalnom potezu omogućuje se planiranje:
 - 1. jednog ili više privezišta za plovila (pri čemu ukupan broj vezova može iznositi najviše 20% ukupnog broja smještajnih jedinica) s manjim operativnim obalama za privremeni privez (pristan) izletničkih i sportsko-rekreacijskih plovila te navoze za sandoline i slična plovila
 - 2. jedne ili više uređenih morskih plaža; uređene plaže trebaju se uređivati pažljivim adaptiranjem prirodne obale
 - i) razgraničenje prostornih cjelina ugostiteljsko-turističke namjene, razgraničenje potrebnih površina pratećih sadržaja te detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru, tj. zoniranje i režim korištenja na moru utvrđuje se urbanističkim planom uređenja
 - j) kapaciteti pratećih sadržaja i javnih površina moraju biti razmjerni svakoj fazi realizacije
 - k) odvodnja otpadnih voda planira se zatvorenim kanalizacijskim sustavom s pročišćavanjem.
- (4) Za površine ugostiteljsko-turističke namjene tipa T3 – kamp razgraničene Planom unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja te unutar građevinskih područja naselja:
- a) koeficijent izgrađenosti iznosi najviše 10%
 - b) najmanje 40% obuhvata zahvata u prostoru mora biti uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo

- c) smještajne jedinice i prateći sadržaji moraju biti udaljeni najmanje 25 metara od obalne crte
- d) smještajne jedinice ne mogu biti povezane s tlom na čvrsti način
- e) katnost iznosi jednu nadzemnu etažu.

(5) Za površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene unutar građevinskog područja naselja i pojedinačne ugostiteljsko-turističke građevine smještene unutar građevinskog područja naselja mješovite namjene, izuzev Planom razgraničenih površina tipa T3 – kamp, primjenjuju se uvjeti gradnje određeni u poglavlju 2.2.2. „Uvjeti gradnje unutar građevinskog područja naselja“. Unutar neuređenih područja razgraničenje prostornih cjelina jednog ili više predviđenih tipova ugostiteljsko-turističke namjene provest će se urbanističkim planom uređenja.

3.3. Površine sportsko-rekreacijske namjene

Članak 73.

SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA

(1) Planom su razgraničene sljedeće površine isključive sportsko-rekreacijske namjene unutar građevinskih područja naselja („sportske lokacije“):

- a) SRC Trpanj, tip R3 – sportski centar
- b) Trpanj, tip R2 – kupalište
- c) Luka, tip R2 – kupalište.

(2) Za površine sportsko-rekreacijske namjene uvjeti gradnje propisuju se kako slijedi:

- a) propisuje se samostojeći način građenja
- b) najmanja udaljenost zgrade od susjedne građevne čestice (osim javne prometne površine) iznosi polovicu visine građevine
- c) na površini sportsko-rekreacijske namjene tip R3 – sportski centar planira se smještaj zgrade za zatvorena sportska igrališta, zgrade kluba, pomoćne zgrade te otvorena sportska igrališta uključivo dječja igrališta; najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice zatvorenim sadržajima iznosi 0,3; najveća nadzemna etažna visina i visina građevina za zatvorena sportska igrališta nije određena, za zgradu kluba najveća nadzemna etažna visina iznosi dvije nadzemne etaže; za pomoćne zgrade najveća

nadzemna etažna visina iznosi jednu nadzemnu etažu uz najveću visinu građevine od 5,0 m.

(3) Unutar obuhvata Plana određen je položaj kupališta – unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene (uređene plaže) te izvan građevinskih područja (prirodne plaže). Na kupalištu unutar građevinskog područja naselja planira se opremanje i krajobrazno uređenje, što uključuje: gradnju uzmorske šetnice, potrebne modifikacije obalne crte i formiranje polivalentnih otvorenih površina; opremanje klupama, koševima, javnom rasvjetom i ostalom urbanom opremom; krajobrazno uređenje površina sunčališta; označene površine za rekreaciju u moru i vodene sportove, odnosno za korištenje rekreacijskih plovila; dijelove obale za ulazak kupaca u more odvojene od onih predviđenih za isplavljanje i korištenje rekreacijskih plovila (pedaline, sandoline, skuteri i sl.); paravane za presvlačenje, tuševe i druge sanitarne uređaje, manje otvorene sportske terene (boćalište, odbojka na pijesku i sl.), dječja igrališta, praćakališta, tobogane, pokretne naprave i sl. Na kupalištu unutar građevinskog područja naselja omogućuje se gradnja jednog prizemnog paviljona za prateće sadržaje (sanitarije, spremište pribora za čišćenje, tuševi, oprema za iznajmljivanje, prostor čuvara, ugostiteljski sadržaji i sl.), građevinske bruto površine do 50 m². Iznimno, za kopnene sadržaje kupališta Luka dopušta se koeficijent izgrađenosti 0,3. Kupališta za koja nije razgraničena površina, unutar građevinskog područja naselja te izvan građevinskih područja, uređuje isključivo jedinica lokalne samouprave. Uvjeti gradnje, opremanja i uređenja kupališta unutar izdvojenog građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene utvrđuju se urbanističkim planom uređenja za pripadajuće izdvojeno građevinsko područje.

(4) Položaj prirodnih plaža utvrđen je na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“ i kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“. Iste se koriste uz minimalno zadiranje u prirodni ambijent i bez trajnih zahvata u prostoru, prema uvjetima članka 60. st. 5.

(5) Unutar obuhvata Plana smještena je sportska luka (županijskog značaja) Trpanj, u naselju Trpanj, kapaciteta do 100 vezova. Detaljniji uvjeti za zahvate vezane uz pomorski promet daju se u poglavlju 5.

(6) Dodatni sportski i rekreacijski sadržaji unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja detaljnije se planiraju i razgraničavaju predviđenim urbanističkim planovima uređenja odnosno ostvaruju se neposrednom provedbom Plana. Dodatni sportsko-rekreacijski sadržaji izvan građevinskih područja utvrđeni su člankom 60. i ostvaruju se neposrednom provedbom Plana.

(7) Površine isključive sportsko-rekreacijske namjene unutar naselja razgraničene su na kartografskim prikazima „I. Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25.000 te serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“. Položaj kupališta

utvrđen je na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25.000.

3.4. Poljoprivredne i šumske površine

Članak 73.a

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE

(1) Planom su na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25.000 utvrđene i ucrtane površine i kategorije poljoprivrednog zemljišta, kako slijedi:

a) vrijedno obradivo tlo (P2)

b) ostala obradiva tla (P3).

(2) Vrijedno obradivo tlo utvrđeno ovim planom može promijeniti namjenu samo u slučajevima utvrđenim Zakonom o poljoprivrednom zemljištu.

(3) U svrhu korištenja poljoprivrednog zemljišta, na istom se planiraju zahvati sukladno poglavlju 2.3.: „Izgrađene strukture izvan naselja“, a u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti.

(4) Mjere zaštite poljoprivrednog zemljišta na razini Plana obuhvaćaju ograničenja zahvata sukladno prethodnom stavku, te stavljanje dijelova istog pod plansku zaštitu sukladno člancima 87. i 88. Plana.

(5) Vrijedna obradiva tla utvrđena Planom trebaju se intenzivno obrađivati uz primjenu odgovarajućih agrotehničkih mjera. Za intenzivan uzgoj poljoprivrednih kultura potrebno je osigurati dostatne količine vode na površinama pogodnim za navodnjavanje, a sukladno članku 84.a Plana.

(6) U svrhu uređenja i korištenja poljoprivrednih i šumskih površina omogućuje se gradnja podzida i ogradnih zidova visine do 1,6 m u suhozidnoj gradnji odnosno s vidljivim licem zidanim kamenom u tradicijskom vezu.

Članak 73.b

ŠUMSKE POVRŠINE

(1) Planom su na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25.000 utvrđene i ucrtane površine i kategorije šuma, kako slijedi:

a) gospodarske i zaštitne šume (Š1, Š2)

b) šume posebne namjene (Š3).

(2) Gospodarske i zaštitne šume razgraničene Planom obuhvaćaju najveći dio šumskog resursa, a temeljna im je namjena zaštita i sanacija ugroženih područja (opožarenih površina i površina izloženih eroziji), poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora, zaštita naselja, gospodarskih i drugih građevina.

(3) Šume posebne namjene razgraničene Planom obuhvaćaju šume unutar zaštićenih dijelova prirode (postojećih i planiranih), čija je temeljna namjena održanje ekoloških vrijednosti prostora ili specifičnih (zaštićenih) biotopa, rekreativna namjena i oplemenjivanje krajobraza.

(4) Zaštita, uređenje i korištenje šuma odvija se na temelju šumsko-gospodarskih osnova i u skladu sa zakonima, propisima i standardima, a na načelu održivog gospodarenja.

(5) Unutar šuma i šumskog zemljišta dopuštaju se zahvati u prostoru u funkciji korištenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta (šumska infrastruktura). Pritom je potrebno maksimalno štititi obraslo šumsko zemljište, te zahvate smjestiti na neobraslom šumskom zemljištu i zemljištu obraslom početnim ili degradacijskim razvojnim stadijima šumskih zemljišta (garizi, šibljaci).

(6) Mjere zaštite šumskog zemljišta na razini Plana obuhvaćaju ograničenja zahvata na istom određena poglavljem 2.3. „Izgrađene strukture izvan naselja“ i stavljanje dijelova istog pod zaštitu, sukladno člancima 87. i 88. Plana.

(7) Postojeće šume ne mogu se prenamijeniti za druge namjene. Potrebno je gospodariti šumama na način da se očuvaju autohtone šumske zajednice, a u skladu s važećim zakonima i propisima. U cilju unapređenja šuma i šumskog zemljišta potrebno je:

a) izraditi šumsko-gospodarske osnove za privatne šume

b) makiju i šume panjače, koje prevladavaju u privatnim šumama, uzgojem prevesti u viši uzgojni oblik.

(8) Za provedbu ovog plana bitne su sljedeće mjere:

a) pošumljivanje šikara, makije i krša osobito radi ekološke zaštite i unapređenja ambijenta

- b) izgradnja šumskih putova, vatrobranih prosjeka te uređivanje i čišćenje šumskog zemljišta radi sprječavanja šumskih požara, a na temelju šumsko-gospodarskih osnova
- c) pošumljivanje zapuštenih zemljišta koja nije opravdano obrađivati
- d) vraćanje u prvobitno stanje opožarenih šumskih površina.

4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti

Članak 74.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

(1) Pod društvenim djelatnostima podrazumijevaju se površine i zgrade namijenjene:

a) odgoju i obrazovanju (predškolske i školske ustanove)

b) zdravstvu i socijalnoj skrbi

c) kulturi

d) upravi

e) zgrade vjerske namjene (vjerskih zajednica)

f) složene zgrade objedinjenih pretežito društvenih i javnih namjena.

(2) Površine i zgrade iz stavka 1. ovog članka smještaju se unutar građevinskih područja naselja na površinama razgraničene isključive društvene namjene te na površinama mješovite i ostalih namjena, sukladno odredbama poglavlja 2.2.2., odnosno razgraničavaju i detaljnije planiraju urbanističkim planovima uređenja.

(3) Omogućuje se gradnja zgrade javne i društvene namjene kao funkcionalnog sklopa (složene građevine) uz primjenu uvjeta iz članka 10. stavka 4.

(4) Za predškolske i školske obrazovne ustanove propisuje se najmanja veličina građevne čestice u iznosu 20 m² po polazniku, odnosno prema obrazovnim standardima te unutar izgrađenog dijela građevinskog područja prema postojećim prostornim mogućnostima; iznimno, za OŠ Trpanj dopušta se najveći koeficijent izgrađenosti 1,0 te odstupanje od drugih parametara utvrđenih poglavljem 2.2.

(5) Na području naselja Donja Vrućica planiraju se površine isključive društvene namjene – vjerske (D7) DL („društvena lokacija“) Donja Vrućica 1 i DL Donja Vrućica 2 za dvije prostorne cjeline Karmela božjeg milosrđa. Primjenjuju se uvjeti gradnje poglavlja 2.2.2. uz mogućnost gradnje složene građevine te ograničenje katnosti na dvije nadzemne etaže.

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava

Članak 76.

INFRASTRUKTURNI SUSTAVI – OPĆE ODREDBE

(1) Infrastrukturne sustave treba voditi tako da se prvenstveno koriste postojeći pojasevi i ustrojavaju zajednički za više vodova, izbjegavajući pritom površine šuma i vrijednog poljoprivrednog zemljišta, te ne oštećujući cjelovitost prirodnih i stvorenih tvorevina, a uz provedbu načela i smjernica o zaštiti prirode, krajolika i cjelokupnog okoliša.

(2) Za građevine i sustave od državne i županijske važnosti potrebno je prije ishoda akata za građenje izvršiti sva potrebna istraživanja i usklađivanja interesa i prava svih činitelja u prostoru.

(3) Kapaciteti i trase za novoplanirane infrastrukturne površine odredit će se utvrđivanjem stvarnih kapaciteta projektnih programa investitora, te su u ovom planu dani načelno i shematski.

(4) Gradnja u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja, odnosno realizacija planiranih kapaciteta u gospodarstvu, nužno je povezana uz povećanje kvalitete i kvantitete infrastrukturne opremljenosti područja JLS. S time u svezi prije realizacije planiranih namjena u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja, potrebno je osigurati:

a) prometne uvjete i veze

b) potrebne količine energenata (električne energije)

c) vodoopskrbu – povezivanjem na vodoopskrbni sustav NPKLM

d) potrebnu razinu komunalne uređenosti prostora u obuhvatu Plana u smislu izgradnje sustava odvodnje i sl.

5.1. Promet

5.1.1. Cestovni promet

Članak 77.

SUSTAV CESTOVNOG PROMETA

(1) Položaj cestovnih prometnica osnovne prometne mreže načelno je određen na kartografskim prikazima „1. Korištenje i namjerna površina“ i „2.1. Infrastrukturni sustavi – promet – cestovni, pomorski, zračni“ u mjerilu 1:25.000.

(2) Osnovnu cestovnu prometnu mrežu u obuhvatu Plana čine:

a) državna cesta D415 (trajektna luka Trpanj – D. Banda (D414))

b) lokalne ceste:

1. L69002 (Duba Pelješka – Gornja Vrućica (D415))

2. L69074 (Trpanj (D415) – Sreser (L69027))

c) nova poveznica Općine Orebić i Općine Trpanj preko prijevoja Vlačica uz mogućnost izgradnje kraćeg tunela

d) ostale ceste.

(3) Uređenje koridora javnih cesta i cesta koje nisu javne, kao i drugih prometnih površina na području Plana, obavlja se u skladu sa zakonskim propisima, uredbama, pravilnicima i standardima. Širina zaštitnog pojasa javnih cesta unutar kojeg je gradnja dopuštena isključivo uz suglasnost nadležnog tijela s javnim ovlastima dana je posebnim zakonom. Za planirane ili rekonstrukciju postojećih priključaka na javnu cestu potrebno je izraditi projektnu dokumentaciju sukladno posebnom propisu te ishoditi suglasnost nadležnog tijela s javnim ovlastima.

(4) Planske koridore cestovnih prometnica sukladne kartografskim prikazima potrebno je čuvati za izgradnju, rekonstrukciju i proširenje prometnica, sve dok se precizna trasa prometnice ili položaj prometne građevine ne odredi projektno-tehničkom dokumentacijom. Širine navedenih koridora iznose:

a) 100 m za javne ceste izvan građevinskog područja

b) unutar građevinskog područja:

1. 25,0 m za državne

2. 15,0 m županijske ceste

3. 10,0 m za lokalne i ostale (nerazvrstane) ceste.

(5) U pojasu javnih cesta izvan građevinskih područja mogu se graditi uslužne građevine u prometu, sukladno posebnom propisu, pri čemu se dopušta proširenje pojasa cestovnog zemljišta za:

- a) benzinske postaje
- b) praonice i servisi vozila
- c) ugostiteljski sadržaji, u svrhovitoj vezi s prethodne dvije točke ovoga stavka
- d) odmorišta
- e) parkirališta
- f) vidikovci.

(6) Potrebno je izbjegavati građenje više spojeva na javnu cestu s malim međusobnim razmakom.

(7) Državne, županijske i lokalne ceste pri prolasku kroz građevinsko područje uređuju se kao ulice, pri čemu najmanja udaljenost regulacijske linije od osi ceste pojedine razine iznosi:

- a) za državnu cestu: 5,5 m
- b) za županijsku cestu: 5,0 m
- c) za lokalne ceste: 4,75 m.

(8) Najmanja udaljenost regulacijske linije od ruba kolnika za javne i ostale ceste iznosi 1,60 m.

(9) Iznimno od stavaka 7. i 8., u izgrađenom dijelu GPN-a širina zemljišnog pojasa (koridora) javnih cesta može biti i manja, prema situaciji na terenu.

(10) Ne dopušta se građenje građevina i podizanje nasada, koji bi spriječili proširenje preuskih ulica i uklanjanje oštih zavoja, ili otežali vidljivost u odvijanju prometa.

(11) Prilikom izrade projektne dokumentacije, odnosno izvedbe pojedinih planiranih prometnica, treba osobito skrbiti o očuvanju krajobraza. Trasu ceste treba prilagoditi terenu uz što manje vijadukata, usjeka, zasjeka i nasipa. Za zaštitu pokosa obvezno se koristi autohtono drveće i grmlje.

(I2) Dopušta se uređenje poljskih / šumskih putova, biciklističkih staza i šetnica izvan građevinskih područja prema uvjetima utvrđenima člankom 60.

(I3) Dopušta se uređenje obalnih uzmorskih šetnica naselja na pomorskom dobru, kao i drugih dominantno pješačkih prometnica uz uvjete kako slijedi:

a) uređenje uzmorskih šetnica podrazumijeva i uređenje plitkog mora te hortikulturno uređenje i rješenje urbane opreme duž obalnog poteza

b) uzmorske šetnice se planiraju u širini od najmanje 1,5 m

c) uzmorske šetnice se u pravilu polažu unutar čestica pomorskog dobra ili se uređuju kao dio uličnog profila uz morsku obalu (kada ulica graniči s pomorskim dobrom ili je dijelom unutar njega).

(I4) U svrhu uređenja i korištenja poljoprivrednih i šumskih površina omogućuje se gradnja poljskih / šumskih putova širine do 5 m i bez suvremenog završnog zastora (makadam, zemljani, tradicijski zemljano-kameni put i sl.). Iznimno, na strmim terenima u svrhu sigurnosti korištenja dopušta se mjestimična izvedba završnog zastora i nosive odnosno zaštitne konstrukcije.

(I5) Zbog nepovoljne morfologije terena i nepreciznosti podloga Plana dijelovi prometnica koji čine funkcionalnu cjelinu s naseljima mogu se dijelom trase naći izvan građevinskog područja. Pritom se dopušta urbanističkim planom uređenja obuhvatiti i predmetne površine te planirati iste bez obveze planiranja i ovim planom.

(I6) Unutar koridora svih prometnica omogućuje se uređenje biciklističkih staza te uspostava zona smirenog prometa, za potrebe čega se koridor može i proširiti. Unutar koridora svih prometnica dopušta se polaganje i gradnja sve ostale komunalne infrastrukture.

Članak 77.a

PRISTUPNE PROMETNICE

(I) Najmanja širina kolnika unutar GPN-a iznosi:

a) unutar neizgrađenog dijela:

1. za jednosmjerni automobilski promet: 4,0 m (iznimno 3,5 m na strmim terenima)

2. za dvosmjerni promet: 5,5 m (iznimno 4,5 m na strmim terenima)

b) unutar izgrađenog dijela:

1. za jednosmjerni automobilski promet: 3,0 m

2. za dvosmjerni promet: 4,5 m.

(2) U neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja uz kolnik je obavezan obostrani nogostup najmanje širine 1,5 m (iznimno 1,0 m na strmim terenima). Najmanja širina nogostupa uz kolnik u izgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja treba iznositi 0,75 m, a ako navedenu širinu nije moguće ostvariti zbog postojećih građevina, profil se uređuje kao kolno-pješačka prometnica. Iznimno, dionice prometnica u neizgrađenom dijelu građevinskog područja do 100 m duljine mogu se realizirati prema uvjetima za izgrađeni dio građevinskog područja.

(3) Unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja dopušta se zadržavanje postojećih profila najmanje širine 3,0 m, i to:

a) pod uvjetom da najmanje svakih 150,0 m postoji ugibalište odnosno drugi odgovarajući prostor za mimoilaženje dvaju vozila; između ugibališta mora postojati vizualni kontakt

b) u slijepim ulicama, čija duljina ne prelazi 100,0 m na preglednom, odnosno 50,0 m na nepreglednom terenu.

(4) Uređena građevna čestica ostvaruje neposredni kolni pristup na prometnu površinu sukladnu prethodnim stavcima ovoga članka, ako nije drukčije određeno detaljnijim uvjetima Plana.

(5) Građevnoj čestici površine najviše 600 m² omogućuje se posredni kolno-pješački širine najmanje 3,0 m (pristupni put) do prometnice osnovne prometne mreže, uz uvjet da duljina ovakvog pristupnog puta do čestice ne prelazi 100,0 m; ovakav pristup osim javne površine može biti i privatni put ili površina u služnosti.

(6) Unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja za građevne čestice kolni pristup nije obavezan, te je dopušten i postojeći isključivo pješački pristup.

(7) Do realizacije prometnice u punom planskom profilu iznimno se dopušta rješavanje kolnog pristupa s postojeće prometnice evidentirane na katastarskom planu i/ili geodetskoj podlozi, najmanje širine profila 3,0 m na mjestu priključenja čestice. Pritom se u tijeku postupka ishoda akta za provedbu prostornog plana i/ili građenje, a na temelju uvjeta jedinice lokalne samouprave, iz predmetne čestice izuzima površina zemljišta za pripadajući dio (u načelu ½) širine punog planskog profila prometnice.

(8) Prilikom rekonstrukcija mogućnost prometnog priključenja se ne preispituje ako se u bitnome ne mijenjaju urbanistički parametri.

(9) Za izgrađene strukture dopuštene izvan građevinskog područja omogućuje se rješavanje pristupa na prometnu površinu u vidu pristupa na postojeći put evidentiran na katastarskom planu i/ili geodetskoj podlozi, ili površinu u vlasništvu vlasnika čestice, ili površinu u služnosti, ili na prometnu površinu sukladnu članku 77. stavku 14.

Članak 78.

PROMET U MIROVANJU

(1) Na građevnoj čestici osnovne zgrade potrebno je ostvariti broj parkirališnih/ i/ili garažnih mjesta određen normativom iz Tablice 1, ako nije drukčije utvrđeno detaljnijim uvjetima Plana.

TABLICA 1: NORMATIV PARKIRALIŠNIH MJESTA

Namjena zgrade	Broj mjesta na	Potreban broj mjesta
Stambene zgrade s najviše tri stambene jedinice	Jedna stambena jedinica	1,0
Stambene zgrade s više od tri stambene jedinice	100 m ² GBP	1,0
Stambene zgrade s više od tri stambene jedinice	Jedna stambena jedinica	1,0
Zgrade mješovite namjene	100 m ² GBP	1,0
Zgrade mješovite namjene	Jedna stambena/smještajna jedinica	1,0
Školske i predškolske ustanove	100 m ² GBP	0,5
Zdravstvene ustanove	100 m ² GBP	1
Socijalna zaštita	100 m ² GBP	1
Kultura i fizička kultura	100 m ² GBP	0,5
Uprava i administracija	100 m ² GBP	1
Poslovanje (uredi, kancelarije, biroi i sl.)	100 m ² GBP	1,5
Usluge	100 m ² GBP	1,5
Trgovina	100 m ² GBP	2,5
Ugostiteljstvo	100 m ² GBP	2,5
Proizvodnja, prerada i skladišta	1 zaposleni	0,45
Proizvodnja, prerada i skladišta	100 m ² GBP	1
Banka, pošta	100 m ² GBP	2,5
Hoteli, aparthoteli, turističko naselje	Smještajna jedinica	0,5
Kamp (T3)	Smještajna jedinica	1,0

Luka nautičkog turizma
(marina)

I vez u moru

0,25

Važeći je kriterij koji daje veći broj parkirališta/garaža po namjeni. U površinu za izračun potrebnih parkirališta ne ulazi površina garaža i jednonamjenskih skloništa.

(2) Omogućuje se do 50% obveznog broja parkirališnih/garažnih mjesta ostvariti uplatom za gradnju javnih parkirališnih i/ili garažnih mjesta sukladno propisima koji uređuju plaćanje komunalnog doprinosa. Za građevine koje ne ostvaruju kolni pristup na česticu, na prethodno utvrđeni način mogu se ostvariti sva potrebna parkirališna mjesta. Parkirališna mjesta se mogu dijelom ili u potpunosti ostvariti i na drugoj vlastitoj čestici unutar građevinskog područja na udaljenosti do 200 m.

(3) Ne dopušta se uređenje parkirališta duž prometnica tako da se onemogući prolaz pješaka (potrebno je zadržati pločnik najmanje širine 1,0 m).

(4) Prilikom rekonstrukcije građevine bez promjene namjene, broj parkirališnih mjesta provjerava se isključivo za uvećani dio GBP.

(5) Unutar i izvan građevinskog područja planirani su pojedini lokaliteti infrastrukturne namjene – cestovne infrastrukture – za javna parkirališta (IS2), utvrđeni na kartografskim prikazima Plana, pri čemu se na lokalitetu koji nije određen površinom omogućuje realizacija najviše 20 parkirališnih mjesta.

5.1.2. Pomorski promet

Članak 79.

POMORSKI PROMET

(1) Na području obuhvata Plana planirane su sljedeće luke otvorene za javni promet:

a) županijskog značaja:

Luka Trpanj – putnička luka (trajektna i putnička luka)

b) lokalnog značaja:

Luka Duba (Trpanjska) (putnička luka).

2) Na području obuhvata Plana planirane su sljedeće luke posebne namjene:

a) luka nautičkog turizma (LN) županijskog značaja:

Trpanj (do 200 vezova)

b) sportska luka (LS) županijskog značaja:

Trpanj (do 100 vezova).

(3) Unutar luka otvorenih za javni promet omogućuje se rekonstrukcija operativnih obala uključivo lukobrana, mulova, školjera i sidrenih sustava te smještaj pontona, plutača i ostale lučke infrastrukture i suprastrukture vezane za lučke djelatnosti i sigurnost plovidbe.

(4) Za područje luke otvorene za javni promet Trpanj s lukom nautičkog turizma i sportskom lukom, kao područja urbane preobrazbe, propisuje se izrada urbanističkog plana uređenja kojim će se utvrditi razgraničenje unutar lučkog područja i potrebni zahvati na pomorskom dobru uz osiguranje potrebnih operativnih površina na kopnu te uvjeta za neometano kretanje plovila.

(5) Za luku nautičkog turizma pri izradi urbanističkog plana uređenja iz prethodnog stavka propisuju se smjernice kako slijedi:

a) najveća dopuštena građevinska (bruto) površina zgrada unutar zahvata luke nautičkog turizma iznosi 300 m²

b) najveća katnost iznosi jednu nadzemnu etažu

c) propisuje se samostojeci način građenja uz mogućnost građenja složene građevine

d) ne propisuje se najmanja udaljenost od regulacijske linije i susjednih čestica odnosno granice obuhvata zahvata u prostoru.

(6) Privezišta unutar građevinskog područja naselja („komunalni vezovi“) s odgovarajućim operativnim obalama na pomorskom dobru realiziraju se unutar luka otvorenih za javni promet i njihovih izdvojenih bazena.

(7) Uvjeti gradnje privezišta unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene utvrđeni su člankom 70.

(8) Unutar prostora ograničenja omogućuje se uređenje privezišta za plovila u svrhu marikulture duljine do 15 m.

(9) Položaj morskih luka, privezišta i sidrišta određen je na kartografskim prikazima „1. Korištenje i namjerna površina“ i „2.1. Infrastrukturni sustavi – promet“ u mjerilu 1:25000. Lučka područja ucrtana su na kartografskom prikazu „3.4. Uvjeti korištenja,

uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja, posebne mjere i planovi“ u mjerilu 1:25.000 i na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5.000.

5.1.3. Zračni promet

Članak 79.a

ZRAČNI PROMET

(1) U sustavu zračnog prometa planira se, u svrhu podizanja nivoa turističke ponude te s ciljem poboljšanja zdravstvenih usluga, gradnja i uređenje helidroma.

(2) Uređenje helidroma uključuje i gradnju prizemne jednoetažne zgrade površine do 50 m² za potrebe kontrole leta i službi koje koriste helidrom. Nadalje, pri izradi projektno-tehničke dokumentacije za gradnju i uređenje helidroma potrebno je utvrditi zaštitno područje helidroma unutar kojeg je gradnja moguća isključivo na temelju posebnih uvjeta javnopravnog tijela nadležnog za zračni promet.

(3) Približni položaj helidroma određen je na kartografskim prikazima „1. Korištenje i namjerna površina“ i „2.1. Infrastrukturni sustavi – promet“ u mjerilu 1:25.000.

5.2. Pošta i elektroničke komunikacije

Članak 80.

POŠTA I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE

(1) Trase telekomunikacijskih vodova i raspored poštanskih ureda te položaj osnovnih postaja pokretnih telekomunikacija (izvan građevinskih područja), utvrđeni su i ucrtani na kartografskom prikazu „2.2. Infrastrukturni sustavi – pošta i elektroničke komunikacije, elektroenergetika“ u mjerilu 1:25.000.

(2) Osnovne postaje pokretnih telekomunikacija mogu se graditi kao:

a) antenski prihvat na postojećim zgradama – unutar građevinskih područja

b) samostojeći antenski stupovi – u pravilu izvan građevinskih područja – unutar elektroničkih komunikacijskih zona i sukladno detaljnim kriterijima utvrđenima Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije.

(3) Budući da uvođenje novih širokopojasnih usluga i novi zahtjevi za kvalitetom usluga uvjetuju zamjenu starih kabela novima, skraćivanje pretplatničke petlje, te postupno sve

veće uvođenje svjetlovodnih kabela u pretplatničku mrežu, potrebno po svim ulicama u kojima su kabele položeni bez cijevi, te za ulice koje nemaju postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu predvidjeti koridore za izgradnju distributivne telekomunikacijske kanalizacije (DTK), a posebno na područjima na kojima se prostornim planom planira izgradnja novih objekata.

5.3. Energetika

Članak 81.

ELEKTROOPSKRBA

(1) Položaj dalekovoda i njihovih pojaseva određen je na kartografskom prikazu „2.2. Infrastrukturni sustavi – pošta i elektroničke komunikacije, elektroenergetika“ u mjerilu 1:25.000. Pozicije ucrtanih trasa vodova, kao i pozicije uređaja u elektroopskrbnom sustavu, kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

(2) Postavljanje elektroopskrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) vodova kao i potrebnih trafostanica izvan građevinskih područja utvrđenih ovim planom obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima nadležnih službi.

(3) Dalekovodima, kad se grade kao zračni vodovi, potrebno je osigurati sljedeće zaštitne pojaseve:

	Postojeći	Planirani
DV 220 kV	50,0 m	70,0 m
DV 110 kV	40,0 m	50,0 m
DV 35 kV	30,0 m	30,0 m
DV 10 kV	10,0 m	10,0 m

(4) U ulicama u kojima se polažu elektroenergetski vodovi potrebno je osigurati planski razmještaj instalacija. Zaštitni pojasevi za podzemne elektroenergetske vodove iznose:

	Postojeći	Planirani
KB 110 kV	5,0 m	10,0 m
KB 35 kV	2,0 m	5,0 m
KB 20(10) kV	2,0 m	5,0 m

(5) Korištenje i uređenje prostora unutar zaštitnih pojaseva elektroenergetskih vodova podliježe posebnim uvjetima nadležnih tijela. Prostor zaštitnog pojasa dalekovoda u pravilu nije namijenjen za građenje stambenih zgrada, rekonstrukciju stambenih zgrada kojom se povećava visina zgrade, te općenito za smještaj zgrada u kojima boravi veći

broj ljudi; taj se prostor primarno koristi za vođenje prometne i druge infrastrukture. Predviđa se postupno kabliranje postojećih zračnih vodova unutar građevinskih područja.

(6) Planira se postupno uvođenje 20 kV napona – izravnu transformaciju 110/20 kV i napuštanje 35 kV mreže, te prijelaz s 10 kV napona na 20 kV napon.

(7) Položaj trafostanica nižih naponskih razina utvrđuje se urbanističkim planovima uređenja ili aktima za građenje.

(8) Elektroenergetska distribucijska infrastruktura obuhvaća transformatorske stanice, rasklopne stanice, srednjenaponske i niskonaponske podzemne i nadzemne vodove i kabele, nosače vodova, stupove, distribucijske ormare, srednjenaponske i niskonaponske priključke te pripadajuću telekomunikacijsku (TK) infrastrukturu potrebnu za vođenje elektroenergetske distributivne mreže.

(9) Predviđa se izgradnja manjih infrastrukturnih građevina – transformatorskih stanica (TS 10-20/0,4 kV) na temelju akata za građenje bez dodatnih ograničenja u smislu udaljenosti od prometnica i granica građevnih čestica. Moguće ih je graditi i unutar javnih i zaštitnih zelenih površina.

(10) Transformatorske stanice mogu biti:

a) tipski samostojeći objekti s jednim ili dva energetska transformatora (tipska rješenja)

b) zidani samostojeći objekti s jednim ili dva energetska transformatora (netipska rješenja)

c) u sklopu drugih građevina sukladno potrebama

d) podzemni objekti u iznimnim slučajevima.

(11) Svaka transformatorska stanica treba biti smještena na vlastitoj čestici, osim u slučaju stvaranja tehničkih uvjeta priključenja u slučaju gradnje, rekonstrukcije ili dogradnje objekata za koje se zahtijeva znatnije povećanje snage koje nije moguće ostvariti iz postojećih ili planom određenih transformatorskih stanica.

(12) Lokacijama transformatorskih stanica treba biti omogućen neometan pristup s javne površine u poslužne prostore. Za potrebe izgradnje novih TS 10(20)/0,4 kV nije nužno osigurati parkirno mjesto niti kolni pristup. Dopušta se mogućnost projektiranja transformatorskih stanica s pješačkim pristupom za slučaj da se predviđaju unutar pješačkih površina/zona, zaštitnih zelenih, šumskih i sportsko-rekreacijskih površina/zona ili zaštićenih spomeničkih površina/zona. Udaljenost samostojećih

transformatorskih stanica od susjednih čestica treba biti najmanje 1 m te od regulacijske linije najmanje 3 m.

(13) Oblikovanje građevina elektroopskrbe treba biti primjereno vrijednostima okruženja. Unutar zaštićenih područja ili njihovim kontaktnim zonama, potrebno je ishoditi posebne uvjete i suglasnosti nadležnih službi.

(14) U blizini ispod vodiča te u okolici SN vodova ne smiju se planirati i nalaziti skladišta (odlagališta) lakozapaljivih materijala.

(15) U blizini elektroenergetskih kabelskih vodova nije dopuštena sadnja visokog raslinja te se u projektu uređenja okoliša ne mogu planirati drvoredi i slični nasadi unutar najmanje udaljenosti od 2 m od najbližih elektroenergetskih instalacija.

(16) Kod planiranja vodova ostalih komunalnih sustava potrebno je poštivati tehničkim propisima određen minimalni razmak između postojećih VN, SN i NN elektroenergetskih kabela i ostalih komunalnih instalacija.

(17) Koridori elektroenergetskih vodova unutar šumskih područja formiraju se prema najvećoj visini drveća, tako da u slučaju pada drvo ne dosegne vodiče. Kod paralelnog vođenja s drugim infrastrukturnim građevinama moguće je preklapanje njihovih koridora uz nužnost prethodnog međusobnog usuglašavanja.

(18) Niskonaponska mreža planirana je od podzemnih i nadzemnih kabelskih izvoda iz TS do krajnjih korisnika. Povezivanje krajnjih korisnika odvija se preko distributivnih ormara u sklopu niskonaponske mreže. Distributivni ormari mogu biti samostojeći ili ugradbeni ugrađeni u ogradne ili potporne zidove i sl. Polaganje kabelskih izvoda i smještaj distributivnih ormara vrši se načelno na javnim i prometnim površinama te iznimno na privatnim česticama.

(19) Prilikom izgradnje novih ili rekonstrukcije postojećih javnih i prometnih površina potrebno je osigurati koridor za polaganje podzemnih elektroenergetskih kabela sukladno uvjetima nadležnog tijela.

(20) Moguća su odstupanja u pogledu rješenja trasa elektroenergetskih vodova te lokacije, vrste i broja elektroenergetskih građevina utvrđenih Planom, radi usklađenja s planovima i preciznijim geodetskim izmjerama, prilagodbe tehnološkim inovacijama i dostignućima, prilagodbe optimalnim tehničkim rješenjima, usklađenja s trasama autocesta ili brzih cesta, plinovoda i sl. te se neće smatrati neusklađenošću s Planom.

(21) U koridoru prometnice L69002 planira se kabliranje dalekovoda 10(20) kV.

Članak 81.a

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

- (1) U obuhvatu Plana omogućuje se na građevinama, odnosno na njihovim česticama, postavljanje i ugradnja uređaja, postrojenja i potrebne opreme za korištenje obnovljivih izvora energije (sunčeva energija, geotermalna energija) za pretežito vlastite potrebe, ako nije drugačije utvrđeno detaljnijim uvjetima Plana.
- (2) Omogućuje se autonomno rješenje elektroopskrbe građevina korištenjem obnovljivih izvora energije.
- (3) Omogućuje se natkrivanje javnih parkirališta nadstrešnicama s fotonaponskim modulima.
- (4) Unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja ne dopušta se postavljanje fotonaponskih modula i/ili solarnih kolektora vidljivih u vizuri naselja s mora odnosno dominantnoj vizuri. Ako nije protivna mišljenju nadležnog konzervatorskog odjela, omogućuje se, iznimno, uporaba krovnog pokrova s fotonaponskim svojstvima.
- (5) U skladu s općim uvjetima smještaja sunčanih elektrana određenima PPDNŽ planira se SE „Okučće“, lokalnog značaja, površine 4,7 ha i snage do 10 MW, utvrđena i ucrtana na kartografskom prikazu „I. Korištenje i namjena površina“. Za realizaciju iste propisuju se sljedeći uvjeti:
1. za biološku sanaciju okoliša nakon izgradnje koristiti autohtone vrste koje prirodno dolaze u sastavu vegetacije okolnog područja
 2. koristiti fotonaponske module sa što nižim stupnjem odbljeska te ostalu opremu bojama prilagođenu okruženju
 3. očuvati prirodnu konfiguraciju terena gdje god je to moguće
 4. ako će se čestica ograditi, treba ograditi svako polje s panelima zasebno, a ne cjelokupnu česticu sunčane elektrane; ako je ograđivanje nužno, najveća dopuštena visina ograde treba iznositi 150 cm, s time da žičana ispuna ne smije biti niža od 50 cm od tla kako bi se omogućio nesmetan prolaz malim životinjama
 5. česticu sunčane elektrane potrebno je podijeliti na više polja s panelima tako da se osiguraju koridori za prolaz životinja
 6. osigurati razmak između pojedinih modula koji će omogućiti prodor svjetlosti i kiše na tlo ispod modula

7. održavanje provoditi košnjom ili ispašom
8. nakon prestanka rada sunčane elektrane izvršiti biološku sanaciju površina koje su bile pod panelima i prostor vratiti u prvobitnu namjenu (ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko tlo) na temelju posebno izrađenog projekta biološke sanacije.
9. kao zaštitne pojaseve oko elektrane koristiti elemente karakteristične za okolni prostor (autohtonu vegetaciju, suhozide i sl.)
10. osigurati razmak između redova panela koji će onemogućiti trajno zasjenjenje površina ispod panela
11. radi manjeg utjecaja na staništa, propisuje se spajanje energetskih kablova elektrana i postojećeg sustava distribucije električne energije podzemnim putem, a ako spajanje podzemnim kablovima nije moguće izvesti, izvedba dalekovoda mora biti takva da krupnija ptica svojim tijelom ne može premostiti žicu pod naponom odnosno zatvoriti strujni krug; vodovi trebaju biti udaljeni jedan od drugog najmanje 140 cm, jednako tako trebaju biti odmaknuti i od nosivih stupova; vodovi trebaju biti postavljeni u jednoj vertikalnoj ravnini kako bi smanjili mogućnost sudara ptica s njima i označeni kako bi bili bolje vidljivi pticama
12. fotonaponske panele ne čistiti agresivnim kemijskim sredstvima
13. pomoćne zatvorene građevine na lokaciji elektrane mogu biti maksimalne tlocrtne površine 20 m², visine građevine najviše 3,5 m i smještene na manje uočljivom dijelu lokacije
14. za ostvarenje kolnog pristupa lokaciji uvjetuje se realizacija cestovne prometnice
15. omogućuje se realizacija samostojeće trafostanice i pripadajuće EEM za potrebe priključenja elektrane
16. koeficijent izgrađenosti čestice sunčane elektrane, odnosno pokrivenosti lokacije fotonaponskim panelima može iznositi najviše 0,7
17. dopušta se fazno građenje pojedinih cjelina zahvata u prostoru.

Članak 8I.b

KORIŠTENJE PLINA

- (I) Zgrade mogu koristiti plin pomoću plinskog spremnika, smještenog na istoj građevnoj čestici, na prozračnom, ali što manje uočljivom mjestu i sukladno propisima.

5.4. Vodoopskrba

Članak 82.

VODOOPSKRBA

(1) Trase vodova i položaj uređaja vodoopskrbnog sustava utvrđeni su na kartografskom prikazu „2.3. Infrastrukturni sustavi – vodoopskrba (varijanta 1) i odvodnja; Gospodarenje otpadom“ te „2.4. Infrastrukturni sustavi – vodoopskrba (varijanta 2)“ mjerilu 1:25.000. Pozicije ucrtanih trasa vodova kao i pozicije uređaja u vodoopskrbnom sustavu kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja i konačna varijanta vodoopskrbnog sustava će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

(2) Gradnja magistralnih vodoopskrbnih vodova, crpnih i precrpnih stanica, kao i vodosprema izvan građevinskih područja utvrđenih ovim Planom, te svih vodoopskrbnih objekata utvrđenih projektom navodnjavanja, odvijat će se u skladu s posebnim uvjetima službi nadležnih za vodoopskrbu.

(3) Priključak na vodoopskrbnu mrežu ostvaruje se na način koji propisuje poduzeće nadležno za vodoopskrbu. Za gradnju na područjima gdje nema vodoopskrbne mreže određuje se obvezna izgradnja cisterni. Postojeći lokalni izvori (gustirne, bunari, česme i sl.) moraju se održavati i ne smiju se zatrpavati ili uništavati. Naprave (gustirne, bunari, crpke i cisterne), koje služe za opskrbu vodom moraju biti izgrađene i održavane prema postojećim propisima; moraju biti udaljene i s obzirom na podzemne vode locirane uzvodno od mogućih zagađivača kao što su: fekalne jame, gnojišta, kanalizacijski vodovi i okna, otvoreni vodotoci ili bare i slično. Postojeće cisterne moraju se održavati i popravljati kako bi ih se ponovno privelo i/ili zadržalo u funkciji, kao dopunu sustavu vodoopskrbe.

(4) Svaka daljnja izgradnja na području obuhvata Plana koja bi rezultirala povećanim potrebama za vodom, naročito novih turističkih kapaciteta, mora biti usklađena s realnim mogućnostima vodoopskrbe, te za istu treba ishoditi suglasnost nadležnog komunalnog poduzeća koje gospodari sustavom NPKLM.

(5) U svrhu poljoprivredne proizvodnje te protupožarne zaštite, izvan građevinskih područja omogućuje se gradnja, odnosno uređenje podzemne gustirne / akumulacije / lokve, kapaciteta 54 m³ na zemljištu površine najmanje 500 m² te 27 m³ na svakih dodatnih 500 m² zemljišta.

5.5. Odvodnja

Članak 83.

ODVODNJA

(1) Trase vodova i položaj uređaja sustava odvodnje utvrđeni su na kartografskom prikazu „2.3. Infrastrukturni sustavi – vodoopskrba (varijanta 1) i odvodnja; Gospodarenje otpadom“ u mjerilu 1:25.000. Pozicije ucrtanih trasa vodova kao i pozicije uređaja u sustavu odvodnje kvalitativnog su i shematskog karaktera, a preciznija rješenja će se utvrditi urbanističkim planom uređenja i/ili razradom projektne dokumentacije.

(2) Planira se razdjelni sustavi odvodnje:

a) sanitarne otpadne vode odvođe se kanalizacijskim sustavom do pročištača otpadnih voda, a potom se pročišćene ili ispuštaju u more dugim podmorskim ispustima, ili upuštaju u podzemlje putem upojnih bunara (isključivo na području udaljenom više od 1000,0 m od obalne crte)

b) oborinske vode treba u što većoj mjeri upijati teren na građevnim česticama zgrada, što se mora odvijati bez ugrožavanja okolnog zemljišta, imovine i objekata; ostatak oborinskih voda te oborinske vode s javnih prometnih površina treba voditi u vlastiti sustav odvodnje; na većim manipulativnim, parkirališnim (preko 10 mjesta) i ostalim prometnim površinama ovaj sustav treba biti opremljen skupljačima motornih ulja ispranih s kolovoza; oborinske se vode ispuštaju u more, odnosno teren; za veće površine se preporuča projektiranje više pojedinačnih manjih sustava s kontroliranim ispustima u more, radi racionalnije gradnje i održavanja.

(3) Gradnja magistralnih kolektora odvodnje, s potrebnim pročištačima, izvan građevinskih područja obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova.

(4) Planira se dovršetak kanalizacijskog sustava naselja Trpanj te izgradnja zasebnih kanalizacijskih sustava ostalih naselja te izdvojenih dijelova građevinskih područja (izvan naselja).

(5) Uređenom građevnom česticom u smislu odvodnje otpadnih voda smatra se ona koja ostvaruje priključak na javni sustav odvodnje, ili ona na kojoj se sanitarne otpadne vode tretiraju vlastitim uređajem za biopročišćavanje, te potom upuštaju u podzemlje sukladno uvjetima nadležnih tijela ili, isključivo za građevne čestice do 10 ES, (ekvivalentnih stanovnika), ako se sanitarne otpadne vode na čestici odvođe u nepropusnu i sanitarno ispravnu sabirnu jamu s osiguranim i redovitim odvozom prikupljenog efluenta u sustav s propisanim pročišćavanjem; vodonepropusna sabirna jama treba biti pristupačna za posebno vozilo za pražnjenje te se može graditi na najmanjoj udaljenosti 1,0 m od građevne čestice.

(6) Prije upuštanja u javni kanalizacijski sustav u gospodarskim zonama potrebno je izvršiti predtretman otpadnih voda vlastitim uređajima za pročišćavanje do stupnja čistoće recipijenta, odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom odgovarajućih tijela jedinice lokalne samouprave.

5.6. Vodni režim

Članak 84.

UREĐENJE VODOTOKA I VODNI REŽIM

(1) Zaštita od štetnog djelovanja povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih odvodnih kanala, kada može doći do plavljenja, podrivljanja ili odronjavanja zemljišta i drugih sličnih štetnih pojava te posredno do ugrožavanja života i zdravlja ljudi i njihove imovine te poremećaja u vodnom režimu, provodit će se izgradnjom zaštitnih i regulacijskih vodnih građevina, odnosno tehničkim i gospodarskim održavanjem vodotoka, vodnog dobra i regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, koje se provodi prema programu uređenja vodotoka i drugih voda u okviru Plana upravljanja vodama.

(2) U svrhu tehničkog održavanja te građenja uz bujične vodotoke treba osigurati inundacijski pojas najmanje širine od 5,0 m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra. U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka. Inundacijski pojas može smanjiti do 3,0 m širine, ali to bi trebalo utvrditi posebnim vodopravnim uvjetima za svaki objekt posebno.

(3) Svaki vlasnik, odnosno korisnik objekta ili čestice smještene uz korito vodotoka ili česticu javnog vodnog dobra dužan je omogućiti nesmetano izvršavanje radova na čišćenju i održavanju korita vodotoka, ne smije izgradnjom prometne građevine ili njenim spajanjem na komunalnu infrastrukturu umanjiti propusnu moć vodotoka, niti uzrokovati eroziju u istom, te za vrijeme izvođenja radova ne smije niti privremeno odlagati bilo kakav materijal u korito vodotoka.

(4) Postojeća neregulirana korita povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih kanala potrebno je regulacijskim radovima povezati i urediti na način da se u kontinuitetu sprovedu oborinske vode i druge površinske vode do ulijeva u more, a sve u skladu s vodopravnim uvjetima i ostalim aktima i planovima predviđenim Zakonom o vodama. Projektno rješenje uređenja korita sa svim potrebnim objektima potrebno je smjestiti, koliko je to moguće, na česticu javno vodno dobro radi izbjegavanja imovinsko-pravnih sporova, kao i zbog prilagodbe uređenja važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji, a koja će rješenje istovremeno omogućiti siguran i blagovremen protok vode vodotoka te

održavanje i čišćenje istog. Dimenzioniranje korita treba izvršiti za protok dobiven hidrološkim mjerenjem ili primjenom rezultata neke od empirijskih metoda.

(5) U iznimnim slučajevima, u svrhu osiguranja i formiranja što kvalitetnijeg prometnog koridora, dopušta se regulacija ili izmještanje vodotoka u obliku odgovarajuće natkrivene armirano-betonske kinete (min. Propusne moći 100-god velika voda) i na način koji će omogućiti njeno što jednostavnije održavanje i čišćenje (natkrivanje izvesti pomičnim armirano-betonskim pločama duž što više dionica i sa što većim brojem revizijskih okana). Trasu regulirane natkrivene kinete u sklopu prometnice u pravilu postaviti uz jedan od rugova prometnice ili ispod samog pločnika kako bi ostao osiguran pojas za česticu javnog vodnog dobra. Izradu projektnog rješenja treba uskladiti sa stručnim službama Hrvatskih voda.

(6) Na mjestima gdje trasa prometnice poprečno prelazi preko bujičnih vodotoka i odvodnih kanala treba predvidjeti mostove ili propuste takvih dimenzija koji će nesmetano propustiti mjerodavne protoke. Ako je potrebno, predvidjeti i rekonstrukciju postojećih propusta zbog male propusne moći ili dotrajalosti. Također treba predvidjeti oblaganje uljeva i izljeva novoprojektiranih ili rekonstruiranih propusta u dužini min. 3,0 m, odnosno izraditi tehničko rješenje eventualnog upuštanja „čistih“ oborinskih voda u korita vodotoka kojim će se osigurati zaštita korita od erozije i neometan protok vodotoka. Detalje upuštanja oborinskih voda nositelj zahvata (investitor) treba usuglasiti sa stručnim službama Hrvatskih voda.

(7) Tijekom izvođenja radova u neposrednoj blizini vodotoka potrebno je osigurati neometan protok kroz korito vodotoka. Na mjestima gdje prometnica prelazi preko reguliranog korita vodotoka (trapezno obloženo korito, betonska kineta i sl.) konstrukciju i dimenzije osnovnih elemenata mosta ili propusta sa svim pripadajućim instalacijama treba odrediti na način kojim se ne bi umanjio projektirani slobodni profil korita, kojim će se osigurati statička stabilnost postojeće betonske kinete, zidova ili obaloutvrde, odnosno kojim se neće poremetiti postojeći vodni režim. Os mosta ili propusta postaviti što okomitije na uzdužnu os korita, a širina istog treba biti dovoljna za prijelaz planiranih vozila. Konstrukcijsko rješenje posta ili propusta treba funkcionalno i estetski uklopiti u sadašnje i buduće urbanističko rješenje prostora.

(8) Nije dopušteno polaganje objekata linijske infrastrukture (kanalizacije, vodovoda, električnih i telekomunikacijskih vodova itd.) zajedno s pripadajućim oknima i ostalim pratećim objektima uzdužno, unutar korita vodotoka – odnosno čestice javnog vodnog dobra. Polaganje objekata linijske infrastrukture treba izvesti na najmanjoj udaljenosti kojom će se još uvijek osigurati statička hidraulička stabilnost reguliranog korita, te nesmetano održavanje ili buduća rekonstrukcija korita. Kod nereguliranih korita udaljenost treba biti najmanje 3,0 m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra zbog osiguranja inundacijskog pojasa za buduću regulaciju. U samo

iznimnim slučajevima udaljenost polaganja se može smanjiti, ali to se treba utvrditi posebnim vodopravnim uvjetima i za svaki objekt posebno.

(9) Poprečni prijelaz pojedinog objekta linijske infrastrukture preko korita vodotoka po mogućnosti potrebno je izvesti iznad korita u okviru konstrukcije mosta ili propusta. Prijelaz izvesti poprečno i što okomitije na uzdužnu os korita. Ako instalacije prolaze ispod korita, investitor je dužan mjesto prijelaza osigurati na način da se instalacije uvuku u betonski blok čija će gornja kota biti 0,50 m ispod kote reguliranog ili projektiranog dna vodotoka. Kod nereguliranih korita dubinu iskopa rova za linijsku infrastrukturu treba usuglasiti sa stručnom službom Hrvatskih voda. Na mjestima prokopa obloženog korita vodotoka ili kanala, izvršiti obnovu obloge identičnim materijalom i na isti način. Teren uništen radovima na trasi predmetnih instalacija i uz njihovu trasu, dovesti u prvobitno stanje kako se ne bi poremetilo površinsko otjecanje.

(10) Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (bujice, erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

(11) Unutar obuhvata Plana registrirani su sljedeći potoci i bujični tokovi:

a) bujica Prosik

b) bujica Divna

c) bujica Perna

d) bujica Duba

e) potok Viter

f) potok Kračinić

g) potok Lašica

i) potok Ženjevka.

(12) Unutar građevinskih područja predviđa se uređenje bujičnih tokova kako slijedi:

a) korita trapeznog presjeka, oble kinete obložene kamenom, a stranica obloženih kamenom ili ozelenjenih travom

b) otvoreni armirano betonski kanali u potpuno izgrađenom dijelu građevinskog područja gdje nema drugih mogućnosti rješenja; otvoreni betonski kanali su predviđeni kao armirano-betonske konstrukcije s kinetiranim dnom i zidovima obloženih kamenom

c) u iznimnim slučajevima, u svrhu osiguranja i formiranja što kvalitetnijeg prometnog koridora, ne isključuje se regulacija ili izmještanje vodotoka u obliku odgovarajuće natkrivene armiranobetonske kinete (najmanje propusne moći 100-god velika voda) i na način koji će omogućiti njeno što jednostavnije održavanje i čišćenje, uz obvezu formiranja nove čestice javnog vodnog dobra prema trasi kinete, a za sve navedeno se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima te obveznu izradu projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

(13) Izvan građevinskih područja predviđa se zadržavanje glavnih bujičnih tokova i glavnih ogranaka, koji su katastarski povezani sa javnim vodnim dobrom glavnog toka bujica. Manji bujični tokovi, koji se ulijevaju u glavni tok bujice, ili obodni kanal i u naravi nemaju veći značaj u hidrološko-hidrauličkom pogledu ili/i nemaju kontinuitet spoja sa česticama javnog vodnog dobra predviđaju se ukinuti kao javno vodno dobro, a za sve to se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima, te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost. Izvan građevinskog područja nisu predviđeni radovi regulacije korita bujica, osim u slučajevima prolaza kroz vrijedno poljoprivredno zemljište, ali samo uz suglasnost Hrvatskih voda te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

(14) Na prirodnim koritima bujica predviđeni su radovi za usporavanje brzine tečenja vode i ublažavanje procesa erozije tla kod opožarenih površina, izgradnjom retencijskih pregrada i konsolidacijskih objekata. Betonske retencijske pregrade predviđene su u srednjem dijelu toka bujice, dok su gabionske retencijske pregrade predviđene u gornjem toku bujica i to zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti da se vremenom obrastu vegetacijom i tako uklope u prirodni okoliš, a za sve navedeno se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima, te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

(15) Za zahvate na i u neposrednoj blizini čestica vodnog dobra, potrebna je suglasnost, odnosno prethodno posebni uvjeti Hrvatskih voda.

(16) Položaj bujičnih tokova utvrđen je na kartografskom prikazu „3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere“ u mjerilu 1:25.000.

Članak 84.a

NAVODNJAVANJE

(1) Planirano je korištenje kišnice uz građenje mikroakumulacija. Također, moguće je koristiti vodu s manjih lokalnih izvora i iz vodoopskrbnih sustava.

(2) Navodnjavanje na području obuhvata Plana provodi se u skladu s elaboratom Plan navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske županije i rješenjima Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije.

Članak 84.b

ZONE SANITARNE ZAŠTITE

(1) Unutar obuhvata Plana nalazi se izvoršte Orah s uspostavljenim pripadajućim zonama sanitarne zaštite.

(2) Unutar predmetnih područja na odgovarajući se način primjenjuju uvjeti i ograničenja Pravilnika o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, odnosno drugog odgovarajućeg propisa.

(3) Zone sanitarne zaštite izvorišta ucrtane su na kartografskom prikazu „3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere“. Precizne granice zona sanitarne zaštite izvorišta bit će utvrđene po donošenju odgovarajuće odluke jedinice lokalne samouprave, u skladu s potrebnom dokumentacijom, a sve sukladno Pravilniku o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta.

5.7. Groblja

Članak 85.

GROBLJA

(1) U obuhvatu Plana razgraničena su sljedeća groblja:

- a) Sv. Roka – Trpanj
- b) Sv. Jurja – Gornja Vrućica
- c) Sv. Kuzme i Damjana – Donja Vrućica
- d) Sv. Margarite – Duba Pelješka.

(2) Navedene površine groblja utvrđene su i ucrtane na kartografskom prikazu „1. Korištenje i namjena površina“, te kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“.

(3) Na površinama groblja planira se gradnja odnosno rekonstrukcija sadržaja predviđenih nadležnim propisom, uz primjenu uvjeta gradnje za površine javne i društvene namjene.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

Članak 86.

OPĆA NAČELA ZAŠTITE

(1) Planom su utvrđene mjere zaštite prostora, odnosno zaštite:

- a) krajobraznih vrijednosti
- b) prirodnih vrijednosti
- c) kulturno-povijesnih cjelina.

(2) Povijesne naseobinske, graditeljske i vrtno-perivojne cjeline, prirodni i kultivirani krajobrazi, kao i pojedinačne građevine spomeničkih obilježja s pripadajućim česticama, te fizičkim vizualno istaknutim okolišem, moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak JLS. Zaštita kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti podrazumijeva ponajprije sljedeće:

- a) očuvanje i zaštitu prirodnoga i kultiviranoga krajolika kao temeljne vrijednosti prostora
- b) poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj
- c) očuvanje povijesnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka i izdvojenih sklopova) u njihovu izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom
- d) oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti
- e) očuvanje i obnovu tradicijskoga graditeljstva (osobito starih kamenih kuća), ali i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava, kao nositelja prepoznatljivosti prostora
- f) očuvanje povijesne slike, volumena (gabarita) i obrisu naselja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih pogleda (vizura)
- g) očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje

h) zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, od kojih neki imaju simbolična i povijesna značenja

i) očuvanje prirodnih značajki dodirnih predjela uz zaštićene cjeline i vrijednosti nezaštićenih predjela kao što su obale, prirodne šume, kultivirani krajolik – budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

6.1. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti

Članak 87.

KRAJOBRAZNE I PRIRODNE VRIJEDNOSTI

(1) Unutar obuhvata Plana, u smislu odredbi posebnog zakona kojim se uređuje zaštita prirode, ne nalaze se zakonom zaštićeni dijelovi prirode.

(2) Na području obuhvata Plana evidentirane su sljedeće prirodne vrijednosti:

a) prirodne vrijednosti evidentirane za zaštitu prema kategorijama posebnog zakona koji uređuje područje zaštite prirode:

1. posebni rezervat šumske vegetacije: Sv. Ilija iznad Orebića

2. značajni krajobraz: predjel od uvale Divna do uvale Duba – Pelješac

b) područja ekološke mreže:

1. područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove:

– HR3000476 Uvala Divna – Pelješac

2. područja očuvanja značajna za ptice:

– HR1000036 Srednjedalmatinski otoci i Pelješac

c) staništa:

1. kopnena:

– B.1.4. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene B.2.2.1. Ilirsko-jadranska primorska točila C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone

– C.3.6.1. Eu i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice

- D.3.1.1. Dračici
- D.3.4.2. Istočnojadranski bušici
- D.3.4.2.3. Sastojine oštroigličaste borovice
- E. Šume
- F.4.1. Površine stjenovitih obala pod halofitima
- I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine
- I.2.1. Mozaici kultiviranih površina
- I.5.2. Maslinici
- I.5.3. Vinogradi
- J. izgrađena i industrijska staništa

2. morska (morski bentos):

- G32 Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja
- G35 Naselja posidonije
- G36 Infra litoralna čvrsta dna i stijene
- G41 Cirkalitoralni muljevi
- G42 Cirkalitoralni pijesci

3. stijene i točila:

- B.1.4.2./B.2.2. Dalmatinske vapnenačke stijene / Ilirsko-jadranska, primorska točila

4. morska obala:

- F4 / G241 / G242 Stjenovita morska obala / Biocenoza gornjih stijena mediolitorala / Biocenoza donjih stijena mediolitorala

d) krajobrazi

1. osobito vrijedni predjeli – kultivirani krajobrazi, te pojedinačni kultivirani lokaliteti utvrđeni ovim planom:

– kultivirani krajobraz:

a. Trpanjsko polje

b. Visovi Trpnja

2. pojedinačni kultivirani lokalitet: skupina čempresa u Gornjoj i Donjoj Vručici

e) prirodni i kulturni krajolici te osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti evidentirani Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije:

1. prirodni krajolici; na području Općine određeni su osobito vrijedni predjeli – prirodni krajolici koje je potrebno očuvati na temelju PPDNŽ te nakon razmatranja mogućnosti kroz stručne studije nadležne službe zaštite prirode u budućnosti pojedine zaštititi u odgovarajućim kategorijama po zakonu (za svaki se navodi predviđena vrsta, razina zaštite i detaljnija dokumentacija: PPD – zaštita kroz prostorno-plansku dokumentaciju; DKS – detaljnija krajobrazna studija) kako slijedi:

– masiv brda Sv. Ilije (prirodni krajobraz gora; PPD/DKS)

– obalno područje od Trpnja do uvale Duba (prirodni krajobraz obale s padinama; PPD)

2. osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti; štite se prostornoplanskom dokumentacijom; nakon razmatranja mogućnosti kroz stručne studije nadležne službe zaštite prirode u budućnosti se predlaže pojedine zaštititi u odgovarajućim kategorijama po zakonu ili izvršiti ponovno vrednovanje te ovisno o rezultatima vrednovanja razmotriti eventualnu promjenu obuhvata ili opravdanost zaštite:

– šuma u naselju Trpanj „Glavice“ (PPD)

– Trpanj sjever obala uz naselje (PPD)

– Trpanj istok – obala (PPD)

3. kulturni krajolici; na području Općine određeni su osobito vrijedni predjeli – kulturni krajolici; za sve kulturne krajolike koji su ocijenjeni kategorijom regionalnog/lokalnog značaja prilikom izrade prostorno planske dokumentacije (prostorni plan uređenja, urbanistički plan uređenja, uključujući i izmjene i dopune), preporuča se kao podlogu izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju, koja osim tipološke klasifikacije uključuje i analizu i ocjenu kulturno-povijesnih vrijednosti krajolika; do upisa pojedinog kulturnog

krajoblika u predložene kategorije, kulturni krajoblici se štite prostorno-planskom dokumentacijom (PPŽ, PPUO/G, UPU) kroz propisane mjere zaštite i planske smjernice; za svaki se navodi vrsta, tip, i predviđena razina zaštite: PPD – zaštita kroz prostorno-plansku dokumentaciju (regionalna/lokalna zaštita), PZR – prijedlog za registar RH (državna razina):

- kulturni krajoblik – krajoblik Dubrovačke Republike (asocijativni / fortifikacijski, urbani, proizvodni, planirani / PZR)
- Agrarni terasirani Duba pelješka (organski / agrarni na padini / PPD)
- Ruralni krajoblik polja Oskorušno, Kuna pelješka, Orlovo polje, Potomje, Gornja i Donja Vručica organski / agrarni krških polja / PPD)
- Agrarni krajoblik Trpnja (organski / agrarni krških polja / PPD).

(3) Područja prirodnih i kulturnih krajoblika evidentiranih PPDNŽ-om, kao i osobito vrijedni predjeli – kultivirani krajobrazi te pojedinačni kultivirani lokaliteti određeni Planom, utvrđeni su i ucrtani na kartografskom prikazu „3.2. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – krajobrazne vrijednosti i kulturna dobra“ u mjerilu 1:25.000.

(4) Područja evidentiranih prirodnih vrijednosti i ekološke mreže ucrtana su na kartografskom prikazu „3.1. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – prirodno nasljeđe“, u mjerilu 1:25.000.

(5) Staništa unutar obuhvata Plana ucrtana su na kartografskom prikazu „3.3. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – staništa“, u mjerilu 1:25.000.

Članak 88.

MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

(1) Propisuju se sljedeće mjere zaštite prirodnih vrijednosti:

a) Za prirodne vrijednosti evidentirane za zaštitu:

1. potrebno je izraditi i provoditi programe razvoja održivog (ekološkog) turizma u područjima prirodnih vrijednosti, s naglaskom na definiranje prihvatnog kapaciteta područja („carrying capacity“), te na taj način ograničiti razvoj masovnog turizma i popratnih objekata u zaštićenim područjima

2. potrebno je izraditi i provesti projekt protupožarne zaštite; u slučaju uvođenja hidrantske mreže, projekt uskladiti cjelovitim projektom privođenja park-šume svojoj rekreacijskoj namjeni

3. nužno je osigurati provođenje mjera revitalizacije za staništa u zaštićenim područjima (i ostalim područjima s ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima) izloženim zaraštavanju i zatrpavanju (travnjaci, lokve, špilje i dr.) – kroz osiguranje poticaja ili organiziranje košnje i čišćenja od strane nadležnih javnih ustanova zaštite prirode; po potrebi navedene ustanove trebaju sukladno Zakonu o zaštiti prirode sklapati ugovore o skrbi za pojedina zaštićena područja ili njihove dijelove

4. do donošenja općih i pojedinačnih upravnih akata sukladno Zakonu o zaštiti prirode, unutar prostora područja predloženih za zaštitu, ograničava se izgradnju novih objekata izvan područja namijenjenih izgradnji naselja i drugim zonama izgradnje objekata; po donošenju planova upravljanja za zaštićena područja, uskladiti sve aktivnosti s budućim mjerama zaštite tog područja, u suradnji s nadležnom institucijom/javnom ustanovom

5. upravno tijelo županije nadležno za poslove zaštite prirode utvrđuje posebne uvjete zaštite prirode u postupku izdavanja lokacijske dozvole i akata za građenje te za izvođenje radova na području značajnog krajobraza, park-šume, spomenika parkovne arhitekture, te izvan granica građevinskog područja; značajniji zahvati podliježu posebnim uvjetima ministarstva nadležnog za zaštitu prirode

b) za područja ekološke mreže:

1. mjere zaštite obuhvaćaju:

- sprečavanje odnosno ograničavanje nasipavanja i betonizacije obale
- ograničenje sidrenja
- očuvanje povoljnih i nužno poboljšanje pogoršanih fizikalnih i kemijskih svojstava morske vode
- adekvatno rješavanje potencijalne prijetnje unosa otpada (posebno plastičnog) te ispusta otpadnih voda
- očuvanje povoljne građe i strukture morskog dna, obale i priobalnog područja
- saniranje oštećenih dijelova morske obale
- sprečavanje izgradnje objekata na i u blizini gnjezdilišta ptica

- neprovođenje sportskih i rekreacijskih aktivnosti te građevinskih radova u periodu gniježđenja u blizini poznatih gnijezda
 - nužno je pažljivo planirati polja za kavezni uzgoj riba na način da ista budu udaljena od obale i naseljenih mjesta
 - ostale mjere propisane važećim zakonskim i podzakonskim aktima iz područja zaštite prirode
2. osnovne mjere za očuvanje ciljnih vrsta ptica i načini provedbe mjera u područjima očuvanja značajnim za ptice propisane su Pravilnikom o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ciljnih vrsta ptica u području ekološke mreže (NN 25/20)
 3. ako se tijekom građevinskih ili drugih radova na površini ili ispod površine tla otkrije speleološki objekt, osoba koja izvodi radove dužna je iste prekinuti i o otkriću obavijestiti nadležno ministarstvo
 4. očuvanje područja ekološke mreže osigurava se provođenjem postupka Ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno posebnom zakonu iz područja zaštite prirode i povezanim podzakonskim aktima te učinkovitim gospodarenjem zaštićenim područjem
 5. kao prijetnje i pritisci prepoznati su napuštanje pastirskih sustava, nedostatak ispaše, vjetroelektrane, ribolov, lov te smanjenje dostupnosti plijena.

c) za rijetka i ugrožena staništa:

1. spriječiti nestajanje kamenjarskih pašnjaka i planinskih rudina uz pomoć lokalnog stanovništva (putem ispaše, košnje, poticati ekstenzivan način stočarstva)
2. kao posebnu vrijednost treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom, lokve i njihovu neposrednu okolicu, područja prirodnih vodotoka te obalno područje, prirodne plaže i stijene
3. u gospodarenju šumama treba očuvati šumske čistine (livade, pašnjake i dr.) i šumske rubove, produljiti ophodnju gdje je to moguće, prilikom dovršnog sijeka ostavljati manje neposječene površine, ostavljati zrela, stara i suha stabla, izbjegavati uporabu kemijskih sredstava za zaštitu, pošumljavanje, ako je potrebno, vršiti autohtonim vrstama, a uzgojne radove provoditi na način da se iz degradacijskog oblika šuma postepeno prevodi u visoki uzgojni oblik
4. pri izgradnji prometnica voditi računa o fragmentaciji staništa

5. očuvati povoljnu građu i strukturu morskog dna i obale i priobalnih područja i ne iskorištavati sedimente morskog dna, očuvati fizikalna i kemijska svojstva morske vode

6. na područjima rasprostranjenja vrsta *Posidonia oceanica* i *Caulerpa racemosa* preporuča se zabrana sidrenja, odnosno potrebno je osigurati ekološki prihvatljiva sidrište te je zabranjen ribolov povlačnim ribolovnim alatima

7. u svim lukama zabranjuje se ispuštanje otpadnih voda u more

d) za Planom utvrđene osobito vrijedne predjele kultiviranog krajobraza, te pojedinačne kultivirane lokalitete:

1. zabranjuju se intervencije kojima se odstupa od postojeće namjene i/ili narušava temeljne kvalitete kultiviranog krajobraza i/ili pojedinačnog lokaliteta

2. planirane koridore infrastrukture (ceste, elektrovodovi i sl.) treba izvoditi duž prirodne reljefne morfologije, a ako treba izvoditi veće morfološke promjene (nasipi i usjeci) preporučuje se izvedba građevinskih tijela odvojenih od terena kako bi se osigurao dojam cjelovitosti i stopljenosti tj. protočnosti krajobraza

3. za Planom utvrđene poteze značajne za panoramske vrijednosti krajolika potrebno je osigurati očuvanje slike naselja kroz pažljiv odabir strukture prilikom detaljnijeg planiranja odnosno projektiranja.

e) za prirodne i kulturne krajolike:

1. kao podlogu za izradu cjelovitih IDPPUO odnosno novog PPUO predlaže se prethodno izraditi Krajobraznu studiju Općine ili poluotoka Pelješca u cjelini, na temelju utvrđene tipološke klasifikacije županije, a koja će detaljno:

– razraditi tipološke klasifikacije krajolika na III. razini (krajobrazni podtipovi i uzorci)

– identificirati logične krajobrazne cjeline koje je zbog kompleksnosti i vrijednosti karakteristika i struktura potrebno u okviru procesa prostornog planiranja sagledavati i tretirati kao prostorno-funkcionalne cjeline.

2. za pojedina vrednija područja prirodnih i/ili kulturnih krajolika uočenih Krajobraznom studijom kao prostorno-planskom podlogom, u svrhu dobivanja detaljnih smjernica planiranja u tim područjima, preporuča se izraditi:

– detaljnu krajobraznu studiju i/ili

– studiju zelenih sustava i/ili

– detaljnu konzervatorsko-krajobraznu studiju

3. pri izradi detaljne krajobrazne studije posebna pažnja bila bi dana zaokruženim krajobraznim cjelinama i istaknutim objektima prirodne i kulturne baštine te zelenim površinama u naseljima; bilo bi poželjno analizu izraditi uz pomoć anketa i radionica – s uključivanjem šire javnosti – lokalnog stanovništva, turista, stručnjaka

4. za sve kulturne krajolike koji su ocijenjeni kategorijom regionalnog/lokalnog značaja prilikom izrade prostorno planske dokumentacije niže razine preporuča se kao podlogu izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju, koja osim tipološke klasifikacije uključuje i analizu i ocjenu kulturno povijesnih vrijednosti krajolika; do upisa pojedinog kulturnog krajolika u predložene kategorije, kulturni krajolici se štite prostorno-planskom dokumentacijom kroz propisane mjere zaštite i planske smjernice

5. u svrhu zaštite asocijativnih krajolika tj. za složeni krajolik kopna, otoka i mora u kojem je međudjelovanje između ljudi i prirode snažno povezano s idejama i praksama povezanim s prirodnim elementima i izgledom krajolika, utvrđuju se smjernice kako slijedi:

– očuvati prepoznate kulturne i prirodne vrijednosti u krajoliku (pojedinačne kulturne i prirodne krajolike i ostale vrste kulturne baštine) kroz očuvanje raznolikosti i karakteristične fizionomije mediteranskog povijesnog krajolika kopna, otoka i mora

– osigurati kontinuitet društvenih i kulturnih događanja, povijesnih djelatnosti, korištenja, tehnika i praksi gradnje

– podržati gospodarske aktivnosti koje su u skladu s kulturnim i prirodnim vrijednostima, a onemogućiti one koje nisu prihvatljive u pogledu očuvanja karaktera kulturnog krajolika

– poticati znanstvena i stručna istraživanja te edukaciju čime će se doprinijeti dugoročnom boljitku stanovnicima i javnoj podršci zaštiti krajolika; osposobljavati stručni kadar, formirati i podržavati znanstvene i stručne ustanove koje se bave zaštitom i revitalizacijom krajolika te obnovom povijesnih vrtova i perivoja

– izraditi bazu podataka o svim kulturnim i prirodnim vrijednostima i ostalim vrstama krajolika koje se nalaze unutar asocijativnog kulturnog krajolika te prepoznati njihove povezanosti i doprinose njegovu značaju; uspostaviti stalno praćenje stanja i promjena (monitoring)

– uspostaviti politike razvoja Županije i lokalne samouprave temeljene na prepoznatim vrijednostima kulturnog krajolika

- uključiti lokalnu zajednicu u stvaranje programa očuvanja baštine, uključujući nevladine organizacije (NGO), škole i dr.
- planirati programe u okviru kojih će se baština krajolika integrirati u novi razvojni koncept.

6. ruralni/agrarni krajolici – povijesni ruralni krajolici – kao najzastupljenija vrsta krajolika na području Županije u sebi sadrže i agrarne krajolike kraških polja ili terasirane krajolike na padinama; tipovi seoskih naselja i uzorci poljodjelskih površina odražavaju tradiciju, znanja i vještine ljudi koji su ih oblikovali, mijenjali i prilagođavali svojim potrebama, kao i topografska obilježja prostora u kojemu su nastali; agrarni/poljodjelski krajolici razlikuju se po načinu korištenja tla i poljodjelskim aktivnostima te mogu biti vinogradarski, maslinarski, ratarski, pašnjački i sl.; u njima su vlasnički odnosi u najvećoj mjeri odredili prostornu organizaciju, sustave putova, prostorne uzorke, geometriju parcela, omeđivanje posjeda i sl.; u povijesnim ruralnim krajolicima planira se revitalizacija lokalne tradicije; u svrhu zaštite utvrđuju se smjernice kako slijedi:

- očuvati i održavati prostornu organizaciju i odnose naselja i obradivih površina; održavati i obnavljati oblike naselja i posjeda, parcelaciju, ograđivanje suhozidima, smještaj i položaj zgrada te prirodne značajke koji su važni elementi koji oblikuju uzorke ruralnog krajolika
- osvijestiti doprinos povijesnog ruralnog krajolika ruralnom razvoju i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine poticanjem ruralnog razvoja kroz razvoj i korištenje povijesnih ruralnih i agrarnih prostora za turizam, proizvodnju hrane, zanatstvo i ostalo
- kvalitetan život uz poticajne mjere različitih resora (poljoprivrede, regionalnog razvoja, turizma...)
- poticati korištenje krajolika u okviru njegove povijesne namjene i omogućavanja kompatibilnog korištenja koje zahtijeva minimalne promjene njegovih prirodnih i kulturnih sastavnica
- zadržavanje prepoznatljivih vrijednosti i obilježja krajolika kroz očuvanje povijesne građe i prirodnih sastavnica
- razvojne programe temeljiti na zajedničkim prirodnim i kulturnim resursima ruralnog prostora (rijeke, potoci, jezera; vinogradarstvo, maslinarstvo, ljekovito bilje, autohtone sorte te promociju poljoprivrednih gospodarstava, kroz eko/agro-turizam)

- njegovati i poticati očuvanje etnoloških vrijednosti i nematerijalne baštine (tradicije, vještina, običaja...), promovirati elemente duhovnosti u kulturnom stvaralaštvu stanovnika ruralnih krajolika, a razvoj gospodarskih djelatnosti vezati za radne običaje stanovnika (poljoprivreda, obrt, turizam na seljačkim domaćinstvima)
- novu gradnju usmjeravati u postojeća tradicijska naselja pod kontroliranim uvjetima (izrada planova uređenja sela i zaselaka na temelju konzervatorsko-krajobrazne studije)
- posebno štititi rubove povijesnih ruralnih i urbanih naselja i to u cjelovitoj slici gabarita; ne dozvoljava se linearno širenje i povezivanje više naselja u neprekinuto građevinsko područje
- poticati obnovu starih zgrada, a novu gradnju usmjeravati na interpolacije unutar strukture naselja; gradnja novih stambeno-gospodarskih sklopova u agrarnom prostoru ruralnih naselja ne smije promijeniti tradicionalne osobitosti šireg prostora (terase, suhozidi, vegetacija)
- poticati i stimulirati obnovu zapuštenih terasiranih, suhozidnih krajolika s vinogradima i maslinicima kao nematerijalne baštine i pejzažne slike; očuvati suhozidne terase karakteristične geometrije; unutar terasiranih krajolika ne dozvoljava se rušenje suhozida i formiranje novih vinograda/maslinika u velikim površinama bez kamenih suhozida
- oštećene i zapuštene agrarne krajolike preporuča se rekonstruirati, rekultivirati i preoblikovati tj. uređenjem unaprijediti; osigurati da su tradicijske vještine potrebne za popravak povijesnih struktura održive, odgovarajuće vrednovane i nagrađene – suhozidna gradnja kao nematerijalna baština
- donijeti korist i poboljšanje života stanovnicima kroz opskrbu prirodnim proizvodima (kao što su: poljodjelski, voćarski, šumski, riblji proizvodi, pitka voda itd.) i prihodi od održivih oblika turizma
- oblikovati programe interpretacije baštine za posjetitelje, uspostaviti i urediti edukacijske putove i oznake koje obuhvaćaju kulturno naslijeđe (stari gradovi, arheološki lokaliteti, tradicijske kuće, mlinice, i dr.) i prirodne vrijednosti, u koje se uključuje i lokalna zajednica
- promicati odgovarajući obazrivo korištenje povijesnih zgrada, prilagoditi i ponovno koristiti povijesne zgrade umjesto preseljenja i zamjene novom gradnjom
- uspostaviti nagrade za postupanje s krajolikom te podržati programe za edukaciju javnosti (stanovnika) o vrijednostima naslijeđa kulturnog krajolika i građevina

- smanjiti rizike i ugrožavanje područja od divlje gradnje, prevelikog iskorištavanja i sječe šuma i ostalih pojava kojima se smanjuju vrijednosti kulturnog krajolika
- za pojedine dijelove ruralnog krajolika – osobito vrijedne, oštećene ili osjetljive – treba izraditi detaljnije planove
- pri oblikovanju građevina (posebice onih koje se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalne arhitekture
- u ovim krajolicima izbjegavati smještaj energana i ostalih velikih infrastrukturnih građevina, a za programe/projekte čiji kapaciteti izlaze izvan postojećih okvira gradnje, koji unose nove uzorke, mjerilo i tipologije, preporuča se prethodno izraditi Konzervatorsko-krajobraznu studiju, kojom će se propitati kapacitet prostora, odnosno prostorne mogućnosti lokacije; konzervatorsko-krajobrazna studija mora biti izrađena od neovisnog, interdisciplinarnog stručnog tima; rezultati studije trebaju biti podloga za razradu projekata i urbanističkih planova
- širenje ruralnog naselja prihvatljivo samo na način da se nova izgradnja skladno uklapa u tradicionalnu sliku naselja i da urbanističko rješenje poštuje mjerilo prostora, nastavlja ruralnu matricu i ruralnih značaj naselja i krajobrazne karakteristike okruženja te da čuva okolna područja u poljoprivrednoj funkciji, posebice onih djelatnosti koje podržavaju karakteristične tradicionalne kulturno-krajobrazne uzorke
- osigurati zaštitu i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih, za ukupnost kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja – održavati karakteristike tradicijskih uzoraka i tipologije izgradnje u ruralnim cjelinama; a posebno izložena područja – u geomorfološkom ili vizualnom smislu – treba namijeniti onim objektima za koje je važno da su u prostoru uočljivi
- za sve ruralno/agrarne krajolike preporuča se izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju koja će analizirati i vrednovati sve graditeljske i prostorne vrijednosti, te dati detaljnu valorizaciju pojedinih cjelina i mogućnost intervencije u njima kroz posebne odredbe unutar prostornih planova uređenja općina/gradova
- za vrijedne urbane i ruralne cjeline preporuča se izrada studije revitalizacije povijesnih cjelina: analiza mogućnosti širenja naselja, smjernice za arhitektonsko oblikovanje, uređivanje javnog prostora, uređivanje rubova naselja te uređivanje i obnovu tradicionalnih agrikulturnih krajobraznih uzoraka u okruženju naselja koji s naseljem čine nedjeljivu krajobraznu cjelinu

7. unutar područja prirodnih i kulturnih krajolika evidentiranih Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije zahvati izvan građevinskih područja mogući su tek sukladno uvjetima propisanim poglavljem 2.3. i uz posebne uvjete javnopravnih tijela nadležnih za zaštitu prirode
8. potrebno je izbjegavati gradnju po istaknutim reljefnim uzvisinama, obrisima i uzvišenjima te vrhovima kao i dužobalnu gradnju, pridržavajući se posebnih uvjeta nadležnih javnopravnih tijela iz područja zaštite prirode pri ishodu odgovarajućih akata za provedbu prostornog plana i/ili za građenje
9. potrebno je u što većoj mjeri očuvati i održavati prostornu organizaciju i odnose naselja i obradivih površina
10. prilikom izgradnje potrebno je u što većoj mjeri uvažavati i poticati lokalne metode gradnje i graditeljske tradicije te uporabu autohtonih materijala i boja prilagođenih prirodnim obilježjima okolnog prostora, ali uz nužnu kritičku evaluaciju s pozicije suvremenih arhitektonskih dostignuća te suvremenih zahtjeva za građevinu
11. elemente krajolika treba štititi u cijelosti, pri čemu posebno mjesto zauzimaju raznovrsni ekološki sustavi i stanišni tipovi, u kombinaciji s elementima ruralnog krajolika, formiranima u uvjetima lokalnih tradicija korištenja prostora u različitim gospodarskim i povijesnim okolnostima (kao posljedica uravnoteženog korištenja poljoprivrednog zemljišta za biljnu proizvodnju i stočarstvo); posebno se zaštićuje specifičan oblik tradicijskog obrađivanja tla (suhozidi) te veće površine pod vinogradima i maslinicima koji također tvore specifičnu sliku južnodalmatinskog krajolika te se zaštićuju i kao djelatnosti i kao cjelovite pejzažne slike
12. u planiranju je potrebno provoditi interdisciplinarna istraživanja temeljena na vrednovanju svih sastavnica krajolika, naročito prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti unutar granica obuhvata Plana
13. oštećene kulturne krajolike preporuča se rekonstruirati, rekultivirati i preoblikovati tj. uređenjem unaprijediti, a nova izgradnja dopuštena je isključivo u obimu u kojem je potrebna uz obvezno pažljivo uklapanje novih struktura u krajolik prilikom izrade odgovarajuće projektno-tehničke dokumentacije
14. uređenje građevinskih područja planirati na način da se očuvaju postojeće krajobrazne vrijednosti; posebno štititi površine ruralnih i urbanih naselja i to u cjelovitoj slici gabarita, te vidljivi rub naselja (izgradnja) s prijelazom u kultivirani pejzaž; potrebno je pri izradi urbanističkih planova uređenja predvidjeti odgovarajuće prekide u linearnom širenju, a naročito se traže prostorno prazni prekidi u turističkim kompleksima

15. planirane koridore infrastrukture (ceste, elektrovodovi i sl.) treba izvoditi duž prirodne reljefne morfologije, a ako treba izvoditi veće morfološke promjene (nasipi i usjeci) preporučuje se izvedba građevinskih tijela odvojenih od terena kako bi se osigurao dojam cjelovitosti i stopljenosti tj. protočnosti krajobraza

16. u planiranju vodnogospodarskih zahvata treba voditi računa o krajoliku i vodama kao krajobraznom elementu.

Članak 92.

ZAŠTIĆENO OBALNO PODRUČJE MORA (ZOP)

(1) Unutar ZOP-a nalazi se cijelo područje obuhvata Plana.

(2) Na kartografskim prikazima ovog plana, u mjerilu 1:25.000 prikazane su:

a) obalna crta

b) crta 1.000,0 m udaljena od obalne crte prema kopnu i crta 300,0 m udaljena od obalne crte prema moru (čime je određen prostor ograničenja).

(3) U crtavanje je izvršeno na osnovi digitaliziranih geokodiranih podataka Državne geodetske uprave (topografske karte TK25 i Zaštićeno obalno područje mora).

(4) Na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mj. 1:5.000 ucrтана je obalna linija kakva se vidi na katastarskom planu, te linije od nje udaljene 25,0 odnosno 100,0 m. Zbog nepreciznosti korištenog katastarskog plana, detaljnijim planiranjem urbanističkim planovima uređenja, utvrđivanjem pomorskog dobra i preciznim izmjerama odgovarajućih posebnih geodetskih podloga, ove linije mogu promijeniti svoj položaj i zbog toga pojedine površinske odnose, što se neće smatrati izmjenom ovog plana.

6.2. Mjere zaštite kulturno-povijesnih cjelina i građevina

Članak 93.

KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

(1) Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze posebnog propisa.

(2) Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci, te načini i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:

- a) pojedinačnim spomeničkim građevinama
- b) građevinskim sklopovima
- c) arheološkim lokalitetima
- d) česticama na kojima se spomeničke građevine nalaze
- e) zonama zaštite naselja ili drugim područjima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

(3) Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu slijedeći zahvati na elementima kulturne baštine:

- a) popravak i održavanje postojećih građevina
- b) funkcionalne prenamjene postojećih građevina
- c) nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevinske prilagodbe (adaptacije)
- d) rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova
- e) novogradnje na zaštićenim česticama ili unutar zaštićenih predjela
- f) izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

(4) U skladu s važećim zakonima i propisima za sve nabrojene zahvate u stavku 3. ovoga članka na građevinama, sklopovima, zonama i lokalitetima za koje je ovim Planom status registriranog kulturnog dobra (Z/R/RST-broj ili P-broj), kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel Dubrovnik), a ovisno o prirodi zahvata, potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- a) posebne uvjete odnosno potvrdu glavnog projekta ili
- b) prethodno odobrenje

(5) Sve faze radova na koje se odnose suglasnosti iz prethodnog stavka podliježu nadzoru nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine.

(6) Sastavni dio Plana je Popis nepokretnih kulturnih dobara i dobara evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja (Tablica 2.), sa statusom zaštite za svako od njih.

TABLICA 2.: POPIS NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I DOBARA EVIDENTIRANIH ZA ZAŠTITU OD LOKALNOG ZNAČENJA

BROJ	NASELJE	OPIS KULTURNOG DOBRA	VRSTA I OZNAKA
I.	Povijesna naselja i dijelovi naselja		
I.1.	Gradsko-seoskih obilježja		
I.1.1.	Trpanj	Poluurbana cjelina Trpanj	E
I.1.2.	Trpanj	Obalni potez Trpanj	E
I.1.3.	Trpanj	Planirano naselje ljetnikovaca „Put vila“	E
I.2.	Seoskih obilježja		
I.2.1.	Gornja Vručica	Ruralna cjelina Gornja Vručica (Kračinići)	E
I.2.2.	Donja Vručica	Ruralna cjelina Donja Vručica	E
I.2.3.	Duba Pelješka	Ruralna cjelina Duba Pelješka	E
I.2.4.	Donja Vručica	Veli Vrh	E
I.2.5.	Gornja Vručica	Gornja Vručica	E
2.	Povijesne građevine i sklopovi		
2.1.	Sakralne građevine – crkve i kapele		
2.1.1.	Trpanj	Župna crkva sv. Petra i Pavla	E
2.1.2.	Trpanj	Crkva Gospe od Karmela	E
2.1.3.	Trpanj	Crkva sv. Nikole	E
2.1.4.	Trpanj	Crkva sv. Roka s grobljem	Z-4620
2.1.5.	Trpanj	Crkva sv. Križa s grobljem	E
2.1.6.	Trpanj	Kapela sv. Antuna	E
2.1.7.	Gornja Vručica	Crkva sv. Spasitelja	E
2.1.8.	Gornja Vručica	Župna crkva Gospe od Milosrđa	E
2.1.9.	Donja Vručica	Crkva sv. Kuzme i Damjana	E
2.1.10.	Duba Pelješka	Crkva sv. Margarite	Z-4925
2.2.	Stambene građevine		
2.2.1.	Trpanj	Bota – Stranj Gundulić (Ruševina)	E
2.2.2.	Trpanj	Kompleks ljetnikovca Gundulić	E
2.2.3.	Gornja Vručica	Magazin Gučetić	E
2.2.4.	Donja Vručica	Ostaci ljetnikovca Bunić	E
2.2.5.	Duba Pelješka	Ljetnikovac Dobrosravić	E
2.2.6.	Duba Pelješka	Stranj	E
2.2.7.	Donja Vručica	Ostaci ljetnikovca Ranjina s kapelom	E
2.2.8.	Gornja Vručica	Ostaci ljetnikovca Zamanja	E
2.2.9.	Trpanj	Ljetnikovac Ranjina (Ruševina)	E
2.3.	Građevine javne namjene		
2.3.1.	Trpanj	Zgrada Kapetanije (kuća Gundulić)	E
3.	Arheološki lokaliteti i zone		
3.1.	Pojedinačni arheološki lokaliteti		
3.1.1.	Trpanj	Špilja Duboki dolac	E

3.1.2.	Trpanj	Špilja Vilina	E
3.1.3.	Trpanj	Špilja Frenčina	E
3.1.4.	Trpanj	Lokalitet Žalo (vila rustica)	E
3.1.5.	Trpanj	Ostaci crkve sv. Petra ad Ripas	E
3.1.6.	Donja Vručica	Gomila na Muškatilu	E
3.1.7.	Gornja Vručica	Gradina	E
3.1.8.	Donja Vručica	Gradina – Veliki Gradac iznad uvale Divna	E
3.1.9.	Gornja Vručica	Gomile kod Gornje Vručice	E
3.1.10.	Gornja Vručica	Gradina na Miloševici	E
3.1.11.	Donja Vručica	Gomile u Polju	E
3.1.12.	Duba Pelješka	Potencijalni podvodni lokalitet kod Dionice u Dubi	E
3.1.13.	Donja Vručica	Potencijalni podvodni arheološki lokalitet Divna	E
3.1.14.	Trpanj	Potencijalni podvodni arheološki lokalitet Trpanj – luka	E
3.1.15.	Trpanj	Potencijalni arheološki lokalitet	E
3.1.16.	Gornja Vručica	Gradina na Miloševici – osmatračnica	E
3.2.	Arheološke zone		
3.2.1.	Trpanj	Zona Mirca	E
3.2.2.	Trpanj	Arheološko nalazište Gradina	Z-4485
3.2.3.	Duba Pelješka	Zona Dionica	E

Članak 95.

MJERE ZAŠTITE KULTURNO-POVIJESNE BAŠTINE

(1) Mjerama zaštite utvrđuju se režimi – posebni uvjeti korištenja u pojedinim zonama i za pojedine građevine. Određene su:

a) Djelomična zaštita povijesnih struktura – zona zaštite „B“: Uvjetuje se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline koji sadrže vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni, odnosno zonama koje se nalaze na području kulturno-povijesne cjeline unutar prostornih međa, utvrđenih rješenjem o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra, uvjetovat će se zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovat će se intervencije u smislu prilagodbe funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, rekompozicije i

integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba

b) Ambijentalna zaštita – zona zaštite “C”: Ambijentalna zaštita uvjetuje se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline s proriđenim povijesnim strukturama ili bez značajnih primjera povijesne izgradnje, koji osiguravaju kvalitetnu i funkcionalnu prezentaciju kulturno-povijesnih vrijednosti zona potpune ili djelomične zaštite (zona B). Na području ove zone prihvatljive su sve intervencije, uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline.

(2) Na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara na registriranim i preventivno zaštićenim kulturnim dobrima i cjelinama zahvati su mogući samo uz posebne uvjete, odnosno suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Za arheološke lokalitete sustav mjera zaštite propisuje nadležno tijelo, a ovisno o vrsti zahvata, iste mogu uključivati provedbu arheološkog nadzora, zaštitnih ili sistematskih arheoloških istraživanja, konzervaciju i prezentaciju nalaza.

(3) Za arheološke lokalitete koji imaju status zaštite na temelju povremenih pojedinačnih nalaza, ili su indicirani putem toponima, a ne postoje utvrđene granice zaštite, ne propisuju se direktivne mjere zaštite već je prilikom izvođenja građevinskih radova lokalno tijelo uprave zaduženo za poslove graditeljstva dužno upozoriti izvoditelja radova na moguće nalaze zbog čega je potreban pojačani oprez, te je u slučaju bilo kakvih arheoloških nalaza potrebno odmah obustaviti radove i obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel, koji će odrediti daljnje mjere postupanja.

(4) Istraživanje lokaliteta i iskapanje nalaza dopušteno je samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela i uz uvjet da se svi nalazi nakon dovršenih istraživanja i iskapanja stručno konzerviraju, a pokretni nalazi predaju na čuvanje nadležnom muzeju

(5) Područje arheološkog lokaliteta za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra ili dijelovi tog područja mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

(6) Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena spomenička svojstva (prema popisu iz Tablice 2.) granica zaštite (prostorne međe) i sustav mjera odnose se i na pripadajuće čestice sukladno Rješenju o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra (oznaka Z u Tablici 2.) odnosno Rješenju o preventivnoj zaštiti (oznaka P u Tablici 2). Za zahvate na Planom pojedinačno evidentiranim dobrima za zaštitu od lokalnog značenja (oznaka E u Tablici 2.), do uspostave njihove zaštite i upisa u listu

dobara od lokalnog značenja, nužno je provjeriti trenutni status zaštite, a predmetni zahvati podliježu mišljenju nadležnog konzervatorskog odjela.

(7) Za Planom evidentirana dobra i cjeline za zaštitu od lokalnog značenja odluku o zaštiti donosi nadležno predstavničko tijelo, a cjelokupni sustav mjera njihove zaštite utvrdit će uz prethodnu suglasnost nadležnog konzervatorskog odjela te osigurati uvjete i sredstva potrebna za provedbu odluke.

(8) Na građevnoj čestici postojeće vrijedne tradicijske zgrade omogućuje se, iznimno u odnosu na članak 10., gradnja druge zgrade u graditeljski skladnoj cjelini s postojećom te se nastali sklop smatra složenom građevinom.

(9) Obvezno je, neovisno o utvrđenim zonama zaštite, poštivanje mikroambijenta pojedinog naselja, tj. usklađenje novogradnji s tlocrtnim i visinskim veličinama postojećih zgrada i sklopova.

(10) Nepokretna kulturna dobra unutar obuhvata Plana ucrtana su na kartografskom prikazu „3.2. Uvjeti korištenja, zaštite i uređenja prostora – krajobrazne vrijednosti i kulturna dobra“.

(11) Graditeljske cjeline evidentirane za zaštitu od lokalnog značenja prikazane su na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja“ na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5.000.

(12) U svrhu očuvanja ambijentalnih vrijednosti zaštićenih i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja, određuju se sljedeće mjere i postupci oblikovanja građevina i njihovih detalja:

a) organsko jedinstvo kuće od temelja, preko zida pa do krova, sastavljeno od jednostavnih pačetvorinastih tlocrta s krovom na dvije vode, sve do razvedenih oblika nastalih spajanjem navedenih osnovnih dijelova u složenu i skladnu cjelinu, s ravnim krovovima tek iznimno, kao terasa nad nižim i manjim dijelom složenijeg volumena

b) puna tektonska struktura jasnih bridova i punih zatvorenih ploha

c) tradicijska tipologija karakterističnih detalja ili logično i skladno prilagođavanje tih detalja – dimnjaka, luminara, oluka, zidnih istaka, konzolice, balatura, ograda, kamenih okvira itd.

d) uspravan prozor vertikalnih do kvadratnih proporcija i manjih dimenzija širine 0,8-1,0 (1,1) m, visine 1,0-1,3 (1,6) m kao mjerodavna veličina tj. proporcijaska baza prema kojoj se usklađuju dimenzije otvora i elemenata pročelja

- e) grilje ili škure na prozorima i balkonskim vratima, modrozeleni i drugih boja utemeljenih u lokalnoj tradiciji
- f) suzdržanost u primjeni balkona: konzolni istak balkona do 1,5 m
- g) ogradni zidovi terasa bez korištenje ogradnih „baroknih“ stupića (npr. „balustrada“ na novim građevinama)
- h) oprezna primjena lukova i svodova, ravni luk, plitki segmentni luk
- i) kamenom zidana pročelja, kamenom obuhvaćeni volumeni, a ne plohe
- j) ožbukana pročelja s kamenim okvirima otvora, žbuka u svijetlim (ali neupadljivim i prigušenim) ili zemljanim tonovima
- k) poravnato lice kamenih zidova pročelja, slojni i miješani slojni vezovi
- l) poravnate fuge bez isticanja
- m) ujednačenost strukture zidova prema namjeni
- n) krovni pokrov: kupa kanalica ili sličan crijep tradicijskih (prirodnih) boja i bez odsjaja, tradicijske kamene ploče
- o) terase, lođe i balkoni na uličnoj strani zgrade uključivo iznad javne površine mogući su u dijelu naselja u kojem je to uobičajeno.
- p) iznimno, primjena suvremenih oblikovnih rješenja, isključivo ako nije protivno mišljenju nadležnog konzervatorskog odjela, ali i dalje poštujući ambijent i zadanu urbanu matricu te tradicijske volumetrijske obrasce, odnose i proporcije.

(13) Preporuča se sukladno članku 216.b PPDNŽ za naselja s kulturno-povijesnim cjelinama i graditeljskim cjelinama evidentiranim za zaštitu od lokalnog značenja na temelju odgovarajućih studija odrediti područja tradicionalne gradnje i za ta područja izraditi detaljne konzervatorske studije kojima će se odrediti vrijednost pojedinih ruralnih aglomeracija i dati smjernice za planiranje širenja takvih naselja sukladno tradicijskoj matrici, kao i smjernice za propisivanje specifičnih uvjeta gradnje prilagođenih pojedinom naselju odnosno krajoliku u kojem se ono nalazi.

7. Postupanje s otpadom

Članak 96.

ZBRINJAVANJE OTPADA

(1) Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije regulira se cjeloviti sustav gospodarenja otpadom. Odlagalište otpada Vиноšte je zatvoreno i sanirano.

(2) Omogućava se JLS posebnim aktom odrediti lokaciju za odlaganje viška iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova.

(3) Na Planom razgraničenim izdvojenom građevinskom području gospodarske namjene – poslovne i proizvodne planira se smještaj reciklažnog dvorišta, na čestici najmanje površine 1000 m² i uz najveći koeficijent izgrađenosti 0,4 te najveća katnost od jedne nadzemne etaže. Urbanističkim planovima uređenja dopušta se odrediti i druge lokacije.

(4) Sustav gospodarenja otpadom utvrđen je i ucrtan na kartografskim prikazima „1. Korištenje i namjena površina“ i „2.3. Infrastrukturni sustavi – vodoopskrba (varijanta 1) i odvodnja; Gospodarenje otpadom“ u mjerilu 1:25.000.

8. Mjere sprečavanja nepovoljna utjecaja na okoliš

Članak 99.

MJERE POBOLJŠANJA OKOLIŠA

- (1) Potrebna je neprekidna i sustavna provedba mjera poboljšanja i unapređenja prirodnoga i kultiviranoga (antropogenog) krajolika.
- (2) S ciljem čuvanja i poboljšanja kvalitete vode, te zaštite mora potrebno je provoditi sljedeće mjere:
- a) cjelokupni sustav odvodnje otpadnih i oborinskih voda gradit će se tako da zadovoljava uvjete vodonepropusnosti prema važećoj normi
 - b) svi planirani gospodarski kapaciteti moraju biti ili priključeni na sustav odvodnje otpadnih voda ili moraju izgraditi vlastiti sustav odvodnje s biopročistačem, koji će otpadne vode pročistiti do propisane razine
 - c) zaštita mora i podzemnih voda osigurava se provedbom detaljnih uvjeta gradnje komunalne infrastrukturne mreže danih u naslovu 5.
- (3) S ciljem zaštite od buke građevine će se graditi u skladu s odredbama posebnih propisa.
- (4) S ciljem zaštite tla za građevne čestice propisan je najmanji udio procjedne površine.
- (5) Na bujičnim i erozijskim površinama utvrđenim Planom dopušta se JLS provedba zaštite od štetnog djelovanja erozije i bujica, što obuhvaća biološke (biološko-tehničke) i hidrotehničke radove.
- (6) Biološko-tehnički radovi iz stavka 5. ovog članka obuhvaćaju pošumljavanje slijevnih površina, uzgoj i održavanje zaštitne vegetacije, krčenje raslinja i gradnju terasa, gradona i drugih odgovarajućih struktura kojima se sprečava nepovoljno djelovanje erozije i bujica (podzidi, usjeci, nasipi i sl., uključivo potrebne prometne površine) pri čemu se potrebne karakteristike (nosivost, visina, površina i sl.) određuje kroz izradu projektne dokumentacije uz uvjet osiguranja stabilnosti terena, kvalitetnog pejzažnog uklapanja.
- (7) Hidrotehnički radovi iz stavka 5. ovog članka obuhvaćaju čišćenje korita bujica i izradu betonske obloge, stepenica i pregrada u koritima. Radove je potrebno uskladiti s poljodjelskom i šumarskom djelatnošću i sa zahtjevima zaštite prirode.

(8) Pri svim zahvatima u prostoru potrebno je poštivati sve propise zaštite okoliša uključivo i Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19).

8.1. Zaštita od požara i eksplozija

Članak 102.

MJERE I POSEBNI UVJETI ZA ZAŠTITU OD POŽARA I EKSPLOZIJA

(1) U svrhu zaštite od požara i eksplozija određuje se obvezna primjena sljedećih uvjeta:

a) U svrhu sprečavanja širenja požara i/ili dima unutar i na susjedne građevine, građevina mora biti izgrađena u skladu s Pravilnikom o otpornosti na požar i drugim zahtjevima koje građevine moraju zadovoljiti u slučaju požara. Posebno pripaziti na sigurnosnu udaljenost dviju susjednih građevina. Kod građevina s malim požarnim opterećenjem kod kojih je završni (zablatni) zid udaljen manje od 3,00 metara od susjedne građevine (postojeće ili predviđene planom) potrebno je spriječiti širenje požara na susjedne građevine izgradnjom požarnog zida. Kad je jedna od susjednih građevina sa srednjim ili velikim požarnim opterećenjem potrebno je međusobnu sigurnosnu udaljenost odrediti proračunom. Umjesto požarnog zida mogu se izvesti vanjski zidovi koji tada moraju imati istu otpornost na požar koju bi imao požarni zid, a eventualni otvori u vanjskim zidovima moraju imati otpornost na požar kao i vanjski zidovi

b) Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni pristup prema posebnim propisima, a prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža mora se, ako ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža. Ovo se posebno odnosi na zaštićene dijelove prirode, za koje je potrebno donijeti procjene ugroženosti i planove zaštite sukladno posebnim propisima i na iste zatražiti suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova. Ovu zaštitu je potrebno planirati na šumskim i poljoprivrednim područjima koja neposredno okružuju gradska naselja, da se tijekom požarne sezone onemogući zahvaćanje istih s otvorenih prostora. Na ovim površinama je potrebno predvidjeti provođenje svih preventivnih mjera zaštite od požara, sukladno pozitivnim hrvatskim propisima, uvažavajući sve specifičnosti ove županije

c) U slučaju planiranja skladišta i postrojenja zapaljivih tekućina i plinova, te eksploziva, pridržavati se pozitivnih hrvatskih propisa

d) Kod gradnje i projektiranja srednjih i velikih garaža obvezno primijeniti austrijske smjernice TRVB N106 za zaštitu od požara u srednjim i velikim garažama koji se koriste u nedostatku domaćih smjernica kao pravilo tehničke prakse na temelju članka 2. stavka 1. Zakona o zaštiti od požara

e) Nadalje, kod određenih objekata, gdje se radi o turističkom području, potrebno je ispoštovati propise Pravilnika o zaštiti ugostiteljskih objekata (NN 100/99)

f) Kod gradnje i projektiranja visokih objekata obvezno primijeniti Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara (SL 7/84), a koji se primjenjuje na temelju čl. 20. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03, 79/07)

g) Prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža posebnu pažnju je potrebno obratiti na izvedbu vanjske i unutarnje hidrantske mreže za gašenje požara, a sve prema Pravilniku o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 08/06).

8.2. Zaštita od prirodnih i drugih nesreća

Članak 102.a

OPĆI UVJETI

(1) Na temelju posebnog propisa o metodologiji izrade procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja, „Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja“, kao sastavni dio procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša za područje JLS, usvojeni od predstavničkog tijela JLS, smatraju se sastavnim dijelom ovog plana.

Članak 102.b

MJERE ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI – UVJETI GRADNJE

(1) Osnovne mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti sadržane su u rješenjima ovog Plana dok se posebne mjere (sklanjanje ljudi, zaštita od rušenja, požara i potresa) pobliže određuju urbanističkim planovima uređenja te pri projektiranju građevina, a u skladu s posebnim propisima te ostalim uvjetima i smjernicama ovog Plana.

(2) Područje obuhvata Plana pripada u VIII. potresnu zonu prema MCS ljestvici pa posebnu pažnju treba posvetiti mjerama zaštite od potresa.

(3) Zona urušavanja oko zgrade iznosi polovicu njezine visine. Ako između dviju zgrada prolazi cesta, njihova najmanja međusobna udaljenost iznosi:

a) $D_{min} = H_1 / 2 + H_2 / 2 + 5 \text{ m}$, gdje je H_1 visina prve, a H_2 visina druge zgrade – do vijenca, ili ukupna, ako je zgrada prema mjestu mjerenja najmanje udaljenosti okrenuta zabatom.

(4) Međusobna udaljenost zgrada i dijelova složene građevine može biti manja od navedene u stavku 3. pod uvjetom da je odgovarajućom tehničkom dokumentacijom dokazano:

a) da je konstrukcija objekta otporna na rušenje uslijed elementarnih nepogoda

b) da u slučaju ratnih razaranja rušenje objekta neće u većem opsegu ugroziti živote ljudi i izazvati oštećenja na drugim objektima.

Članak 102.c

Uzbunjivanje, zbrinjavanje stanovništva i materijalnih dobara te evakuacija

(1) Obveza uključivanja u jedinstveni sustav uzbunjivanja određuje se za sve građevine unutar obuhvata koje koriste subjekti određeni posebnim propisom kojim se regulira postupak uzbunjivanja stanovništva.

(2) Za zaštitu i sklanjanje ljudi i materijalnih dobara potrebno je osigurati skloništa po opsegu zaštite:

a) dopunske zaštite otpornosti 50 kPa,

b) osnovne zaštite otpornosti 100 do 300 kPa.

(3) Sva skloništa osnovne zaštite moraju biti dvonamjenska – koristiti se u mirnodopske svrhe u suglasnosti s Ministarstvom unutarnjih poslova, a u slučaju ratnih opasnosti u roku od 24 sata osposobiti za potrebe sklanjanja.

(4) Broj sklonišnih mjesta u skloništima se određuje:

a) za višestambenu zgradu na 50 m² građevinske bruto površine osigurati jedno sklonišno mjesto

b) za poslovne, proizvodne i slične zgrade osigurati sklanjanje 2/3 ukupnog broja djelatnika, a za rad u smjenama dimenzionirati prema broju djelatnika u najvećoj smjeni

c) za javna skloništa prema procijenjenom broju stanovnika koji se mogu zateći na javnom mjestu.

(5) Treba imati na umu najmanji (racionalni) kapacitet skloništa osnovne namjene, iz čega proizlazi da svaka zgrada ili zgrada navedena u stavku (3) ne mora nužno imati vlastito sklonište osnovne zaštite. U ovom slučaju, sklonište osnovne zaštite propisane najmanje veličine treba planski osigurati na propisanoj udaljenosti (radijusu) sukladno propisima te odredbama urbanističkih planova uređenja te dokumenata zaštite i spašavanja na razini lokalne samouprave.

(6) Evakuacija stanovništva provodi se preko javnih prometnih površina unutar obuhvata Plana.

(7) Kao neizgrađene površine za sklanjanje od rušenja i evakuaciju stanovništva planirane su zaštitne i javne zelene površine kao i površine infrastrukturnih sustava razgraničene Planom ili urbanističkim planovima uređenja te sve preostale neizgrađene površine.

9. Mjere provedbe plana

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 104.

OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

(1) Planom su utvrđeni postupci uređenja i izgradnje prostora:

a) na temelju urbanističkih planova uređenja

b) neposrednom provedbom Plana.

(2) U svrhu provedbe Plana predviđa se izrada urbanističkih planova uređenja sukladno grafičkom dijelu Plana. Odlukom o izradi urbanističkog plana uređenja može se odrediti uži ili širi obuhvat od obuhvata predviđenog ovim Planom te se može odrediti obuhvat i za područje za koje ovim Planom nije predviđena izrada urbanističkog plana uređenja.

(3) U izgrađenim dijelovima građevinskog područja koji nisu planirani za urbanu preobrazbu te u uređenim neizgrađenim dijelovima građevinskog područja omogućuje se gradnja građevina kao i parcelacija zemljišta neposrednom provedbom ovog plana.

(4) Donošenje urbanističkog plana uređenja predstavlja preduvjet za gradnju novih građevina na neizgrađenim neuređenim dijelovima građevinskih područja te na izgrađenim dijelovima građevinskih područja predviđenim za urbanu preobrazbu.

(5) Obuhvati predviđenih urbanističkih planova uređenja UPU „Divna“, UPU „Donja Vrućica“, UPU „GZ Gornja Vrućica“, UPU „Trpanj – zapad“, UPU „Luka“, UPU „TZ Luka“, UPU „Trpanj – Luka 1“, UPU „Trpanj – Luka 2“ i UPU „Trpanj – Luka 3“ ucertani su na kartografskom prikazu „3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere“ u mjerilu 1:25.000, te na kartografskim prikazima serije „4. Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja“ u mjerilu 1:5.000.

Članak 104.a

SMJERNICE ZA IZRADU URBANISTIČKIH PLANOVA UREĐENJA

(1) Unutar neizgrađenih dijelova građevinskih područja naselja, osobito onima neuređenima, urbanističkim planovima uređenja uz površine osnovne namjene treba osigurati i/ili unaprijediti odgovarajuće koridore prometnica, razgraničiti dostatan udio javnih i/ili zelenih površina te na građevnim česticama uvjetovati značajan udio dvorišta i vrtova, osobito procjednih ploha. U izgrađenim dijelovima naselja, osobito u

dijelovima koji su obuhvaćeni uvjetima zaštite, potrebno je očuvati tradicijsku kompaktnu (koncentriranu, gušću) graditeljsku strukturu, ali tako da se dio preostalih neizgrađenih površina rezervira i za potrebne javne i zelene površine. U izgrađenim dijelovima planiranima za urbanu preobrazbu urbanističkim planom uređenja potrebno je odrediti skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina, i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica, što uključuje i uvjete za rekonstrukcije kojima se mijenjaju urbanistički parametri, namjena i oblikovanje zgrada.

(2) Parkove, javna igrališta, vidikovce, odmorišta i staze (posebno šetnice uz more) urbanističkim planovima uređenja treba planirati kao dijelove osmišljene mreže javnih površina građevinskih područja naselja. Pri uređenju javnih površina treba maksimalno koristiti značajke terena te urediti i intenzivirati autohtonu vegetaciju.

(3) Pri izradi Planom predviđenih urbanističkih planova uređenja, na temelju detaljnije analize pojedinog područja odnosno prostorne cjeline, unutar njihova obuhvata omogućuju se odstupanja od uvjeta propisanih u poglavljima 2. do 5., kako slijedi:

a) gradnja na regulacijskoj liniji odnosno planiranje manje udaljenosti osnovne zgrade od regulacijske linije kao i određivanje obveznog građevinskog pravca

b) ograničenje, odnosno određivanje obvezne primjene načina građenja uz mogućnost samostojećeg načina gradnje na međi za složenije urbanističko-arhitektonske tipologije

c) niži prostorni standard za degradirane izgrađene dijelove građevinskih područja naselja planirane za urbanu sanaciju, pri čemu najmanja udaljenost građevine od susjednih čestica može iznositi 1,0 m bez ograničenja za otvore na odgovarajućem pročelju

d) drukčiji uvjeti gradnje u odnosu na članak 13., stavak 8. i 9. za složenije arhitektonske tipologije i namjene te područja zahtjevnog reljefa

e) drukčiji uvjeti uređenja građevne čestice u odnosu na članak 17. posebice u smislu visine potpornih zidova i rješavanja visinskih razlika na terenu

f) ograničenje upotrebe pojedinih ograda ili određivanje drukčije visine i vrste ograda

g) planiranje građevnih čestica veće površine u svrhu rješavanja podzemne garaže uz propisivanje uvjeta kojima će se osigurati uklapanje nadzemnog dijela građevine u kontekst

h) koeficijent iskorištenosti do najviše 2,0 i koeficijent izgrađenosti do najviše 0,6

i) unutar kulturno-povijesnih cjelina i graditeljskih cjelina evidentiranih za zaštitu od lokalnog značenja:

- drukčije vrijednosti veličina čestice sukladno prevladavajućem povijesnom obrascu gradnje
- više dopuštene vrijednosti drugih urbanističkih parametara sukladno prevladavajućem povijesnom obrascu gradnje

j) u sklopu prometnih rješenja:

- određivanje dodatnih površina na kojima se omogućuje isključivo pješački pristup na česticu za područja zahtjevnog reljefa i/ili u sklopu specifičnih prometnih rješenja
- planiranje stambenih ulica nižeg prometnog intenziteta i bez tranzitnog prometa, s dijelom ili u potpunosti mješovitim kolno-pješačkim profilom (zona smirenog prometa, „shared space“, kolno-pješačke i provozne pješačke ulice), najmanje ukupne širine 5,5 m te pristupnih putova
- određivanje dodatnih površina na kojima se prometni pristup može ostvariti služnošću
- planom koji u grafičkom dijelu propisuje oblik i veličinu građevne čestice, odnosno zone pojedine namjene u mjerilu 1:1000 ili 1:2000 planiranje pripadajućih parkirališnih mjesta na drugoj čestici i/ili u koridoru prometnica i/ili u javnoj garaži/parkiralištu

k) dodatna područja s mogućnošću gradnje složenih građevina

l) drukčiji i/ili detaljniji uvjeti gradnje za rekonstrukcije i interpolacije

m) unutar obuhvata predviđenih urbanističkih planova uređenja Trpanj – Luka 1, 2 i 3 planira se isključivo samostojeći način građenja i najmanja veličina čestice od 700 m² (uz iznimke sukladno čl. 36. st. 1. točki e))

n) na predjelu „Put vila“, zapadno od TL „Faraon“ do zapadne granice građevinskog područja uključivo izdvojeni dio građevinskog područja Donja Vrućica – Trpanj, planira se isključivo samostojeći način građenja.

(4) Kao podlogu za izradu UPU „Luka“ preporuča se izraditi plan razvoja lučkog područja koji obuhvaća cjelokupni akvatorij i pripadajuću obalu, u kojem će se sagledati sve namjene i definirati načini korištenja te odrediti točan položaj, obuhvat i prihvatljiv broj vezova pojedinih sadržaja (luka otvorena za javni promet, luke posebne namjene, sportska luka, privezišta, plaže, rekreacija itd.), kao i maritimnu studiju sukladno Uredbi o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke.

(5) Urbanistički plan uređenja izrađuje se za prostornu cjelinu, odnosno više zahvata u prostoru.

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

Članak 105.

POSEBNE RAZVOJNE MJERE

(1) Planom se za područje obuhvata ne određuju dodatne, posebne razvojne mjere.

II OBRAZLOŽENJE

pročišćeni tekst

UVOD

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br: 90/92, 29/94 i 10/97, 124/97, 50/98, 68/98, 22/99, 42/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 79/02 i 25/03) formirana je Općina Trpanj. Formirala se 1997. godine izdvajanjem iz prvotno formirane Općine Orebić.

U skladu s odredbama Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 I 100/04) i temeljem Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije br: 2/99), te zaključka Općinskog vijeća o izradi PPUO Trpanj od 27. listopada 1997. godine, Općina Trpanj i Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet - Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu sklopili su 19. prosinca 1997. godine ugovor broj: 69/97-19 za izradu «Prostornog plana uređenja Općine Trpanj», u daljnjem tekstu - Plan.

Tijekom godina izvršeni su obilasci prostora Općine, i održani su sastanci s većinom glavara mjesta Općine. U istom vremenu obavljene su sve radnje potrebne za izradu odgovarajućih kartografskih podloga na kojima se trebao izrađivati Plan.

Glavni planerski i tehnički posao obavljen je tijekom 2001 i 2002. godine u Zagrebu na Arhitektonskom fakultetu - Zavodu za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu.

Početni nedostatak planova višeg reda (na razini Županije) nadoknadio se suradnjom s nadležnim državnim i županijskim institucijama u težnji da Plan bude izrađen u skladu s ciljevima korištenja, gospodarenja i zaštite prostora zapisanim u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, Izvješću o stanju u prostoru i Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Trpanj. Donošenjem Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije, dalje PPDNŽ (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 6/03), Zakona o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju (NN 100/04), Usklađenja PPDNŽ s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 3/05) (dalje Usklađenje PPDNŽ) te Izmjena i dopuna PPDNŽ (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 03/06) (dalje Izmjene i dopune PPDNŽ) pristupilo se usklađenju do tada urađenog Plana s navedenim dokumentima, održavanjem ponovljene javne rasprave.

Plan je izrađen u suradnji s institucijama:

Kulturna baština: MINISTARSTVO KULTURE, Državna uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Dubrovniku, Dubrovnik, prirodna baština: MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb, šumske površine: "HRVATSKE ŠUME, Dubrovnik, cestovni promet: HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE, Središnji ured, Odjel za razvitak i planiranje, Zagreb, ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE, Dubrovnik, pomorski promet: ŽUPANIJSKA LUČKA UPRAVA DUBROVNIK, Ured za pomorstvo, Dubrovnik, LUČKA KAPETANIJA DUBROVNIK, Dubrovnik, poštanski promet: HRVATSKE POŠTE, Središnji ured, Dubrovnik, telekomunikacije: HT – TK CENTAR DUBROVNIK, Dubrovnik, HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA, Odašiljači i veze, Plansko tehnološki odjel, Zagreb, VIP – NET GSM d.o.o., Zagreb, elektroenergetika:

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA, D.P. "ELEKTROJUG"- Dubrovnik, Dubrovnik, vodnogospodarstvo: HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjeljak Split, Split, N.P.K.L. d.o.o., Korčula, turizam: MINISTARSTVO TURIZMA, Odjel za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Zagreb

Cjelokupni rad na izradi prvotnog prijedloga Plana završen je u svibnju 2003. godine, a javnoj se raspravi pristupilo krajem 2004. godine: od 26. 10. 2004. do 26. 11. 2004. godine. Donošenjem Usklađenja PPDNŽ u travnju 2005. godine izvršena su usklađenja u Planu, pa se pristupilo ponovljenoj javnoj raspravi, koja je održana od 02. 11. 2005. do 16. 11. 2005. godine. Nakon stručne analize pristiglih primjedaba, osobito primjedaba i sugestija Županijskog zavoda za prostorno uređenje, Dubrovnik, na sjednici Vijeća Općine održanoj kolovoza 2006. godine prihvaćen je Konačni prijedlog Plana koji je potom upućen na daljnji postupak. Nakon toga zbog problema koji su se u međuvremenu pojavili, pristupilo se 2. ponovljenom javnom uvidu. Konačno, 01. veljače 2007. godine nakon analize novih primjedaba prihvaćen je konačan prijedlog PPUO Trpanj. Donošenjem Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“ br.: 76/2007.) bilo je potrebno ponoviti javnu raspravu. „Novi“ konačni prijedlog Plana dobio je suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva 17. listopada 2008. godine, nakon čega je Vijeće konačno donijelo Plan.

A RAZLOZI IZRADE PLANA

Prošlo je više od dvadeset godina od izrade Prostornog plana općine Dubrovnik (Službeni glasnik općine Dubrovnik 12/86, 10/87, 3/89, 13/89, 8/91) u sastavu koje bivše općine se nalazila današnja Općina.

Od momenta izrade navedenog Plana došlo je do temeljitih promjena društvenog uređenja. Došlo je i do promjena u samom pristupu izradi prostornih planova temeljem, među ostalim i općih ciljeva navedenih u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske. U potpunosti se promijenila relevantna zakonska regulativa.

Možemo navesti: tri grupe razloga za izradu novih prostornih planova:

- Političke promjene dovele su do novog administrativno-teritorijalnog ustroja, koji nije u skladu s postojećom zastarjelom prostorno-planskom dokumentacijom, što stvara znatne poteškoće i otežava ostvarenje nužnih prostornih, urbanističkih i graditeljskih zahvata.
- U okviru političkih promjena, bitno je naglasiti, promijenio se i imovinsko-pravni sustav, koji je uveo privatno vlasništvo umjesto društvenog i javni interes umjesto opće društvenog. Ovaj moment bitno utječe na oblikovanje novog pristupa u urbanističkom i prostornom planiranju postavljajući mnoga nova ograničenja, iz čega proizlazi nužna potreba stalnog usklađivanja interesa raznih korisnika prostora poradi postizanja optimalnih prostorno-planskih rješenja.
- Slijedom europskih i svjetskih trendova promijenili su se kriteriji zaštite okoliša, zaštite kulturne i prirodne baštine, te zaštite krajobrazu, njegovih osobitosti i njegovog lokalnog identiteta. Plod je to novih spoznaja, ali i pojačane svijesti o potrebi znatno veće skrbi za naslijeđeni prostor i očuvanje tradicijske slike kraja. U dosadašnjoj prostorno-planskoj dokumentaciji, koja se temelji pretežno na kvantitativnom modelu razvoja, ta je skrb bila uglavnom deklarativna.

Stoga, kao posljedica novih stavova i pooštrenih kriterija zaštite prostora nameće se potreba ispravljanja dosadašnje metodologije i ustaljene sheme izrade dokumenata prostornog uređenja gdje su prevladavali funkcionalni i kvantitativni modeli razvoja. Od navedenih modela prostornog razvoja potrebno je danas odustati, ili ih prilagoditi novim spoznajama realistične ravnoteže usklađujući međusobno mogućnosti prostora da podnese određene namjene s jedne strane i potrebe za prostorom s druge strane, a u skladu s principima održivog razvoja, kako ne bi došlo do nepovratnog uništenja neobnovljivih prirodnih resursa. Zakonska obaveza, a potom neusklađenost važećeg prostornog plana s novim stavovima na temelju kojih se danas pristupa izradi prostornih planova uređenja i želja da se ima jedan cjelovit temeljni dokument prostornog uređenja Općine osnovni su razlozi pristupanja izradi Plana.

Shvaćajući navedene temeljne razloge te spoznavajući vrijednosti prostora i važnost njegove buduće očuvanosti, Općinsko vijeće Općine odlučilo je pristupiti izradi Plana te:

- u skladu sa zakonskim obvezama i još uvijek važećim Prostornim planom općine Dubrovnik uskladiti prostorno-plansku dokumentaciju s novim političkim ustrojem Županije i u tom kontekstu odrediti položaj Općine;
- u skladu s novim stavovima prema prostoru čuvati identitet ambijenta, zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri kulturno i prirodno nasljeđe Općine, kao temeljnu podlogu razvoja turizma, ali i svekolike kvalitete življenja u Općini, detaljnom evidencijom i revalorizacijom vrijednosti spomenika graditeljske i prirodne baštine, evidencijom i vrednovanjem krajobraza, kako prirodnog tako i kultiviranog (modificiranog), ali i umjetnog (antropogenog, kulturnog);
- zaštititi prostor od uništavanja, neracionalnog trošenja nekvalitetnom i nedovoljno promišljenom izgradnjom;
- preispitati građevinska područja u još važećem Prostornom planu općine Dubrovnik

B. ZAKONSKI OKVIRI

Temeljni zakonski okviri za izradu Plana su

- a) Ustav Republike Hrvatske,
- b) Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske,
- c) PPDNŽ,
- d) Usklađenje PPDNŽ,
- e) Izmjene i dopune PPDNŽ,
- f) Zakon o prostornom uređenju i gradnji

Zakonom o prostornom uređenju propisana je dokumentacija, dokumenti i postupci, koji se moraju donositi ili trajno obavljati, a koji su polazište ili osnova za izradu Plana.

Njegove odredbe temelje se na Ustavu RH. Ustavne odredbe o korištenju i zaštiti prostora ugrađene su u četiri članka:

Članak 2.

Sabor Republike Hrvatske i narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i

Zakonom, odlučuje (...)

- o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenju njime.

Članak 3.

(...) očuvanje prirode i čovjekovog okoliša (...) najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Članak 52.

More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskoga i ekološkoga značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku, imaju njezinu osobitu zaštitu.

Članak 69.

Svatko ima pravo na zdrav život. Republika osigurava pravo građana na zdrav okoliš. Građani, državna, javna i gospodarska tijela i udruge, dužni su, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske prvi su planski dokumenti, koji daju opća polazišta i ciljeve, temeljna načela i principe uređenja prostora, a koji trebaju biti osnova izrade dokumenata prostornog uređenja.

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine određeni su dokumenti prostornog uređenja, koji se trebaju donijeti za prostor Općine, pri čemu je Plan naznačen kao prvi i temeljni.

Konačno, prvi viši Plan na koji se nastavlja ovaj Plan od prosinca 2003. godine je Prostornim plan Dubrovačko-neretvanske županije i njegove kasnije izmjene.

C. TEMELJNI POSTUPAK IZRADE PLANA

Sukladno izloženim polazištima, koja su uključila razloge izrade Plana i zakonske okvire, a posljedično potrebni sadržaj i strukturu samog Plana, odabrana je i metoda, odnosno postupak njegove izrade, koja se prvenstveno temeljila na:

detaljnog upoznavanju prostora i potreba za prostorom;
upoznavanju, evidentiranju i valorizaciji vrijednosti prirodnog nasljeđa,
upoznavanju, evidentiranju i revalorizaciji vrijednosti graditeljskog nasljeđa;
upoznavanju fizičke, društvene, gospodarske, socijalne i druge strukture Općine i svekolikih prostornih potreba;

ocjeni mogućnosti prostora da u kontekstu vrijednosti prirodnog i kulturnog nasljeđa odgovori na:

prostorne zahtjeve na razini Općine i na
prostorne zahtjeve na razini lokalnih zajednica.

Dakle, u svojoj biti, postupak izrade Plana zasnivao se na mogućnostima prostora da u danim uvjetima i prirodnim ograničenjima primi određene funkcije bez štete za prirodni

okoliš i njegov krajobraz, a sukladno principima “održivog razvoja” i da zatim u skladu s navedenim principima zadovolji potrebe lokalnih sredina.

U cilju ostvarivanja navedenog metodološkog postupka izrađivač plana ostvario je suradnju s općinskim službama, koje su mu osigurale detaljno upoznavanje prostora Općine s jedne strane i upoznale ga s potrebama Općine i lokalnih zajednica s druge strane. Paralelno su rađene studije koje su obradile demografsku, prirodnu i graditeljsku komponentu prostora.

Izrađivač plana izvršio je sintezu, koja je rezultirala tekstom i grafičkim prilogima uobičajenim u elaboratu Plana.

Tijekom izrade Plana poštovane su zakonske formalnosti propisane Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), Uredbom o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (NN 101/98), Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07) i Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskim prikazima, obaveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98).

D. IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ (PRVE)

Izrada I. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Trpanj (dalje: Izmjene i dopune PPUO Trpanj)) pokrenuta je Odlukom o izradi I. izmjena i dopuna Odluke o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Trpanj (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 1/09.) (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 10/13; dalje: Odluka o izradi).

Pravna osnova za izradu i donošenje Plana je Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13, 75/15; dalje: Zakon). Tijekom izrade ovih izmjena i dopuna navedeni Zakon prestao je važiti, te je donesen Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13). Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju postupak ovih izmjena i dopuna dovršit će se temeljem Zakona koji je prestao važiti, te propisa donesenih temeljem tog Zakona, uz obvezu dopune PPUO Trpanj u segmentu utvrđivanja neuređenih dijelova građevinskih područja što propisuje Zakon o prostornom uređenju.

PPUO Trpanj donesen je 2009. godine nakon višegodišnje izrade. U razdoblju od donošenja PPUO Trpanj došlo je do promjena u dijelu propisa od utjecaja kako na postupak izrade i donošenja tako i na rješenja dokumenata prostornog uređenja, te je na razini Općinskih tijela postignut konsenzus o pristupanju izmjenama i dopunama PPUO Trpanj. Pored navedenog, kroz protekli period uočena su određena ograničenja u provedbi PPUO Trpanj, te se planiranim izmjenama i dopunama ova ograničenja namjeravaju ukloniti kako bi se ostvarile razvojne potrebe Općine. Nadalje, u proteklom periodu Jedinostvenom upravnom odjelu Općine dostavljen je veći broj zahtjeva za izradu izmjena i dopuna PPUO-a koje su potom uvrštene u Odluku o izradi. Pored navedenog razlozi izrade izmjena i dopuna PPUO-a Trpanj proizlazi i iz Izmjena i dopuna Prostornog plana Dubrovačko-neretvanska županije (Službeni glasnik

Dubrovačko-neretvanske županije 06/03, 03/05, 07/10, 4/12– ispr., 9/13, 2/15, NN 10/15; dalje: PPDNŽ) izvršenih u periodu od donošenja PPUO Trpanj, te je potrebno plan u određenim segmentima uskladiti s aktualnim prostornim rješenjima PPDNŽ-a.

Odlukom o izradi detaljno je određen opseg izmjena i dopuna PPUO Trpanj. Pored usklađenja s izmijenjenom regulativom i PPDNŽ-om, te korekcijama određenih urbanističkih parametara izmjene i dopune odnose se i na korekcije planskih rješenja temeljem očitovanja javnopravnih tijela, reviziju obuhvata urbanističkih planova uređenja, utvrđivanje neuređenih dijelova građevinskih područja, revizija izgrađenih i neizgrađenih dijelova građevinskih područja, korekcije granice građevinskih područja naselja sukladno usvojenim zahtjevima, ali bez povećanja ukupne površine građevinskih područja naselja, te ostale korekcije i dopune planskih rješenja koja su se kroz implementaciju važećeg Plana pokazala teško provediva.

Utvrđenim izmjenama i dopunama PPUO Trpanj omogućuje se ravnomjeran i uravnotežen razvoj na području Općine, te povećanje razine usluge i kvalitete izgrađenog okoliša. Sukladno programskim određenjima Odluke o izradi izmjene i dopune PPUO Trpanj obuhvaća izmjene tekstualnog i grafičkog dijela plana te obrazloženja, a u postupku su bili razmatrani isključivo zahtjevi koji su bili predmetom Odluke o izradi.

E. IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ (DRUGE)

U periodu od donošenja prvih Izmjena i dopuna PPUO Trpanj uslijedile su izmjene niza propisa kako iz područja prostornog uređenja i gradnje, tako i sektorskih propisa. Nadalje, donesene su i izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije broj 6/03., 3/05.-uskl., 3/06.*, 7/10., 4/12.-ispr., 9/13., 2/15.-uskl., 7/16., 2/19., 6/19.-pročišćeni tekst, 03/20. i 12/20.-pročišćeni tekst; *- Presuda Visokog upravnog suda RH Broj: Usoz-96/2012-8 od 28.11.2014., "Narodne novine", broj 10/15. od 28.1.2015.; dalje: PPDNŽ). Sve navedeno, te ograničenja koja su uočena provedbom PPUO Trpanj (dalje: Plan), predstavljalo je razlog za pokretanje drugih izmjena i dopuna Plana. Radna tijela Općine Trpanj tijekom proteklog perioda pokrenule su predradnje vezane na zaštitu okoliša i prirode - Ocjenu o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš (dalje: OPSPUO), a koje su potrebne kako bi se sukladno Zakonu o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19; dalje: Zakon) pokrenuo postupak izrade i donošenja (drugih) izmjena i dopuna Plana.

Po završetku OPSPUO-a, Općinsko Vijeće Općine Trpanj donijelo Odluku o izradi izmjena i dopuna Prostorno plana uređenja Općine Trpanj (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 2/22; dalje: Odluka o izradi) te je na temelju ove odluke započeo postupak izrade izmjena i dopuna Plana.

Razlozi za izradu izmjena i dopuna Plana proizlaze iz potrebe za usklađenjem s PPDNŽ-om. Nadalje, u periodu od zadnje novelacije Plana izvršene su izmjene zakonodavnog okvira – u provom redu Zakona o prostornom uređenju kao i ostalih sektorskih propisa. Pored navedenog Nositelj izrade, nadležni upravni odjel Općine Trpanj, zaprimio je niz inicijativa za pokretanje izmjena i dopuna prostornog plana pravnih i privatnih osoba. Kao što je ranije navedeno, po završetku postupka OPSPUO-

a, stvoreni su uvjeti za donošenje Odluke o izradi na Općinskom vijeću te su istom određeni sljedeći ciljevi i programska polazišta izrade Izmjena i dopuna Plana:

- izvršiti nužne izmjene i dopune radi usklađenja Plana s propisima i sektorskim dokumentima donesenim ili noveliranim u periodu od usvajanja posljednje novelacije Plana
- izvršiti nužne izmjene i dopune Plana u svrhu usklađenja s PPDNŽ
- izvršiti manje (točkaste) korekcije granica građevinskih područja (zamjenom rubnih čestica unutar iste ukupne površine istog građevinskog područja te, iznimno i tamo gdje postoje zakonske mogućnosti, opravdanim točkastim proširenjima istih), kao i revidirati pojedine urbanističke parametre te planske namjene unutar građevinskih područja, sve na temelju inicijativa pravnih i fizičkih osoba za izmjene i dopune Plana
- unaprijediti i ažurirati pojedina infrastrukturna rješenja Plana, osobito u sustavu vodoopskrbe i prometa
- otkloniti pojedina ograničenja koja proizlaze iz prostorno planskih rješenja Plana, a koje otklanjanje je od interesa za razvoj gospodarstva na području Općine Trpanj
- revidirati provedbene odredbe Plana u skladu s prethodno navedenim točkama.

Revizija planskih rješenja u svim dijelovima Plana (kartografskim prikazima, odredbama za provođenje te obrazloženju) nije utjecala, niti mijenjala osnovne konceptualne postavke – polazišta i ciljeve – izvornog Plana već su formulirana i predložena operativnija rješenja, koja na adekvatan način odgovaraju aktualnim potrebama u provedbi Plana, odnosu daljnjem uređenju i razvoju područja Općine Trpanj.

I. POLAZIŠTA

I.I. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

I.I.I. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Današnje upravno-teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske uređeno je Ustavom Republike Hrvatske, i među ostalim zakonima, Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br: 90/92, 29/94 i 10/97, 124/97, 50/98, 68/98, 22/99, 42/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 79/02 i 25/03), kojim je Zakonom prostor nekadašnje općine Dubrovnik podijeljen je na devet novih Općina i jedan Grad. Jedna od novoformiranih Općina je i Općina Trpanj.

Ovaj Plan izrađuje se za područje nove Općine Trpanj i primjenjivat će se na njenom teritoriju. Danom stupanja na snagu ovoga Plana na njenom teritoriju prestaju važiti svi tekstualni i grafički dijelovi Prostornog plana općine Dubrovnik (Službeni glasnik općine Dubrovnik 12/86, 10/87, 3/89, 13/89, 8/91)

Općina Trpanj prostire se na 36,70 km². Prema Popisu stanovništva 1991. godine imala je 871 stanovnika, a prema Popisu stanovništva 2001. godine zadržala je isti broj stanovnika 871. Oni su živjeli u, statistički promatrano, 4 naselja. Središnje naselje Trpanj imalo je 2001. godine 707 stanovnika, a srednje naselje Općine 217 stanovnika, što je također stagnacija u odnosu na 1991. godinu. Naselje Trpanj u zadnjem popisnom razdoblju nešto je povećao broj svojih stanovnika, dok se broj stanovnika u unutrašnjosti Općine smanjio. Gustoća stanovništva iznosila je 1991. godine, a ista se zadržala i 2001. godine minimalnih 23,7 stanovnika po km².

Istovremeno Dubrovačko-neretvanska županija u kojoj je i Općina Trpanj prostire se na 1783 km² kopnene površine, a prema popisu stanovništva 1991. godine imala je 126329 stanovnika, 2001. godine 122870 stanovnika, koji su živjeli u 225 naselja. Srednje naselje Županije imalo je 1991. godine 561 stanovnika, a 2001. godine manje, 481 stanovnika. Gustoća stanovništva iznosila je 1991. godine 70,8 stanovnika po km², a 2001. godine nešto je pala i iznosila je 68,91 stanovnika po km².

Prema tome Općina Trpanj u županijskom prostoru sudjeluje sa 2,0 % površine, i svega 0,8% stanovništva prema Popisu 2001. godine. U broju naselja participira s 2,1%.

Tablica I-I.

TABLICA I-I
OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

ŽUPANIJA DUBROVAČKO- NERETVANSKA OPĆINA TRPANJ	POVRŠINA		STANOVNICI						STANOVI						DOMAĆINSTVA			GUSTOĆA NASELJENOSTI	
			POPIS 1981.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1981.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1981.	POPIS 1991.	POPIS 2001.	1991.	2001.
	Km ²	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	Broj	Broj	St / Km ²	St / Km ²
ŽUPANIJA ukupno	1783,7	100	115683	100	126329	100	122870	100	26523	100	48414	100	52048	100	29156	39012	39125	70,8	68,91

Gradovi ukupno																			
Gradovi pojedinačno																			
Općine ukupno																			
Općina Trpanj	35,7	2,0	1047	0,9	871	0,7	871	0,8	-	0	755	1,6	799	1,54	-	344	344	24,4	24,4

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb. Podaci nisu cjeloviti, jer neki još nisu objavljeni za Popis 2001. godine.

Uspoređujući kretanje broja stanovnika uočavamo da stanovništvo Županije u razdoblju 81/71 (indeks 1,07), i u razdoblju 91/81 (indeks 1,09) konstantno raste, dok je o zadnjem popisnom razdoblju značajnije palo (indeks 0,90). U istim periodima populacija Općine pada, da bi u zadnjem popisnom razdoblju stagnirala.

Dubrovačko-neretvansku županiju čini pet Gradova i 17 Općina¹. Usporednom analizom sedam odabranih činitelja što zastupaju: kvantitativne, vitalne, dinamičke, društveno-gospodarske i demografske karakteristike Gradova/Općina i time na određen način zrcale njihovo demografsko stanje, moguće je dati razmjerno objektivnu sliku (demografske) pozicije svakog Grada/Općine promatranog prostora. Ovakva analiza, može ukazati i na eventualne anomalije stanja te na izvjestan način pruža razmjerno objektivnu (skupnu) prostorno-demografsku sliku pozicije Gradova/Općina (ili naselja) u okviru određenog prostora.

Prikaz na Grafikonu 1 zorno pokazuje hijerarhijski slijed Gradova/Općina Dubrovačko-neretvanske županije. Apcisa prikazuje slijed Gradova/Općina, a ordinata kumulativne vrijednosti diferencija zbroja rangova, jer se ovim matematičkim postupkom jasno mogu grafički uočiti lomovi kontinuiteta funkcije i lako se mogu odrediti grupacije, koje teško možemo prepoznati promatrajući samo slijed brojaka. Ne ulazeći u dublje analize, ukratko, iz grafikona 1 možemo uočiti hijerarhijski slijed tri izrazito definirane grupacije Gradova/Općina Županije.

Na čelu se nalazi, naravno, Grad Dubrovnik promatran zajedno sa Župom Dubrovačkom kao cjelina². Grad Metković na vrlo je visokom drugom mjestu. Možda iznenađujuće visoko mjesto ima i Općina Lastovo³, a slijede je Gradovi Korčula i Ploče. Svi navedeni čelni Gradovi, odnosno Općine središta su širih prostora, pa i nije čudno što su se izdvojili iz promatranog skupa kao čelna naselja.

Slijedi grupa, koju tvore četiri Grada/Općine, razmjerno još uvijek hijerarhijski dosta visoko smještena. Sačinjavaju je Grad Opuzen, Općine Orebić, Konavle i Vela Luka. To

¹ U ovoj analizi Grad Dubrovnik i Općina Župa Dubrovačka promatrani su kao jedna cjelina, budući naselja Općine Župe Dubrovačke u popisu stanovništva 1991. godine nisu bila iskazana kao samostalna naselja s pridruženim statističkim podacima u službenim publikacijama Državnog zavoda za statistiku. Za tu diferencijaciju trebalo je ući u statističke popisne krugove. Zato navedena analiza koristi 21 jedinicu lokalne samouprave umjesto 22.

² Grad Dubrovnik i Župa Dubrovačka za potrebu izrade ovoga Plana nisu razdvajani na posebne jedinice.

³ Visoka pozicija Lastova, obzirom na odabrane analizirane pokazatelje, sasvim je logična i odličan je odraz njegove izolirane i zato "samodovoljne" pozicije. Obzirom na broj stanovnika razmjerno ih dosta radi u uslužnim djelatnostima (jednostavno neke usluge moraju biti), dnevno ne migriraju na rad u druge radne centre, indeks rasta je razmjerno visok (91/81: 1,28) i razmjerno je malo domaćinstava s poljoprivrednim gospodarstvom (18,3%).

su manja središta što popunjavaju međuprostore, ili su na povoljnim prometnim pozicijama.

Treća, posljednja, najveća je skupina od 12 Općina na čelu s Općinom Opuzen, a na začelju s Općinom Zračan. U ovoj skupini smjestila se i Općina Trpanj. Trebalo bi izvršiti detaljniju analizu pozicije svake Općine pojedinačno. U ovoj kvantitativnoj analizi Općina Trpanj je u okviru Dubrovačko-neretvanske županije smještena razmjerno nisko.

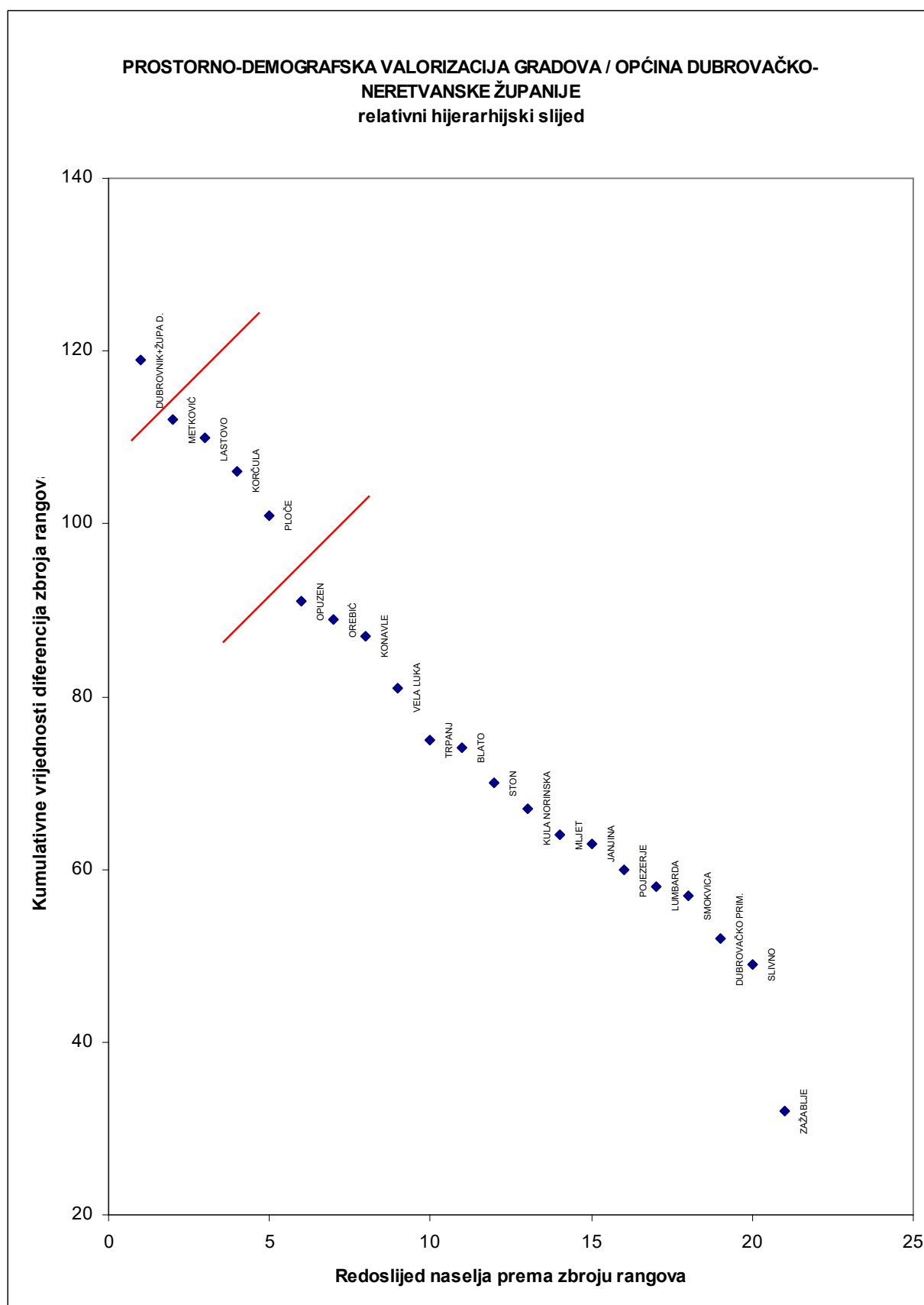
Ovakva pozicija Općine Trpanj rezultat je neujednačenih vrijednosti odabranih pokazatelja, od kojih bi kao vrjedniji mogli istaknuti razmjerno veći postotak broja radnika u ukupnom stanovništvu, postotno mali broj domaćinstava s poljodjelskim gospodarstvom i postotno veliki broj radnika što radi u mjestu stanovanja. Kao negativne pokazatelje u svakom slučaju loš indeks rasta stanovništva Općine i loš koeficijent starosti stanovništva Općine. Navedena pozicija rezultat je i geoprometnog položaja i dijelom razmjerno povoljnog prometnog položaja trajektne luke na potezu otok Korčula-zapadni Pelješac-Trpanj-Ploče.

1.1.1.1. SMJEŠTAJ, VELIČINA I GEOPROMETNI POLOŽAJ

Pelješac - stariji naziv Stonski rat ili samo Rat poluotok je na istočnoj obali Jadranskog mora. Dug 71 km, širok 2,5-7 km. obuhvaća 355 km². Leži između Neretvanskog i Malostonskog kanala na sjeveroistoku te Pelješkog i Mljetskog kanala na jugu i jugozapadu. S kopnom ga veže 1300 m široka Stonska prevlaka.

Općina Trpanj dio je megaregije jadranske Hrvatske kojoj pripada i Dubrovačko-neretvanska županija. U užem smislu ona je dio jugoistočne dalmatinske makroregije s arhipelagom. Južna Dalmacija je najmanji, najuži i najrjeđe naseljeni dio megaregije (Dubrovačko-neretvanska županija po gustoći je inače 14. među županijama i gradom Zagrebom). Čine je otoci Korčula, Lastovo i Mljet od većih te dubrovački arhipelag Elafitskih otoka, poluotok Pelješac, dubrovačko priobalje jugoistočno od poteza Klek - Neum i Konavle do Sutorine. To je jedini dio južnog Hrvatskog primorja, koji nema svoju zagoru unutar R. Hrvatske, jer neposredno iza obale prelazi u hercegovački krš R. BiH i primorja Crne Gore.

GRAFIKON I-1

Prostorni domet jugoistočne Dalmatinske makroregije s arhipelagom, praktično Dubrovačko-neretvanske županije, teži pokrivanju cijele južne Dalmacije, međutim, utjecaj Dubrovnika na rubne predjele makroregije (Korčula, sjeverozapadni dio Pelješca, Lastovo, Ploče) slabiji je od odgovarajućih utjecaja ostalih regionalnih centara u južnome Hrvatskom primorju (Splita na pr.). Stoga valja razlikovati prostore uže i šire dubrovačke makroregije. Uži bi obuhvatio prigradsko priobalje s Elafitskim otocima, Župom i Konavlima, a širi gotovo cijelu južnu Dalmaciju, odnosno administrativno gledajući, preostali dio Dubrovačko-neretvanske županije čiji je dio i Općina Trpanj.

Općina Trpanj smještena u sjeverozapadnom dijelu Županije geografski je dio pelješkog kraja, koji nije jedinstven prostor, već se sastoji od dijela otoka Korčule i poluotoka Pelješca, kojega uska Stonska prevlaka veže sa susjednim kopnom.

Pelješki kraj ima prijelazno obilježje između splitske i dubrovačke regije, jer se zapadni dio Pelješca i otok Korčula nalaze u snažnom utjecaju Splita preko Vela Luke, Trpnja i Ploča, dok istočni Pelješac s Općinama Janjina i Ston ulazi u izrazitu gravitacionu zonu Dubrovnika.

Sudbinsku ulogu u životu ovoga prostora imao je njegov granični položaj između Venecije i Dubrovnika, te ekonomska snaga i pomorsko značenje Dubrovačke republike.

Promatrajući prometno-geografsku situaciju prostora u okviru države i njenog središnjeg dijela i glavnog grada Zagreba, tada je položaj ovoga prostora izrazito nepovoljan.

Kontinuitet naseljenosti na prostoru poluotoka Pelješca pratimo od prapovijesti preko Ilira i Rimljana, od kojih najviše ostataka ima do sada na prostoru Stona i Janjine. U prostoru su razasute brojne gomile i ostaci gradina, naročito pored Janjine, Nakovnja, Vignja, Podvlašnice (pored Orebića). Prisutnost grčkih kolonista potvrđuju nalazi ulomaka keramike i novca, oko Vignja, npr. Nalazi iz rimskog perioda brojniji su: Orebić, Viganj, uvala Sutvid, Lovište, Trpanj, Žuljana, Ston, Sreser - okolica Janjine. Plinije Stariji naziva Pelješac - Rhatanae Chersonesus - od tog oblika izvedeni su srednjovjekovni nazivi: Art, Rat, Stonski rat. Po propasti Zapadnorimskog carstva ovaj prostor dolazi u interesnu sferu Bizanta, a oko IX. st. drže ga Neretljani. Od 1333. godine, pa do sloma Dubrovačke republike trajno je u njejoj vlasti.

Starokršćansko doba i predromanika ostavili su svjedočanstva malim crkvicama, sakralnim objektima u prostoru oko Stona: Sv. Mihajlo, Sv. Martin, Sv. Petar, Gospa od Lužina, Sv. Mandaljena.; Sv. Juraj u Ponikvama. Iz kasnog su srednjeg vijeka brojne crkvice s grobljima. Pokoje postaju samostani.

I.1.1.2. PRIRODNE SVOJSTVENOSTI KRAJA

Svojim oblikom i položajem, južna je Dalmacija u klimatsko-pejzažnom pogledu maritimnija i ugodnija s manje bure, a više juga nego ostali dijelovi Dalmacije na sjeveru. Krš i ovdje prevladava, a tla su veoma skućena i bez stalnih površinskih tekućica. Biljni pokrivač je zagasitiji i osim u kopnenom stonsko-dubrovačkom zaleđu, bujniji nego drugdje u Dalmaciji.

Iako je Općina smještena na poluotoku skoro po svemu je otočnog karaktera. More i morska obala u potpunosti prožimaju krajolik i život ljudi Općine. Gospodarstvo Općine bitnim dijelom turistički orijentirano, vezano je uz komponentu mora, a dijelom i kopna (poljodjelstvo–vinogradarstvo). Još uvijek čisto, prozirno i plavo more je bitna sastavnica razvoja Općine i kraja, kako u prošlosti, tako i danas, a biti će to vjerojatno i u budućnosti. More i njegova ekološka ranjivost zahtijevaju dodatne napore u zaštiti, od izgradnje i uništavanja obalnih prostora i u sprječavanju njegovog zagađenja ispuštanjem svekolikog otpada, čime se posredno štiti njegova fauna i flora

U kopnenom dijelu Općine, u reljefu Pelješca prevladavaju nizovi vapnenačkih bila i dolomitskih udolina. Dolomitsku podlogu pokrivaju najvrednije poljoprivredne površine. Bliže moru brojne su naplavine i zone fliša. Tipičnu udolinu predstavlja prostor Donje i Gornje Vručice.

Južni položaj i maritimnost ublažavaju termičke ekstreme i klimu čine ugodnom iako ponekad iznenade studeni prodori s kopna (pa je tako u naselju Orebić zabilježeno -6,5 oC kao apsolutni minimum). Sjeverni i osojni prostori Općine mnogo su neugodniji zbog kraćeg osunčanja i jake izloženosti buri.

Biljni pokrov je veoma oskudan. Ratarsko-stočarsko iskorištavanje prostora utjecalo je na devastaciju biljnog pokrova u kojemu su ostali često goli vapnenački kamenjari, ili prostrane površine gariga. Tablica 1-2.

Životinjski svijet Pelješca i Općine bogat je i različit, ali nije do danas detaljnije i sistematski istraživao. Uglavnom je zastupljena autohtona fauna. Masiv Sv. Ilije poznat je i pod nazivom Monte Vipera što znači brdo zmija, kojih zaista ima dosta i nije rijetkost sresti poskoka. U ovom kraju ima i dosta muflona koji se danas smatra već alohtonom vrstom.

Općina spada u trusna područja. Delta Neretve pripada velikom seizmičkom bloku koji obuhvaća područje donjeg toka rijeke Neretve, kanal između Neretve i poluotoka Pelješca i srednji dio poluotoka Pelješca kojemu pripada i Općina. U ovom području potresi se više ističu intenzitetom (VII - VIIIo MCS) nego učestalošću.

TABLICA 1-2: STRUKTURA ZATEČEČENOG POLJOPRIVREDNOG I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA OPĆINE

Općina /Županija	Ukupna površina ha	Poljoprivredne površine ha	Obradive površine ha	Oranice ha	Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište	neplodno zemljište ha
Općina Trpanj	3569,70	1081,09	509,59	54,55	3465,42	104,28
Županija	282200					

1.1.2. PROSTORNO-RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Potencijal skoro svakog prostora, pa tako i prostora na kojemu se prostire Općina za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj zavisi i ogleda se u nekoliko povoljnih, odnosno nepovoljnih čimbenika.

U Općini prvenstveno su kao najznačajniji potencijali:

- prostor i okoliš sa svojim resursima i elementima, koji se u njemu pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakog života i razvitka. Uglavnom su ograničeni i neponovljivi;

Slijede razmjerno nepovoljniji potencijali Općine:

- stanovništvo, broj, struktura, raspodjela, osobine, način života i njegove potrebe;
- mreža naselja, sustav zajedničkog života stanovništva, manjih središta u mreži seoskih naselja;
- povezanost pojedinih područja Općine međusobno i sa širim državnim prostorom, cestovnim, vodenim, zračnim i drugim infrastrukturnim sustavima;
- postojeće gospodarske jedinice razmještene u prostoru, njihova proizvodna i uslužna funkcija;
- sustav društvenih službi i njihovi objekti, obrazovne, kultura, zdravstvo, socijalna skrb itd.;
- organizacija od Države do Općine u svim njenim oblicima, do sustava lokalne uprave i samouprave, koja funkcionalno i hijerarhijski sudjeluje u procesu donošenja odluka važnih za tijek zajedničkog života i razvitka;
- geopolitički položaj, gospodarsko i strateško okruženje.

Posebnim vrijednostima resursima smatraju se:

- zaštićena područja prirode;
- spomenici graditeljske baštine;
- razvedena morska obala;
- resursi: prirodne šume, nezagađena tla, očuvani kultivirani krajobraz i veliki dio prirodne obale mora.

Od svih navedenih čimbenika, prostor i okoliš predstavljaju temeljno i iskonsko bogatstvo i ograničen prirodni izvor te okvir u kojemu su prisutne sve pojave i odvijaju se sve ljudske djelatnosti. Hrvatska ima veoma kvalitetan prostor i okoliš, a nije osobito bogata, strateškim sirovinama i energetske izvorima, pa uslijed toga svaki pristup razvitku, traži da se najracionalnije i najekonomičnije gospodari s okolišem i prostorom, a to se odnosi osobito na prostor Općine, zbog razmjerno guste naseljenosti i zauzetosti najvrednijeg i najnapućenijeg dijela obale.

Općina nema nikakvih sirovina, možda nešto kamena. Nema niti izvora energije, niti značajnijih količina pitke vode. Prirodna komponenta prostora, elementi prirodnog i uglavnom (još) sačuvanog tradicijskog kultiviranog i kulturnog krajolika te osobito šumoviti predjeli, općinski najvredniji su prirodni izvori, vrijedni čuvanja i podobni da budu temelj za prezentaciju prostora Općine u turističkom gospodarstvu.

Činjenica razvitka znanosti, tehnike, tehnologije, proizvodnje i potrošnje i posljedično snažan proces urbanizacije te osobito novi sustav vrijednosti i privatnog vlasništva,

ugrozili su prostor i okoliš Općine, pa je to zahtijevalo novi pragmatičniji pristup planiranju i uređivanju prostora, a on počiva na nekoliko načela:

- Planiranje i uređenje prostora mora obuhvatiti ne samo prostor i njegovo funkcionalno uređenje već i sve pojave koje se javljaju u tom prostoru.
- Temeljni cilj takvog planiranja prostora postizanje je održivog - trajnog i postojanog - razvoja, koji će koristiti sadašnji prostor i okoliš tako da ne dođe do njegovog nepovratnog uništenja.
- Jedno od osnovnih polazišta modernog pristupa prostornom uređenju jest ravnopravno vrednovanje ciljeva zaštite prostora i okoliša s ciljevima razvitka već u prvoj fazi planskog procesa.

Iz svega proizlazi potreba cjelovitog pristupa zaštiti okoliša. Unatoč destruktiji urbane i ruralne konzistentnosti i primjene općih obrazaca oblikovanja i pojednostavljivanja funkcija i oblika. Dijelom su se ipak očuvale povijesne strukture, a još više atraktivni krajobrazi, kao glavna uporišta identiteta Općine, usporedno s atraktivnim i privlačnim prostorima obale.

S gledišta temeljne zadaće uređenja prostora Općine, uvažavajući promjene imovinskopravnog sustava, od važnosti su:

- opasnosti neracionalnog korištenja prostora i
- opasnosti povećanog interesa za izgradnjom na određenim atraktivnim dijelovima obalnog prostora,

U Općini ove su opasnosti prisutne na dijelu njenog priobalnog teritorija orijentiranog prema Neretvanskom kanalu.

Nadalje, vrijednost nekog prostora leži i u njegovoj prometnoj povezanosti s važnijim i većim administrativnim, uslužnim i proizvodnim središtima izvan njega. Tek se tada potencijalni resursni kapaciteti prostora mogu aktivirati. Obzirom na stanje prometnica te prometnih pomorskih veza, općinski prostor nedopustivo je prometno zapostavljen. Loše je povezan i sa svojim, inače udaljenim, županijskim centrom Dubrovnikom. Tek trajektna veza Trpanj-Ploče ovom sivilu ulijeva malo svjetla.

More i morska obala u potpunosti prožimaju krajobraz i život ljudi Općine. Gospodarstvo Općine, velikim dijelom turistički orijentirano, vezano je uz komponentu mora, dijelom poljodjelski orijentirano u zoni naselja Donje i Gornje Vručice vezano je uz proizvodnju grožđa i vina. More, još uvijek čisto, prozirno i plavo bitan je potencijal za poticanje razvoja Općine. More je za Općinu značajan prirodni resurs, kako za turističko gospodarstvo, tako i za eventualni razvoj marikulture, a što još nije znanstveno istraženo. More i njegova ekološka ranjivost zahtijevaju dodatne napore zaštite. Istu zaštitu zahtijevaju i brojni vinogradi tipični za poljodjelski kraj Općine.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBAVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.1.3.1. POKRIVENOST PODRUČJA OPĆINE PROSTORNIM PLANOVIMA

Općina Trpanj prostorno je oblikovana izdvajanjem svog današnjeg teritorija iz bivše općine Dubrovnik u okviru Općine Orebić, a potom iz Općine Orebić u okvir svojih današnjih granica. Općinski prostor uređuju dokumenti prostornog uređenja:

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Sabor RH, 1997.g.), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb.,
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN br. 50/1999), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno uređenje, Zagreb,
3. Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 6/03, 3/05, 07/10, 4/12– ispr., 9/13, 2/15, NN 10/15), Županijski zavod za prostorno uređenje, Dubrovnik,

1.1.3.4. ODNOS PREMA NEZAKONITOJ IZGRADNJI

U načelu postoje četiri vida nezakonite izgradnje:

- a) na pomorskom dobru;
- b) izvan planiranog građevnog područja;
- c) na površini drugačije namjene;
- d) u okviru planiranog građevnog područja;

Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske preporučeno je da se nezakonita izgradnja, tako gdje je to moguće, uključi u rješenje PPUO/G.

Smatra se da je problem nezakonite izgradnje posljedica nefunkcioniranja državnih službi zaduženih za provođenje važećih prostornih planova, ta da je samo poradi toga bilo potrebno donijeti Izmjene i dopune zakona o prostornom uređenju (NN 100/04) i Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04), a ne zbog relativno loših prostornih planova.

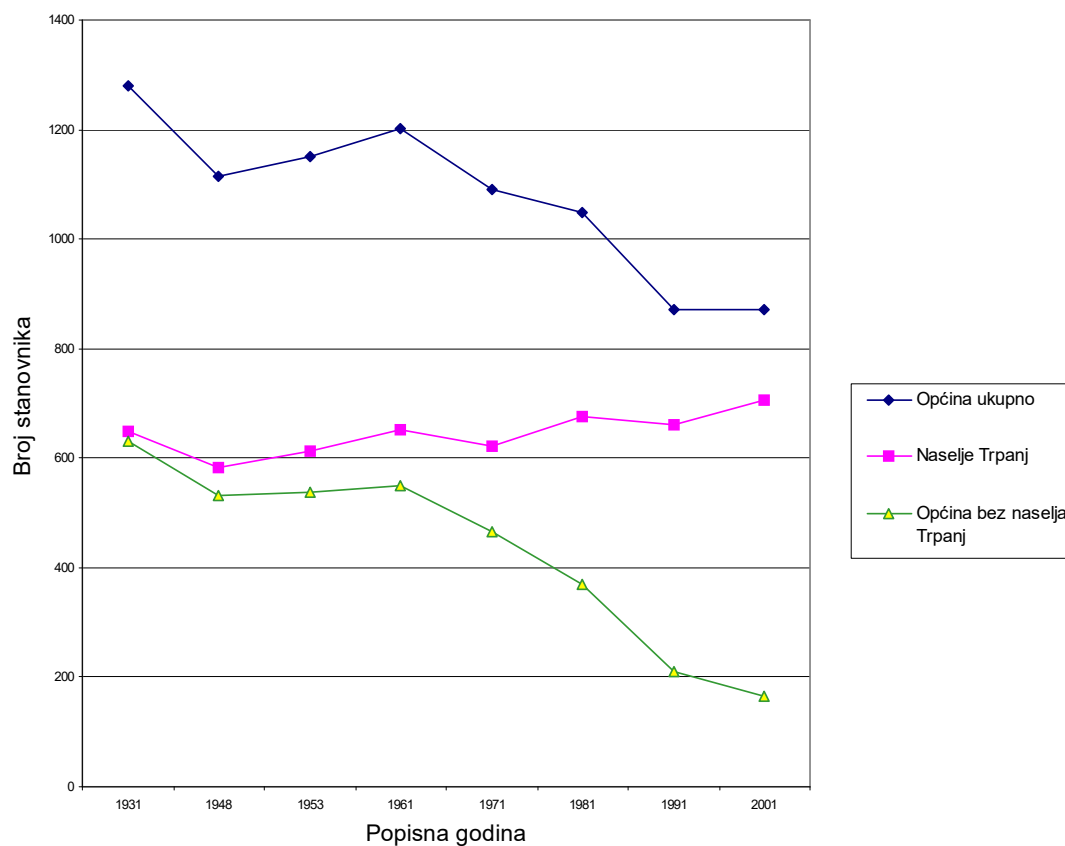
U okviru obuhvata Plana, u rješavanju problema nezakonite izgradnje postavljeni su kriteriji za pojedine gore navedene tipove nelegalne izgradnje:

- tip ad. a) ovaj vid izgradnje nije moguće ozakoniti, jer je izgradnja izvršena na tuđem vlasništvu – pomorskom dobru. U obuhvatu Plana nije registriran takav vid izgradnje;
- tip ad. b) ovim je vid izgradnje Planom uključen u građevno područje, samo ako je s važećim građevnim područjem bio u izravnom neposrednom kontaktu (lokacija Dekovići u naselju Trpanj), a u okviru mogućih površina građevnog područja određenih Uredbom (članak 4.). To su slučajevi malih površina, izvorno planiranih ovim Planom sukladno preporuci iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske;
- tip ad. c) ovaj se vid izgradnje pojavio u okviru obuhvata Plana, međutim, kako su planirane zone za ugostiteljsko-turističku namjenu uključene u proračun g.p. naselja, a izgradnja nije u sukobu s ugostiteljsko-turističkom namjenom planiranom u Usklađenju PPDNŽ moguće ju je bilo uključiti u rješenje ovoga Plana opet temeljem preporuke iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske;

tip ad. d) ovaj vid izgradnje reguliran je poglavljem 9.5. «Nezakonito izgrađene zgrade i mogućnost njihove legalizacije» Odredaba za provođenje Plana. Razmjerno je najviše zastupljen u obuhvatu Plana, budući većina izgradnje nije sukladna zadanim gabaritima, pa će usklađenje s Odredbama Plana biti uvjet njihovog ozakonjenja.

GRAFIKON I-2

GRAFIČKI PRIKAZ KRETANJA BROJA STANOVNIKA OPĆINE TRPANJ OD 1948. DO 2001. GODINE

I.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE, GOSPODARSKE I PROSTORNE POKAZATELJE

I.1.4.1. OCJENA DEMOGRAFSKOG STANJA⁴

I.1.4.1.1. KRETANJE BROJA STANOVNIKA

U Općini, prema Popisu stanovništva 2001. godine živio je 871 stanovnik. U odnosu na stanje 1948. godine kada je na prostoru današnje Općine živjelo 1115 stanovnika to je u navedenom vremenskom periodu od 53 godine iskazan apsolutni pad od 244 stanovnika ili pad od 4,6 stanovnika godišnje, odnosno ukupno 21,9% (indeks 0,78). U zadnjem popisnom razdoblju 1991/2001. godine stanovništvo Općine nije pokazalo porast svoje populacije, ali niti pad. Broj stanovnika ostao je isti kao za popisa 1991. godine, 871 stanovnik. (tablica 1-3 i 1-20 i grafikon 1-2).

TABLICA 1-3

KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE I NASELJA TRPANJ

Popisna godina	Općina				Središte - naselje Trpanj					Općina bez naselja Trpanj			
	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Relativni udio u općini	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks
1931	1281				649				50,66	632			
1948	1115	-166	-12,96	0,87	582	-67	-10,32	0,90	52,20	533	-99	-15,66	0,84
1953	1151	36	3,23	1,03	612	30	5,15	1,05	53,17	539	6	1,13	1,01
1961	1203	52	4,52	1,05	652	40	6,54	1,07	54,20	551	12	2,23	1,02
1971	1090	-113	-9,39	0,91	623	-29	-4,45	0,96	57,16	467	-84	-15,25	0,85
1981	1047	-43	-3,94	0,96	676	53	8,51	1,09	64,57	371	-96	-20,56	0,79
1991	871	-176	-16,81	0,83	660	-16	-2,37	0,98	75,77	211	-160	-43,13	0,57
2001	871	0	0,00	1,00	707	47	7,12	1,07	81,17	164	-47	-22,27	0,78
1948-91		-244	-21,88	0,78		125	21,48	1,21			-369	-69,23	0,31

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Na kretanje ukupnog broja stanovnika Općine bitno utječu kako prirodno kretanje stanovništva (priraštaj) (Tablica 1-4), tako i prostorna pokretljivost stanovništva (migracije), odnosno u našem slučaju popisom ustanovljeno kretanje stanovništva (tablice 1-6 i 1-7).⁵: Tipovi općeg kretanja stanovništva u razdoblju od 1994. do 1998. godine, uzimajući u obzir Popis 2001. godine, ukazuju na proces vrlo slabe regeneracije imigracijom. Na razini cijele Općine opći tip kretanja stanovništva je vrlo slaba regeneracija imigracijom. (I4). Dio Općine izvan obuhvata naselja Trpanj pokazuje izrazito izumiranje (E4). Međutim, naselje Trpanj iskazuje razmjerno povoljan tijek općeg kretanja stanovništva, koje utječe i na cijeli prostor Općine, a može se okarakterizirati kao slaba regeneracija imigracijom (I3). (Tablica 1-5)

Očito je da se Općini Trpanj u okviru pet promatranih godina zaustavio proces izumiranja (E) kao opći tip kretanja stanovništva. Njega je zamijenio (kao dominantniji) imigracijski tip općeg kretanja. Ovi tipovi imaju pozitivnu migracijsku bilancu različitog intenziteta, pa se situacija naselja Trpanj ne isčitava potpuno loše. Međutim,

⁴ Popis stanovništva 2001. godine obrađen je djelomični jer još nisu bili dostupni svi podaci po naseljima, a niti po O/G.

⁵ FRIGANOVIĆ, M: "DEMOGRAFIJA, STANOVNIŠTVO SVIJETA", Školska knjiga, Zagreb, 1990., p.102.

ostaje kritična situacija u ostalim naseljima Općine, koja imaju eksodusni tip općeg kretanja stanovništva Duba, Donja i Gornja Vručica. (Tablica 1-5)

Promatrajući podatke Popisa stanovništva 1991. godine (jer još nema istih podataka za 2001. godinu) o migracijskim obilježjima stanovništva Općine (tablice 1-6 i 1-7) uočavamo da u Općini ipak živi čak 47,5% doseljenog stanovništva, a da tek 52,5% stanovništva od rođenja stanuje u Općini. Međutim, 15,5% doseljenika došljaci su iz bivše općine Dubrovnik, ali čak 16,9% izvan nje. Važno je uočiti, da broj doseljenih iz drugih država iznosi čak 15,2%. Kao mjesto doseljavanja prednjači naselje Trpanj sa 54,7% doseljenog stanovništva. Čak 38,3% njegovih doseljenika je iz druge općine (izvan bivše općine Dubrovnik) a 18,2% iz druge današnje države. Druga naselja znatno su manje privlačna (tablica 1-6), što pokazuje točnost zaključaka temeljem tablica 1-4 i 1-5. Doseljavanje je bilo izrazito u razdoblju između 1961. i 1991. godine. (Tablice 1-6 i 1-7)

TABLICA 1-4
STRUKTURA KRETANJA STANOVNIŠTVA OPĆINE U RAZDOBLJU 1994 - 1998.
GODINA

Općina Trpanj										
Godište		1981	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
BROJ STANOVNIKA	Aps.	1047	871	853	836	818	801	783	765	748
ROĐENI	Aps.					1	2	5	1	2
UMRLI	Aps.					7	6	10	13	15
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.					-6	-4	-5	-12	-13
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.					-18	-18	-18	-18	-18
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.					-12	-14	-13	-6	-5
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%					-14,2	-17,0	-16,1	-7,3	-6,2
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%					-7,3	-5,0	-6,4	-15,7	-17,4
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%					-21,5	-22,0	-22,5	-23,0	-23,5
Naselje Trpanj										
Godište		1981	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
BROJ STANOVNIKA	Aps.	676	660	658	657	655	654	652	650	649
ROĐENI	Aps.					1	1	3	1	1
UMRLI	Aps.					4	0	8	11	8
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.					-3	1	-5	-10	-7
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.					-2	-2	-2	-2	-2
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.					1	-3	3	8	5
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%					2,1	-4,0	5,2	12,9	8,3
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%					-4,6	1,5	-7,7	-15,4	-10,8
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%					-2,4	-2,4	-2,5	-2,5	-2,5
Općina Trpanj bez naselja Trpanj										
Godište		1981	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
BROJ STANOVNIKA	Aps.	371	211	195	179	163	147	131	115	99
ROĐENI	Aps.					0	1	2	0	1
UMRLI	Aps.					3	6	2	2	7
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.					-3	-5	0	-2	-6

STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.					-16	-16	-16	-16	-16
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.					-13	-11	-16	-14	-10
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%					-79,8	-74,8	-122,1	-121,7	-101,0
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%					-18,4	-34,0	0,0	-17,4	-60,6
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%					-98,2	-108,8	-122,1	-139,1	-161,6

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 1-5
TIPOVI OPĆEG KRETANJA STANOVNIŠTVA U OPĆINI TRPANJ U RAZDOBLJU 1994. – 1998.

Prostorni obuhvat/godište	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.
Općina Trpanj	Vrlo slaba regeneracija	Vrlo slaba regeneracija	Vrlo slaba regeneracija	Vrlo slaba regeneracija	Vrlo slaba regeneracija
Naselje Trpanj	Regeneracija imigracijom	Ekspanzija imigracijom	Slaba regeneracija	Slaba regeneracija	Slaba regeneracija
Općina bez naselja Trpanj	Izumiranje E4	Izumiranje E4	Izumiranje E4	Izumiranje E4	Vrlo slaba regeneracija

TABLICA 1-6
MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE

Br.	Naselje	Broj stanov- nika 1991.	Od rođenja stanuje u istom mjestu		Doseljeno stanovništvo		Doseljeno iz iste općine (bivše)		Doseljeno iz druge općine (izvan bivše)		Doseljeno iz druge države i ostalo	
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%
1	DONJA VRUĆICA	65	48	73,8	17	26,2	11	16,9	3	4,6	3	4,6
2	DUBA	67	54	80,6	13	19,4	5	7,5	4	6,0	4	6,0
3	GORNJA VRUĆICA	79	56	70,9	23	29,1	11	13,9	9	11,4	3	3,8
4	TRPANJ	660	299	45,3	361	54,7	108	16,4	131	19,8	122	18,5
	UKUPNO Popis 1991.	871	457	52,5	414	47,5	135	15,5	147	16,9	132	15,2

	UKUPNO Popis 2001.	871	375	43,1	496	56,9	132	15,155	87	10,0	271	31,1
--	--------------------	-----	-----	------	-----	------	-----	--------	----	------	-----	------

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Iz prethodno rečenog i tablice 1-6 proizlazi da Općina ima znatne potencijale kojima može privući stanovništvo u svoj prostor. Uočava se, dapače, povećanje postotne zastupljenosti doseljenog u stalnom stanovništvu Općine u zadnjih deset godina sa 47,5% 1991. godine na 56,9 % 2001. godine. Privlačnost Općine temelji se, međutim, samo na atraktivnosti prostora za odmor u zoni naselja Trpanj. Ustanovljeni tipovi općeg kretanja stanovništva Općine odraz su cjelokupnog društveno-gospodarskog razvoja prostora koji je u konačnici imao utjecaj i na demografske procese u Općini.

Razmjerna udaljenost od županijskog središta Dubrovnika, trajektna veza s Pločama, te slaba prometna povezanost sa širim prostorom s jedne strane, ali more i krajobrazno privlačni prostori Općine, osobito priobalne padine i uvale prema Neretvanskom kanalu, čine prostor Općine privlačnim za sekundarni vid stanovanja i za turističku ponudu. Sve navedeno je utjecalo, utječe i utjecat će na kretanje stanovništva Općine.

TABLICA 1-7
STRUKTURA MIGRACIJSKIH OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE TRPANJ I
NASELJA TRPANJ 1991. GODINE

Obilježje	Općina			Središnje naselje			Općina bez središta		
	Aps.	%	%	Aps.	%	%	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIKA	871	100,0		660	100,0		211	100,0	
OD ROĐENJA STANUJE U ISTOM NASELJU	457	52,5		299	45,3		158	74,9	
UKUP. DOSELJ. DO 91.g.	414	47,5	100,0	361	54,7	100,0	53	25,1	100,0
IZ ISTE OPĆINE (bivše)	135		32,6	108		29,9	27		50,9
IZ DRUGE OPĆINE RH	147		35,5	131		36,3	16		30,2
OSTALO	132		31,9	113		31,3	19		35,8
1940. I PRIJE	20		4,8	15		4,2	5		9,4
1941-1945.	14		3,4	13		3,6	1		1,9
1946-1960.	78		18,8	65		18,0	13		24,5
1961-1970.	100		24,2	85		23,5	15		28,3
1971-1980.	73		17,6	68		18,8	5		9,4
1981-1985	39			38			1		
1986-1991	55			51			4		
1981-1991	94		22,7	89		24,7	5		9,4
Ostalo	35		8,5	26		7,2	9		17,0
UKUP. DOSELJ. DO 91.g.	414		100,0	361		100,0	53		100,0

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb

1.1.4.1.2. STRUKTURA STANOVNIŠTVA

SPOLNA I DOBNA STRUKTURA

Dobna struktura odražava društveno-gospodarska zbivanja i političke prilike u prošlosti, a daje temelj za razumijevanje daljnjih mogućnosti reprodukcije stanovništva i neke važne činjenice na temelju kojih je moguće planiranje gospodarskog razvoja.

U spolnoj strukturi stanovništva, gledajući cjelokupnu populaciju Općine, prema popisu 1991. godine ženskog dijela populacije ima 5,7% više, pa se realno može kazati da je u Općini nešto malo veći udio žena. Svojstveno je da u mlađim dobnim skupinama, prevladavaju muškarci. Žene izrazito prevladavaju u dobnoj skupini 45-49 godine i u najstarijim dobnim skupinama od 65 godina na više. (Tablica 1-8.)

Dobna struktura stanovništva Općine po velikim dobnim skupinama prema popisu stanovništva 1991. godine (tablica 1-9.) pokazuje da je gotovo polovica populacije Općine u srednjoj dobnoj skupini od 20-59 godina (47,3%), da je dobna skupina od 0-19 godina zastupljenošću nepovoljno mala (20,4%), a da je zastupljenost u skupini u kojoj je stanovništvo starije od 60 godina dosta veliko (30,5%). Stoga je i koeficijent starosti stanovništva Općine izrazito nepovoljan i iznosi 1,49. Ova njegova vrijednost ukazuje na razmjerno vrlo staro stanovništvo Općine. Poradi podjednagog broja muškaraca i žena, a manjeg broja muškaraca u starijim dobnim razredima to je i koeficijent starosti muškog dijela stanovništva (1,16) povoljniji od koeficijenta starosti ženskog dijela stanovništva (1,83). Oba su koeficijenta izrazito nepovoljna. (Tablice 1-8 i 1-9).

TABLICA 1-8

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE 1991. GODINE

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak %
0-4	17	56,7	13	43,3	30	13,3
5-9	23	56,1	18	43,9	41	12,2
10-14	21	42,0	29	58,0	50	-16,0
15-19	28	49,1	29	50,9	57	-1,8
20-24	32	64,0	18	36,0	50	28,0
25-29	20	50,0	20	50,0	40	0,0
30-34	28	54,9	23	45,1	51	9,8
35-39	28	52,8	25	47,2	53	5,7
40-44	34	54,0	29	46,0	63	7,9
45-49	12	37,5	20	62,5	32	-25,0
50-54	28	45,9	33	54,1	61	-8,2
55-59	29	46,8	33	53,2	62	-6,5
60-64	36	50,7	35	49,3	71	1,4
65-69	24	41,4	34	58,6	58	-17,2
70-74	13	37,1	22	62,9	35	-25,7
75 i više	30	29,4	72	70,6	102	-41,2
Nepoznato					15	
UKUPNO	403	46,3	453	52,0	871	-5,7

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 1-9

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA 1991. GODINE

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.U	%U
0-19	89	10,2	89	10,2	178	20,4
20-59	211	24,2	201	23,1	412	47,3
60 +	103	11,8	163	18,7	266	30,5
Ostalo					15	1,7
Ukupno	403	46,3	453	52,0	871	100,0
Indeks starosti	1,16		1,83		1,49	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U pravilu, ona naselja/Općine/Gradovi koja imaju konstantan demografski nazadak imaju i nepovoljan odnos starosnih razreda. Ako se uzme da je vrijednost koeficijenta 0,4 granična vrijednost, koja određuje što se u budućnosti može očekivati u razvoju naselja/Općine/Grada, tada se za sve vrijednosti koje premašuju vrijednost navedenog indeksa može očekivati manje ili više daljnja negativna tendencija demografskog razvoja. Indeks starosti na razini Općine iznosi 1,49 (tablica 1-9) što je izrazito nepovoljno.

U narednim tablicama 1-8a i 1-9a prikazani su rezultati iz Popisa 2001. godine koji su još nepovoljniji. Može se zaključiti da se negativni procesi starenja i izumiranja i dalje nastavljaju.

TABLICA 1-8a

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE 2001. GODINE

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak % (+)M (-)Ž
0-4	21	50,0	21	50,0	42	0,0
5-9	12	36,4	21	63,6	33	-27,3
10-14	16	47,1	18	52,9	34	-5,9
15-19	19	51,4	18	48,6	37	2,7
20-24	17	41,5	24	58,5	41	-17,1
25-29	33	52,4	30	47,6	63	4,8
30-34	26	52,0	24	48,0	50	4,0
35-39	24	50,0	24	50,0	48	0,0
40-44	36	64,3	20	35,7	56	28,6
45-49	25	47,2	28	52,8	53	-5,7
50-54	34	51,5	32	48,5	66	3,0
55-59	20	41,7	28	58,3	48	-16,7
60-64	29	43,9	37	56,1	66	-12,1
65-69	22	32,4	46	67,6	68	-35,3
70-74	35	51,5	33	48,5	68	2,9
75 i više	36	37,1	61	62,9	97	-25,8
Nepoznato					1	
UKUPNO	405	46,5	465	53,4	871	-6,9

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 1-9a

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA 2001. GODINE

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.U	%U
0-19	68	7,8	78	9,0	146	16,8
20-59	215	24,7	210	24,1	425	48,8
60 +	122	14,0	177	20,3	299	34,3
Ostalo					1	0,1
Ukupno	405	46,5	465	53,4	871	100,0
Indeks starosti	1,79		2,27		2,05	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U tablicama 1-10 i 1-10a uspoređeni su podaci o starosti stanovništva po velikim dobnim skupinama. I ovi podaci ukazuju na tragičnu starosnu strukturu Općine i njeno daljnje pogoršavanje, budući su podaci Popisa 2001. godine još gori od podataka Popisa 1991. godine.

TABLICA 1-10
DOBNÁ STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PO VELIKIM DOBNIM
SKUPINAMA I NASELJIMA 1991. GODINE

Broj	Naselje	Broj stanov.	0-19		20-59		60 +		Nepoznato		Koef. starosti
		Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Koef.
1	DONJA VRUĆICA	65	9	13,8	27	41,5	29	44,6	0	0,0	3,22
2	DUBA	67	8	11,9	25	37,3	34	50,7	0	0,0	4,25
3	GORNJA VRUĆICA	79	12	15,2	31	39,2	34	43,0	2	2,5	2,83
4	TRPANJ	660	149	22,6	329	49,8	169	25,6	13	2,0	1,13
	UKUPNO	871	178	20,4	412	47,3	266	30,5	15	1,7	1,49

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 1-10a
DOBNÁ STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PO VELIKIM DOBNIM
SKUPINAMA I NASELJIMA 2001. GODINE

Broj	Naselje	Broj stanov.	0-19		20-59		60 +		Nepoznato		Koef. cijent
		Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Koef.
1	DONJA VRUĆICA	48	2	4,2	21	43,8	25	52,1	0	0,0	12,50
2	DUBA	54	3	5,6	17	31,5	34	63,0	0	0,0	11,33
3	GORNJA VRUĆICA	62	7	11,3	30	48,4	25	40,3	0	0,0	3,57
4	TRPANJ	707	134	19,0	357	50,5	215	30,4	1	0,1	1,60
	UKUPNO	871	146	16,8	425	48,8	299	34,3	1	0,1	2,05

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

GOSPODARSKA STRUKTURA

Prema popisu stanovništva 1991. godine (jer s novijim podacima za sada još nije bilo moguće raspolagati) od ukupnog broja stanovnika Općine bilo je samo 28,59% aktivnih i čak 34,44% uzdržavanih, a 28,01% s osobnim izvorima prihoda. (Tablica 1-II). Iz iste tablice vidimo da je odnos primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti nejednak. Sekundarne su djelatnosti najslabije zastupljene. Zastupljene su sa 8,43% aktivnog stanovništva. Slijede primarne djelatnosti sa značajnih 16,87% od aktivnog stanovništva. Stanovništvo ovoga sektora djelatnosti u cijelosti je aktivno u djelatnosti poljodjelstva i ribarstva. Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost najviše je zastupljeno u tercijarnim djelatnostima sa značajnih 54,62% aktivnog stanovništva. U okviru ove grupe djelatnosti dominiraju trgovina (12,05%) i ugostiteljstvo i turizam (11,65%) te promet i veze (9,24%).

Raspored stanovništva po djelatnostima ukazuje na izrazitu usmjerenost Općine, a praktično naselja Trpnja prema uslugama u kojima dominira trgovina, ugostiteljstvo i turizam te promet i veze. Ostale su djelatnosti simbolično zastupljene. (Tablica 1-II).

Nisu bili pristupačni podaci o zaposlenim u tercijarnim djelatnostima prema mjestu rada na temelju čeka bi se mogao utvrditi stupanj relativne opremljenosti uslugama naselja Općine, već su ti podaci bili pristupačni samo prema mjestu stanovanja (tablica 1-I2).

Zato se tek može samo pretpostaviti, da je koncentracija zaposlenih, odnosno radnih mjesta (pa prema tome i onih zaposlenih u tercijarnim djelatnostima) u općinskom središtu. Što vrijednosti navedene u tablici I-12 i potvrđuju. Iz tablice je vidljivo da u naselju Trpanj stanuje čak 72,9% aktivnog stanovništva koje obavlja djelatnost u tercijarnim djelatnostima.

TABLICA I-II
EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA OPĆINE 1991.
GODINE

DJELATNOST	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIŠTVO	871	100,00	
I AKTIVNO STANOVNIŠTVO - ukupno	249	28,59	100,00
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO OBAVLJA DJELAT.	204		
1. PRIMARNE DJELATNOSTI	42		16,87
a) Poljoprivreda i ribarstvo	41		16,47
b) Šumarstvo	1		0,40
c) Vodoprivreda	0		0,00
2. SEKUNDARNE DJELATNOSTI	21		8,43
a) Industrija i rudarstvo	18		7,23
b) Građevinarstvo	3		1,20
3. TERCIJARNE DJELATNOSTI	136		54,62
a) Promet i veze	23		9,24
b) Trgovina	30		12,05
c) Ugostiteljstvo i turizam	29		11,65
d) Obrtništvo i osobne usluge	10		4,02
e) Komunalne i stambene djelatnosti	1		0,40
f) Financijske, tehničke i poslovne usluge	2		0,80
g) Obrazovanje, znanost, kultura i informacije	19		7,63
h) Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	10		4,02
i) Tijela državne vlasti, lokalna samoupr., fondovi i sl.	12		4,82
4. NERAZVRSTANO	5		2,01
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO NE OBAVLJA DJELAT.	45		18,07
II OSOBE S VLASTITIM IZVOROM PRIHODA	244	28,01	
III UZDRŽAVANO STANOVNIŠTVO	300	34,44	
IV U INOZEMSTVU	78	8,96	
V NEDEFINIRANO	0	0,00	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 1-12
EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA KOJE OBAVLJA
DJELATNOST PO NASELJIMA OPĆINE 1991. GODINE

Br.	Naselje	Broj stanovnika ukupno		Aktivno stanovništvo svega		Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost svega		Aktivno stanovništvo		Primarne djelatnosti		Sekundarne djelatnosti		Tercijarne djelatnosti		Nerazvrstano		U tercijaru od aktivnih što obavlja djelatnost
		Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
1	DONJA VRUĆICA	65	6	6	100,0	3	50,0	0	0,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1,47
2	DUBA	67	6	6	100,0	4	66,7	0	0,0	2	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,98
3	GORNJA VRUĆICA	79	29	26	100,0	14	53,8	2	7,7	10	38,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4,90
4	TRPANJ	660	208	166	100,0	21	12,7	19	11,4	121	72,9	5	3,0	5	3,0	5	3,0	59,31
	UKUPNO	871	249	204	100,0	42	20,6	21	10,3	136	66,7	5	2,5	5	2,5	5	2,5	66,67

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Iz raspoloživih podataka nije moguće utvrditi dio radnika (od aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost) koji ostaje na radu u Općini, odnosno, dio koji putuje na rad u radne centre izvan današnje Općine. U svakom slučaju u Općini od ukupno 871 stanovnika ima samo 153 radnika odnosno 23,2% populacije. U okviru svog mjesta stanovanja ostaje raditi čak 79,5% radnika Općine, a izvan svoga mjesta stanovanja na rad putuje 5,1% radnika. U drugom mjestu, radi samo 20,5% (tablica: 1-13). Uzimajući u obzir prethodno iznesene podatke vrlo u Općini ima malo radnika, koji uglavnom ostaju raditi u Općini u njenom središtu Trpnju.

Takvom zaključku pridonosi i broj dnevnih migranata u Općini koji iznosi svega 5,1% što je zanemariva vrijednost.

Razmjerno veliki postotak stanovništva u primarnim djelatnostima (16,87% od aktivnih - tablica: 1-11) pokazuje jak primarni sektor. Bitno je jači tercijarni sektor (54,62% od aktivnih) i to većinom u trgovini i ugostiteljstvu i turizmu, a tek potom u prometu i vezama. To znači da u Općini postoji razmjerno značajna vezanost za navedene djelatnosti, a manje za djelatnosti uprave (4,82%). Vrijednosti primara i tercijara, ukazuju na bitnu funkcionalnu usmjerenost prema trgovini, turizmu i ugostiteljstvu, prometu i vezama, administraciji i izvjesnu funkcionalnu usmjerenost prema poljodjelstvu.

U nemogućnosti da se od Državnog zavoda za statistiku pribave podaci o izvoru prihoda domaćinstava za 1991. godinu, moraju se donositi određeni zaključci na posredan način. Dakle, uzimajući u obzir da je u Općini u primarnim djelatnostima zaposleno malo aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost (16,87% od aktivnog stanovništva Općine), a što je više od podatka iznesenog u tablici 1-14 obavlja zanimanje na gospodarstvu (6,83%), te da je u odnosu na taj podatak razmjerno mnogo domaćinstava s gospodarstvom (čak 21,8%, tablica 1-15), a temeljem već prethodno iznesenih podataka, za zaključiti je da je u Općini još razmjerno malo domaćinstava s mješovitim izvorom

prihoda, odnosno da je završio proces društva koje je bilo jednom nogom vezano za zemlju i dodatne prihode sa zemlje.

Usmjerenje je očito prema drugim izvorima prihoda. Gledajući tablicu I-II i odnos aktivno stanovništvo : osobe s osobnim prihodima : uzdržavano stanovništvo očito je da su izvori utemeljeni na ljetnom iznajmljivanju privatnih smještajnih kapaciteta turistima, a ne vezanost za zemlju. To su starije osobe koje nisu u radnom odnosu.

TABLICA I-13

RADNICI OPĆINE PREMA MJESTU RADA PO NASELJIMA 1991. GODINE

Br.	Naselje	Broj stanovnika ukupno		Stanovništvo u zemlji svega		Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost svega		Radnici svega		Radnici svega postotak od ukupnog st.		Rade u mjestu stanovanja		Rade u mjestu stanovanja post. od radnika svega		Rade u drugom mjestu ukupno		Od toga rade u drugom mjestu iste općine (bivše)		U drugoj općini RH		U inozemstvu		Dnevni migranti		Dnevni migranti postotak od radnika svega		Rade u mjestu stanovanja. Postotak od aktivnog stan.		Radnici od aktivnog stanovništva što obavlja	
		Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%
1	DONJA	65	48	6	6	9,2	4	66,7	2	33,3	0	0,0	2	12	0	0,0	66,7	100,00													
2	DUBA	67	46	6	4	6,0	2	50,0	2	50,0	0	0,0	2	0	0	0,0	33,3	66,67													
3	GORNJA	79	77	29	13	16,5	6	46,2	7	53,8	6	85,7	1	0	5	38,5	20,7	44,83													
4	TRPANJ	660	622	208	153	23,2	128	83,7	25	16,3	12	48,0	11	5	4	2,6	61,5	73,56													
	UKUPNO	871	793	249	176	20,2	140	79,5	36	20,5	18	50,0	16	17	9	5,1	56,2	70,68													

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA I-14

POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO OPĆINE PREMA AKTIVNOSTI 1991. GODINE S POSTOTKOM UDJELA AKTIVNOG POLJOPRIVREDNOG STANOVNIŠTVA U UKUPNOM STANOVNIŠTVU NASELJA

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Aktivno stanovništvo svega	Aktivno stanovništvo što obavlja djelatnost svega	Ukupno poljoprivredno stanovništvo svega	Ukupno nepoljoprivredno stanovništvo	Aktivno poljoprivredno stanovništvo	gospodarstvu	Obavlja zanimanje na	Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom	Aktivno poljoprivredno u ukupnom aktivnom stanovništvu što obavlja	Aktivno poljoprivredno u ukupnom aktivnom stanovništvu naselja
		Aps.							%	Aps.	%		
1	DONJA VRUČICA	65	6	6	10	55	3	0	0,00	7	15,4	50,0	50,000
2	DUBA	67	6	6	6	61	3	2	33,33	3	9,0	50,0	50,000
3	GORNJA	79	29	26	21	58	14	12	41,38	7	26,6	53,8	48,276
4	TRPANJ	660	208	166	16	644	9	3	1,44	7	2,4	5,4	4,327
	UKUPNO	871	249	204	53	818	29	17	6,83	24	6,1	14,2	11,647

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 1-15
BROJ DOMAĆINSTAVA I DOMAĆINSTVA PREMA POSJEDOVANJU
POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA OPĆINE PO NASELJIMA 1991. GODINE
S POSTOTKOM DOMAĆINSTAVA BEZ POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA

Broj	Naselje	Broj stanovnika	Ukupan broj domaćinstava	Prosječni broj članova domaćinstva	Ima gospodarstvo		Nema gospodarstvo	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%
1	DONJA VRUĆICA	65	26	2,5	13	50,0	13	50,0
2	DUBA	67	29	2,3	15	51,7	14	48,3
3	GORNJA VRUĆICA	79	37	2,1	22	59,5	15	40,5
4	TRPANJ	660	252	2,6	25	9,9	227	90,1
	UKUPNO	871	344	2,5	75	21,8	269	78,2

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

OBRAZOVNA STRUKTURA

Od ukupnog broja stanovnika Općine 32,38% stanovnika ima srednje, više i visoko obrazovanje. To je podatak koji, ako se dopuni s prethodnim analizama, osobito analizama po sektorima djelatnosti, pokazuje sukladnost s brojem zaposlenih u primarnim i tercijarnim djelatnostima. Ukazuje i na činjenicu da je brojnost aktivnih u sektoru tercijarnih djelatnosti ipak u okviru bolje kvalificirane radne snage. U želji da se promjeni zastupljenost stanovništva u sektorima djelatnosti, te da se još više podigne razina usluga uslužnog sektora u Općini, bit će potrebno dalje poboljšati školsku spremu stanovništva Općine. (Tablica 1-16.)

TABLICA 1-16
STANOVNIŠTVO OPĆINE STARO 15 I VIŠE GODINA PREMA ŠKOLSKOJ
SPREMI 1991. GODINE

Broj	Naselje	Stanovništvo ukupno	Staro 15 i više godina ukupno	Bez školske spreme ukupno	Osnovno obrazovanje	Srednje obrazovanje	Više obrazovanje	Visoko obrazovanje	Nepoznato	Srednje + više + visoko obrazovanje	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%
1	DONJA VRUĆICA	65	57	1	28	6	0	1	1	7	10,77
2	DUBA	67	61	4	12	10	1	0	0	11	16,42
3	GORNJA VRUĆICA	79	73	3	15	11	0	0	0	11	13,92
4	TRPANJ	660	559	26	149	189	43	21	13	253	38,33
	UKUPNO	871	750	34	204	216	44	22	14	282	32,38

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.1.3. STRUKTURA STAMBENOG PROSTORA

Struktura stambenog prostora Općine potvrđuje njenu veliku atraktivnost za odmor i rekreaciju. Objašnjava također gospodarsku strukturu stanovništva i gospodarsku usmjerenost Općine. U Općini je registrirano 755 stambenih jedinica (Popis 1991. godine

jer se podacima Popisa 2001. godine za ovu kategoriju podataka još ne raspolaže). Od navedenog broja 324 stambene jedinice su stalno nastanjene (42,9%), a 128 stambenih jedinica nastanjeno je privremeno (čak 17,0%).

Udio stambenih jedinica namijenjenih odmoru i rekreaciji iznosi 38,1%. Zbrajajući stambene jedinice privremeno nastanjene i stambene jedinice za odmor i rekreaciju to ukupno iznosi 416 stambenih jedinica ili 55,10%. Ovaj podatak ukazuje na veliku brojnost povremenih weekend stanovnika. Dakle preko polovice stambenih jedinica Općine namijenjeno je sekundarnom stanovanju. (Tablica 1-17). Uz faktor porodice za ovaj tip stanovanja 3,5 člana 1991. godine, proizlazi da je 1991. godine u Općini Trpanj moglo dulje ili kraće boraviti, u ovom tipu stanovanja, približno 1456 povremena stanovnika.

Nadalje, uz već utvrđeni opći tip kretanja stanovništva za Trpanj slaba regeneracija imigracijom, očito je da neki povremeni stariji stanovnici vremenom postaju stalni stanovnici Općine Trpanj.

TABLICA 1-17

STANOVI PREMA KORIŠTENJU I STANDARD STANOVANJA OPĆINE 1991. GODINE

Broj	Naselje	Broj stanovnika	Površina stanova	Ukupan broj stanova	Nastanjeni	Privremeno nastanjeni	Napušteni	Za odmor i rekreaciju	Za sezonske radove	Isključivo za djelatnost	Broj osoba po stanu	Broj m2 po osobi	Broj stanova za odmor u odnosu na ukupan broj stanova
			m2	Aps.							st/osob	osob/m2	
1	DONJA VRUĆICA	65	2707	50	21	29	0	0	0	0	1,3	41,65	0
2	DUBA	67	5543	88	27	24	2	33	2	0	0,76	82,73	37,5
3	GORNJA VRUĆICA	79	3598	40	36	2	0	0	2	0	1,98	45,54	0
4	TRPANJ	660	45245	577	240	73	5	255	2	2	1,14	68,55	44,19
	UKUPNO	871	57093	755	324	128	7	288	6	2	1,15	65,55	38,15
						128	plus	288					
								416				55,10	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.2. OCJENA GOSPODARSKOG STANJA

Od početka devedesetih godina, uslijed političkih i gospodarskih promjena, došlo je do propadanja ili zaostajanja dotadašnjih poduzeća i otvaranja novih. U svakoj od gospodarskih djelatnosti došlo je do povećanja broja novih tvrtki. Najveći broj nastao je u djelatnosti trgovine, industrije, građevinarstva i novčanih usluga.

Industrija. Očekuje se u budućnosti razmjerno veći razvoj industrijske proizvodnje, što bi se trebalo odraziti i u Općini u kojoj danas nema industrijskih pogona.

Obrtništvo Obrti su se razvijali prema potrebama pojedinih gospodarskih grana i stanovništva. Temeljna obilježja politike ranijeg sustava prema obrtništvu odnosila su se na ograničavanje razvoja privatnog sektora fiskalnim i drugim nestimulativnim mjerama ekonomske politike. Obrtništvo je bilo na rubu društvenog i gospodarskog interesa. Te se posljedice još osjećaju. Danas se ono treba nametnuti kao snažan gospodarski i financijski čimbenik ukupne gospodarske stabilizacije uz obogaćivanje tržišta raznovrsnim proizvodima i uslugama. Ono treba biti poticaj novog proizvodnog i uslužnog zapošljavanja i izgradnje kvalitetnih stručnih kadrova. Sukladno važećim Prostornom planu Općina nema gospodarsku zonu.

Poljodjelstvo je u smislu osnovne gospodarske djelatnosti umjereno razvijeno. Vinogradi zauzimaju svega 1,8% površine Općine, a 26,48% površina Općine pokrivaju šume i šumsko zemljište. Oranice zauzimaju 1,5%, a voćnjaci koji uključuju maslinike 4.9% površine Općine. (Tablica 1-18). Već nekoliko desetljeća razvoj poljodjelstva u Općini kao i u Županiji odlikuje napuštanje obradivih površina. Napuštaju se dijelom površine na kojima nema uvjeta za razvoj intenzivne proizvodnje, ali i proizvodno uporabive površine zbog odlaska poljoprivrednika ili zbog toga što se smanjio interes za poljoprivrednu proizvodnju što je u Općini Trpanj iz prethodno prezentiranih podataka izrazit slučaj. Osim smanjenja obradivih površina sve je veća pojava neobradivih oranica, vinograda, a u zadnje vrijeme zbog poticaja ipak se ponovno uređuju zapušteni maslinici. Oni se još uvijek vode kao obradivo tlo, ali se stvarno ne obrađuju, na njima se ne proizvodi. Broj aktivnog poljoprivrednog stanovništva se iz više razloga dugi niz godina smanjuje i danas je zanemariv.

TABLICA 1-18: POVRŠINA OPĆINE TRPANJ TE RASPORED PO KULTURAMA I KLASAMA ZEMLJIŠTA PREMA EVIDENCIJI UREDA ZA KATASTAR.

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	PRIHOD	BROJ	POSTOTAK
		M2	KN.	APS.	POVRŠINE
m2					
DVORIŠTA		86876	45114	371	0,13
CESTE I PUTEVI		18020	305257	674	0,86
VODE		1109478	68014	42	0,19
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		11749	141095	1421	0,40
OSTALA ZEMLJIŠTA		42275	9430682	1341	26,42
0					
Fizička			4714353	2825	13,21
Pravna			5275809	1024	14,78
UKUPNO					
			9990162	3849	27,99
0					
ORANICA			545665	2137	1,53
VOĆNJAK			1741771	6853	4,88
VINOGRAD			643004	1414	1,80
PAŠNJAK			9753446	7450	27,32
ŠUMA			13022985	1772	36,48
			0	0	0,00
			0	0	0,00
0					
Fizička			14148629	18676	39,64

Pravna		11558242	950	32,38
UKUPNO		25706871	19626	72,01
Fizička		18862982	21501	52,84
Pravna		16834051	1974	47,16
SVEUKUPNO		35697033	23475	100,00

Izvor: Područni ured za katastar Korčula, Odjeljak u Orebiću.

Većina zaposlenog stanovništva u drugim djelatnostima bavi se i poljodjelstvom kao dopunskom djelatnošću (vidi prethodne tablice I-12., I-14. i I-15.). Osnovno obilježje poljodjelskih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost. Fizičke osobe imaju 21501 katastarskih čestica koje zauzimaju 52,84% površine Općine, a pravne osobe svega 1947 katastarskih čestica koje zauzimaju čak 47,16% površine Općine. Poljoprivredu Općine odlikuje vinogradarsko-voćarska, maslinarska, ratarska i povrtnarska proizvodnja. Od ratarskih kultura najviše se uzgaja povrće: krumpir, kupus, kelj, mahune, grah i sl., od voća: jabuke šljive, trešnje, višnje i marelice. Vinogradarstvo je svakako najtipičnija grana Općine. Međutim, zastupljenost površina pod kulturom vinograda iznosi u Općini samo 1,8%. Unatoč smanjenju broja čokota, proizvodnja se grožđa, zbog uvođenja novih sorti i suvremenije agrotehnike, zadržava na približno istoj razini. Tradicija vinogradarstva posljednjih se godina unapređuje sadnjom plemenitih sorta grožđa i proizvodnjom vrsnih vina, pa bi to mogla biti djelatnost od većeg značenja i u Općini. Maslinarstvo je slabo zastupljeno. Zastarjelost fonda stabala maslina odražava se u stalnom opadanju produkcije. No, u posljednje vrijeme zapaža se velik interes za obnovu starih maslinika i sadnju novih. Općina potiče poljoprivrednu proizvodnju nabavkom stalnog materijala za poduzetnike. Stočarstvu je uglavnom orijentirano na vlastite potrebe i nije bitno prisutno u gospodarstvu.

Primarne (16,87%) i sekundarne (8,43%) djelatnosti nisu temeljne i vodeće gospodarske grane i nisu kao takve nositelj razvoja. To su u svakom slučaju tercijarne djelatnosti zastupljene su sa 54,62% zaposlenih. (tablica I-II)

Kako šume i šumsko zemljište zauzimaju razmjerno manju površinu: 36,48% (tablica I-18), učinci od gospodarenja šumom u Općini nisu osobiti. Većina šuma je u privatnom vlasništvu. Većim su dijelom devastirane. Ono malo šuma u državnom vlasništvu u dobrom je stanju.

Najvažnija je, u okviru mogućnosti koje pruža okruženje, gospodarska politika Općine koja treba biti trajna i usmjeravajuća odrednica razvoja. Njezin je pravi smisao u tome da potiče i ne ometa niti nacionalni, niti regionalni, niti lokalni razvoj. Poslovna politika poduzeća i drugih gospodarskih subjekata traži svoj oslonac u svim navedenim odrednicama (raspoloživi resursi, tržište, makroekonomsko okruženje i gospodarska politika) da bi pronašla i iskoristila šanse za opstanak i razvoj.

Budući da autarkično gospodarstvo ne može opstati, to je makroekonomsko okruženje od izuzetne važnosti za daljnji razvoj Općine.

Primarne djelatnosti su (tablica I-II), po zastupljenosti u ekonomskoj strukturi aktivnog stanovništva Općine, odmah iza tercijarnih djelatnosti koje su u Općini najzastupljenije, iako iza njih znatno zaostaju. U okviru ovih djelatnosti poljodjelstvo ima uočljiv primat. Međutim, ono je neadekvatno organizirano, rascjepkano s usitnjenim posjedima i tržišno je neprilagođeno.

Sekundarne djelatnosti slabo su zastupljene i praktično ih nema. Svega 8,43% od aktivnog stanovništva Općine radi u sekundarnim djelatnostima. U zadnje vrijeme, zahvaljujući mjerama poticanja privatne inicijative, značajnije se razvija djelatnost obrtništva i pružanja osobnih usluga od strane fizičkih osoba.

Tercijarne djelatnosti obuhvaćaju čak 54,62% aktivnog stanovništva. Međutim oni su većinom zaposleni u trgovini. (12,05%). Manje u turizmu i ugostiteljstvu (11,65%), a potom u prometu i vezama (9,24%). Stoga bismo mogli reći, uzimajući u obzir i podatke o rasporedu objekata središnjeg i društvenog značaja u naseljima Općine (tablica I-24), da je Općina slabo opremljena funkcijama središnjeg i društvenog značaja.

Navedeno ukazuje na potrebu ozbiljnog pristupa problemu gospodarskog razvoja. Na potrebu iznalaženja mjera za poboljšanje gospodarske strukture, stvaranje uvjeta za ubrzani gospodarski i sveukupni razvoj i napredak Općine i time povećanje broja zaposlenih. Može se zaključiti da je trenutna gospodarska struktura te cjelokupna gospodarska situacija u Općini nepovoljna i ne osigurava perspektivni razvoj bez znatnijih ulaganja. Svojim rješenjima PPDNŽ potiče rješavanje gospodarskih problema. Upravo od ljudi, kao pokretača svih procesa, ponajviše ovisi kako će u danim uvjetima i mogućnostima biti iskorišteni raspoloživi prirodni i ostali izvori u razvojne svrhe.

Dakle, Općina kao cjelina ima obilježja agrarne sredine iako stanovništvo znatnim dijelom prestalo biti vezano za poljodjelsku proizvodnju, već se orijentira drugim izvorima prihoda.

1.1.4.3. TEMELJNE SVOJSTVENOSTI NASELJA I SUSTAVA NASELJA

1.1.4.3.1. OPĆA STRUKTURNA OBILJEŽJA NASELJA

U Općini statistički promatrano temeljem podataka Popisa stanovništva 1991. godine, a isto je ostalo i Popisom 2001. godine, postoje četiri naselja.

Svako naselje, razumljivo, ima zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu svome kraju, koja nije unaprijed bila zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodila za potrebama malih seoskih tradicijskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja. Pa su smještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat djelovanja reljefa, položenih putova i zahtjeva nekadašnje tradicijske poljodjelske proizvodnje. Izraziti su primjeri Trpanj, Gornja Vručica, Duba, svako naselje za sebe, našlo je svoju mikrolokaciju sukladno povoljnostima sita i potrebama u vremenu nastajanja.

U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. Izgradnja zaselaka zamjenjuje se izgradnjom

- u naselju Trpanj blizu morske obale na potezu od uvale Luka do uvale Belečica,
- okolo uvale Divna,
- duž ceste uvala Duba-Duba luka,

- oko luke Duba.
prazneći preostali neveliki dio Općine.

1.1.4.3.2. VELIČINA I PROSTORNI RASPORED NASELJA

Središnje naselje Općine je naselje Trpanj. Općina ima 4 naselja i 871 (Popis 1991. i 2001. godine). Prosječno naselje broji 218 stanovnika. Isključujući općinsko središte s 707 stanovnika (Popis 2001. godine), srednje naselje Općine tada ima svega 57 stanovnika (prema Popisu 1991. godine 70 stanovnika).

Većina izgradnje smještena je u okviru naselja Trpanj na završetku državne ceste D-415 u trajektnoj luci Trpanj.

Ostala izgradnja smjestila se u unutrašnjosti Općine duž lokalne ceste L-69002, razmjerno koncentrirano u naseljima Gornja Vručica, Donja Vručica, i na kraju u okviru naselja Duba Pelješka. U okviru naselja Duba i Donja Vručica uočava se širenje izvan jezgre naselja u vidu rastresite izgradnje. Osobito u Dubi koja se izrazito širi prema obali i svojoj luci kao izdvojenom dijelu naselja.

Uz prometni položaj pojedinih dijelova Općine, koji položaj znatno utječe na prostorni raspored naselja, privlačnost i atraktivnost krajobraza u velikoj mjeri dolaze do izražaja u prostornoj distribuciji novih naseobinskih struktura u okviru priobalnog prostora Općine.

Obzirom na reljefne karakteristike Općine, Općinu možemo podijeliti na četiri svojstvena geografska prostora. Uvjetno rečeno:

- šire područje naselja Trpanj i Krive doline, koji tvore zasebnu prostornu i funkcionalnu cjelinu duž državne ceste D-415,
- središnji unutrašnji dio Općine, duž lokalne ceste L-69002 u kojemu su smještena naselja Gornja i donja Vručica sa pripadajućim plodnim poljima orijentiran poljodjelstvu,
- sjeverni priobalni dio Općine, orijentiran Neretvanskom kanalu smješten između uvale Divna i lokalne luke Duba, iako sasvim izoliran na kraju lokalne ceste L-69002, orijentiran moru i turističkom gospodarstvu,
- brdovit dio područja Općine smješten južno i jugozapadno od lokalne ceste L-69002 i naselja Duba, Donja i Gornja Vručica, pokriven uglavnom šumom, makijom i kamenjarima koji se uzdižu do najvišeg vrha Pelješca Sv. Ilije oblikujući impresivni krajobraz.

1.1.4.3.3. DEMOGRAFSKI RAZVOJ NASELJA I DEMOGRAFSKA PROGNOZA

Veličina naselja u pozitivnoj je korelaciji sa smještajem u odnosu prema prometnicama koje prolaze prostorom Općine, ali i u odnosu prema povoljnosti svoga sita promatrano s aspekta povijesnih, lokalnih, ali i današnjih potreba. Dakle, najveće naselje, naselje Trpanj, smješteno je na prometno najpovoljnijoj točki Općine, na kraju doline kojom prolazi državna cesta D-415 i koja završava u luci Trpanj iz koje vozi trajekt prema luci Ploče.

Ostala naselja Gornja i Donja Vručica smještena su duž lokalne ceste L-69002 koja završava u Dubi Pelješkoj. Izvan su prometnih i društvenih tokova. Sve svoje potrebe moraju zadovoljavati u naselju Trpanj. Ta se činjenica odražava i u njihovom broju stanovnika, kao i u svim ostalim demografskim i gospodarskim pokazateljima.

U popisnom periodu 1991/81 niti jedno naselje nije iskazalo rast svoje populacije. Samo je naselje Trpanj bilo blizu da iskaže porast (indeks 0,98) (tablica 1-19). Ostala naselja Općine iskazala su katastrofalan pad broja svojih stanovnika.

U popisnom razdoblju 2001/91 naselje Trpanj iskazuje skoro 10% rast. Zahvaljujući to isključivo rastu naselja Trpanj, broj stanovnika Općine u zadnjem popisnom razdoblju stagnira. U istom razdoblju, međutim, broj stanovnika ostalih naselja Općine još brže opada, pa ako se trend nastavi za očekivati je da će naselja obzirom na broj stalnih stanovnika izumrijeti. (Tablica 1-19)

TABLICA 1-19
DEMOGRAFSKI RAZVOJ OPĆINE U PERIODU OD 1931. DO 2001. GODINE PO
ASELJIMA

Rb.	Naselje	Popisne godine								Indeks					
		1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	01/91	91/81	81/71	71/61	01/81	01/71
1	DONJA VRUĆICA	235	198	190	185	149	109	65	48	0,74	0,60	0,73	0,81	0,44	0,32
2	DUBA	156	142	158	160	136	127	67	54	0,81	0,53	0,93	0,85	0,43	0,40
3	GORNJA VRUĆICA	241	193	191	206	182	135	79	62	0,78	0,59	0,74	0,88	0,46	0,34
4	TRPANJ	649	582	612	652	623	676	660	707	1,07	0,98	1,09	0,96	1,05	1,13
	UKUPNO	1281	1115	1151	1203	1090	1047	871	871	1,00	0,83	0,96	0,91	0,83	0,80

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U tablici 1-19 prikazano je kretanje broja stanovnika naselja Općine od 1931. godine. Uočljiv je općenito veliki pad broja stanovnika, osim središnjeg naselja Općine naselja Trpanj, koji je povremeno u pojedinim popisnim razdobljima pokazivao rast svoje populacije, pa tako i u zadnjem, vjerojatno i na račun unutrašnjih naselja Općine. U svakom slučaju ova činjenica ukazuje na važnost dobre priobalne prometno-geografske pozicije naselja.

STALNO STANOVNIŠTVO

Pretpostavke demografskog rasta vrlo su upitne, budući je rast populacije zavisao od mnogih teško predvidivih čimbenika. Stoga je možda najjednostavniji, najracionalniji, ali vjerojatno i najpouzdaniji parametar za pretpostavku budućeg demografskog rasta neke sredine vrijednost indeksa prethodnog popisnog razdoblja, a on je za Općinu Trpanj nakon prošlih negativnih kretanja u zadnjem popisnom razdoblju stagnirajući (1,00). (Tablica 1-19)

PPDNŽ za naselje Trpanj kao lokalno središte planira optimalnu veličinu 2015. godine od 500 do 1000 stanovnika (t. 120. Odredaba). Već je 2001. godine Trpanj dostigao broj od 707 stanovnika. Ako pretpostavimo, temeljem razvojnih planova za naselje Trpanj (lokalno središte t. 78. Odredaba) da će se tijekom rasta broja stanovnika naselja nastaviti,

to je za očekivati da će naselje Trpanj za četrnaest godina, 2015. godine, zaista brojiti oko 1000 stalnih stanovnika.

Uzimajući u obzir prethodno rečeno za pretpostaviti je da će Općina Trpanj, ukupno 2015. godine, imati oko 1100 stalnih stanovnika. To uz pretpostavku da će u Gornjoj i donjoj Vručici i Dubi prebivati ukupno 100 stalnih stanovnika.

Važno je naglasiti da će u navedenom planiranom broju stalnih stanovnika Općine Trpanj dodatno značajno sudjelovati i broj povremenih stanovnika, koji će tijekom vremena postati stalni stanovnici Općine Janjina (odlaskom u mirovinu i slično).

POVREMENO STANOVNIŠTVO (WEEKEND)

Istovremeno u Općini postoji 416 stanova za odmor i rekreaciju. (Tablica 1-17). To znači da u tijeku weekenda i osobito tijekom ljetnih mjeseci uz faktor porodice 3,5 u navedenom broju stanova boravi približno 1456 povremenih stanovnika (prema Popisu stanovništva 1991. godine). To je dakle stvarno stanje 1991. godine. Za očekivati je da će dvadeset i četiri godine kasnije, odnosno 2015. godine biti barem 900 do 1000 povremenih stanovnika više. Zato se pretpostavlja da će 2015. godine u Općini Trpanj boraviti ukupno oko 2500 povremenih (weekend) stanovnika.

ZAKLJUČNO

Uzimajući u obzir stvaran porast broja stalnih stanovnika u popisnom razdoblju 91/01 (tablica 1-19), stvaran broj stambenih jedinica za odmor i rekreaciju (tablica 1-17), plansko predviđanje PPDNŽ u smislu funkcionalne i prostorne važnosti naselja Trpanj kao lokalnog središta i s time u svezi planiranje broja stanovnika 2015. godine (t. 78. i 120. Odredaba do 1000 stanovnika za naselje Trpanj) za očekivati je da će broj stalnih i povremenih stanovnika u Općini Trpanj biti sukladan prikazu u tablici 1-19a.

TABLICA 1-19a

DEMOGRAFSKI RAZVOJ OPĆINE U PERIODU DO 2015 GODINE.

Tip	Broj stanovnika			Napomena
	1991. g.	2001. g.	2015. g.	
Stalno stanovništvo	871	871	1188	Sa prijelazom dijela weekend u stalno stanovništvo
Povremeno stanovništvo (weekend)	1456	1800	2500	
UKUPNO OPĆINA	2327	2671	3688	

TABLICA 1-19b

PREDVIĐANJE BROJA STALNIH I POVREMENIH STANOVNIKA OPĆINE TRPANJ

	Broj stanovnika.	Broj stanova za sekund. stanovanje	Broj sekundarnih stanovnika	Broj sekundarnih stanovnika
Naselje	2015.	1991.	1991.	2015.
DONJA VRUĆICA	55	29	102	174
DUBA PELJEŠKA	62	57	200	343

GORNJA VRUĆICA	71	2	7	12
TRPANJ	1000	328	1148	1971
UKUPNO	1188	416	1456	2500

Detaljan prikaz planiranog broja stalnih i povremenih stanovnika po naseljima i pojedinim dijelovima građevnih područja naselja prikazan je u tablici 1-24.

1.1.4.3.4. RAZINA URBANIZACIJE NASELJA

Problem diferenciranja naselja - gradskih obilježja i onih ostalih još uvijek je prisutan ne samo kod nas već i u svijetu, a osobito je naglašen kod manjih naselja. Posljedica je to jedva zamjetnih, postepenih promjena u korist smanjivanja razlika u načinu života između sela i grada, smanjivanju razlika u funkcionalnim, fizionomsko-morfološkim i drugim obilježjima, intenzivnijeg socijalnog prestrukturiranja poljodjelskog stanovništva itd.

Danas se za izdvajanje gradskih i ostalih naselja primjenjuju pored jednostavnih modela (primjena jedne do dvije varijable) i složeniji statistički modeli. U našoj su zemlji, osim statističke službe i drugi autori sudjelovali u definiranju gradskih naselja i predlaganju kriterija za njihovo izdvajanje.⁶

U Općini postoje 4 naselja. Za određivanje razine utjecaja urbanizacije na naselja Općine korištena je metoda diferenciranja razine urbanizacije na viši stupanj i niži stupanj urbanizacije naselja. Metoda ima tri varijable, a što je prikazano u tablici 1-20.

Izabrane varijable ukazuju na socio-ekonomska obilježja stanovništva, a posredno upućuju i na druga obilježja. Primjenjujući opisane kriterije u prostoru Općine postizemo rezultate koji su prikazani u tablici 1-21.

Iz tablice 1-21 možemo vidjeti da naselja Trpanj i Duba imaju svojstvenosti naselja višeg stupnja urbanizacije, naselja Gornja i Donja Vručica svojstvenosti nižeg stupnja urbanizacije

Stupanj urbanizacije naselja u izrazito je pozitivnoj korelaciji u odnosu na blizinu mora. (Tablica 1-21).

Ova spoznaja bitno je utjecala na definiranje ciljeva i koncepcije prostornog rješenja Plana. Utjecala je također i na koncepciju zaštite tradicijskih i tipičnih povijesno-kulturnih prostora unutar građevnih područja naselja, te na zaštitu tradicijskog

6 M. Macura je među prvima pokušao odrediti kriterije po kojima bi razlikovao gradska od seoskih naselja. On smatra da se naselja bitno razlikuju po veličini i sastavu stanovništva, pa je kao temelj za lučenje gradskih naselja izabrao kombinaciju dva kriterija:

- veličinu naselja i
- gospodarski sustav naselja

Radica T.: "Prostorni plan SR Hrvatske do 2000". Osnovna studija 8 - stanovništvo i naselja, Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb, 1974.

Grupa autora "KOMPLEKSNO SAGLEDAVANJE PROCESA URBANIZACIJE REPUBLIKE HRVATSKE" studija za "Strategiju prostornog uređenja RH, UIH, Zagreb, 1995.

kultiviranog krajobraza i dijelova još izvorne prirode koja je u Općini zastupljena velikim površinama.

TABLICA 1-20

KRITERIJI DIFERENCIRANJA RAZINE URBANIZACIJE NASELJA

Stupanj urbanizacije	% poljoprivrednog stanovništva	% domaćinstava bez poljoprivrednog gospodarstva	% radnika od aktivnog stanovništva naselja
gradska obilježja	-	-	-
Viši stupanj (jače urbanizirana naselja) VSU	15 i manje	20 i više	70 i više
Niži stupanj (slabije urbanizirana naselja) NSU	30 i manje	10 i više	50 i više
seoska obilježja	-	-	-

Izvor: Vresk M., i Radica T., (1983), op.cit.

Iz tablice 1-21 možemo vidjeti da naselja Trpanj i Duba imaju svojstvenosti naselja višeg stupnja urbanizacije, naselja Gornja i Donja Vručica svojstvenosti nižeg stupnja urbanizacije

Stupanj urbanizacije naselja u izrazito je pozitivnoj korelaciji u odnosu na blizinu mora. (Tablica 1-21).

Ova spoznaja bitno je utjecala na definiranje ciljeva i koncepcije prostornog rješenja Plana. Utjecala je također i na koncepciju zaštite tradicijskih i tipičnih povijesno-kulturnih prostora unutar građevnih područja naselja, te na zaštitu tradicijskog kultiviranog krajobraza i dijelova još izvorne prirode koja je u Općini zastupljena velikim površinama.

TABLICA 1-21

RAZINA URBANIZACIJE NASELJA OPĆINE

Broj	Naselje	Broj stanovnika	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Nema gospodarstvo	Radnici od aktivnog stanovništva naselja	Od radnika rade u mjestu stanovanja	PP SRH 81.					Gradska naselja prema popisu 1991. g. i naselja višeg (VŠU) i nižeg (NSU) stupnja urbanizacije (PPSRH 81.)	Po Ma cur i
							po I. Kriteriju	Po 2. kriteriju	po 3. kriteriju	Zbirni kriterij diferencijacije viši (VŠU) i niži (NSU) stupanj urb.			
		Aps.	%	%	%	%							
4	TRPANJ	660	2,40	90,10	23,18	3	3	I	7	VSU	m	4	
2	DUBA	67	9,00	48,30	5,97	3	3	I	7	VSU	s	2	
3	GORNJA VRUĆICA	79	26,60	40,50	16,46	1	3	I	5	NSU	s	3	
1	DONJA VRUĆICA	65	15,40	50,00	9,23	1	3	I	5	NSU	s	1	
	UKUPNO	871											

Izvor: Autori temeljem publikacija Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.3.5. PROSTORNO-DEMOGRAFSKA VALORIZACIJA NASELJA

Usporednom analizom osam bitnih činitelja, što zrcale demografsko stanje i određuju poziciju svakog pojedinog naselja u promatranom skupu naselja određenog prostora, može se dati razmjerno objektivna slika demografske pozicije svakog naselja. Pokazatelji su izabrani tako da zastupaju: kvantitativne, vitalne, dinamičke, društveno-gospodarske i demografske karakteristike naselja. Ovakva demografska analiza, uz do sada prikazane pojedinačne brojčane vrijednosti odabranih demografskih svojstvenosti naselja, može također ukazati na eventualne anomalije demografskog stanja i na izvjestan način pruža razmjerno objektivnu skupnu demografsku poziciju svakog naselja u okviru promatranog skupa.

Odabrani pokazatelji za demografsku valorizaciju naselja Općine bili su:

1. -pozicija naselja prema veličini (broju stanovnika);
2. -pozicija naselja prema indeksu rasta/pada broja stanovnika u zadnjem popisnom razdoblju 91/81 (indeks rasta/pada broja stanovnika);
3. -pozicija naselja glede njegove starosne strukture (koeficijent starosti);
4. -radno-gospodarsko obilježje stanovništva (udio radnika u ukupnom stanovništvu naselja);
5. -pozicija naselja glede vezanosti za zemlju (udio domaćinstava s poljoprivrednim gospodarstvom u naselju);
6. -pozicija naselja glede izvora prihoda (udio domaćinstava što obavlja zanimanje na gospodarstvu);
7. -pozicija naselja temeljem broja radnika zaposlenih u mjestu stanovanja;
8. -pozicija naselja glede broja stanovnika koji rade u tercijarnim djelatnostima, a u odnosu na aktivne što obavlja djelatnost;
9. pozicija naselja temeljem školske spreme njegovih stanovnika.

Za sve navedene pokazatelje odredila se hijerarhijska pozicija svakog naselja u Općini, njegov rang. Vrijednost ranga jednaka je hijerarhijskoj poziciji naselja u skupu naselja: od 1. - najlošiji rang do 5. - najbolji rang. Potom je za svako naselje Općine određen zbroj njegovih pojedinačnih rangova. Tako dobivena vrijednost rezultanta je istovremenog djelovanja svih osam demografskih pokazatelja, te nam razmjerno objektivno određuje poziciju svakog pojedinog naselja Općine. Da bi prikaz bio što zorniji, interpretirao se grafički (Grafikon 1-3). Apcisa prikazuje slijed naselja, a ordinata kumulativne vrijednosti diferencija zbroja rangova, jer se ovim matematičkim postupkom jasno mogu grafički prikazati lomovi kontinuiteta funkcije i do izražaja dolaze grupacije naselja koje teško možemo prepoznati promatrajući samo slijed brojaka u tablici. Dakle, iz grafikona 1-3. možemo uočiti hijerarhijski slijed tri izrazito jasne grupacije naselja.

PRVU GRUPU sačinjava naselje Trpanj. Postignuti rezultati jasno izdvajaju ovo naselje od ostalih naselja Općine. Sasvim je razvidno da je njegova prostorno-prometna pozicija u okviru Općine najviše doprinijela ovom rezultatu i relativno najvišem položaju u usporedbi s ostalim naseljima Općine. Značaj priobalnog položaja i ceste D-415 za razvoj naselja je neprijeporan.

DRUGU GRUPU tvore dva naselja. To su naselja Gornja i Donja Vručica. Naselja su izolirana i zaostaju u svom razvoju.

TREĆU GRUPU tvori jedno naselje, Duba Pelješka. Potpuno izolirano naselje na kraju lokalne ceste L-69002 pred izumiranje. (Kartogram I-1.)

1.1.4.3.6. FUNKCIONALNA KLASIFIKACIJA NASELJA

Funkcionalna klasifikacija naselja izvršena u skladu s nodalnim principom. Princip se temelji na ocjeni stupnja koncentracije tercijarnih funkcija u pojedinom naselju bez obzira na veličinu njegove gravitacije i temeljem te ocjene određuje se njegova nodalna važnost (Tablica 1-22). U smislu nodalne klasifikacija naselja, naselja možemo podijeliti u dvije grupe:

1. središnja naselja s potpunim brojem središnjih funkcija;
2. naselja s nepotpunim brojem središnjih funkcija;
3. naselja bez središnjih funkcija.

U Općini Trpanj postoji samo jednostavan rudimentaran sustav naselja:

Središnje naselje s potpunim brojem središnjih funkcija

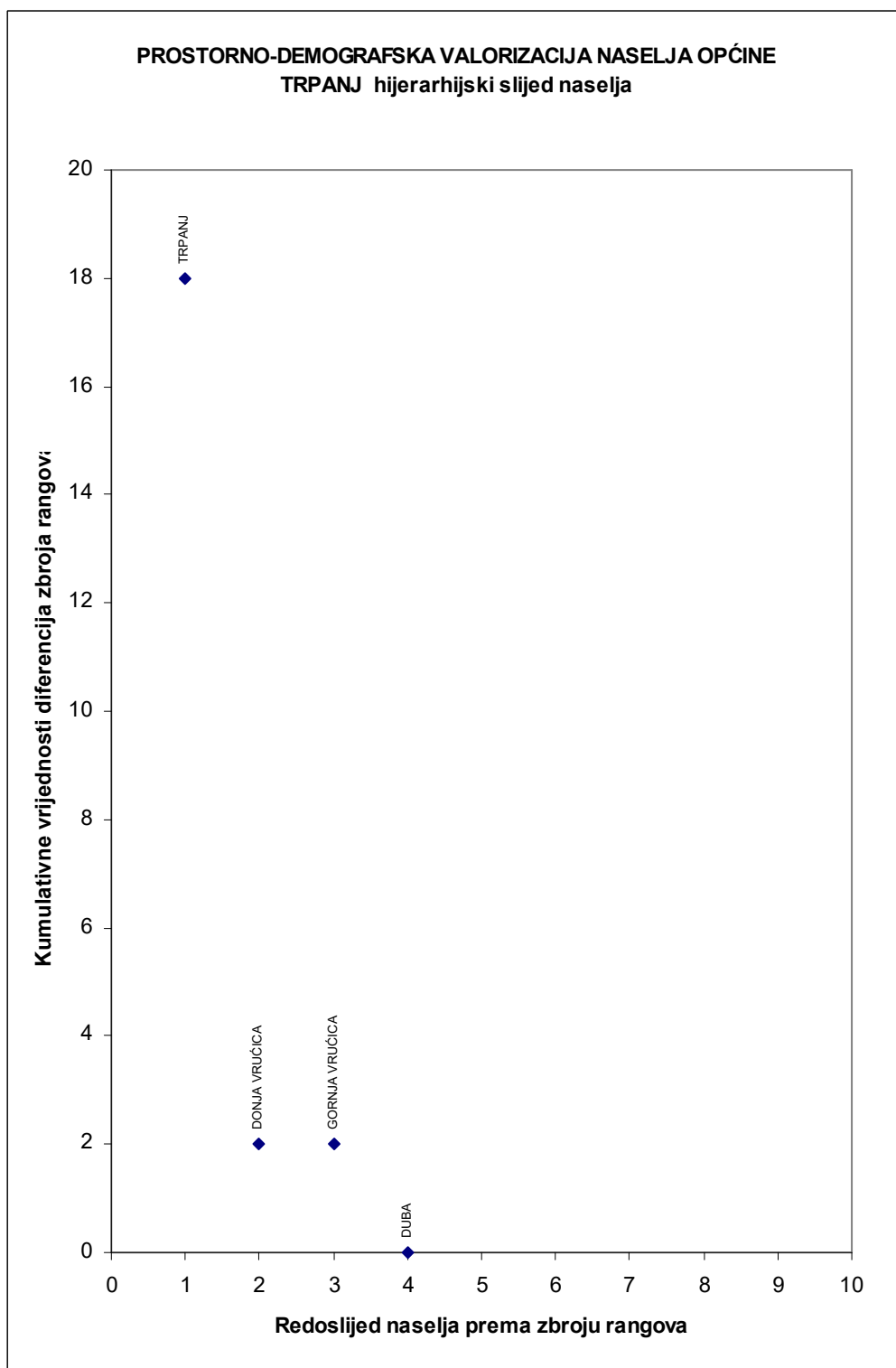
Iz tablice 1-22 vidljivo je da samo naselje Trpanj ima sve potrebne središnje funkcije, pa može biti svrstano u naselja središnjeg značaja, odnosno malo lokalno središte. Obzirom da ima samo pet temeljnih središnjih funkcija može biti svrstano u središnja naselja prvog ranga.⁷ Naselje Trpanj prema svojim svojstvenostima ne pripada u skupinu gradova ili važnijih naselja, ali svojim središnjim funkcijama predstavlja s okolnim naseljima inicijalno razvojno žarište svog ruralnog prostora i današnje središte jedinice lokalne samouprave.

Naselja bez središnjih funkcija

Naselja s ponekom trgovačkom radnjom nije moguće svrstati u naselja nepotpunog centraliteta. Stoga u Općini realno nema naselja ovoga ranga. Preostala naselja Gornja i Donja vručica i Duba nemaju nikakvih funkcija, a osobito funkcija središnjeg značaja.

GRAFIKON 1-3.

⁷ Treba imati na umu da u ovom razmatranju naselja najnižeg središnjeg značaja smatramo naselja prvog ranga.

TABLICA I-22.

RASPORED OBJEKATA SREDIŠNJEG ZNAČAJA U NASELJIMA OPĆINE TRPANJ

Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	DUBA	GORNJA VRUĆICA	DONJA VRUĆICA	TRPANJ
		1	2	3	4
1	Centralna osnovna škola				
2	Područna osnovna škola				x
3	Srednja škola				
4	Viša škola				
5	Visoka škola				
6	Fakultet				
7	Specijalne škole (glazbena, stranih jezika, auto i sl.)				
8	Narodno (pučko) sveučilište ili sl.				
9	Ambulanta opće medicine				x
10	Ambulanta opće medicine + spec. ambulate				
11	Dom zdravlja				
12	Stomatološka ordinacija				
13	Apoteka				x
14	Bolnica općeg tipa				
15	Specijalistička bolnica, lječilište ili sanatorij				
16	Veterinarska stanica (ambulanta)				
17	Vrtić i jaslice				
18	Vrtić				x
19	Đački dom				
20	Dom umirovljenika				
21	Dom za invalide				
22	Ustanova socijalne zaštite				
23	Knjižnica				x
24	Čitaonica				x
25	Dom kulture s dvoranom				
26	Kazalište (kao posebna ustanova)				
27	Kino (kao posebna ustanova)				
28	Muzej				
29	Izdavačka djelatnost (izdavačko poduzeće)				
30	Novinska izdavačka kuća (lokalne novine)				
31	Lokalna radiostanica				
32	Hotel (kao mjesni, gradski hotel)				x
33	Turistička zajednica				x
34	Sjedište županije				
35	Sjedište Općine				x
36	Organ uprave (može izdati barem neki službeni dokum.)				x
37	Općinski sud				
38	Okružni sud				
39	Organ financijske kontrole i prometa (ZAP, fin. polic.i sl.)				
40	Policijska stanica				x
41	Osnovna (zadnja) pošta				x

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

42	Telefonska centrala (krajnja)				x
Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	DUBA	GORNJA VRUĆICA	DONJA VRUĆICA	TRPANJ
		1	2	3	4
43	Čvorna telefonska centrala				
44	Vatrogasna stanica				
45	Poljoprivredna stanica				x
46	Banka				x
47	Ispostava osiguravajućeg poduzeća				x
48	Sjedište trgovačkog poduzeća - trgovina na veliko				
49	Prodavaonica mješovite robe - "samoposluga"	x	x	x	x
50	Prodavaonica voća, povrća (voćarna)				x
51	Prodavaonica stočarskih proizvoda (mesnica)				
52	Prodavaonica (veća) općeg tipa - robna kuća				
53	Prodavaonica kozmetičkih proizvoda - parfumerija				
54	Prodavaonica namještaja				
55	Prodavaonica kućanskih aparata				
56	Prodavaonica tekstilnih proizvoda i konfekcije				
57	Prodavaonica obuća				
58	Prodavaonica elektromat., željez.robe, alata i prib.i sl.				
59	Prodavaonica boje i lakova, te kemijskih proizvoda				
60	Prodavaonica satova i nakita				
61	Prodavaonica poljop. reprometerijala i poljop. apoteka				
62	Prodavaonica poljoprivrednih strojeva				
63	Knjižara i papirnica				
64	Ugostiteljski sadržaj /kafe, restoran, i sl/				x
65	Hotelski smještaj /hotel, privatni pansion (registriran)/				x
66	Intelektualne usluge (registrirane)				
67	Turistička agencija				
68	Frizersko-brijačke usluge				
69	Usluge urara (popravak satova)				
70	Usluge zlatara (popravak zlatnog nakita i sl.)				
71	Usluge fotografa				
72	Mehaničarske usluge (automehaničar, bravar, i sl)				x
73	Usluge popravka kućanskih el. aparata (servis)				
74	Usluge popravka poljoprivrednih strojeva (servis)				x
75	Otkupna stanica poljoprivrednih proizvoda				
76	Mjesni sajam, stalna tržnica (barem dio godine)				
77	Župni ured				x

Izvor: Službe Općine Trpanj za postojeće i PPDNŽ za planirane središnje funkcije.

I.1.4.4. TEMELJNA ORGANIZACIJA PROSTORA I NAMJENA POVRŠINA

I.1.4.4.1. TEMELJNA POSTOJEĆA ORGANIZACIJA PROSTORA

Pod pojmom temeljne postojeće organizacije prostora Općine podrazumijevamo određenje pojedinih općinskih prostora u okviru kojih se odvijaju osobiti socio-

ekonomski i fizionomsko-morfološki procesi svojstvenog karaktera. U tome smislu, prije svega, treba reći da Općinu tvore 4 naselja i 4 katastarske općine:

KATASTARSKA OPĆINA	KM ²
K.O. Duba	10,35
K.O. Donja Vručica	13,16
K.O. Gornja Vručica	6,91
K.O. Trpanj	5,28
UKUPNO OPĆINA	35,70

Kao posljedica geografskih i povijesnih datosti, prostor Općine Trpanj u svojoj osnovi organiziran je oko dva prostorna razvojna žarišta. Možemo reći da su to:

1/ Priobalni dio Općine

predio trpanjske rivijere i

2/ Unutrašnji dio Općine

predio doline duž ceste L-69002 s naseljima Gornja i Donja Vručica i njihovim izlaskom na more u uvali Divna te predio naselja Duba na kraju ceste L-69002.

Ad 1/ Priobalni dio Općine

Priobalni dio Općine Trpanj, oko naselja Trpanj, koji je orijentiran sjeverno prema Neretvanskom kanalu, možemo podijeliti na dva svojstvena dijela. Ta dva dijela bila bi: rivijera Trpanj koja je prema svim pokazateljima demografskih kretanja razmjerno najprivlačniji dio Općine Trpanj. Prostire se približno od uvale Luka do uvale Belečica. Morska obala je pristupačna i dobro prometno otvorena. Središnje naselje je naselje Trpanj. Trpanj se razvija oko Trpanjskog polja oko uvale Luka i predjela Dekovići te na potezu od Trpanja preko predjela «vila» do uvale Belečica.

dolina Prosik unutrašnji je dio Općine Trpanj, ali s naseljem Trpanj tvori nerazdvojnu funkcionalnu cjelinu, kojom se pristupa državnom cestom D-415 do naselja Trpanj.

Ad 2/ Unutrašnji dio Općine

Unutrašnji dio Općine obuhvaća naselja Gornja i Donja Vručica te naselje Dubu. Taj prostor možemo podijeliti na dva dijela:

dolinu naselja Gornje i Donje Vručice kojom prolazi lokalna cesta L-69002, te završava izlaskom na more u uvali Divna. I naselje Gornja Vručica i naselje Donja Vručica razvijaju se oko svojih tradicijskih jezgara. Oba naselja još ne pokazuju otvoreni tip izgradnje, te izdvojeno područje naselja Duba Pelješka sa lukom Dube.

Za razliku od naselja Trpanj, koje se kako tako razvija, Gornja i Donja Vručica te Duba Pelješka spadaju u zone niskog intenziteta izgradnje, ali jako neracionalnog korištenja prostora u zoni naselja Duba.

Opisano su dva dijela jedne općinske cjeline, jedan dio Općine s potencijalom turističkog gospodarstva, drugi dio Općine orijentiran poljodjelstvu i preradi poljodjelskih plodova također s mogućnošću da se i on turistički afirmira. Ova raznolikost može biti samo korisna za cjelokupnost razvoja ove male Općine. Preduvjet svega su (nažalost) dobre komunikacije, koje će Općinu približiti (vremenski ali i udobnošću) središtu Države, tada će komparativne prednosti ovoga kraja, ljepote prirode i krajolika (još sačuvanog) i kvaliteta njegovih poljodjelskih proizvoda doći do punog izražaja. Do tada treba preživjeti.

1.1.4.4.2. TEMELJNA POSTOJEĆA NAMJENA POVRŠINA

PRETEŽITO STAMBENE POVRŠINE NASELJA

U ovu kategoriju namjene prostora ulaze površine planirane za izgradnju naselja i svih izdvojenih dijelova naselja – zaselaka - kojih u ovom, u biti pretežito poljodjelskom kraju, ima nekoliko.

Kao što je to već navedeno, u prostoru rivijere Trpnja izgradnja se danas razvija duž obalne linije u gotovo završenom procesu napuštanja tradicijskih ruralnih struktura izvornih naselja u unutrašnjosti Gornje i Donje Vručice i zaselaka Ženjevka i Veli Vrh..

U području Gornje i Donje Vručice uz nekoliko zaselaka izgradnja je razmjerno koncentrirana okolo tradicijskih jezgri navedenih naselja. Nešto je drugačija situacija uz naselje Dubu, koje se započelo širiti prema obalnoj liniji i luci Dube na dosta stihijski način, izgradnjom na zatečenoj parcelaciji.

U okviru ovoga prostora Općine još se nije oblikovao linearan način izgradnje duž ceste što je u svakom slučaju pozitivno za izgled krajolika, ali ukazuje na zaostalost i ekonomsku nemoć kraja.

Najveće površine namijenjene izgradnji naselja zauzima općinsko središte, naselje Trpanj.

POVRŠINE NAMIJENJENE GOSPODARSKIM DJELATNOSTIMA

Na području Općine nema većih gospodarskih sadržaja koji bi zahtijevali smještaj u posebne gospodarske zone. Tek u naselju Trpanj postoji mani staklarski pogon.

POVRŠINE NAMIJENJENE TURIZMU

Turistička ponuda rivijere Trpnja odvija se u okviru hotela «Faraon», privatnih pansiona i apartmana bez neke jasne prostorne određenosti, u okviru navedenih naselja. Isti, nešto jače izražen proces odvija se i okolo uvale Divna. Dakle, svi turistički sadržaji smješteni su u okviru površina namijenjenih pretežito stambenoj namjeni, odnosno u okviru građevinskih površina naselja.

ŠUMSKE POVRŠINE, VODE I POLJOPRIVREDNA TLA

Veliku većinu prostora Općine zauzimaju šumske površine, makija i garizi, a nešto manju poljoprivredna tla. Dio zauzimaju i kamenjari, strme i litice osobito u zapadnom brdovitom dijelu Općine gdje se padine Sv. Ilije s kota od preko 1000 mnv. strmo obrušavaju prema obali u potezu od uvale Divna prema Lovištu. Na područjima izrazitih reljefnih razlika prisutni su i tokovi bujica.

Šume i šumske površine

U Općini Trpanj šume, i šumska zemljišta zauzimaju 2384,33 ha od toga na šume osnovne namjene otpada 1292,6 ha. Šume osnovne namjene pripadaju dvjema gospodarskim jedinicama i to GJ „Nakovana“ koja zauzima zapadni dio Općine, a GJ „Kuna“ zauzima istočni dio Općine Trpanj. Gospodarskim šumama upravljaju Hrvatske šume - šumarija Dubrovnik (tablica 1-23)

TABLICA I-23

	GJ "Nakovana"	GJ "Kuna"	gospodarske	zaštitne	ostala šum zem
makija	18,67	392,91			
garig	7,3	115,14			
šume crnog bora		28,24			
zaštitne šume crnog bora	76,11				
zaštitna makija	500				
neobraslo proizvodno tlo		40,71			
zaštitno neobraslo proizvodno tlo	94,71				
neplodno	19,7	8,81			
	716,49	585,81	439,82	576,11	286,37
	1302,30		1015,93		286,37

Na razvoj biljnog pokrova poluotoka utjecali su prirodni čimbenici, geološka građa, klima, reljef, tlo kao i djelovanje čovjeka, a većoj površini zastupljene su degradirane šume makije te kamenjarski pašnjaci.

Šume su većom površinom u privatnom vlasništvu. Do danas nisu detaljno snimljene niti je za njih izrađena Šumsko gospodarska osnova.

Za šume u državnom vlasništvu kojima gospodari J.P. Hrvatske šume, Šumarija Dubrovnik, izrađena je 1998. g. Šumsko gospodarska osnova. Osnovu je izradila tvrtka "Mirta" – Sesvete iz Zagreba. Iz Osnove je vidljivo da su šume na području Općine Trpanj obuhvaćene gospodarskim jedinicama G. Nakovanj, Kuna i Zagorje.

Zimzelene šume i makija crnike s mirtom (As. Myrto-Quercetum ilicis Trnajstić 1985. g.) razvijena je na sjevernim padinama litoralnog pojasa. Uglavnom je u stadiju makije, a samo na nepristupačnim mjestima pridolazi u obliku šume. Prestankom korištenja drva za ogrjev te listinca posljednjih desetaka godina makija i garig prerastaju u teško prohodnu i gustu makiju u kojoj dominira crnika, zelenika, tršlja, kozja krv te mnogobrojne i različite vrste u prizemnom sloju rašća i flora koja prirodno pridolazi u ovoj šumskoj zajednici.

Šuma i makija crnike i crnog jasena (as. Fraxino – orni- Quercetum ilicis H-ić.1958. g.). Rjeđe je nalazimo i to samo na padinama sjeverne ekspozicije na nadmorskim visinama iznad 300m. U odnosu na ostale šumske zajednice zauzima vrlo male površine. Indikator je za nešto hladniju i vlažniju mikroklimu u središnjem sjeverozapadnom dijelu Općine.

Mješovite šume, makije i crnog graba (as. Ostrio-Quercetum ilicis Trinajstić 1974.g.) Zastupljena je na vrlo malim površinama na sjevernim padinama i u depresijama na

višim dijelovima područja Općine. U ovoj zajednici osim hrasta crnike zastupljen je crni grab, crni jasen, maklen i dr.

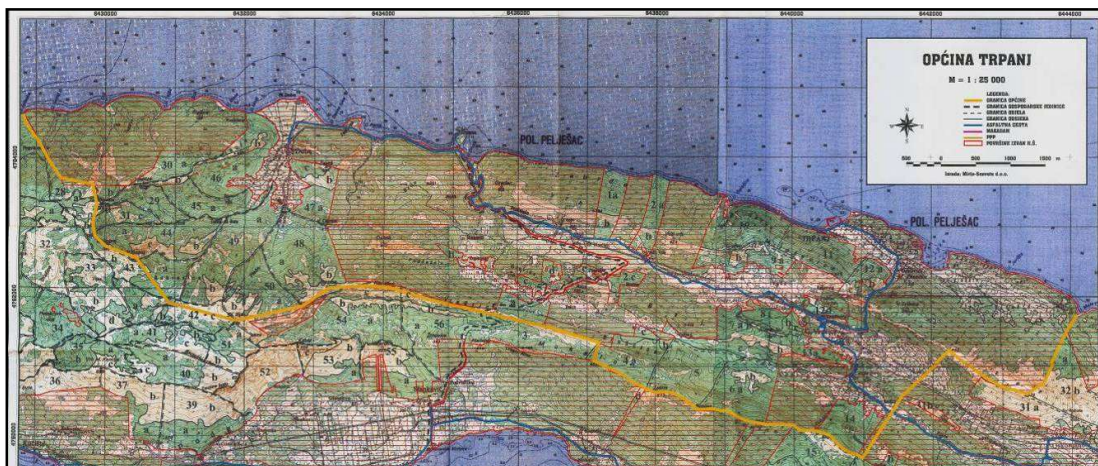
Na kamenjaru razvijena je zajednica kadulje i kovilja (as. Stipo–*Salvietum officinalis* H.-ić 1956. g.), koja predstavlja ekstremni krajni stadij na tipičnim kamenjarskim površinama. Kao trajna zajednica održava se pod utjecajem paše i na terenima izloženim jakim udarima bure. Prestankom paše postupno je zarašćuju elementi šumske vegetacije.

Šume na kršu imaju veliku vrijednost ne toliko za produkciju drvne mase, nego zbog općeg povoljnog djelovanja šume na zaštiti i konzerviranju tla, na ublažavanju klimatskih ekstrema, na osiguranju vlažnosti zraka, na zadržavanju oborinskih voda i dr. Šume utječu i na stabilnost ostalih biljnih zajednica.

U izrađenoj šumsko gospodarskoj osnovi obrađene su samo državne šume. Smatra se da je trebalo obuhvatiti i obraditi sve šumske površine, pa time uključiti i obraditi i privatne šume.

U gospodarenju ovim šumama šumsko-gospodarskim osnovama predlaže se, uz obvezatnu protupožarnu zaštitu, prirodna progresija u razdoblju od 10 godina, a nakon toga se tek trebaju provoditi mjere prorede i uzgoja.

SLIKA I-I: PRIKAZ GOSPODARSKIH I PRIVATNIH ŠUMA U OPĆINI TRPANJ

Izvor: Hrvatske šume, Uprava šuma – podružnica Split, Odjel za uređivanje šuma

Pašnjaci zauzimaju čak 27,32%. Preostale površine obuhvaćaju poljodjelske kulture vinograda (1,80%), voćnjaka (4,88%) i oranica (1,53%).

Vode

Na području Općine nema značajnijih stalnih vodotoka, ali zato ima značajnijih bujičnih tokova. Najznačajniji bujični tok teče dolinom Prosik i on se djelomično regulira. Rađeni su protuerozijski radovi: u donjem dijelu izgradnjom kinete, a u gornjem toku izgrađeno je nekoliko retencijskih pregrada. Uređenje će se nastaviti prema potrebi.

Značajan bujični tok prolazu planiranom turističkom zonom u uvali Divna, pa će ga biti potrebno regulirati prilikom planiranja i izgradnje turističke zone «Divna».

Značajan bujični tok spušta se s visova Sv. Ilije i kroz Dubu Pelješku utiče dalje u more. I taj se tok ovim Planom predlaže za regulaciju.

Ukoliko se ukaže potreba za zaštitom eventualno ugroženih poljoprivrednih površina ili objekata ugroženih djelovanjem bujica, zaštita se može osigurati intervencijama i radovima na slivu: regulacijski radovi, izgradnja pregrada za zaustavljanje nanosa, čišćenje nanosa, pošumljivanja i dr.

Na području Općine postoji i jedna depresija Blace zapadno od naselja Duba Pelješka. To je depresija u zemljištu gdje se formira lokva od oborinskih voda, a koju bi trebalo očistiti, urediti i koju ovaj Plan zadržava u njenoj funkciji, tim više što u njenoj zoni postoji izvor bočate vode.

1.1.4.5. OCJENA STANJA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KRAJOBRAZNIH SVOJSTVENOSTI KRAJA

1.1.4.5.1. PRIRODNE ODREDNICE

Poluotok Pelješac nije jedinstvena prostorna cjelina što je posljedica građe terena i tektonike što se očituje i u različitosti krajobraznih cjelina pojedinog kraja. Poluotok Pelješac pruža se većom dužinom otoka u smjeru jugoistok – sjeverozapad s prosječnom širinom od 6 km i ukupnom dužinom od 71km..

Na cjelokupnom području poluotoka u odnosu na građu, tektoniku i reljef razlikuju se tri osnovne geomorfološke cjeline:

- a) strmine gorskih ispona od 400m – 961 mnv,
- b) brdsko područje blagih padina ispod 400 mnv i
- c) zaravnjeni kraški tereni te kraška polja i depresije.

Područje općine Trpanj pruža se na sjeverozapadnom dijelu poluotoka Pelješac dijelom na brdskom području između središnjeg grebena Sv. Ilije i obale mora te na manjim zaravnjenim površinama kraških terasa i dolina.

1.1.4.5.2. STANJE PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

Područje Općine Trpanj obuhvaća sjeverozapadne obale poluotoka Pelješca. U tom dijelu sjeverni i južni niz vapnenačkih bila - grebena su potopljeni i Pelješac je tu najniži i najuži. Obale tog dijela poluotoka su slabo razvedene. Visinske razlike ne prelaze 300 m osim u dijelu iznad sjeverne obale u predjelu središnjeg gorskog grebena s vrhovima Gališevica 726 m, Sopaj 770 m, Šćućevo Bilo 871 m, Sv. Ilija 961 m, Rasme 810 m, Vlačica 500 m, Supine 695 m i dr. Geološku građu poluotoka i prostora zacrtanim planom čine pretežno vapnenci i dolomiti gornje krede, a vrlo rijetko se na pojedinim mjestima javljaju tercijarne naslage - vodonepropusni lapor (fliš) kao podina.

Kao i na cjelokupnom području južnih dalmatinskih otoka, tako i na poluotoku Pelješcu prevladava mediteranska klima. Značajke ove klime su vrlo topla i suha ljeta, blaga i kišna zima s izrazitim maksimumom oborina potkraj jeseni i početkom zime. Sjeverne obale su znatno hladnije od južnih.

Prema Kopenovoj klasifikaciji tipova klime koja u obradi podataka pojedinih klimatskih elemenata uzima u obzir odnos klime i vegetacije na zadanom području prevladava

sredozemni tip klime oznake Csa. U tom klimatskom tipu klime prirodno je zastupljena vegetacija crnikovih šuma zajednice Orno-Quercetum ilicis i raslinstvo masline.

Maksimum temperature zraka izražen je u mjesecu srpnju, a minimum u siječnju. Najmanje količine oborina zabilježene su ljeti i to u srpnju i kolovozu. Maksimum oborina padne u jesen i to u listopadu.

Ovo su značajke makroklimе s meteorološke stanice u Dubrovniku. Za detaljnije promjene klimatskih elemenata poluotoka vrijedno bi bilo postaviti meteorološke stanice u pojedinim krajevima poluotoka. Značajke ovog podneblja omogućuju bujanje i cvjetanje pojedinih dendrovsta i trajnica tijekom čitave godine.

U prostornom planskom kontekstu pojam krajolik ili krajobraz označava cjelovitu prostornu, biofizičku i antropogenu strukturu u rasponu od potpuno prirodne, djelomično antropogene ili gotovo potpuno antropogene scene.

U fizionomiji Općine Trpanj znakovita je dijelom razvedena obalna linija s plićim i dubljim uvalama iznad kojih se izdižu strmije kamenite i blaže šumovite padine, te skoro okomite gorske kose koje se pružaju od središnjeg grebena Sv. Ilije prema obali mora. Prevladavaju izvorne prirodne asocijacije mediteranskih šuma, makije, gariga te kraške pojave u odnosu na poljodjelske manje površine vinograda, maslina i vrtova s tradicijskim načinom gospodarenja. Krajobrazna različitost područja Općine Trpanj može se razlučiti na više krajobraznih cjelina.

Svojstvene krajobrazne cjeline u okviru Općine mogu se razvrstati kao:

- krajobraz sjeverne obale s pitomom i širokom uvalom Trpnja do uvale Belečica.
- krajobraz oko uvale Divna sve do uvale Duba. Za sada nedirnuti obalni prostori sa kanjonom Divne u punoći prirodne ljepote.
- prirodni i kultivirani krajobraz doline Prosik kojom krivuda državna cesta D-415,
- prirodni krajobraz Zabrdā, sjeverno od naselja Donja Vručica prema moru
- stjenoviti krajobraz visova zapadnog dijela Općine od kanjona Divne što ga tvori niz vrhova središnjeg grebena s najvišim vrhom Sv. Ilijom krajobraznim simbolom Pelješca i pelješkog kraja.

Dio sjeverne pristupačne obale u zoni naselja Trpanj i zoni luke Duba devastiran je izgradnjom kuća, mulića i mandrača. Ipak veći dio obale, koja je teže pristupačna ostao je sačuvan.

Najugroženije točke nekontroliranom izgradnjom u okviru Općine su

- izgradnja na lokaciji Luka u istočnom dijelu naselja Trpanj,
- uvala Divna, prirodni izlaz Donje Vručice na morsku obalu i
- područje oko luke Duba.

Unutar obuhvata Plana, u smislu odredbi Zakona o zaštiti prirode, ne nalaze se zakonom zaštićeni dijelovi prirode.

1.1.4.6. OCJENA STANJA KULTURNO-POVIJESNOG NASLJEĐA KRAJA

1.1.4.6.1. POVIJESNE ODREDNICE

Prirodni prostor općine Trpanj zauzima dio sjeverozapadne obale poluotoka Pelješca i ne predstavlja neko zasebno zemljopisno cjelovito, a ni kulturno-povijesno prepoznatljivo područje. S obzirom na određenja njegova razvoja, dakle, nužno je shvatiti kako uglavnom dijeli stanja i sudbinu šireg terena, jer sljedno svojim prirodnim uvjetima ne uspijeva postići neke jače samosvojnosti. Svejedno, bilo u stapanju sa cjelinom poluotoka kojem pripada, bilo u okretanju na Neretvanski zaljev i velike otoke s obalom Makarskog primorja prema kojima uz otvara, taj prostor od davnina pruža svojim žiteljima određene gospodarsko-privredne pogodnosti. Uglavnom se one temelje na neposrednome korištenju međusobno vrlo razdvojenih zona, prema moru usmjerenih zemljišta Trpnja i Dube Trpanjske, te među brijegovima uvučenih udolina Vručice, Gornje i Donje, s time što otvorenije zone stječu očite prednosti kako u prošlosti tako i današnjici.

Nesumnjivo, baš zbog ograničenih prirodnih dobara općenito i u usporedbi s okolnim krajevima, prostor općine Trpanj oskudijeva posvjedočenjima najstarijih nastavanja južno-jadranskog područja, pa nema ni arheološki zajamčenih prethistorijskih stanica. Zato se o kulturi špiljskog života ne može ni govoriti, a protopovijesna faza s potvrdama nazočnosti Ilira u otvorenom krajoliku se prilično oskudno prati. Iako bi bilo za očekivati da su neposrednije bili prisutni prema površinama mora nadohvat svojevrsnim raskrižjima važnih prometnih pravaca (uz pomorske veze Južne i Srednje Dalmacije, te Neretve), o izlasku na obalu malo je dokaza. Na potezu od Vnošta do Rudine, brda se približavaju moru teško savladivim strminama, tako da s iznimkom u blagim nizinama Dube i Trpnja ni nema povoljnih uvjeta za nastavanje ljudi. A ova su dva predjela, pak, slabo povezana s unutrašnjošću, te su povijesni razvoj obistinili vrlo fragmentarno.

Vjerojatno je Gradina nad trpanjskom lukom bila u funkciji veće od prapovijesti kad se steklo snage za ovladavanje prirodnog terena, ali su znatno jasnija takva stanja u kopnenoj pozadini uokolo obiju Vručica. Naročito su predjeli Vručice Donje popunjeni s činiteljima gradinske, metalodobne kulture razvidne u kamenim gomilama nedaleko župne crkve (predio Na gomilicama i Na muškatiću) pa je dokazivo nastavanje područja od manjih skupina članova plemenskih zajednica. Pretpostavlja se da te gomile u nizinama bijahu namijenjene grobišnim sadržajima, utoliko različite od strateški u reljefu istaknutih straža na Miloševici i Belečici vrh brda južno od današnjih naselja. Najjača stanica ljudskog obitavanja iz tog razdoblja čini se ona na Gradcu (kota 320), spretno položena u odnosu na plodne zemlje i silazak prema uvali Divna, te se potvrđuje narav mješovite sočarsko-ratarske proizvodnje o kojoj je ovisila uz mogućnosti lova i robolova. Premda rijetko raspoređene, sve zajedno se te stanice uklapaju u mrežu srodnih koja pokriva čitav Pelješac u jedinstvenom sustavu najstarije prostorne organizacije kao ključnom pokazatelju dosega prapovijesnih kultura.

U naravi prema spomeničkoj baštini razvidniju fazu i u granicama općine Trpanj ocrtava doba potpadanja Dalmacije pod Rimljane koji tijekom prvog stoljeća prije Krista vojno osvajaju i Pelješac, te nameću svoje oblike vladanja prostorom. Škrti ostaci na više mjesta svjedoče znatnije okretanje novih i starih žitelja područja prema moru koje posreduje izravne dodire s oblicima antičke kulture na razini tipičnoj za vangradske

dijelove čitavog našeg primorja. O tome svjedoče uočeni tragovi arhitekture na položaju zvanom Dionica, zapadno od luke Duba Donja, te u većem broju nadomak Žala u Trpnju, u dubljoj zaravni na položajima Bare i Poza staru crkvu uokolo Gradine, još i u Mircima istočno od naselja podan Vиноšta. Može se spoznati kako je posvojena gotovo sva pristupačna obala a starosjediocima prepušteno brdovito zaleđe, najnastanjenije uokolo Vručice, dok se sami predjeli Trpnja tek privode kulturi višeg stupnja. Ni na jednome od mjesta potvrda tog procesa, međutim, nisu vršena arheološka iskopavanja te nedostaju osnovna znanja o karakteru stanica koje uspostavljaju novi red u prostoru. Tek sudeći po površinskim nalazima ziđa kao i mozaika, te ulomaka keramike, čak i kamenih nadgrobnih natpisa, nema sumnje o podrijetlu tih ostataka. Oni izvorno pripadahu manjem broju villa rustica, stambeno-gospodarskih sklopova iz punog doba zaposjedanja ovih krajeva od Rimljana u visoko sređenoj državi iz prvih stoljeća poslije Krista.

Uokvir šturih mogućnosti njihova vrednovanja smjerom očitavanja sve učinkovitijeg vezivanja na pomorski saobraćaj, zasebno mjesto zauzima Gradina kao oštro izdvojeni brijeg nad samom lukom Trpnja. Zasigurno je bio nastavan neprestano tijekom stoljeća s razloga strateških povoljnosti koje pruža za obranu čitavog užeg područja čuvajući malu luku istodobno s poljem u pozadini. Nedvojbeno su davno uočeni odlični preduvjeti podizanju fortifikacije koja se na njoj u ruševinama danas još nalazi pokazujući mahom kasnoantička svojstva građenja u složenom tlocrtu zdanja. Prema tome se čini da je uglavnom narasla u nesigurnim vremenima gašenja antičke kulture, iako je najvjerojatnije postojala već prije a opstajala i kasnije, sve do u kasno srednjovjekovlje. Tako je ustrajala učinkovitošću ne samo u doticaja s plovidbom u velikom zaljevu, nego i u neposrednoj zaštiti područja gdje će, zahvaljujući dijelom i njoj niknuti najveće naselje Trpnja. Ono otpočeka nema ulogu stvarnog središta prostora današnje općine, jer se tome protivi razvedenost reljefa s dosta nepovoljno odvojenim zavalama Dube kao i Vručice, pa je vrlo upitno njihovo davnašnje povezivanje dok ih se gleda po linijama nezavisnog razvoja.

U svakom slučaju, postojeći kao naseobina najprije Ilira, potom Rimljana, sami je Trpanj zaživio odavno te uspostavio sukladnost s okolnim također rano nastanjenim mjestima kasnijih naselja. Ali se, sukladno nejedinstvenosti prirodnog prostora i stoga slabim mogućnostima njegova trajnog iskorištavanja, nije postigao neprekidni slijed stvaralaštva koje bi se svojim znakovima upisalo na tlu ovog dijela sjeverne strane Pelješca. Tu uopće nema nikakvih podataka iz razdoblja prvog kršćanstva, kao ni o velikim etno-socijalnim promjena nakon raspada antičkog svijeta. Jednako su šutnjom zalivena i bez ikogeg očitovanja stvaranja materijalne kulture protekla stoljeća punog srednjeg vijeka. Tijekom njegova odvijanja u sklopu različitim zbivanjima vrlo izloženog poluotoka, prebrođena su razdoblja pripadanja političkoj cjelini Zahumlja, te u njezinu sastavu i priznavanja raznih vrhovništava, od Nemanjića u 12. do Arpadovića u 13. st. No sve to ostaje bez odraza u nasljeđu terena, jednako bez spomena u pisanim vrelima, iako ne bi smjela biti pogrešna pretpostavka o tadašnjem utemeljenju ponekog od kasnije poznatijih svetišta. Njihovi naslovi ili posvete, naime, odaju slojevitost kulture koja je morala imati dublje korijene negoli danas pokazuju sačuvane građevine.

Svakako se u pisanim izvorima pod današnjim nazivom naselje Trpanj spominje tek od 14. stoljeća (Terpen), zapravo rijetko a slično i Vručica sa nizom svojih sela. Naime, nakon dugotrajnog nesudjelovanja u svim mijenama izvana nametanih političkih uprava i vlasti izdaleka, tada su u okviru kupovine cijelog Pelješca potpali pod

Dubrovnik da bi pod njegovim nadzorom ostvarili i bjelodane susrete s civilizacijskim zrenjem. Ono će se, ojačano u doba humanističke kulture u južnoj Hrvatskoj, iskazati podizanjem neke crkve, osnivanjem pučkih bratovština vjerske naravi ali i nazočnošću pripadnika dubrovačke aristokracije. Posebice Gradići te Gundulići kao vlastodršci, ujedno vlasnici velike većine zemalja, podižu prve skromne ladanjske stanove, čak utvrđne naravi sa zdanjima za gospodarske poslove oko malog broja obrađenih imanja, maslinika i vinograda. Mjesno stanovništvo je bilo podređeno njihovim službama u izrazito strogim kmetskim odnosima, pa se uspješnije okreće ribarstvu za koje su odlični uvjeti u Neretvanskom zaljevu.

Uglavnom se razvoj današnjih naselja može pratiti od 16. stoljeća, otkad potječu sve življe vijesti o zbivanjima u vezi s učvršćivanjem dubrovačke uprave, ali i izloženosti područja upadima gusara s mora i hajduka sa susjednog kopna. Zapravo je ovo posljednje jako obilježilo razvoj pelješke strane Neretvanskog zaljeva pa i trpanjskog područja. Ono je, naime, prilegnuto uz taj zaljev stoljećima bilo izloženo pljačkaškim pohodima koje su kao u zatvorenom tzv. Malom moru poduzimale skupine brđana ili ljudi s civilizacijskih granica što se tu pružaju, zasigurno obodrene nedostatkom jačeg nadzora od učinkovite ikoje službene vlasti prije 19. st. To je bio i glavni razlog da se naseobine ne združile s morem, nego nastojahu naći zaklon uz siromašne izvore mjesne privrede, ujedno više zasnovane na težem iskorištavanju dobara sa zemlje, umjesto s mora. K tome ne bijaše moguće sjedinjavanje interesa i snaga, jer se u podjeli dubrovačkog teritorija Trpanj nalazio pod knezom iz Janjine (koji često ovdje stoluje) a Vručica i Duba pripadahu drugoj kapetaniji kneza iz Orebića, kako će do danas održati crkveno-župna razdioba.

Tako se potvrđuje da je razvoj tekao u mukotrpnom svladavanju životnih prilika ovijenih priličnim siromaštvom što će se iskazati u ukupnoj baštini. U njoj nedostaje izrazitih umjetničkih spomenika, a sva je povijesna arhitektura vrlo osrednja, sa znatnijim zaletom – više u količini negoli kakvoći - vidljivim tek u tijeku 19. stoljeća kad se stanovnici čitavog područja oslobađaju kmetstva te bez dotašnjih pritisaka počinju sami oblikovati okvire svojeg života. U njima se odražavaju, s jedne strane, dodiri s vanjskim svijetom posebice vođeni bavljenjem s trgovinom pa i obrtom, a s druge strane, vezanost uz domaću predaju uzdržavanje koje nalaže vezanost uz zemljoradnju. Tako se i u profilima od starine živućih naselja, ne samo u tipologiji oblikovanja stambenih kuća, nego i morfologiji njihova prostornog postavljanja, razlikuju ta dva sloja. Štoviše, na istim osnovama Trpanj kao glavni u okružju stječe osobine maloga grada s racionalnim razmještajem uslojenih sadržaja, a ostali održavaju ruralnu narav svog života i njegovih iskaza.

1.4.6.2. RAZVOJ I OBILJEŽJA POVIJESNIH NASEOBINSKIH STRUKTURA

Prostorno-povijesna organizacija Trpnja zasniva se na tri međusobno posve odvojena, po veličini nejednaka naselja. Ona postupno streme sjedinjavanju, ali su nekoć određena i svojim imenima postojala kao samostalna. Središnje i najveće Selo zasigurno je oblikovno definirano u doba kasnog baroka ali na nešto starijim osnovama. One se očituju već u položaju na padini stjenovitoga hrpta koji sa sjevera zaklanja naselje pogledu s mora, posve suglasno davnim odredbama dubrovačke vlasti koja je nastojala tako bar donekle čuvati ljude i njihova dobra od upada pljačkaša. Također je razvidno vezivanje na stari prometni pravac od Župe u unutrašnjosti Pelješca prema moru, što bijaše žila kucavica svog okružja. Stoga su se uz put koji počinje uz Gradinu na obali, i

ide rubom polja u plodno naplavljenoj udolini, smjestile prvotne crkvice kao žarišta javnog života, a tek u pozadini na nekoj visini rastrijelo naselje. Sazdano od kamenih višekatnica no u današnjoj cjelini pokazuje načine i dosege postupnog rasta uz primjenu sustava inače provjerenih unutar južnojadranskih kulturnih običaja.

Svakako je u prvom, na spomenuti put prema moru, najneposrednije vezanome dijelu Sela očita izgradnja kuća u nizovima, tj. međusobno bočno spojenih smjerom istok-zapad a pročeljima prema jugu otvorenih stambenih jedinica. Prednji takav niz s desetak članova izravno prati glavni prometni smjer, pače se na njega i naslanja, a iza njega slijedi vrlo slični potez kuća tako da zajedno tvore zaselak Andričići. Uz uspostavljenu uličicu danas je to tek jedan predio uže povijesne jezgre Trpnja, odnosno Sela u jasnom odnosu prema promišljanjima i građenjima drugih, također posebno imenovanih dijelova, s vremenom priključenih opisanom zametku naselja. Osim vrlo pravilnog reda kuća u njemu, starost njihova postanka potvrđuje veličina građevnih parcela, jer su naglašeno male, predviđajući gotovo jednočelijske gradnje zacijelo ovisne o škrtim prilikama unutar prvotne kmetske zajednice. Postupno njihovo nadilaženje pokazuju kamene kuće tek rastom u visinu, te su na geometrijskom jednom datom tlocrtu u čitkim nizovima najbrojnije trokatnice. Po dijelovima skromne klesarske opreme vanjskih lica, tipičnima za šire podneblje, mogu se smatrati ostvarenjem 16. i slijedećih stoljeća. Svakako, tehnička i plastička jednostavnost arhitektonske obrade potvrđuje i disciplinu odnosa prema prostoru svojstvenu poretku Dubrovačke republike gdje su strogo poštivane sve odredbe o građenju.

Predočivo je to u osnovnom čitanju kompozicije širenja istog naselja koje je sredinom 17. stoljeća dobilo svojevrni centar u prednjem planu stambene zone prema polju. U smislu unapređivanja urbane komponente, naime, odredila ga je gradnja crkve Gospe od karmena s pridruženoj joj kućom za kapelana, postavljenom poprečno na usmjerenje navedenog prvog niza kuća. Znači da je u doba njihova nastajanja Trpanj ocrtao svoj lik prilično napućenog naselja sposobnog za promicanje složenijih sadržaja s kojima se kraj svetišta oblikuje mali trg, korišten i danas. Sudeći pak po kakvoći stambene izgradnje iz prošlosti, područje stanovanja se širilo prema sjeveru, na površinu tzv. Ogrca. Svakako, zadugo se u oblikovanju nije nadvladalo ograničenja zadana načinom života mjesnog društva, te su tlocrtne veličine kuća oskudne – moglo bi se reći : shodno zabačenijem položaju čak i siromašnije. Ujedno se zamjećuju zatvaranja među njima jednako tijesnih dvorišta, što bi tipološki slijedilo iz starijih obrazaca a odgovaralo navadama seoskog življenja.

Iskorak iz tih standarda ostvaren je s usponom 17. stoljeća uz razmještanje samostalnih katnica na rubovima već prije omeđenoga naselja. Ipak je, sljedno imućnijim vlasnicima, najizražajnij posvojen prostor istočno od zgusnutije jezgre, gdje se smjerom postojećih uličica ustrojava četvrt stambenih kuća okruženih vlastitim vrtovima. Ona se proteže ka jugu opkoljavajući staru jezgru i uspostavljajući novu fasadu nad glavnom cestom. Unutar tog sustava dalje se ocrtavaju manji trgovi, međusobno povezani u razigranome tlocrtu do završne točke spajanja s navedenom cestom, naglašenom s malom crkvicom Sv. Antuna u sredini samog 18. st. Slijedeće stoljeće samo će se slobodnijim zalaženjem u prije dane strukture dorađivati utanačene vidove oblikovanja naselja i načine građenja sve otmjenijih kuća. Očito pripadajući uglavnom bogatijem trgovačkom staležu, odreda ožbukane izvana i sa povećanim svjetlosnim otvorima te oplemenjujućim potankostima reljefnog uresa, u krupnim svojim volumenima zaključuju ciklus povijesnog graditeljstva određujućeg za Trpanj. Tome se odmjerenim

postignućima inače tipski ustaljenih rješenja vangradske stambene arhitekture, pridružio i rast zaselka Dekovići jugoistočno od glavnog naselja, uz cestu koja se dalje probija prema unutrašnjosti Pelješca.

A na to će se, samo mjestimično zadirući u stambene zone, nadovezati i gradnja crkava u neposrednoj okolini sa naglašenom željom za spajanje tradicionalnog poštivanja istaknutih mjesta krajolika i moderne želje za jačanjem slikovitosti ukupnog prostora. No, njihov učinak nije naglašeno urbanistički jer ne podređuju sebi prostor naselja kao što ga poštuju u cjelini uspostavom sretnih spona s vrsnoćama prirodnog okoliša.

Zasebni pak zadatak nametnulo je kasno urbaniziranje predjela Žalo, smještenog posve izdvojeno pri obali, od Gradine zapadno. Početno su tu građene niskogradnje za sklanjanje lađa i spremanje ribarske opreme, postupno su se i one zbog intenziteta te privredne grane zgušnjavale pravi lanac kuća uz rub mora, tj. plaže koja je naseobini nadjenula ime. A ona je trajno obličje stekla tek nakon pada Dubrovačke republike, s uspostavom mira unutar jedinstvene velike države. Tek u 19. stoljeću, dakle, Trpanj se odlučnije spušta na more, te posvaja najpristupačni dio obale u dnu svoje zavale nakon utemeljenja naseobine ocrtavši prvotnu luku koja će postati žarište daljnjeg napretka, najizdašnije mjesto vidljiva razvoja. Svejedno je ono sačuvalo specifičnost svojeg postanka, jer se kuće nižu prema prvobitnoj podjeli sitnih čestica poput brane u blagome luku a uglavnom okomito usmjerene moru. S vremenom (poglavito nakon gradnje lukobrana 1870 –ih godina) se pojedine povećavaju, najčešće podizanjem katova ali i združivanjem nekoliko katastarskih čestica kuća postajući od početka 20. st. i prva ugostiteljska zdanja. S kopna pak ulazni dio, gdje pod Gradinom na obalu izbija cesta koja Žalo povezuje sa Selom, popunit će veće gradnje. Dijelom samostalno oprostovene a dijelom i one u nizu prateći prometne pravce stvaraju novo, svjetovno žarište života Trpnja, u koje će odlučnije promjene unijeti tek asfaltiranje ceste i uspostava trajektne veze sa susjednim kopnom. Iziskujući veću prostornost, osim što je preoblikovan istočni dio same obale, porušen je srednji blok kuća te je uz gradnju tvornice za preradu sardina (sada umrtvljene) na istočnom boku, a novog hotela na zapadnom do kraja prikraćena povijesna vrsnoća koja ostali dijelovi urbanističke cjeline jače zadržavaju unatoč obimnijim intervencijama.

Naselje Gornja Vručica zauzima gorsko bilo i malu udolinu među lancima krševitih brda južno od Trpnja s kojim nema vizualnu vezu. Posve zaklonjeno u svom prirodnom gnijezdu sastoji se od dva posve odvojena a drugačije oblikovana dijela. Veće Selo je niže položeno na blagoj padini sred udoline koja leži između strmine istočno i uspona gorja zapadno, a Krajčinići se uspinju uz hridine sa sjeverne strane iste prirodno zatvorene kotline. Shodno terenu na kojem je rastrijeto, Selo je prilično okupljeno uz dinamičku izmjenu građenja kuća u kratkim nizovima ili samostojnim stambenim jedinicama. Zapravo se prilagođuje smjeru kretanja uz staru cestu prema zapadu a ujedno bitno veže na grobišnu crkvu istočno od prilično velike stambene jezgre. Unutrašnja pak njezina razvedenost ide za logičnim okupljanjem i povezivanjem svih kuća, osim dosta velikih jednokatnica okruženih manjim dvorištima i onih koje tvore nekoliko usporednih nizova. Okvirno bi se tipološka razlika mogla shvatiti i znakom starosti nastajanja pojedinih sklopova, ali je nadasve zamjetna jaka nazočnost posredovanja iz 19. st., što za vinogradarski kraj nije nimalo neobično. Na matrici koja uglavnom potječe iz 16 / 17. st. oblikovano je selo, koje unutrašnjom svojom razradom i arhitektonsko-plastičkom, ma koliko jednostavnom opremom, potvrđuje razinu

stambene kulture na Pelješcu uz vidno njeno poboljšanje nakon pada Dubrovačke uprave.

Nedaleko sa sjeverne strane smješteni Krajčinići opsegom su znatno manji, jer ih tvore samo dva niza kuća, međusobno udaljena stotinjak metara a na nejednaskoj visini uz pomak prema zapadu. Zbog načina građenja na strmoj stijenvitoj padini izuzetno su slikoviti, a u biti iznimno spretno i određeni prirodnom podlogom. Nužno ih, naime, nose visoke zidne podgradnje s terasom na vrhu iza koje se dižu kamene kuće tako da se stječe dojam kao da vise u prostoru. Zapravo ulančuju isti sustav izduljenih “prikuća”, koji je važnu ulogu imao u Selu (kao i svugdje na Pelješcu) prilagođujući ga tlu u koje su s određenim naporom usađeni. Pritom donji niz sastavljaju naizgled otmjenije, zacijelo bogatije dvo- ili trokatnice s kamenim pročeljima, a u gornjem se – npr. lučni ulazi u prizemlja, otkrivaju rustičniji čimbenici seoskog graditeljstva. Zahvaljujući posebnosti smještaja, dakle, uobičajena je tipologija tradicionalnih kuća s južnog dijela hrvatskog uzorja stvorila osobite kakvoće oblikovanja stambenih sklopova u dva pejsažno donekle nametljiva no po ljudskom mjerilu sazdana niza.

U istoj udolini, isprekidanoj s brdskim prijevorima, nekoliko kilometara zapadno nalazi se Donja Vručica koju čini zajednica od pet zaselaka, protegnuta na južnim obroncima gorovitog lanca koji unutrašnju udolinu ovog dijela Pelješca zatvara prema Trpnju. Unatoč slabo razlikovanim načinima građenja, svaki je zaselak jedinica za sebe i to ne samo zbog prostorne razdvojenosti već i morfološke različitosti. Prvo s istoka leži uz cestu Ženjevka, u osnovi jedinstveni niz kuća, odreda stambenih jednokatnica prilično neizražajnog izgleda. S postrance smještenim gospodarskim zgradama nameću se u prostoru upravo izrazitošću tog reda s kojim se mala naseobina odvaja od krajobraza. Slijedeći Veji vrh dobio je takav naziv jer je na najvišoj nadmorskoj visini, polegnut na padini u razigranom rasporedu malih kuća od kojih svaka raščlanjuje svoju okućnicu bez pridržavanja nekih strožih, unaprijed zadanih pravila građenja. Zato se i ističe unutrašnjom slikovitošću organskog sloga, s kapilarnim razvođenjem prometa donekle svojstvenim naseobinama stočara a ovdje protkanim sa sitnopsnim činiteljima seoskog graditeljstva sredozemnog podrijetla.

Treći zaselak Šeputi u glavnini svojih kuća oprimjeruje srednje standarde vangradske, u biti pučko-seoske arhitekture šireg podneblja uz češću uporabu stilskih oblika ma koliko skromnog kamenog ukrasa njihovih redovito geometrijski komponiranih kamenih oplošja. Vjerojatno je tome uzrok blizina crkvenog središta, jer se kuće spuštaju cesti sučelice župskoj crkvi, ali to ne utječe na primjetno malu veličinu zaselka. Sa sličnim odlikama slijedi još manja skupina kuća u zaselku Paušnovići rastrkanih unutar maslinika. Zadnje je u tom redu Donje selo, naglašeno u prostoru veličinom a čini se i starijom izgradnjom jer u najgušćoj jezgri, smještenoj najzapadnije, čuva natprosječno doradene stambene jedinice. One su, naime, primjerne glede primijenjenih tehnika građenja kamenih katnica, klesarske obrade okvira otvora, sve u strogo poštivanju stilskih predaja južnojadranskog područja. S obzirom na to, čitava Vručica ostaje uzoran primjer uspješnog uvlačenja pravila čedne estetike postbaroknog doba u ruralne sredine koje na gospodarstvu ograničenih dometa u cjelini postižu visoke prosjeke stvaralačkog izričaja.

U zasebnom prostornom okruženju, omeđena najvišim brdima pelješkog masiva i duboko zavučena u svoju maslinorodnu zaravan, krije se Duba Pelješka. Posvemašnja njezina izdvojenost na svoj je način odredila skromnost arhitektonskog izraza pa i

necjelovitost urbanističkih zamisli pri oblikovanju naselja. To zanimljivije je da su začeci najstarijih zdanja vezani uz vlasteoska prezimena negdašnjih vlasnika iz Dubrovnika. Raspoznaju se tako skladne stambene gradnje koje vuku korijen iz obitavališta Gučetića i Sorkočevića, čije se ladanjske kuće spominju u izvorima. Očigledno su njihovim posredstvom izgrađeni sklopovi kamenih skladnih jednokatnica koji danas čine dio naselja istočno od puta koji vodi od obale mora i završava u naselju. Upravo stoga kuće nisu prema komunikaciji u nekom posebnom redu već ostvaruju samostalnu svoju unutrašnju strukturu očit u tlocrtu međusobno uglavnom povezanih zgrada. Prolazi među njima pretakaju se u tzv. prikuća i nema zatvorenih aglomeracija a tipologija stambenih jedinica posve je usuglašena čednim inačicama južnodalmatinskog graditeljstva uobičajenim u tradicionalno vangradskim sredinama. Toj arhitekturi suglasne su malobrojne kuće na Žalu Dube, na rubu mora u maloj uvali kojoj je prirodni oblik jače izrazila luka s čvrstim lukobranom iz 19. stoljeća. Iako te kuće, mahom namijenjene čuvanju ribarske opreme i skladištenju ulova s mora, ne pokazuju izrazite činitelje ikojeg povijesnog stila, važno je da se nadovezuju na crkvicu iz 14. stoljeća. To znači davno postojanje manje jezgre za povremeni boravak ljudi, čemu odgovaraju skromne dimenzije zdanja zapažene slikovitosti. U svojoj su cjelini vrijednost koju bi unatoč nasrtaju novodobne izgradnje bar u nekoj mjeri trebalo očuvati jer su uzorni dokumenat povijesnog vremena srastao s prirodnom okolinom.

1.1.4.6.3. POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI

SAKRALNE GRAĐEVINE

Župna crkva Sv. Petra i Pavla smještena je uz glavnu komunikaciju koja povezuje Trpanj sa Žalom, izvan povijesnih dijelova naselja ali nadohvat predjelima najgušće izgradnje, te je sama za sebe mišljena kao spomenik u prostoru. Smatra se da je podignuta na mjestu starije crkvice sv. Mihovila (od koje nema traga), a po nesređenim arhivskim izvodima imala je nekoliko faza građevnih dorada, ujedno povećavanja i usavršavanja jednostavnog arhitektonskog oblika. Danas je to cjelovito zdanje u oblicima dosta skladnog i cjelovitog izgleda u iskustvu neoromaničkog sloga. Zvonik joj je na pročelju razmjerno nizak a sa naglašenom krovnom piramidom, dijelom inkorporiran u glomazno tijelo lađe s istoka završene četvrtastom apsidom. Pročelje je razvedeno s otvorima tipičnim za 19. stoljeće, čemu odgovara i doba posvete obnovljene gradnje 1907. g. Od starije su crkve vjerojatno preuzete kamene rozete baroknog tipa, tj. prozorski otvor klesan poput kotača s reljefnim ukrasima te postavljen nad bočnim portalom kao uspješni naglasak najizloženijoj strani zdanja. Ono je iznutra prijepis eksterijerne forme s nekoliko oltara u neostilu baroknih efekata, iz poznatih radionica 19. st. kojem pripada i pretežiti inventar.

Crkva Gospe od Karmena na istom potezu glavne komunikacije istočno od matice, ali uklopljena u gušće tkivo naselja, čak s formiranim malim trgom zapadno pred pročeljem. Datira iz početka druge polovice 17. stoljeća kad se Trpanj počinje jače razvijati, a arhivski se pouzdano veže uz nadarbinu vlastelina Gučetića. Njegov grb je uklesan na bazama stupova glavnog oltara koji ispunja istočno isturenu četvrtastu apsidu nadstvođenu poput same lađe proporcionalno uvećane u istim oblicima jednostavnog baroka. Izvani je na pročelju tipični zvonik s probojima na preslicu, a urbanistički jači naglasak čini u 19. st. na sjevernom uglu dograđeni tornjić za javni sat. Zapravo je to rijetki slučaj očiglednog povezivanja svjetovnih komunalnih sadržaja sa sakralnim objektom, povijesno zanimljiv a formalno podnošljiv zbog nenametljivog lika dogradnje i skromnog izričaja izvorne crkve.

Kapelica Gospe Milosrđa podignuta na prvom kamenom brijegu iznad naselja, točnije iznad same župne matice. Ishodila je iz privatne nadarbine sredinom 19. st., te je shodno tome upadno niska sazidana u skromnim dimenzijama i najjednostavnijim oblicima. Do nje je u prvoj polovici 20. st. sagrađeno kameno stubište sa vidikovcem oko crkvice u zaključku, što iziskiva osobitu pažnju u svekolikom planiranju.

Crkvice sv. Nikole, zavjetna crkvice iz sredine 19. stoljeća podignuta u slavu zaštitnika pomoraca u doba punog uspona te privredne grane. Ne odlikuje se spomeničkim likom ali joj je vrijednost u prostornoj postavi jer je član lanca sakralnih zdanja koji na uzbrežju sa sjeverne strane naselju oplemenjuju prostor Trpnja kao povijesne uspomene i dokazi promišljenog raspoređivanja obrednih sadržaja u slobodnom krajoliku.

Crkvice sv. Roka, na vrhu najvišeg brežuljka prema Neretvanskome kanalu podignuta je u znaku čašćenja zaštitnika od kuge sredinom 17. st. Vjerojatno je na tom položaju bila neka starija bogomolja, a i ova je obnavljana potkraj 19. st. Tada je jednostavnom kubičnom zdanju s apsidom sprijeda dozidan zvonik rastvorena pročelja, što je uvećalo dojam njezina izgleda u prostoru. Tome svakako pridonosi i jaki podzid svojevrstne terase kojom je opkoljena služeći poput one sv. Nikole zamisli Društva za uljepšavanje mjesta s početka 20. st. kao vidikovac.

Crkva sv. Križa s grobljem, potječe iz početka 20. stoljeća kad je na posljednjem vrhu sjeveroistočno od naselja planirano i oblikovano groblje. Odgovarajući namjeni a sljedno doba građenja zamišljena je u kombinaciji trijema i obrednog zdanja s prizvukom kasne romantike. među brojnim grobovima visoke ambijentalne vrsnoće,

Kapela sv. Antuna na raskršću pri istočnom kraju naselja Trpanj markira ulaz s glavne uzdužne ceste te oblikuje svojevrstni mali trg. S natpisom na pročelju iz 1695. g. svjedoči o kontinuiranome zalaganju privatnika u oblikovanju prostora s gradnjama javne namjene ili značenja, što je ovdje ostavilo duboko korijenje. Premda nijedna od njih nema spomeničke osobite vrijednosti, važne su kao dopune ambijentalnim vrsnoćama prostora jer podliježu logici njegova povijesnog organiziranja na primjeran način.

Crkva sv. Spasa na visokom kamenitome brdu Spasovo leži u bespuću jugoistočno od Vručice Gornje posve jednostavna crkvice, bez apside i zvonika, s dvostrešnim krovom. Zidana krupnim kvaderom najvjerojatnije je iz baroknoga doba koje odaje i titular.

Crkva sv. Paškvala smještena je nasuprot prethodnoj, na nepristupačnome brdu sjeverno od Vručice Gornje i pokazuje priličnu oblikovnu srodnost. Može se vjerovati da je i ona kasnog nastanka, izložena gromovima i utjecaju atmosferilija na početku rušenja.

Crkva sv. Jurja strši pred naseljem na istočnoj glavici hrbata kojeg Gornja Vručica pokriva i mora da je starog postanka. Od 16. st. spominje se kao bratovštinska crkva, pa joj je i arhitektonska jezgra iz baroknoga doba. međutim je jako prerađivana, postavši matica dvaput i dograđivana tako da od izvornog stanja malo pokazuje. Pred njom je bilo staro groblje, a novo je smješteno iza nje, uspostavljeno od početka 20. st. sa strogim poretom.

Crkva Gospe od Milosrđa na prijevoju zapadno od naselja Vručice Gornje uz cestu prema Vručici Donjoj crkva je sagrađena u 17. stoljeću, razmjerno visoka i nadsvođena a

sa četvrtastom apsidom. Uz manja preoblikovanja osnovne arhitekture na kraju 19. st. joj je dodan zvonik prema izrazito lokalnome običaju. Tako je izražajnije istaknuta u prostoru, inače vrlo uređenom s kamenom ogradom i popločenim dvorištem. Budući da ima središnji položaj u odnosu na oba naselja sada je u funkciji župne središnjice.

Crkva sv. Kuzme i Damjana zahvaljujući starom titularu, središnjem položaju u davno nastavanoj dolini kao i ranim povijesnim spominjanjima smatra se jednom od starijih na tlu općine Trpanj. Današnji joj je oblik križnoga tlocrta s kupolom u sredini izveden na kraju 18. stoljeća pa je jedna od rijetkih spomeničkog značaja na ovom dijelu Pelješca. Iako je i ona proširivana potkraj 19. st. u osnovi je vrijedna po tipu i složenijoj razradi arhitekture i prostora u škrtom izričaju rustičnog baroka. Veličina joj ishodi i iz činjenice da je dugo vremena bila matična za šire područje.

Crkva sv. Margarete pri samoj obali uz luku Dube Trpanjske jedina u području još pokazuje oblike aksnosrednjovjekovnog svojeg nastanka. Tipski se vezuje uz iskustva rustične gotike 14 / 15. st. koje odaju i neki ulomci arhitektonske plastike. Četvrtasta tlocrta s plitkom apsidom svakako je spomeničke vrijednosti.

STAMBENE GRAĐEVINE

Bota, stranj Gundulića – Trpanj
 Ostaci ljetnikovca Gundulić . Trpanj
 Magazin Gučetić – Gornja Vrućica
 Ostaci ljetnikovca Bunić – Donja Vrućica
 Ljetnikovac Dobroslavić – Duba Pelješka
 Stranj – Duba Pelješka
 Stambeni niz – Duba Pelješka

GRAĐEVINE JAVNE NAMJENE

Zgrada Kapelanije – kuća Gundulić – Trpanj

SPOMENIK

Spomenik žrtvama NOB-a u parku naselja Trpanj

GROBLJE

Groblje sv. Roka - Trpanj
 Groblje sv. Križa - Trpanj
 Groblje sv. Jurja – Gornja Vrućica
 Groblje sv. Kuzme I Damjana – Donja Vrućica
 Groblje sv. Margarite – Duba Pelješka

ELEMENT PROSTORNE PLASTIKE

Križ u Trpnju uz cestu D-415

I.1.4.6.3. ARHEOLOŠKO NASLJEĐE

Iako na čitavome prostoru općine Trpanj nisu vršena arheološka iskopavanja, pa ni sustavna arheološka istraživanja, moguće je na temelju samog obilaska terena za potrebe prostornog plana ipak ocrtati sliku stanja. Naravno, ona ima primarno značenje i

nije konačna, te se kod svih budućih zahvata u prostoru može očekivati dopuna spoznaja, a po tome određivati dalja njihova izvršenja. Arheološko pak nasljeđe se predložuje po razdobljima.

a) Prapovijesno doba zasvjedočeno je zasad samo ilirskim gomilama u zoni Vrućice Donje, najvjerojatnije grobnima na predijelu Gomilice i Muškatiću i oko župne crkve sv. Kuzme i Damjana, a strateško-strazarskima na Miloševici i Belečici. Najvažnijom se ipak čini ona naseobinskog tipa na Gradcu (kota 320) kao tipična tvorevina gradinske kulture. Možda se srodna ali manja gradina nalazila i na položaju crkve Sv. Roka poviše Trpnja, a svakako je Gradina na izdvojenom brežuljku nad lukom imala svoju prethistorijsku fazu života.

b) Prvo povijesno doba očituje se s tragovima svojstvenima antičko-rimskoj kulturi na više položaja duž same obale Neretvanskog zaljeva. Riječ je o skromnim naznakama naselske arhitekture na položaju zvanom Dionica, zapadno od luke Duba Donja, te srodnima u Mircima, istočno od Trpnja. Najvjerojatnije su to ostaci villa rustica, tj. sklopova stambeno-gospodarskog tipa a rustikalne naravi i treba ih shvatiti u lancu s brojnim sličnog smještaja na Pelješcu. Veći broj podataka pružila je naseobina Rimljana u istočnome kraju trpanjskog Žala, gdje su na položajima Bare osim temelja negdašnjih građevina (najviše na površini ispod zgrade današnje ljekarne) ili krhotina krovnooga crijepa nađeni i grobni natpisi. Poradi vrlo pogodnih uvjeta : plodna zaravan u blizini mora sa prirodnim zaklonom, može se držati da tu bijaše najveća naseobina, zapravo zametak onih kasnijih drugačije potvrđenih. Obranu je pak predijela Trpnja otprije osiguravala utvrda na Gradini, a arheološki njezini pokazatelji vrlo su i danas izraziti. radi se o visokim zidinama koje zatvaraju više prostorića prilične veličine, prateći prirodne oblike brijega. Po tehnikama zidanja može se smatrati da pripadaju uglavnom kasnoj antici, tj. vremenu poslije 4. stoljeća kad je čitava Dalmacija stvarno bila izložena političkim nemirima, vojnim preokretima itd. te su takve utvrde nicala na mnogim mjestima. Ova je pak među jačima na južnom Jadranu, a s obzirom na izloženi položaj, nakon istraživanja trebalo bi uputiti cjelovitije njezino uređenje.

c) Sloj srednjovjekovnih spomenika se ograničava na podatke o ruševini crkve Sv. Petra ad ripas maris, koja je nasilno uklonjena 1920-ih god. pri uređenju parka Vatrogasnog doma. Spominjana u zapisima od 16. st. uz pučku bratovštinu, davno bijaše zapuštena a prema nekim crtežima drži se da je potjecala iz predromaničkoga doba jer sadrži elemente tog stila.

1.1.4.6.5. PODRUČJA KULTIVIRANOG KRAJOBRAZA I PROSTORNIH SKLOPOVA

- a) Trpanjsko polje
- b) Prostorni sklop sv. Roka s grobljem - Trpanj
- c) Prostorni sklop sv. Jurja s grobljem – Gornja Vrućica
- d) Prostorni sklop sv. Paška I zaselka Kračinići – G. Vrućica
- e) Prostorni sklop Blažene Gospe od Milosrđa – G. Vrućica
- f) Prostorni sklop sv. Kuzme i Damjana s grobljem – D. Vrućica

Sva nepokretna kulturna dobra valorizirana su i s kategorijom zaštite prikazana su u Tablici 30.

I.I.4.8. SVOJSTVENOSTI PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

I.I.4.8.1. PROMET

Današnje stanje prometne povezanosti prostora Općine, kako sa širim prostorom, županijskim središtem Dubrovnikom i državnim središtem Zagrebom, tako i u okviru samog poluotoka Pelješca i same Općine uopće ne zadovoljava. Promet je najvažniji ograničavajući čimbenik razvoja ovoga kraja, ne samo Općine već i cijele županije Dubrovačko-neretvanske.

Cestovne veze

Za cjelokupni gospodarski razvoj kraja najbitnije su cestovne veze.

Osnovni cestovni prometni sustav čine sljedeće prometnice:

- (a) državna cesta D415 (trajektna luka Trpanj – D. Banda (D414))
- (b) lokalne ceste:
 - L69002 (Duba Pelješka – D. Vručica – G. Vručica (D415))
 - L69074 (Trpanj (D415) – Osobljava – L69027)
- (c) planirana nova cesta: granica Općine Orebić (Vlaštica) – lokalitet Lozica – Trpanj
- (d) ostale ceste.

Pomorske veze

Luka županijskog značaja je

- luka Trpanj iz koje vozi trajekt do luke Ploče.

Luka lokalnog značaja je:

- luka Duba
- luka Trpanj

U luci Trpanj dužina operativne obale iznosi 196 metara a moguć je gaz od 1,2 - 2,7 metara. U luci Duba moguć je privez samo manjih brodova.

I.I.4.8.2. POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

Pošta

Poštanski ured u Trpnju, prilagođen je suvremenom poslovanju i pružanju poštanskih usluga. Ugrađene telefonske kabine opremljene su brojačima impulsa, a cjelokupno poslovanje je kompjuterizirano. Važno je napomenuti da je poštanski ured Trpanj ujedno i dostavna pošta.

Mjesna telekomunikacijska mreža

Mjesna telekomunikacijska mreža povezuje Trpanj, Gornju i Donju Vručicu te Dubu. Mreža je u cijelosti podzemna osim manjeg dijela samonosivih zračnih trasa koje povezuju udaljene grupe tk korisnika. Ukupno je ugrađeno 6,14 kilometara kabela od čega se 5,14 kilometara odnosi na podzemne, a 1 kilometar na zračne samonosive kabele. Ugrađeni podzemni kabele su raznih tipova tj. TK 10 (kabel sa zračno-papirnom izolacijom), TK 59 (kabel s izolacijom od pjenastog poliestera), TK 53 (kabel s pvc izolacijom) Samonosivi zračni kabele su tipa TK 33u sa pvc izolacijom.

Ukupni instalirani kapacitet mreže je 700 pari od čega 600 pari pokriva naselje Trpanj a 100 pari Gornju i Donju vručicu te Dubu. Kabelski izvodi u mreži su većinom stupni sa

zračnim pojedinačnim priključcima, a manjim dijelom su izvodi na kućama odnosno podzemni.

Automatska telefonska centrala

ATC Trpanj smještena je u vlastitom prostoru površine 42,7 m² koji je preuređen za tu svrhu 1969. godine. Ugrađeni ATC je UPS (udaljeni pretplatnički stupanj) AXE != Mokošica. Instalirani kapacitet iznosi 384 izravna telefonska broja s mogućnošću proširenja do preko 2000 brojeva u krajnjem kapacitetu.

Spojni put

Spojna veza ostvarena je po simetričnom kabelu TF 10, po kojemu radi 2x2Mbit/s uređaj. Spojni put ostvaren je pomoću tri regeneratorska uređaja na relaciji Trpanj – Kuna, te dalje drugim spojnim vezama (RR-sustav, svjetlovod) priključena je na AXE 10 Mokošica.

1.1.4.8.3. ELEKTROENERGETIKA

Poluotok Pelješac i Općina Trpanj na njegovom zapadnom dijelu uključeni su u državnu elektroenergetsku mrežu preko otočnog dalekovoda DV 110 kV HE "Zakućac" - TS "Dugi Rat" - TS "Nerežišće" - TS "Starigrad" - TS "Blato" - TS "Ston". Općina se električnom energijom napaja iz TS «Pijavičino» zračnim kabelom 10 kV. Vod iz pravca naselja Oskorušno ide do trafostanice TS «Vrućica Gornja» 10(20)/0,4 odakle se račva i

- jedan krak ide do naselja Trpanj, a
- drugi do naselja Donja Vrućica i Duba.

Naselje Donja Vrućica snabdijeva se iz trafostanice TS «Vrućica Donja» 20/10/0,4, s naselje Duba iz trafostanice TS «Duba Trpanjska» 20/10/0,4. Naselje Trpanj snabdijeva se električnom energijom preko pet trafostanica Ts «Trpanj 1», «Trpanj 2», «Faraon», «Ville», «Luka».

TABLICA 1-28: POPIS TRAFOSTANICA – postojeće stanje

R.broj	Naziv TS i broj	Tip	Pins	P max
1	«Gornja Vrućica»	«Tornjić»	100	400
2	«Donja Vrućica»	«Tornjić»	30	400
3	«Duba»	«Tornjić»	50	400
4	«Trpanj 1 - Selo»	«Tornjić»	400	400
5	«Trpanj 2 - Žalo»	«Tornjić»	400	400
6	«Faraon» (hotel)	Limena	250	400
7	«Ville»	Tipska (Vtb 620)	250	630
8	«Luka»	Tipska ("EJ")	250	250

TABLICA 1-29: POPIS VODOVA – postojeće stanje

R.broj	Naziv voda (dionica)	Tip voda	Presjek mm ²	Dužina km	Kontaktna točka u Općini
1	Oskorušno - TS «Gornja Vrućica»	Z AlČe	35	3,230	-
2	TS «Gornja Vrućica» – TS «Donja Vrućica»	Z AlČe	25	1,320	-

3	TS «Donja Vrućica» – «Duba»	Z AlČe	25	4,820	-
4	TS «Gornja Vrućica» – TS «Trpanj 1-Selo»	Z AlČe	35	2,370	-
5	TS «Trpanj 1-Selo» - TS «Trpanj 2 – Žalo»	Z AlČe	35	0,500	-
6	TS «Trpanj 2 – Žalo» - TS «Faraon»	K IPO 13 (10)	3x25	0,470	-
7	TS «Faraon» - TS «Vile»	K PP 4I (10)	3x50	0,650	-
8	TS «Trpanj 1 – Selo» - TS «Luka»	K PP 4I (10)	3x25	0,670	-

Napomena: Z – zračni vod na drvenim impregniranim stupovima

K – kabelski vod s tipom kabela i nazivnim naponom u zagredi za konačni pogon.

1.1.4.8.4. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

VODOOPSKRBA

U Općini samo naselje Trpanj ima izgrađenu vodoopskrbnu mrežu i opskrbu vodom. Ostala naselja Općine Gornja i Donja Vrućica te Duba snabdijevaju se iz gustirni i bunara.

Vodovod u naselju Trpanj izgrađen je pedesetih godina kaptiranjem vlastitog izvora oskudnog kapaciteta «Orah», tako da se u kritičnom sušnom razdoblju kada izvorište presuši, voda dopremala vodonoscima. Kvalitetnija vodoopskrba ostvarila se tek izgradnjom regionalnog vodovoda NPKL i priključenjem naselja Trpanj na regionalni vodovod iz pravca Općine Orebić, odnosno vodospreme «Potomje» s crpnom stanicom «Dingač». Zbog više cijene vode sustava NPKL Općina kad god to može koristi vlastito izvorište vode.

Dakle, vodoopskrbni sustav Općine, odnosno naselja Trpanj temelji se na

- cjevovodu Ø 250 mm položenom duž državne ceste D-415 u dolini Prosik iz pravca Općine Orebić (Oskorušno)
- vodospremi «NPKL» kapaciteta 500 m³ smještenoj u dolini Prosik uz cestu D-415
- izvorištu «Orah» smještenom također u dolini Prosik
- vodospremi «Orah» kapaciteta 100 m³ smještenoj u zoni izvorišta i pored ceste D-415
- vodoopskrbnom razvodu u naselju Trpanj sa dva cjevovoda u dovodu od Ø 140 mm i Ø 200 mm
- mjesnom razvodu u naselju Gornja Vrućica.

ODVODNJA OTPADNIH VODA I OBORINSKA KANALIZACIJA

Naselje Trpanj nema riješenu odvodnju otpadnih voda niti odvodnju oborinskih voda u obliku javne kanalizacije, tj. današnje stanje može se svesti na svega nekoliko malih lokalnih podsustava, vezanih uz hotelsko-turističke objekte, s konačnom dispozicijom u obliku kratkih ispusta u more, - i to direktno ili posredstvom palijativnih uređaja, koji su praktički izvan pogona (primjerice Putox kod hotela). Odvodnja otpadnih voda preostalog dijela naselja obavlja se putem septičkih ili crnih jama s dispozicijom tekuće faze u podzemlje ili s direktnim odvođenjem u priobalno more.

U vezi s takvim stanjem dolazi tijekom sezone do nepoželjnih i neodrživih prilika u priobalnom moru, koje ne odgovaraju ni osnovnim humanim normama i koje s naslova zakonskih odrednica vezanih uz kakvoću obalnog mora zahtijevaju neodgodivu sanaciju. Prema tome, a uzimajući u obzir turizam kao primarnu granu gospodarske djelatnosti, a također i zahtjeve o kakvoći okoliša, rješavanje kanalizacije predstavlja se imperativom.

Razvitak turizma te ekološki uvjeti u Neretvanskom zaljevu i neposredno gravitirajućem Malom moru zahtijevaju ubranu izgradnju objekata koji će doprinijeti poboljšanju i očuvanju čovjekova okoliša, a time i poboljšanju standarda življenja. Zaključno, rješenje kanalizacije te pripadno pročišćavanje i dispozicija otpadnih voda trebaju biti takvi da se garantira zaštita neposrednog okoliša na kopnu i da se dispozicijom u podmorje ne utječe na promjenu kakvoće priobalnog mora iznad dopuštenih veličina.

Sve unaprijed izloženo odnosi se na tzv. kućanske otpadne vode, a u koje se uključuju i hoteli, odnosno turistička djelatnost. Međutim, ako se promatra cjelokupna kanalizacijska odvodnja, a koja uključuje i oborinske vode, u tom se slučaju problem proširuje, tj. zadatak se svodi i na zaštitu od oborinskih voda, tj. na njihovo svrsishodno odvođenje u pripadni prijamnik - priobalno more.

Budući je zaljev izrazito zatvoren, odnosno s vrlo malom izmjenom morske vode, potreba za njegovom zaštitom uvjetovana je rješavanjem problema odvodnje otpadnih voda.

VODNO GOSPODARSTVO

Bujice

U Općini Trpanj nema značajnijih stalnih vodotoka, osim manjih bujućih tokova. Ovi bujićni tokovi mogu stvarati jača eroziona žarišta i tako ugrožavati okolna područja. Zbog ispiranja tla za vrijeme velikih kiša, bujice donose u najdonje dijelove velike količine nanosa. Uslijed toga se često podiže dno korita bujice.

Tri su bujićna toka: „Duba“, „Divna“ i „Prosik“. Na bujici „Prosik“ rađeni su protuerozijski radovi. U donjem toku bujice izgrađena je kineta, a u gornjem toku izgrađeno je nekoliko retencijskih pregrada za pošumljavanje slijeva. Bujica „Prosik“ prolazi kroz dio izgrađenog građevinskog područja naselja Luka.

Druga značajnija bujica slijeva se u uvalu Divna. Za ovu će bujicu biti potrebno zatražiti posebne uvjete nadležnog vodnogospodarskog odjela Hrvatskih voda prilikom daljnjeg planiranja ovim Planom planirane turističke zone u uvali Divna. Područjem naselja Duba prolazi također bujićni tok „Duba“.

Voda iz navedenih bujićnih tokova ne koristi se niti kao pitka, niti kao tehnološka voda.

Izvorišta

Izvorište „Orah“ koristi se za dobivanje dodatno potrebnih količina pitke vode u sustavu javne vodoopskrbe Općine Trpanj. Za ovo izvorište određene su zone sanitarne zaštite.

1.1.4.9. MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

Trpanj je danas malo lokalno središte, a iz prethodnog analitičkog postupka zaključuje se da postoje mnogi ograničavajući čimbenici daljnjeg potencijalnog razvoja, ali i da postoje neke komparativne prednosti za gospodarske aktivnosti kojima raspolaže Općina, a koje u danom trenutku mogu, uz odgovarajuću pripremu bitno utjecati na povoljan opći razvitak Općine. Svrha je ovog prostornog plana uređenja Općine da osigura planske prostorne elemente za potencijalan razvoj.

Bitan ograničavajući čimbenik, kako Općine, tako i cijele, osobito, jugoistočne Dalmatinske makroregije s arhipelagom, jest neodgovarajuća prometna povezanost s glavnim gospodarskim i društvenim središtima države, a osobito Zagrebom. Iz ove činjenice proizlaze svi ostali problemi koji se javljaju na stupnju razvoja na kojem je danas Općina. Promet je glavni ograničavajući čimbenik gospodarskog razvoja, pa i turističkog. Dijelom je, na izvjestan način (srećom-ako se bude znala iskoristiti), utjecao i na slabiju eksploatiranost prostora, čime su mnoga područja ostala sačuvana za jedan drugačiji način ponašanja i jedan drugačiji planerski pristup. Takav geoprometni položaj poluotoka Pelješca, a time i Općine utjecao je da, odlukama Vlade Republike Hrvatske o razvoju naših otoka, bude i Pelješac uključen u ovaj program.

Područje Općine prostor je vrijednih, ali još neiskorištenih potencijala, koje treba postepeno razvijati pazeći na kriterije zaštite okoliša i prirodnih resursa što do sada nije bio slučaj, a najbolji su primjeri izgradnja dijela naselja Trpanj.

Nadalje, mora se imati u vidu i rjeđa naseljenost, razvijenost mreže infrastrukture i potreba njenog racionalnog razvoja i korištenja, kao i dogradnja i zaokruživanje društvene infrastrukture. Postupnost je moguća, budući je zbog razmjerne izoliranosti ovoga prostora on još uvijek ograničenog ili uvjetovanog investicijskog interesa.

Iako prirodni potencijal Općine karakterizira razmjerno oskudan potencijal sirovinskih resursa, veliko bogatstvo prirodnih uvjeta, klima, more, obala, reljef, vegetacija zajedno s naslijeđenim materijalnim i kulturnim svojstvenostima, pruža pogodan temelj za daljnji razvoj Općine, posebno određenih vrsta djelatnosti. Svaki od navedenih čimbenika različito djeluje na pojedine vrste djelatnosti i njihove mogućnosti razvoja, iako neki od njih kumulativno utječu na više djelatnosti i simultano potiču njihov razvoj.

1.1.4.9.1. MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA U ODNOSU NA GOSPODARSKI RAZVOJ

Na temelju analize trenutnog gospodarskog stanja u Općini te dosad stvorenih preduvjeta za daljnji gospodarski razvoj mogu se razložiti slijedeće mogućnosti, ciljevi i ograničenja gospodarskog razvoja od interesa za cjelokupni održivi razvitak Općine i poboljšani društveni standard.

Razvojne mogućnosti i prednosti

Klima i temperature u svim godišnjim dobima omogućuju duže vegetacijsko razdoblje i brže sazrijevanje određenih poljoprivrednih kultura, a to daje i privlačnost ovakvih područja za potencijalne turiste. Može se zaključiti da sami geografski uvjeti daju jednu mogućnost u određivanju i koncipiranju budućeg razvoja.

Razvedenost obale i cjelokupni krajobraz pored povoljne klime također tvori uvjete koji potencijalno mogu privući turiste. Relativna čistoća okoliša, koja još uvijek nije ugrožena velikim onečišćenjem i zagađenjem mora također stvara značajnu prednost osobito u turističkom razvoju, dok s druge strane obradive poljoprivredne površine polja, gdje bi se trebale koristiti značajno manje količine umjetnog gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu, osobito pogoduju razvoju ekološke poljoprivrede i proizvodnje zdrave hrane.

Jedna od prednosti ovakve destinacije jest moguće idealno usuglašavanje zahtjeva za ekonomskim i ekološkim održivim razvojem u turizmu i poljoprivredi kao osnovnim gospodarskim i komplementarnim djelatnostima s naglaskom na isplativi turizam s marketinški traženim sadržajima podređen bogatijim gostima u odnosu na masovni turizam nekontroliranih razmjera. Prednost dosadašnje, a i buduće poljoprivredne proizvodnje proizlazi iz njezine strukture, prvenstveno orijentirane na uzgoju vinove loze, potom na uzgoju maslina s dokazanim i kvalitetnim proizvodom maslinovim uljem, agruma i određenih povrtlarskih kultura zasad uglavnom proizvedenih za osobne potrebe.

Naprijed navedene prednosti i raspoloživi ostali prirodni resursi u svakom slučaju predodređuju i stvaraju mogućnosti za budući gospodarski razvoj prvenstveno orijentiran na:

- razvoju turizma u priobalju, a osobito obiteljskih pansiona;
- razvoju poljoprivrede u unutrašnjosti na plodnim poljima Gornje i donje Vrućice;
- razvoju određenih uslužnih djelatnosti s naglaskom na visoko učešće ljudskih potencijala izraženo kroz stručnu naobrazbu;
- razvoju malog poduzetništva i obiteljskog gospodarstva u obrtničkim zanimanjima u ovisnosti o raspoloživim sirovinama i interesima napućenog stanovništva.

Ograničenja gospodarskog razvoja

Pored istaknutih prednosti i mogućnosti gospodarskog razvoja temeljnih prvenstveno na izraženim prednostima postoje važni nezaobilazni ograničavajući činitelji za ubrzani i mogući gospodarski razvoj.

- Nedovoljno izgrađena cestovna infrastruktura i prometna povezanost s kopnom i većim centrima, bolje rečeno, prometna izoliranost u sadašnjem se trenutku osobito nepovoljno odražava na uvjete nabavke sirovina, opterećenih prijevozom što generira skuplje uvjete života, a time povratno, zasad, nepovoljno utječe na razvitak turizma, poljoprivrede i ostalih gospodarskih grana koje u ovom trenutku egzistiraju na području Općine.
- Jedan od ograničavajućih činitelja za razvoj poljoprivrede, pored već iznesenih prednosti u svakom slučaju je i propusnost tla gdje unatoč određenim količinama padalina, uslijed nepostojanja stalnog dotoka vode u određenim najznačajnijim godišnjim periodima osjeti se nedostatak vode.
- Još uvijek neriješeno zbrinjavanje otpadnih voda u svakom slučaju je važan ograničavajući čimbenik gospodarskog razvoja osobito u razvoju turizma.
- Zasad još uvijek nepostojanje kvalitetnog rješenja zbrinjavanja krutog otpada, ukoliko se ne riješi na kvalitetan način i jedinstveno za cijelo područje, može predstavljati ograničenje u budućem razvoju.

Zaključno. Imajući u vidu postojeću (ne)razvijenost gospodarstva i svojstvenosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da postoje određene mogućnosti gospodarskog razvoja koje upućuju na razvijanje turizma, uz podizanje njegove kvalitete i strukture, servisa i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati ne samo na kulturi vinove loze.

Mogućnost zadovoljavanja potreba pitkom vodom iz vodovodnog sustava NPKL treba do kraja iskoristiti potpunom izgradnjom kvalitetnog sustava vodoopskrbe za cijelu Općinu, a ne samo naselje Trpanj. Izgradnja kanalizacionog sustava treba riješiti problem zaštite na kopnu i na moru. U pogledu elektroopskrbe, neophodno je oblikovanje «prstena» kako bi se osigurala sigurnija i kvalitetnija opskrba električnom energijom naselja Trpanj u kojemu živi velika većina stanovništva.

Veliki problem Općine jest i činjenica da u ljetnim mjesecima u Općini (povremeno) boravi veliki broj ljudi koji prostor Općine koristi za odmor i rekreaciju, pa time dodatno opterećuje kapacitete općinske infrastrukture u trenucima kada je ona i onako opterećena redovitim gospodarskim aktivnostima same Općine.

1.1.4.9.2. MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKI RAZVOJ

I u zadnjem desetgodišnjem periodu (1991/2001. godina) nastavlja se demografsko nazadovanje Općine. Obzirom da se može pretpostaviti da će se uvjeti života poboljšati, može se u tome slučaju očekivati zaustavljanje negativnih trendova demografskog kretanja i eventualno njihovo početno kretanje u pozitivnom smislu.

U skladu s rečenim bilo bi dobro, a može se u tome slučaju i očekivati, poboljšanje strukture demografskih svojstvenosti populacije. Važno bi bilo da se poboljša vitalni dio, radno sposobni dio, populacije obzirom da je populacija Općine izrazito stara, iako će se proces starenja populacije nastaviti što je općenito trend u svijetu, pa i kod nas. Važno bi također bilo da se poboljša struktura stanovništva prema aktivnostima.

Zaključno. Sve govori o stanovništvu kao ograničavajućem čimbeniku razvoja te potrebi stimuliranja i poboljšanja njegove strukture. U domeni demografskog razvoja samo vitalna, radno sposobna i izobražena populacije može potaknuti ozbiljan razvoj, koji rješenja Plana moraju prostorno omogućiti.

1.1.4.9.3. MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA U ODNOSU NA PROSTORNO-KRAJOBRAZNE I PRIRODNE VRIJEDNOSTI

Doživljaj krajolika Općine složen je od nekoliko čimbenika koji u zajedničkom djelovanju ostavljaju na promatrača nezaboravne utiske.

- S jedne strane to je more i morska obala.
- S druge strane to je impresivan reljef brdovitog karaktera, što vrijedi osobito za zapadni dio Općine.
- U poljima Gornje i Donje Vrućice to su bogate i prostrane površine vinograda.

Sve nabrojeno prepoznatljive su prirodne i krajobrazne vrijednosti koje čine ovaj kraj osobitim u odnosu na ostala područja. Posebnost je izražena u izmjenama prirodnih i

kultiviranih segmenata krajobraza, njihovom stapanju u jednu cjelovitu sliku, naglašavajući identitet prostora.

Zaključno. Stoga u prostornom razvoju Općine treba uzeti u obzir ove vrijednosti i ugraditi ih u rješenje. Treba očuvati postojeće šumske komplekse i šumska staništa iako su to velikom površinom makija i poneki garig. Nekadašnja, danas zapuštena područja tradicionalne ruralne poljoprivrede unutar suhozidova postupno treba obnavljati. Današnja plodna polja i vinograde treba očuvati u svojoj namjeni, očuvati od izgradnje. Izuzeti od prostornog razvoja područje vrijednih krajobraza.

1.1.4.9.4. MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA U ODNOSU NA KULTURNO-POVIJESNE CJELINE I GRAĐEVINE

Termini “ograničenja” i “mogućnosti” zorno oslikavaju odnos današnjeg društva spram baštine i njene zaštite (ispada da je kočnica razvoju!!!). Tome nas zaključku vodi i nedovoljna aktivna briga za spomenike kulturne baštine od kojih mnogi još nisu sustavno ni obrađeni na način neophodan za provedbu mjera zakonske zaštite. Ona bi se pak trebala voditi sa trijeznim zoniranjem područja mogućeg budućeg rasta i razvoja naselja.

Izuzetno bi bilo važno sačuvati i elemente kulturnog krajobraza. To se odnosi na većinu gabarita povijesnih naselja potpuno sraslih sa reljefom krajobraza. A u tu svrhu osim ostavljanja slobodnih prostornih zona s mediteranskim raslinjem na njihovim rubovima, nužan je nadzor nad unutrašnjom gustoćom izgradnje. Ona ne bi smjela nadići svoje povijesne razmjere (Trpanj) kako bi se održao izvorni sustav osobina i osobitosti kulturnog krajobraznog nasljeđa Općine.

Obzirom na svojstvenosti prostora u Općini, posebno u prostorima gdje već postoji izgradnja, može se općenito kazati da postoje mogućnosti razvoja u okvirima predviđenog rasta. To osobito vrijedi zbog činjenice da je postojeća izgrađenost razmjerno rijetka (ali i prostrana) i da se stambena izgradnja u velikom dijelu Općine može odvijati popunjavanjem postojećih naselja, odnosno postojećih građevinskih područja.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA DRŽAVNOG I ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Činjenica je da suvremeni problemi u prostoru R. Hrvatske proizlaze uglavnom iz njegovog neodgovarajućeg korištenja i zaštite, dok novi zemljišni vlasnički odnosi (kvalitetnija zaštita privatnog vlasništva) i tržišno gospodarstvo mijenjaju i samu suštinu i proces razvojnog prostornog planiranja.

U prethodnom kontekstu Sabor R. Hrvatske donio je Strategiju prostornog uređenja Republike Hrvatske 1997. godine i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske 1999. godine kao krovne dokumente prostornog uređenja Države.

S time u svezi, prije svega, navode se iz Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske njegove temeljne smjernice za uređenje prostora, kako Države u cjelini tako i njenih pojedinih prostornih cjelina. One se odnose prvenstveno na:

(6-2)

Racionalno korištenje i namjenu prostora

odnosi se prvenstveno na određivanje prostora za izgradnju na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštita mora i voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenja resursima na održiv-štedljiv način.

Ograničenja korištenja prostora odnose se na područja na kojima se ne mogu locirati određeni sadržaji ili je za to potrebno ispunjenje posebnih uvjeta, odnosno prilagodba posebnim okolnostima. Takva se ograničenja odnose na poljodjelske površine visoke kvalitete tla, područja uz obalu mora i voda, otoke, povijesne cjeline i cjeline zaštite prirodne baštine te prostor osjetljive geološke, hidrološke, geomorfološke i biološke strukture.

Nužno je isključivanje određenih djelatnosti na pojedinim područjima, kao i izuzimanje nekih površina od bilo kakvog građenja, osobito u nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim dijelovima prirode, na dijelovima prirodne obale, na kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, u vodozaštitnim zonama, u koridorima prometnica i infrastrukture.

(6-3)

Određivanje građevinskih područja

treba temeljiti na stručnim argumentima i iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja, uvažavajući sljedeće smjernice:

- ispitati mogućnost gradnje (prostorne rezerve) unutar postojećeg građevinskog područja, a posebno nedovršenih dijelova te u odnosu na kapacitete postojeće infrastrukture,
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja,
- oblikovati građevinska područja primjereno geomorfološkim značajkama kao naselsku cjelinu, odvojeno od druge takve cjeline.

Treba posebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku ako ona prelazi 300 m²/st i pri čemu se uzima u obzir izgrađena cjelina i kompaktni dijelovi naselja unutar građevinskog područja, bez poljoprivrednih, te šumskih i vodnih površina koje nisu u funkciji naselja.

Proširivanje građevinskih područja treba primijeniti samo ako su iscrpljene mogućnosti izgradnje u važećim granicama tih područja i na temelju argumentirane razvojne potrebe (porast broja stanovnika, središnje funkcije, razvoj gospodarstva), a koju trebaju pratiti i programi izgradnje i uređenja zemljišta.

Prijedlozi proširenja moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećega građevinskog područja s obrazloženjem o razlozima nekorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištenje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10% ukupne površine građevinskog područja. Pri tom treba ispitati mogućnost smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne privode planiranoj namjeni.

(6-5)

Građenje građevina izvan građevinskog područja koje po zakonu mogu biti izvan građevinskog područja mora biti uređeno tako da se ne mogu formirati naselja, ulica i grupe građevinskih parcela, da se ne zauzima prostor područja uz obalu mora, jezera i vodotoka te tako da se ne koristi prostor uz postojeće prometnice i površine vrijednih, a posebno uređenih, poljoprivrednih zemljišta.

(6-6)

Prostor za razvoj infrastrukture i uvjete realizacije treba planirati i provoditi po najvišim standardima zaštite okoliša uz ugrađen interes lokalnog stanovništva.

Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova, tako da se izbjegnu šume, osobito vrijedno poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i smjernica o zaštiti krajolika iz poglavlja 5.4. ovog Programa.

(6-7)

Prostor za razvoj gospodarstva i djelatnosti treba osigurati uvažavanjem prioriternih djelatnosti područja koje ovise o značajkama i tipu prostora-krajolika i koje čine glavno fizionomsko obilježje područja (prostorno-gospodarsku strukturu), te temeljiti na kriteriju predodređenosti prostora za djelatnosti pri čemu se na određenom prostoru prioritetno lociraju one funkcije koje su vezane za taj prostor i resurs.

(6-8)

Usklađenje interesa i rješavanje konflikata u prostoru treba temeljiti na stručnim analizama u sklopu pripreme i izrade dokumenata prostornog uređenja i razvojnih programa, a uvažavajući prioritetne djelatnosti područja. To se posebno odnosi na sukob:

- širenja građevinskih područja s interesima poljoprivrede i zaštite obalnog područja uz more, jezera i vodotoke,
- izgradnje novih kapaciteta turizma, industrije i energetike s ciljevima očuvanja prirodnih i neizgrađenih cjelina, osobito na obalnom području Jadrana, i obalama vodotoka i jezera,
- lociranja trasa velike infrastrukture i proizvodnih objekata s interesima očuvanja vrijednih prirodnih resursa.

Sukobe u prostoru koje izaziva bespravna izgradnja treba utvrditi sa svih gledišta, a posebno s gledišta posljedica takove gradnje na prostornim planom utvrđene

- ciljeve,
- zaštitu i

- namjenu prostora te
 - uvjete uređenja prostora,
- a preventivnim mjerama pravodobno uočavati interese i ostvariti uvjete za zadovoljavanje potreba i gradnje uključujući i pripremu zemljišta i ponuda lokacija.

(6-10)

Uređenje prostora obalnog područja treba temeljiti na sljedećim osnovnim smjernicama:

- izgradnju i uređenje prostora planirati i provoditi tako da se očuvaju prirodne, kulturne i tradicijske vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te provode mjere za sanaciju i revitalizaciju ugroženim i vrijednih područja prirodne i graditeljske baštine,
- ako je nužno povećati tj. proširiti građevinska područja gradova i naselja smještenih u obalnom području, uz morsku obalu ili ušća vodotoka, to treba učiniti u pravilu na prostorima udaljenijim od obala, iznimno uz obalu i to tako da se izbjegne stvaranje neprekinute duž obalne zone građenja.

(6-16)

Svaki otok mora se tretirati kao jedinstvena planska cjelina sa zajedničkim kriterijima korištenja i zaštite prostora (u prostornim planovima županija), bez obzira na podijeljenosti otoka na gradove i općine. Na većim otocima koji predstavljaju dostupna središta grupe otoka treba urediti pristaništa i zračne luke odgovarajuće kategorije, a posebnu pažnju treba posvetiti zbrinjavanju otpada i zaštiti od požara.

Sukladno navedenim temeljnim smjernicama pobliže su razrađeni ciljevi i prostorno-planska rješenja Plana.

Temeljem prethodno rečenog, opći prostorno-razvojni ciljevi Županije su:

- osnaživanje prostorno razvojne strukture,
- povećanje vrijednosti i kvalitete prostora i okoliša, te
- integracija u europske razvojne sustave

Iako su ciljevi dani na razini Države, nepobitno je da se oni mogu preslikati i na prostor Županije, osobito imajući u vidu prvo njen geografski položaj i geografski oblik, potom vrijednosti i kvalitete prostora i okoliša koje su još ipak razmjerno očuvane, te konačno, osobito opasnosti koje izviru iz integracija u europske tokove u komponenti turističkog razvoja. U ovom općem kontekstu Općina se nalazi periferno i u okviru Države i u okviru Županije, koja je i sama u odnosu na ukupnost glavnih razvojnih tokova Države za sada dosta periferno. Izvjesnost izgradnje aerodroma na otoku Korčula odraziti će se sigurno i na bolji prometni položaj mikroregije, koja će se time približiti središtima Države, ali i šire. To će otvoriti perspektive potencijalno boljem gospodarskom i svekolikom drugom razvoju, ali će s druge strane izazvati jače pritiske na prostor i njegovo korištenje.

Usprkos navedenim temeljnim smjernicama, negativna kretanja u prostoru, osobito obalnom, prisilila su Državu da donese Zakon o izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju (NN 100/04), a temeljem Zakona o prostornom uređenju i Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog mora. (NN 128/04) Ovim propisima spriječeno je neracionalno trošenje priobalnog prostora i mnogo racionalnije planiranje građevinskih područja naselja.

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Razvoj naselja Trpnja kao središnjeg, rekli bi skoro i jedinog naselja Općine, temelji se na zamislima iskazanim u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske. Te se zamisli mogu ukratko prikazati kroz slijedeća polazišta:

- U cilju porasta nataliteta i prirodnog priraštaja poželjno je poticati naseljavanja u srednje i male gradove, kao i lokalna središta, gdje valja poboljšati kakvoću življenja.
- Temeljem opredjeljenja prema policentričnom razvitku R Hrvatske treba poticati razvitak srednjih i malih gradova. Razvitak treba ostvariti poticajnom investicijskom politikom i decentralizacijom gospodarskih činitelja za što treba osigurati prostorne preduvjete i izgradnju vrsnog prometnog, vodoopskrbnog i energetskog sustava
- Planiranu mrežu naselja temeljiti na razvoju lokalnih žarišta razvitka, kao uporišta za policentrični razvitak mreže gradskih središta (Što uključuje prethodno navedene osnovne ciljeve).

U kontekstu opisane situacije, a već je to rečeno, u Općini postoje četiri naselja. U prostoru Županije važnost naselja Trpnja postavlja se na razinu malog lokalnog središta (općinska središta i druga inicijalna razvojna središta). U okvirima Županije tijekom povijesti, a i danas, naselje Trpanj ne ističe se ničim osobitim što bi ga izdvajalo od mnogih sličnih naselja, niti u smislu posebnih funkcija, niti u smislu osobitih infrastrukturnih sustava.

Cilj je Plana, da osigura prostorne predispozicije za ostvarivanje smjernica razvoja, a one će se očitovati kroz

- osiguravanje građevnih područja naselja uz intenzivnije korištenje važećih,
- osiguravanje prostora za gospodarski razvitak sredine, kako u smislu proizvodnih i servisnih djelatnosti tako i u smislu umjerenih turističkih razvojnih programa osiguravajući za to odgovarajuće površine,
- osiguravajući i štiteći kao važnu komparativnu prednost općinske prirodne i kulturne svojstvenosti, koje ovaj Plan valorizira i ističe.

Cilj razvoja infrastrukturnih sustava, obzirom na relativno ne uspješnu opskrbu vodom, električnom energijom i telekomunikacijskim vezama, postavlja se prvenstveno rješenje odvodnje otpadnih voda, jer je problem odvodnje otpadnih voda sigurno prvi ograničavajući čimbenik gospodarskog (turističkog) rasta Općine. S druge strane osobito je važno poboljšati prometnu infrastrukturu.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Odrednice ponašanja i korištenja prirodnih sustava u Županiji i Općini trebaju biti sukladno propisima i Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora:

1. racionalnost - vrijeme je racionalnog raspolaganja prostorom u skladu s trenutnim mogućnostima. Racionalnost u pristupu ne znači eliminaciju prostornih mogućnosti razvitka u budućnosti, odnosi se prvenstveno na racionalno korištenje prostora za izgradnju, očuvanjem fizičke i funkcionalne cjelovitosti te kvalitete poljoprivrednog i šumskog zemljišta;
2. zaštita prostora - očituje se kroz zaštitu njegovih vrijednosti, vrijednih prirodnih i stvorenih resursa te kroz očuvanje biološke raznolikosti. Pretjerana urbanizacija i nerespektiranje prirode, ekološki su degradirali i u cijelosti uništili brojne prostore u

zemlji i svijetu, prostore važne za čovjekovo življenje i njegovu budućnost. Svijest o potrebi zaštite okoliša svakim danom sve više jača i postaje čimbenik kojega se ne može zaobići,

3. valorizacija naslijeđa - bogatstvo naslijeđa, kako kulturno-povijesnog tako i prirodnog, spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže da s osobitom pozornosti pristupimo valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru, što je važno za njegov identitet i što bi moglo biti u funkciji gospodarskog napretka.

Usprkos degradacijama u prostoru koje su se i kod nas desetljećima dešavale, a nastavljaju se i danas, pa tako i u Županiji, stupanj ugroženosti okoliša je ipak umanjen upravo zahvaljujući kontinuiranoj izradi prostorno planske dokumentacije i kakovoj takovoj kontroli građenja u prostoru.

U povijesti čovječanstva čovjek je uvijek težio napretku i uvijek ga je ostvarivao. Problem je nastao onda kada je prestao respektirati prirodni ambijent, kada ga je počeo svjesno ili nesvjesno uništavati možda i ne sluteći da su razmjerno male granice izdržljivosti prirode. Oni najrazvijeniji u svijetu postaju svjesni da su te granice dostignute i da sve učinjene devastacije treba sanirati. Da ne bismo učinili iste greške prostornog razvitka i korištenja prostora potrebno je ponašati se s osobitom skrbi prema zaštiti. Iz prethodnog analitičkog postupka zaključuje se da postoje mnogi ograničavajući čimbenici potencijalnog razvoja, ali i da postoje razmjerno mnoge komparativne prednosti kojima raspolaže Općina, a koje u danom trenutku mogu, uz odgovarajuću pripremu bitno utjecati na povoljan opći razvitak. Svrha je ovog Prostornog plana uređenja Općine da osigura prostorne planske elemente za potencijalan razvoj.

Malo područje Općine prostor je razmjerno vrijednih, ali još neiskorištenih potencijala, koje treba postepeno razvijati pazeći na kriterije zaštite okoliša i prirodnih resursa. Pri tome se mora imati u vidu nejednoliku naseljenost, nerazvijenost mreže infrastrukture i potreba njenog racionalnog razvoja, uz dogradnju i zaokruživanje društvene infrastrukture. Zbog razmjerne izoliranosti još je malo interesa za veća investiciona ulaganja.

U skladu s postojećim društveno-političkim i gospodarskim prilikama, koje nameću razumno, svrsishodno i odmjereno korištenje prostora, te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i prostora u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga prostornog plana uređenja Općine postavljeni su slijedeći ciljevi:

- Racionalnost u korištenju prostora. Trenutak u kojem živimo nije vrijeme "velikih" i utopističkih ideja i koncepata, te općenito nerealnih planova i želja. Potreba je da se prostor racionalno koristi u skladu s trenutnim i u bližoj budućnosti sagledivim mogućnostima. Razboritost i odmjeranost u pristupu izradi prostorno-planske dokumentacije i korištenja prostora niti u kojem slučaju ne znači isključivanje urbanističke vizije kao komponente prostornog razvoja.
- Naslijeđe kao temelj identiteta. Bogatstvo naslijeđa, kako kulturnog, tako i prirodnog, te suvremeni svjetski trendovi i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže da se s osobitom pozornošću pristupi valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru, što je važno za njegov identitet i što bi direktno ili indirektno moglo biti u funkciji svekolikog gospodarskog napretka prostora, osobito turizma kojemu je gospodarski razvoj Općine uglavnom orijentiran.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNOSTI DIJELOVA OKOLIŠA

Rješenja Prostornog plan uređenja Općine temelje se na principima koji pomažu očuvanje stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša Općine, a time i Županije. Rješenja se, dakle, temelje na principima:

- održivog razvoja, koji će koristiti prostor Općine, njene prirodne i stvorene resurse tako da ne dođe do nepovratnog uništavanja prostora;
- zaštite prostora i okoliša, čiji se elementi u počecima planiranja ravnopravno vrednuju u kontekstu svih planskih potreba;
- mogućnosti prostora da primi određene namjene bez posljedica,
- ali i na potrebama lokalnog stanovništva.

Analizom mogućnosti prostora, koje su u krajnjem slučaju okviri mogućeg razvoja, i želja prostornog rasta, dolazi se do prostorno planskih rješenja Prostornog plana uređenja Općine, koja niti u kojem slučaju nisu, niti bi trebala pogoršavati, već po mogućnosti čak poboljšavati, prirodno-ekološko stanje prostora Općine.

Osobito vrijednim prostorima Općine, time i važnim čimbenicima planiranja prostornih rješenja smatraju se:

- prirodna baština, kako ona već zaštićena, tako i ona čiju zaštitu predlaže ovaj prostorni plan uređenja Općine;
- spomenici graditeljske baštine, kako oni koji su već zaštićeni, tako i oni koje revalorizira ovaj prostorni plan uređenja i predlaže za određenu razinu zaštite;
- morska obala
- kultivirani i prirodni krajolik, koji se kroz kategoriju zaštićenog krajolika zaštićuje i to njegova kopnena i gdje je on u kontaktu s obalnom linijom, njegova obalna komponenta.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

Općim ciljem prostornog razvoja općinskog značaja može se smatrati težnja za postizavanjem višeg (objektivno mogućeg) stupnja razvijenosti kroz ostvarivanje održivog razvitka poradi bolje kvalitete života stanovništva na svim područjima Općine, ali i šire. Taj će se cilj ostvariti:

- unutrašnjom konsolidacijom i integracijom prostora (demografskom revitalizacijom, gospodarskim oživljavanjem, prometnom povezanošću, infrastrukturnim opremanjem, funkcionalnom organizacijom prostora i sl.);
- očuvanjem i povećanjem kvalitete prostora (čuvanjem i unapređivanjem svih čimbenika prirodne i kulturne baštine zbog čuvanja privlačnosti kraja);
- uključivanjem kvalitetnim prometnim sustavima u hrvatske i europske razvojne i integracione sustave.

S gledišta korištenja prostora težište je na

- očuvanju fizičke cjelovitosti područja, prvenstveno racionalnim korištenjem prostora za gradnju, uz
- uvažavanje prirodnih značajki prilagođivanjem proizvodnje biološkim ciklusima i lokalnim uvjetima bez komponente zagađivanja i

- uvažavanje strukturnih značajki kroz očuvanje krajobrazne fizionomije kao sinteze djelovanja prirodnih i kulturnih komponenata jednog cjelovitog vizualnog prostornog fenomena Općine.

Proizlazi da osobito značenje ima stroga zaštita posebno vrijednih resursa: nezagađenog tla, čistog mora, šumskog zemljišta, neizgrađenih obalnih linija, krajobraznih vrijednosti izraženih kroz čimbenike prirodne i kulturne graditeljske baštine. Dakle, opći razvojni ciljevi, općinski, ali Županijski i nacionalni, koji trebaju biti ugrađeni u ovaj Plan odnose se na:

- osnaživanje prostorno-razvojne strukture kroz uravnoteženi razvitak područja stvaranjem okosnica i težišta razvitka,
- kvalitetnu evoluciju razvoja u prostoru s osloncem na resurse, koje čine prirodna i kulturna graditeljska dobra, ljudski potencijal, ljepota, raznolikost i osobitost dijelova prostora.

2.2.1. DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ

2.2.1.1. CILJEVI DEMOGRAFSKOG RAZVOJA I PROGNOZA ZA PLANSKI PERIOD

Današnji demografski razvoj Općine možemo tipološki opisati kao izumiranje (E4). Osobito unutrašnjeg dijela Općine u kojemu još živi 160 ljudi (19,1%), pa možemo kazati da više i ne postoji. No, budući demografski razvoj teško je predvidiva kategorija, zavisi o brojnim parametrima, čije se kretanje u budućnosti teško može prognozirati. U svakom slučaju gospodarski razvoj i radna mjesta, kao važni čimbenici trebali bi u budućnosti utjecati na promjenu demografskog kretanja. Osim što je potrebno preokrenuti trend pada populacije, potrebno je poboljšati sastav populacije osobito u smislu poboljšanja starosne strukture i stručne kvalifikacije.

U sklopu svega izrečenog možemo zaključiti razmatranje demografske slike Općine s prognozom demografske stagnacije za planski period ovoga Plana, a koja se prognoza kreće za naredni dvadesetogodišnji period.

2.2.1.2. CILJEVI GOSPODARSKOG RAZVOJA

Osnovni cilj upravljanja i kreiranja gospodarskog razvoja treba biti usmjeravanje razvoja prema gospodarskom, tehnološkom i ekološki optimalnom iskorištavanju ukupnih raspoloživih prirodnih i kadrovskih potencijala s ciljem poboljšanja standarda življenja.

Područje Općine Trpanj pretežito je maslinarsko-vinogradarsko. U tome području treba zadržati poljodjelske namjene i poljodjelske površine posebno zaštititi kao vrlo vrijedne resurse od nacionalnog značaja. To se osobito odnosi na površine na kojima se uzgaja ili bi se mogla uzgajati vinova loza radi proizvodnje vrhunskih, ekoloških vina. Nadalje, na području Općine Trpanj treba ekonomskim i agrarnim mjerama poticati:

- proizvodnju maslinovog ulja visoke kakvoće, zaštićenog geografskog podrijetla, kao posebnog ekološkog proizvoda te izgradnju postrojenja - uljara za prerađu ploda masline;
- uzgoj raznovrsnih južnih voćaka, posebno agruma, badema, trešanja i rogača osobito u Trpanjskom polju.

Ne bi trebalo dozvoliti da se gospodarski razvoj Općine orijentira na samo jednu granu privrede (u stvarnom slučaju granu turizma) već treba raditi na koncepciji raznovrsne gospodarske fleksibilne strukture oslobođene velikih proizvodnih industrija i zagađivača, a u cilju prilagođivanja i lakšeg prebrođivanja određenih kriznih stanja i ciklusa.

Pored raznovrsnosti razvoja gospodarskih grana, potrebno je razvijati i polivalentnost domaćinstava, odnosno gospodarstava tako, da se može osiguravat prihod iz više izvora što je i dosad bio slučaj, ali sada to vršiti na višoj i kvalitetnijoj razini.

Kao jedan od prioriteta budućih ciljeva svakako mora biti i težnja da se ulaganja u razne oblike gospodarstva financijski izjednače s istima na kopnu. Isto treba postići i u izjednačavanju javnog standarda i društvene opremljenosti (kompletna infrastrukturna opremljenost, školske, zdravstvene, kulturne, sportske i ostale usluge). Navedeni ciljevi trebali bi se ostvarivati kroz određene poticajne i razvojne mjere, promicanje ulaganja u vidu izrade prostornih planova, investicijskih projekata, idejnih rješenja određenih zona i slično, a sve usklađeno prema vrsti i vremenskoj dinamici.

Za neposrednu realizaciju zacrtanih ciljeva i provođenje navedenih mjera biti će potrebna usklađenost i zajedničko djelovanje odgovarajućih službi na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini, a sve u cilju ostvarenja zacrtanih programa i kvalitetnijeg načina života, koji će onemogućiti iseljavanje, a poticati će useljavanje uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite i unapređenja prostora i okoline.

Polazeći od analize postojeće gospodarske strukture te od mogućnosti i ograničenja gospodarskog razvoja naveli bi kao primarne ciljeve gospodarskog razvoja:

- ubrzati rast gospodarskih aktivnosti (turističke, poljodjelske i servisa) u cilju iskorištavanja prednosti i raspoloživih resursa;
- prevladavati prometnu, a time i gospodarsku izoliranost (što je međutim cilj županijske i državne razine);
- težiti stvaranju usklađenog modela gospodarskog razvitka te graditi očekivanu razvijenost infrastrukture;
- poticati one gospodarske aktivnosti, kojih je posljedica povećana cirkulacija ljudi, dobara i usluga;
- težiti postizanju i održavanju relativno visokih i stabilnih stopa rasta prihoda i zaposlenosti instaliranih kapaciteta, a time optimalno i produktivno zapošljavanje raspoložive radne snage;
- povećati efikasnost upravljanja i organiziranosti pojedinih poduzeća;
- težiti rastu investicijskih aktivnosti uz očuvanje ekološki vrijednog područja, a u skladu s donesenim razvojnim planovima i programima;
- stvarati preduvjete za otvaranje novih radnih mjesta, a naročito u malom i srednjem poduzetništvu te obiteljskim gospodarstvima.

Sukladno već navedenom, a u zavisnosti o raspoloživim prirodnim i kadrovskim resursima, osnovne aktivnosti u planiranom gospodarskom razvitku trebaju se usmjeriti na djelatnosti i to na:

- I. turizam kao osnovnu komponentu gospodarstva i stupa ukupnog razvoja ovoga prostora;

2. poljoprivredu kao turizmu komplementarnu djelatnost, osobito u smislu privođenja raspoloživih resursa tradicionalnim kulturama, okrupnjivanjem posjeda gdje je to moguće i oslanjanjem na proizvodnju zdrave ekološke hrane;
3. ribarstvo oslonjeno na postojeće i nove kapacitete profesionalnih ribara i ispitivanje mogućnosti uzgoja određenih vrsta u marikulturi (što je već slučaj);
4. industriju oslonjenu na razvoj malih i srednjih servisnih kapaciteta uz eliminaciju bilo koje vrste zagađivanja (vinarije, uljare, ...);
5. uslužne djelatnosti i obrtništvo utemeljeno na stvaranju zona male privrede poduzetničkih "inkubatora" i razvitaka obiteljskih gospodarstava i obrta.

U odabiru i poticanju određenih gospodarskih aktivnosti u svakom slučaju treba protežirati one, koje su stručno utemeljene i dokazane bez obzira da li se radi o radnim ili kapital intenzivnim djelatnostima, one koje koriste i unapređuju raspoložive prirodne resurse, nisu veliki energetske potrošači, te ne zahtijevaju veće količine sirovina i repromaterijala. Pored navedenog treba voditi računa o stvaranju potreba za radnim mjestima, koja se najvećim dijelom mogu popunjavati iz rezerve radne snage, dijelom doškolovanjem ili prekvalifikacijom.

Gospodarske aktivnosti uz određenu međuovisnost gospodarskih subjekata i njihov multiplikativni utjecaj jednih na druge moraju se temeljiti na kvaliteti u odnosu na kvantitet.

I. Turizam i ugostiteljstvo

Turizam i ugostiteljstvo, kao osnovna djelatnost u sadašnjem i budućem razvoju Općine, mora biti nositelj razvoja, a sve ostale djelatnosti njoj komplementarne moraju je dopunjavati.

U turizmu moraju biti postavljeni osnovni ciljevi, a usmjereni na visoke standarde pruženih usluga uz iskazano gostoprimitstvo, urednost i čistoću mjesta i svih sadržaja direktno i indirektno uključenih u turističke i ugostiteljske usluge. Sukladno navedenom, turizam kao osnovni pokretač razvoja trebao bi doprinijeti povećanom standardu življenja i demografskoj revitalizaciji u odnosu na trenutnu stagnaciju.

Sukladno rečenom cilj razvoja turizma u Općini trebao bi se temeljiti na:

- rekonstrukciji, modernizaciji i valorizaciji postojeće ponude;
- izgradnji dijelom novih kapaciteta temeljenih na novim zahtjevima turističkih potrošača uz isticanje ekoloških i kulturnih vrijednosti;
- uklapanju postojećih i izgradnji novih sadržaja prvenstveno zabavnog i sportskog karaktera.

Realizacija navedenog koncepta može se temeljiti na relativno dobro očuvanom prirodnom prostoru i raspoloživim kadrovskim potencijalima i mogućnosti za školovanje novih potrebnih stručnih kadrova. Pri tome osobito važnost treba pridati upravo izobrazbi stručnih kadrova.

Dakle, dovršenjem procesa privatizacije bilo bi nužno izvršiti rekonstrukciju i modernizaciju postojećih turističkih kapaciteta u privatnom smještaju te izvršiti dodatna ulaganja u smislu usklađenja sa Zakonom o kategorizaciji udovoljavajući većim standardima.

Novi sadržaji sigurno bi doprinijeli novoj kvaliteti i “slici” kraja. To sve uz maksimalnu primjenu ekoloških normi i standarda. Ovim novim sadržajima trebalo bi postepeno prijeći sa sezonskog na cjelogodišnje poslovanje za što postoje potrebni uvjeti uz prethodnu izgradnju potrebnih sadržaja. Navedenom strategijom razvoja i novim kapacitetima, postojeće korištenje od 65-80 dana povećalo bi se prosječno na 130-150 dana i u perspektivi osiguralo veći broj noćenja.

2. Poljoprivreda

Poljoprivreda je po važnosti druga gospodarska grana, odmah poslije turizma s kojim je komplementarno povezana. Osnovni pravci i ciljevi razvoja poljoprivrede morali bi se temeljiti na:

- optimalnom vrednovanju svih uvjeta za razvoj poljoprivrede;
- na proizvodnji onih proizvoda za koje već i sada postoji izražena potražnja u okolnom prostoru i široj regiji;

Kao najvažniji poljoprivredni proizvodi u ovom trenutku, a i u budućnosti, sigurno će biti vino i ulje koje kao tradicionalne kulture i proizvodi već imaju izraženu potražnju na tržištu i najveći se dio plasira kroz turističku ponudu. U sadašnjem trenutku najznačajnija je, pored navedene dvije kulture, proizvodnja agruma u čemu je ograničavajući faktor navodnjavanje izraženo u nedostatku vode i njenoj visokoj cijeni, a razni povrtlarski proizvodi, iako imaju mogućnost plasmata, još uvijek se proizvode samo za osobne potrebe. Većina se povrtlarskih proizvoda i sezonskog voća za vrijeme turističke sezone dovozi s kopna uz dosta nepovoljne uvjete, a postoje mogućnosti da bi se gotovo sva potražnja za ovim proizvodima u ljetnoj sezoni uz određena ulaganja namiri s ovog područja. Jedan od prednosti poljoprivredne proizvodnje mogla bi biti i “zdrava hrana” s posebnom ponudom u ugostiteljskim objektima za što postoje uvjeti, a sada takve ponude uopće nema.

U proizvodnji grožđa i vina pored sadašnjih stimulativnih mjera koje se primjenjuju, trebalo bi osigurati i nove u smislu utjecaja na kvalitetu. U tom smislu potrebno je zaustaviti smanjivanje površina pod vinovom lozom i osigurati sadnju novih vinograda s tradicionalnim sortama prilagođenih kvaliteti tla.

Pored vinogradarstva, maslinarstvo je drugi važan oblik poljoprivredne proizvodnje čiji značaj iz godine u godinu biva sve veći. U maslinarstvu je prvenstveno potrebno obnoviti sadašnje zapuštene maslinike uz čišćenje navedenih površina od borova i makije uz čije je prisustvo razvoj maslina onemogućen i ograničen. Pored navedenog, može se vršiti i potpuna obnova starih dotrajalih maslinika uz primjenu suvremenih agrotehničkih mjera. Kao jedan od načina poticanja poljodjelske proizvodnje, koji bi u budućnosti trebalo uvesti, sigurno je pripomoć u obnovi dijelova zapuštenih polja.

U nastojanju da se omogući ostvarivanje strateške orijentacije prema razvoju poljoprivrede, osobito u dijelu vinogradarstva i maslinarstva ovim Planom se reguliraju uvjeti izgradnje vinarskih podruma i maslinarskih konoba (uljara).

3. Ribarstvo

U dosadašnjim prostornim planovima more nije bilo posebno obrađivano. Određene su bile namjene prostora samo na kopnu, bez posebnog razmatranja osobina i značaja pripadajućeg mora i njegove namjene. Izuzetak je bilo more u postojećim lukama, te u

posebno zaštićenim područjima. U domeni gospodarstva na moru od značaja za Općinu samo je ribarstvo.

Obzirom na geografski smještaj i povezanost s turizmom određeni će broj stanovnika u ovoj djelatnosti imati dodatni izvor zarade. U prošlosti tradicionalna grana, razvojem turizma izgubila je na značenju, ali određenim stimulativnim mjerama može osigurati izvor zarade za određeni broj stanovnika.

4. Industrija

Industrija i građevinarstvo kao sekundarne djelatnosti u ovom trenutku nisu nikako razvijene i nisu smještene na području Općine. U obadvije navedene djelatnosti radi 8,43% aktivnog stanovništva što obavlja djelatnost i njihova radna mjesta su uglavnom izvan Općine.

5. Uslužne djelatnosti i obrtništvo

Iz već navedenog vidljivo je da je gospodarska struktura uglavnom utemeljena na turističkom gospodarstvu i skoro u cijelosti privatnom smještaju, proizvodnji hrane (vino, ulje, povrtlarske kulture, agrumi) i dijelom na uslužnim djelatnostima (promet). U svim navedenim gospodarskim aktivnostima naglasak na prvom mjestu treba biti na podizanju kvalitete ponude i razvoju međuovisnosti ovih djelatnosti. U okviru uslužnih djelatnosti i obrtništva, razvoj će se temeljiti na onima koje već djelomično postoje i imaju tržišni i profitabilni prosperitet. U tom smislu podržavat će se razvoj trgovine kao servisa određenim djelatnostima (poljoprivreda, turizam, građevinarstvo i sl.).

Pored navedenog trebalo bi poticati i razvoj malog poduzetništva, odnosno svojevrsnog poduzetničkog "inkubatora", u okviru kojega bi se uz prethodno osigurane i infrastrukturno opremljene lokacije mogli graditi razni servisi i mali obrti ulaganjem domaćeg i stranog kapitala. Osim malog obrta i poduzetništva, mogle bi se poticati i određene zanatske djelatnosti.

U tercijarnom sektoru, pored navedenog, razvijale bi se financijske, intelektualne, poslovne usluge, obrazovanje, kultura, zdravstvena zaštita i rad u tijelima državne vlasti, fondovima i lokalnoj samoupravi u okvirima potreba Općine. Razvoj navedenih djelatnosti podrazumijeva postojanje visokoobrazovanih kadrova, kojih u ovom trenutno nema, ali bi ih u budućnosti kroz stimuliranje i stipendiranje trebalo osigurati prema stvarnim potrebama. Razvoj djelatnosti obrazovanja, športa, kulture i zdravstva treba planirati sukladno s ukupnim gospodarskim razvitkom.

Razvoj navedenih društvenih djelatnosti mora u cjelini osigurati visok standard življenja.

Zaključak

Iz izložene analize postojećeg gospodarskog razvoja, ograničenja i mogućnosti razvoja te planiranog gospodarskog i ukupnog društvenog razvitka Općine može se zaključiti sljedeće:

- Postojeća gospodarska struktura i razvoj nisu dostigli potrebni i zadovoljavajući rast što povratno utječe na određene teškoće u ukupnom razvoju i planiranju mjera za budući razvoj.
- Broj radno aktivnog stanovništva ispod je prosječnih kriterija, a stagnira i opada broj zaposlenih.

- Uzroke navedenog stanja nalazimo u nedovoljnom i neadekvatnom korištenju raspoloživih kapaciteta i resursa.
- Sve navedene postavke utječu na pad životnog standarda i sukladno tome na poteškoće u održavanju demografske strukture populacije (mora se uspostaviti trend uzlaznog rasta, a ne pada).

U cilju prevladavanja navedenih teškoća i pronalaženja izlaska iz stanja, uz optimalno korištenje svih raspoloživih resursa i programiranja održivog razvoja, potrebno je poduzeti slijedeće mjere i radnje:

1. Razvoj svih djelatnosti i gospodarskih grana usmjeravati prema realnim programima uz poduzimanje investicijskih aktivnosti;
2. Osigurati svu potrebnu infrastrukturu za ubrzani gospodarski razvoj najvećim dijelom uz potporu države i njezinih institucija;
3. Pripremati programe razvoja svih djelatnosti na temelju donesenih kriterija i iste ponuditi zainteresiranim ulagačima;
4. Kroz donošenje i prilagođivanje prostornih i eventualno drugih planova, osigurati prostorne mogućnosti zacrtanog razvoja uz primjenu ekoloških normi očuvanja okoline;
5. Poticati osobito razvoj obiteljskih gospodarstava i mogućnost dvojnih zanimanja;
6. Stvoriti pretpostavke za ubrzani demografski razvitak i povećanje broja stanovnika za razdoblje od 10 godina na oko 700 stanovnika ili rast od 3,4% od čega bi se barem neki postotak trebao osigurati iz prirodnog priraštaja (optimistička želja), a ostalo od pozitivnih imigracijskih kretanja tj. useljavanja stanovništva u smislu zahtijevane stručne radne snage;
7. Svim mjerama osigurati povećanje broja radno aktivnog stanovništva i zaposlene radne snage za postotak sukladan planiranom rastu populacije;
8. Sve navedene radnje i aktivnosti poduzimati u cilju povećanja životnog i cjelokupnog društvenog standarda

U svim mjerama i programima potrebno je voditi računa

- specifičnosti života i privređivanja na ovakvim prostorima,
- unapređenju povezanost između mjesta poluotoka (otoka) (Trpanj - Gornja Vrućica - Donja Vrućica - Orebić),
- o poboljšanju povezanost s kopnenim dijelom zemlje u smislu prevladavanja prometne izoliranosti,
- čuvanju krajobraza kao specifičnost i prednost razvoja ovakvih destinacija.

Navedena analiza, demografskih kretanja i zaposlenosti, raspoloživih prirodnih izvora i strategije gospodarskog razvoja, može poslužiti kao koristan materijal za izradu modela razvoja, a s ciljem razvoja malih sredina i time smanjivanja pritisaka na useljavanje u veće urbane cjeline. Ovakvim bi se modelom mogla uz znatno manja ulaganja po radnoj jedinici osigurati mnoga nova radna mjesta i potrebni sadržaji za postojeće stanovnike i povrat dijela iseljenih domicilnih stanovnika.

Niti u kojem slučaju ne mislimo da Općina Trpanj ima kritičnu masu stanovništva odnosno potrošača za razvoj svih navedenih djelatnosti i aktivnosti, ali mislimo da bi u navedenom kontekstu Općina trebala uočiti barem neke koje bi u danim teškim demografskim uvjetima i prometno nezavidnoj situaciji ipak polučili neki rezultat. Ne

smije se smetnuti s uma da u Općini postoje znatne mogućnosti za sustavan razvoj turističkog gospodarstva u sprezi s poljodjelskom djelatnošću.

U skladu s navedenom analizom potrebno je osigurati prostorno-planske elemente, koji će u prostornom smislu osigurati mogućnost ostvarenja navedenih gospodarskih ciljeva. To će se osigurati prvenstveno kroz određenje prostora za gospodarski i turistički razvoj.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE

Odabir prostorno-razvojne strukture jedne male sredine kao što je Općina Trpanj treba promatrati u kontekstu globalnog procesa koji se očituje kroz

- smanjivanje lokalnih utjecaja i nadvladavanje prirodnih ograničenja lokalnih prostora,
- podređivanje prirode sve većim zahtjevima čovjeka,
- izjednačavanje društvenih vrijednosti u velikim geografskim zonama,
- prodiranje urbanog u sve pore prostora zahvaljujući to mnogim tehnološkim rješenjima, što sve vodi gubitku lokalnih specifičnosti i krizi identiteta svojstvenih lokalnih prirodnih i umjetnih ambijenata, utopljenih u urbano-ruralnim prostorima gradske aglomeracije, pa i šire, u prostranom ruralno-urbanom kontinuumu intermetropolitanskog prostora.

Cilj koji se sastoji u očuvanju identiteta i tradicijske strukture prostora treba ostvariti kroz:

- svrhovito i restriktivno određivanje građevnih područja naselja u priobalnim dijelovima Općine, što će u mnogome, ipak, zavisiti o već izgrađenim prostorima;
- oblikovanje relativno uočljive strukture izgrađenog - neizgrađenog (prirodnog) prostora u okviru izgrađenih dijelova građevnih područja;
- sprječavanje nove dužobalne stambene izgradnje;
- čuvanje tradicijskih jezgara.
- izgradnju građevnih zona turističke i ostalih gospodarskih djelatnosti na način izgradnje više manjih u prostoru uklopljenih, vizualno skladnih površina;
- čuvanje elemenata prirodne baštine kao strukturnih elemenata prostora, koji će osigurati uz zaštitu preostalih elemenata kulturno-prostornih tradicijskih struktura, prepoznatljivost i regionalnu svojstvenost prostora Općine.

U kontekstu potonjeg podrazumijeva se oblikovanje sustava zaštite prostora različitih razina strogoće.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Nastanjeni prostori Općine spadaju prema svojim karakteristikama u prijelazna područja. Opća svojstvenost daljnjeg pravca razvoja naselja prijelaznih područja (gradsko-seoskih, urbano-ruralnih) treba biti infrastrukturna rekonstrukcija i izgradnja, koja je u Općini Trpanj nužna. Glavni ciljevi su:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama;
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost područja;
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika područja i

- proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života⁸
- barem u lokalnim uvjetima poboljšati prometnu situaciju Općine povezivanjem sa Općinom Orebić i Općinom Janjina novim prometnicama županijskog značenja.

Obzirom na rečeno, treba naglasiti da se infrastrukturni sustavi smatraju glavnim čimbenikom usmjerenja razvoja i preduvjet samog razvoja. Cilj je uspostaviti mrežu infrastrukturnih sustava Općine i osigurati potrebne kapacitete uz:

- sigurno i kvalitetno prometno povezivanje prostora Općine unutar sebe, ali i šire;
- osiguranje sustava potpune opskrbe vodom, a paralelno osigurati sustav zaštite mora izvedbom sustava odvodnje otpadnih voda sa BIO pročištačem;
- osiguranje dovoljno količina kvalitetne energije;
- bolje korištenje postojećih društvenih infrastrukturnih kapaciteta uz njihovu dopunu novim.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Stanovište je da će u budućnosti prirodna komponenta prostora, njegova netaknutost, njegove ljepote, uz svojstven identitet kraja i krajolika, uz izrazite kontraste što se mogu sresti u okviru razmjerno uskih geografskih prostora tu u Europi, biti od presudnog utjecaja na formiranje snažne komparativne prednosti u okviru turističke ponude. Stoga je iznimno važno čuvati vrijednosti prirodne komponente prostora, jer će očuvana prirodna komponenta prostora biti ona "roba" što će se najviše tražiti u budućnosti. Raznolikost našeg krajolika, daje nam izrazitu prednost u odnosu na mnoge poznate izvan europske destinacije, koje jesu egzotične i svojstvene, ali su u konačnici bez izrazitih kontrasta u okviru širih prostora, krasne ali jednolične.

Na bogatstvu sačuvane prirode i krajobraza, ispravno prezentirane, kulturne baštine velikih umjetničkih, oblikovnih i ambijentalnih (sačuvanih) vrijednosti, uz zaokruživanje ostale nužne ponude za produljene sezone Općina Trpanj treba temeljiti strategiju svog (turističkog) razvoja. Ne na pretjeranom rastu broja turističkih ležajeva, već na podizanju njihove kvalitete - ponude u najširem smislu, pa time i njihove jedinične cijene.

Očuvanje kvalitete prostora Općine Trpanj, uvažavanje njegovih prostorno-ekoloških i socio-kulturnih parametara, uključivanje prirodne i kulturno-povijesne baštine u turističku ponudu, unapređenje i obogaćivanje asortimana ponude u cilju produžetka turističke sezone, pomaganje razvoja poljodjelski orijentiranih prostora unutrašnjosti Općine i njihova integracija u cjelinu razvoja Općine, parametri su na kojima počivaju prostorna rješenja ovoga prostornog plana uređenja Općine Trpanj i njegov doprinos navedenoj Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA (KONCEPCIJA)

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

U skladu s postojećim političkim i gospodarskim prilikama, koje zahtijevaju od svih svrhovito gospodarenje te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i krajolika u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga plana

⁸

"PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE", o.cit.

postavljena su sljedeća polazišta za racionalno korištenje i zaštitu prostora: temeljni ciljevi korištenja i zaštite prostora očituju se kroz nužnost provođenja konsolidacije prostornog uređenja naselja Općine temeljem isticanja i čuvanja još usčuvanih njihovih temeljnih obilježja, očuvanje njihovih regionalnih tradicijskih vrijednosti, uz racionalno planiranje prostornih obuhvata građevnih područja sukladno potrebama smještaja stanovništva i gospodarskih djelatnosti te mogućnosti prostora i krajobraza da prihvati planirane sadržaje u duhu principa održivog razvoja.

U plan se ugrađuju:

Europski pristup planiranju

Glavne težnje današnjeg europskog prostornog razvitka moguće je ukratko izraziti na sljedeći način:

- Prihvatiti pristup nadopunjavanja i suradnje gradova i naselja kako bi se izbjeglo nepotrebno i skupo nadmetanje;
- Promicati oživljavanje postojećih umjesto osnivanja novih gradskih (seoskih) područja;
- Ostvarivati novi razvitak sela obnovom urbano-ruralnih odnosa (jer razlika između gradskih i seoskih područja sve više nestaje) i promicanjem gospodarskih djelatnosti primjerenih ruralnim područjima;
- Očuvati različitost kulturnog krajolika;
- Učvrstiti rijetko naseljena izdvojena područja pristupom udruživanja javnih i privatnih djelatnosti u svrhu smanjenja i zaustavljanja iseljavanja pučanstva iz ruralnih područja;
- Omogućiti razvitak prirodnog i zdravog okoliša u područjima gdje se napuštanje zemljišta ne može izbjeći temeljem principa održivog razvoja;

Zamisao održivog razvitka

Održivi razvitak je naziv koji se danas u svijetu koristi kada se želi označiti i istaknuti razvitak koji ide u susret današnjim potrebama, ali uz osiguranje mogućnosti razvitka i budućim naraštajima. Principi održivog razvitka ne ograničavaju gospodarski rast, ali on ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, tijek prirodnog razvitka i prirodna dobra. Dakle, održivi razvitak označava onaj razvitak koji skrbi o okolišu, koji je tehnički podoban, gospodarski provediv i društveno prihvatljiv.

Sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem

S gledišta održivog razvitka nameće se nužnost drugačijeg promišljanja prostora gdje ne će biti čovjek i njegove često puta nepromišljene i sebične potrebe prvi zadatak planiranja. U svijetu se danas prihvaća predložak sveobuhvatnog planiranja, tj. sveobuhvatnog pristupa razvitku vezanog za zaštitu okoliša uz uvažavanje zatečenih vrijednosti krajolika i trajno očuvanje okoliša kao razvojnog vrela od neprocjenjive vrijednosti, a sve uz puno sudjelovanje javnosti. U suvremenom gospodarskom razvitku prostor (zemljište) pomalo gubi svoje tradicijsko značenje najvažnijeg gospodarskog izvora jer se težište pomiče prema znanju, poduzetništvu, informatičkim i prometnim sustavima. U tržišnom gospodarstvu prostor ima svoju uporabnu vrijednost, dok se vrijednost okoliša (pojam okoliša je širi od prostora) još uvijek teško vrednuje. I prostor i okoliš su ograničeni i zato je neophodno sveobuhvatno i sustavno planiranje i gospodarenje prostorom i okolišem. Pod sustavom upravljanja podrazumijevamo:

- a) društveni i gospodarski razvitak;
- b) svrsishodno korištenje prirodnih izvora i kulturnog nasljeđa,
- c) zaštitu okoliša i

d) provedbu i kontrolu sustava upravljanja prostorom i okolišem.

Štovanje kulturnog i prirodnog nasljeđa

Bogatstvo kulturno-povijesnog, prirodnog i krajobraznoga nasljeđa te svjetska nastojanja i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine zahtijevaju da s osobitom pozornošću pristupimo vrednovanju i ponovljenom vrednovanju svega što je važno za prepoznatljivost i očuvanje izvornih ili naslijeđenih vrijednosti hrvatskog krajolika. Očuvanje i skrb za kulturnu i prirodnu baštinu, kao i ispravno korištenje spomeničkih vrijednosti građevina i sklopova, važno je ne samo iz razloga očuvanja hrvatskog kulturnog identiteta, nego i s gledišta sveukupnog napretka, poglavito gospodarskog i turističkog.

Svrhovitost i razboritost u planiranju

Kraj drugog tisućljeća u ozračju svjetskih promišljanja, te trenutne gospodarske mogućnosti Hrvatske nisu skloni pretjeranim i neostvarivim graditeljskim i prostorno-planerskim zamislima. Živimo u doba kada se nameće potreba za svrsishodnim raspolaganjem i trošenjem prostora u skladu s mogućnostima prostora i okoliša, kao i u skladu s gospodarskim mogućnostima. Sukladno navedenom načelu ovaj Plan, koliko je to njemu moguće, na razini Općine teži omogućavanju optimalnog, ujednačenog prostornog razvoja svih struktura Općine: gospodarskih, demografskih i društvenih uz čuvanje biološke i povijesno-kulturne sastavnice prostora Općine u skladu s već navedenim tezama. Preduvjet svekolikog rasta jest kvalitetnije prometno povezivanje i infrastrukturno opremanje, kako Općine tako i cijelog Poluotoka, pa i Županije, što je već županijski problem, ali još više državni.

Konačno, izdvajamo opće ciljeve, koje je važno poštovati i prilikom izrade nove prostorno - planske dokumentacije za Općinu:

- valorizacija zatečenog stanja s unapređenjem već postojećih vrijednosti (krajobraza, kulturne baštine, poljoprivrednih i vodenih površina, itd.),
- racionalno trošenje prostora novom izgradnjom,
- zaštita obalnih, poljodjelskih i šumskih površina od neplanske izgradnje,
- rješavanje problema objekata "nelegalne izgradnje" u skladu s proklamiranim stavovima i pravilima struke
- ujednačavanje prostornih uvjeta života stanovnika Općine,
- razvoj naselja i radnih mjesta, te središnjih funkcija oko postojećih i potencijalnih jezgara razvoja,
- zaštita i unapređenje identiteta naselja, te fizionomije ostalih manjih naselja,
- osiguranje optimalne prometne povezanosti i prometne organizacije naselja,
- planiranje i osiguranje površina za budući prostorni razvoj uz njihovo osiguranje od neplanskog korištenja,
- smanjenje nepovoljnih utjecaja čovjeka na njegovu okolinu.

U postizanju navedenih općih ciljeva interes Općine je:

- da se elementi županijske, državne i šire integracije (prometne) iskoriste kao poticaj za unutarnju konsolidaciju gospodarstva, za razvoj turizma, infrastrukture, za povećanje interesa vanjskih gospodarskih čimbenika kao ulagača, za zaštitu prirodne i kulturne graditeljske baštine, razvoj specifičnih prostornih struktura i djelatnosti i razvoj ruralnog prostora,

- da se funkcionalna i ukupna ekološka cjelovitost i različitost područja Općine očuva, a razvoj planira po načelu predodređenosti prostora za određene djelatnosti primjerene temeljnim značajkama prostora,
- da se pod teretom težnje za ubrzanim razvojem ne izgube temeljne osobitosti prostornih struktura.

2.3.2. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Zamisao prostornog uređenja Općine temelji se:

- na teoretskim polazištima za planiranje,
- na štovanju prirodnih, krajobraznih, kulturno-povijesnih i drugih naslijeđenih vrijednosti te
- na nastavljanju vrijedne i korisne tradicije gospodarenja i svekolikog čovjekova djelovanja u ovome kraju.

Ovim planom nisu predviđene i nisu dozvoljene one djelatnosti čovjeka, koje bi mogle ugroziti, oštetiti ili obezvrijediti kulturni krajolik po kojemu je Općina prepoznatljiva. Nisu dozvoljene niti one djelatnosti i ponašanje pojedinaca ili zajednica koje ne skrbе za zaštitu okoliša i ne jamče siguran i zdrav život budućim naraštajima. Polazeći od shvaćanja da želimo i moramo na najbolji mogući način odrediti pravila ponašanja u prostoru Općine, da moramo koliko je god to moguće udovoljiti potrebama današnjih stanovnika, ali da ne smijemo zaboraviti na buduće naraštaje.

Poljodjelsko i šumsko zemljište zauzimaju razmjerno velike površine i one se moraju čuvati u najvećoj mogućoj mjeri. Skrb za očuvanje krajolika u ovom planu daje dobro polazište za primjeren razvitak poljodjelstva u budućnosti.

Planom su predviđene površine za izgradnju, kako stambenih zgrada, tako i gospodarskih. Plan daje mogućnost uređenja radnog područja Općine (čisti servisi malog obima, obrt, poduzetništvo), što bi moglo pomoći rastu broja stanovnika iznad današnjeg ritma i razvitku samog naselja.

Postojeće kulturno i prirodno nasljeđe, iako nedovoljno štićeno u svakodnevnom životu, neprocjenjivo je bogatstvo za razvitak kulturnog identiteta ovoga kraja. Zbog toga je svim naslijeđenim vrijednostima posvećena osobita pozornost, skrb i zaštita, kako bi se stvorili zdravi i vrsni preduvjeti za jači gospodarski razvitak. Planom je predviđena, a stvoreni su i uvjeti, za izgradnju i unapređenje

- društvene i
- komunalne infrastrukture.

Tamo gdje je to bilo potrebno urisani su pojasevi magistralne infrastrukture (osobito se to odnosi na sustav elektroopskrbe, vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda). Za gospodarski i demografski razvitak Općine od osobitog je značenja planiranje novih, popravak i osuvremenjivanje postojećih prometnica te asfaltiranje postojećih putova važnih za svakodnevni život i gospodarski razvitak Općine.

U cilju provođenja ovoga Plana i zaštite prostora, potrebno je donijeti i prostorne planove užih područja Općine u skladu s općim društvenim i gospodarskim razvojem Općine, kroz smišljenu etapnu realizaciju ovoga Plana. Neophodno je stalno

provjeravanje odrednica Plana, kako u globalnoj zamisli, tako i u pojedinim elementima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalnog korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje realizacije prostorno planske dokumentacije.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. OBUHVAT PLANA I PLANSKO RAZDOBLJE

Ukupno plansko razdoblje Plana iznosi dvadeset godina, dakle do godine 2026. Planom je predviđeno i nekoliko planskih razdoblja - novelacija Plana u sklopu kojih je moguće, ali i potrebno provesti određene izmjene i dopune Plana kako bi se ispravili ovim Planom postavljeni ciljevi u skladu s novim saznanjima i potrebama za odgovarajućim novim prostorno-planskim rješenjima. Svakih tri do pet godina, što je duljina planskih razdoblja - novelacija, u sklopu ukupnoga planskog razdoblja bit će moguće izvršiti izmjene i dopune Plana.

3.1.2. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Županije razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se na:

- budućoj boljoj prometnoj povezanosti
- gospodarskim planovima i za to planiranim gospodarskim zonama
- minimalnom demografskom rastu
- raznim vidovima zaštite prostora u najširem smislu.

S rečenim u svezi, vjerojatno je za očekivati, da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije ograničit će se u okvirima građevinskih područja.

Za očekivati je, da će Općina zadržati svoju poziciju u hijerarhiji Općina/Gradova Županije (Grafikon 1.). Boljom prometnom i prostornom integracijom Županije, a to osobito izgradnjom kraće cestovne veze preko Vlastice s naseljem Orebić i izgradnjom auto-ceste do Opuzena i njenog odvojka brze ceste koja će mostom Klek – Brijesta ići do Dubrovnika bitno će povezati Općinu Trpanj s ostatkom teritorija. Obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, biti će i nadalje minimalno. Očitovat će se razmjerno najviše, kroz participaciju u turističkom i ugostiteljskom gospodarstvu, te upravnim funkcijama.

U prostoru koji se u okviru Općine urbanizira, a naselja poprimaju gradska obilježja, ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, ako pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Često spontani procesi širenja i građenja ovim su se Planom nastojali usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu izgradnju) i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Prostornim rješenjima ostvaruju se, dakle, pretpostavke za razvoj područja Općine. Plan elemente suprotnih razvojnih procesa u prostoru nastoji preokrenuti u smjeru usklađenog rasta cjeline prostora.

U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja Općine, koje se donose ovim Planom kao rješenje odnose se na:

1. smanjivanje građevnih područja naselja u odnosu na plan koji je važio do 2009. godine;
2. tolerantniji odnos prema građevinskim područjima u unutrašnjosti, a restriktivniji odnos prema građevinskim a u ZOP-u sukladno važećem zakonodavnom okviru;
3. sprječavanje nove dužobalne izgradnje;
4. određivanje lokacija za gospodarske zone;
5. određivanje više zona za turističku izgradnju (TZ) (izvan naselja);
6. određivanjem više turističkih lokacija (TL) u okviru GPN;
7. planiranje izgradnje obilaznice u naselju Trpanj na pravcu državne ceste D-415;
8. planiranje novih županijskih i uređenja lokalnih cesta zbog bolje integracije prostora;
9. predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu s razinom središnje važnosti naselja Trpanj kao lokalnog središta planirane Strategijom i Programom razvoja Republike Hrvatske i PPDNŽ;
10. predviđanje izrade urbanističkih planova uređenja (UPU) za odabrane zone u zaštitnom obalnom području;
11. uspostavu složenog sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, a osobito krajobraza priobalja i pozadine priobalja i u tim zonama restriktivan odnos prema širenju građevinskih područja;
12. planiranje bolje infrastrukturne opremljenosti (osobito planiranje izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda).

U navedenom smislu Planom se planiraju najvažnije pretpostavke prostornog razvoja.

3.1.3. SUSTAV NASELJA I RAZMJESTA FUNKCIJA PO NASELJIMA

Općina Trpanj postoje četiri statističkih naselja. To znači da je u Općini oblikovan jedan vrlo jednostavan sustav naselja.

PRVU GRUPU sačinjava samo jedno naselje,

- naselje Trpanj.

PPDNŽ naselje Trpanj svrstava na razinu lokalnog središta predviđajući mu sukladno tome odgovarajuću paletu funkcija. U grafičkom prikazu prostorno-demografske valorizacije naselja Općine (Grafikon 3) naselje Trpanj svrstano je daleko na čelu. Ova pozicija naselja ne iznenađuje. Položaj naselja u odnosu na položaj ostalih naselja Općine neosporno bitno doprinosi njegova povoljna geoprometna pozicija.

DRUGU GRUPU tvore dva naselja.

- Naselje Gornja Vrućica i Donja Vrućica.

Obje Vrućice bliže su začelju i naselju Duba Pelješka nego naselju Trpanj. Očito je da tome bitno doprinosi njihova geo-prometna izolirana pozicija. (Grafikon 3) U ovim naseljima trebalo bi poboljšati društvene uslužne sadržaje (opskrba, pošta).

TREĆU GRUPU tvori jedno naselje.

- Duba Pelješka.

Naselje je prometno izolirano. Nema nikakvih sadržaja koji bi mogli zadržati stanovništvo. (Indeks rasta 0,81 2001/91).

Postojeći raspored središnjih funkcija prikazan je u Tablici 1-22. Planira se:

- Prosvjetne funkcije koncentrirane su u osnovnoj školi u naselju Trpanj. Ne planiraju se promjene.
- Zdravstvene funkcije također su koncentrirane u naselju Trpanj na razini ambulate opće medicine doma zdravlja Korčula.
- Socijalna ustanova u vidu jaslica i vrtića smještena je samo u naselju Trpanj, prostorno u okviru osnovne škole. Ne planiraju se promjene.
- Upravne funkcije koncentrirane su u naselju Trpanj. Ne planiraju se promjene.
- Poštanski ured ima naselje Trpanj. Planira se i bolja pokrivenost prostora Općine GSM mrežom.
- Trgovačke funkcije jedva da više možemo smatrati središnjom funkcijom. Naselje Trpanj opskrbljen je s nekoliko ostala naselja ne. Trebalo bi planirati poboljšanje opskrbe.
- Športske funkcije planiraju se u Trpnju u vidu za to planirane površine.

Kod odabira pojedinih središnjih i uslužnih funkcija treba voditi računa o gospodarskoj (osobito turističkoj) usmjerenosti svakog naselja ili dijela naselja i produljenju turističke sezone.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA TE KORIŠTENJE PROSTORA

3.2.1. KRITERIJI PRI UTVRĐIVANJU GRAĐEVINSKIH PODRUČJA TIJEKOM IZRADA IZVORNOG PLANA IZ 2009. GODINE

Razmjerno je velik broj čimbenika koji ograničavaju širenje naselja, odnosno izgradnju stambenih, ali i drugih građevina. Sva ograničenja, koja je bilo moguće spoznati tijekom izrade ovoga Plana uzeta su u obzir prilikom planiranja širenja naselja. Zbog nepostojanja i nemogućnosti izrade stručnih studija tijekom izrade Plana, mnogi od ovih činitelja su uzimani u obzir na temelju obilaska terena i podataka koje je bilo moguće tom prilikom prikupiti. Ako se prilikom provedbe Plana utvrde naknadna uočljiva ograničenja, ne samo u Planu navedena nego nova, potrebno je to zabilježiti i onemogućiti možebitnu nekorektnu izgradnju.

Polazišta

Prilikom utvrđivanja građevinskih područja smatrali su se relevantnim dokumentima:

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99)
3. Važeći zakonodavni okvir
4. PPDNŽ.

Ciljevi

Slijedeći parametre iz navedenih viših dokumenata prostornog uređenja pri izradi Plana težilo se optimalnom rješenju građevnih područja naselja koja će Općini osigurati razmjerno skladan prostorni i društveni razvoj, a sve u okviru društveno opravdanih potreba, zadanih kriterija i ciljeva zaštite prostora.

Kriteriji

Granice građevnih područja u potpunosti su proizišle iz postojeće namjene prostora i postojećih granica građevnih područja u važećem Prostornom planu općine Korčula - revizija. Pri izradi granica građevnih područja poštovani su, do izvjesne razine, postavljeni kriteriji:

A/ opći

- postojeće granice građevnih područja zacrtane važećim Prostornim planom općine Dubrovnik uz obvezu njihovog bitnog smanjenja zbog pretjeranog prostornog obuhvata
- nove pojave i procesi izgradnje u prostoru Općine, koji su se u međuvremenu zbili temeljem PPDNŽ (t. 104., stavak 1. Odredaba)
- važeći viši planski dokumenti – PPDNŽ
- Prvo Uredba o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (osobito članak 4. za GP i GPN i članak 11. i 12. za TZ i TL), zatim Zakon o prostornom uređenju i gradnji (članci 50., 51., 52.).

Kako je izgrađenost građevnih područja planiranih važećim Prostornim planom općine Dubrovnik manja od 50%, to su građevna područja svih naselja u ovom Planu reducirala (već samo po ovom kriteriju) za 30% (sukladno članku 4. stavak 4. Uredbe o ZOP-u, sada sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji)

B/ predviđeno kretanje stanovništva

Kao dodatni čimbenik pri planiranju građevnih područja naselja uzet je i pretpostavljeni porast broja stanovnika Općine u okviru sagledivog planskog razdoblja do 2015. godine (iako se Plan donosi za razdoblje do 2027. godine). Za kontrolu proračuna koristio se broj stalnog (ne i sekundarnog povremenog, weekend) stanovništva u Općini koji se predviđa za 2015. godinu. (Vidi podtočku I.1.4.3.3.: Demografski razvoj naselja i demografska prognoza).

U odnosu na važeći plan, Prostornim planom općine Dubrovnik, umanjene građevnih područja iznosi čak 80,87%.

C/ planirani turistički kapaciteti

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske Općina Trpanj područje je s potencijalnim turističkim lokacijama «A» i «D» razreda (p:205), stoga je kao još jedan dodatni čimbenik pri planiranju građevnih područja naselja mogao biti uzet i planirani broj turističkih kapaciteta u

- «privatnom smještaju» (u obiteljskim pansionima)
- hotelskim kapacitetima,
- «parahotelskom» smještaju.

Međutim, treba imati na umu da ove vrijednosti nisu uzete u obračun (u obračunu su razmatrane samo vrijednosti stalnog stanovništva) Ukupno opterećenje turističkih kapaciteta u «TZ» i «TL» planira se sa 1460 ležajeva 2021. godine.

D/ posebni

Kako se postavljene standardi ne bi bitno prekoračili:

- već prilikom izrade Prijedloga Plana, građevinska područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to kao kompaktne zaokružene cjeline.
- Sukladno citiranim stavovima, nisu mogli biti prihvaćeni zahtjevi koji su tražili uključivanje pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u građevno područje naselja, kako poradi činjenice da bi takva rješenja bitno opteretila Općina u pogledu izgradnje komunalne infrastrukture, tako i poradi činjenice da bi takva rješenja bila presedan u kontekstu planiranja građevnih područja u okviru zaštićenog obalnog područja mora.
- Planom su velike površine vrednovane kao zaštićeni krajobraz, pa je to bio dodatan razlog temeljem kojega se nisu mogli prihvatiti zahtjevi za uključivanjem pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u planirana građevna područja naselja.

Metodologija

U užem smislu postupak planiranja građevnih područja vršio se:

- temeljem građevnih područja u važećem Prostornom planu općine Dubrovnik; temeljem obilaska terena,

- susreta sa službama Općine, i glavarima pojedinih mjesta prilikom obilazaka terena svakog naselja;
- temeljem utvrđenih izgrađenih dijelova građevnih područja naselja;
- temeljem procjene o mogućnosti uklapanja postojećih objekata u građevna područja planirana ovim Planom,
- temeljem procjene demografskog kretanja stanovništva Općine u planskom razdoblju za koji se donosi ovaj Plan;

Uzeta su nadalje u obzir:

1. Tradicijska obilježja naselja.
2. Ograničenja uslijed vrijednosti i posebnosti krajobraza, te prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina. U predjelima prepoznatljivih krajolika te vrijednoga prirodnoga i kulturno-povijesnoga naslijeđa izgradnja je onemogućena ili je svedena na mjeru koja je primjerena stupnju zaštite. Na planu građevnih područja urisani su predjeli i granice zaštite kulturnoga i prirodnoga naslijeđa da bi izdavanje lokacijskih i građevnih dozvola bilo djelotvornije i u provedbi jednostavnije. Građevna područja urisana su na katastarskim kartama umanjenima u mjerilo 1:5000. Na Planu su označena građevna područja namijenjena za izgradnju, kao i predjeli zaštite kulturnoga i prirodnoga naslijeđa i gdje je moguća gradnja pod određenim uvjetima.
3. Valja istaknuti još neka važna ograničenja za izgradnju:
 - sprječavanje kontinuirane nove (!) izgradnje duž obale i prometnica;
 - nastojanje da se izbjegnu velike površine građevnih područja kakove su bile planirane važećim Prostornim planom općine Dubrovnik;
 - kriterij da odnos izgrađeno-neizgrađeno ne pređe odnos 50% : 50% u korist neizgrađenog;
 - čuvanje šumskog zemljišta i vrijednoga poljodjelskog zemljišta (urisanih temeljem karata, a moguće je da postoji nesklad između stanja na terenu i stanja na kartama zbog njihove neažurnosti);
 - čuvanje predjela zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa (građevine i površine za zaštitu urisane su na listovima u grafičkom dijelu plana);
 - zaštitni pojasevi tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir rečeno, a i važeći Prostorni plan bivše općine, građevne površine naselja negdje se povećavaju, negdje se smanjuju, ali u cjelini područja namijenjena za izgradnju ipak se smanjuju i ne osnivaju nova. Teži se zadržavanju koncentrirane, ali rastresite izgradnje, planiranjem građevnih područja okolo postojeće izgradnje, a na nepoljoprivrednom zemljištu, čime se slijedi karakter oblika naselja i izgradnje svojstven za ove krajeve.

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Prema korištenju i namjeni površina obuhvat Plana razgraničen je kako slijedi:

- (a) unutar građevinskih područja, na:
- površine naselja - građevinska područja naselja (GPN) unutar kojih su razgraničene površine:
 - mješovite namjene
 - isključive namjene:
 - a. ugostiteljsko-turističke: hotel (T1), turističko naselje (T2), kamp (T3)
 - b. infrastrukturne (IS)
 - c. sportsko-rekreacijske: sportski centar (R3), kupališta (R2)
 - d. poslovne: opća (K)
 - e. luka nautičkog turizma
 - f. zaštitne zečene površine (Z)
 - g. društvene: vjerske (D7).
 - površine izvan naselja za izdvojene namjene – unutar izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja), isključive namjene:
 - gospodarske – poslovne: pretežito trgovačka (K1), pretežito uslužna (K2). pretežito komunalno-servisna (K3), pretežito reciklažna (K4)
 - gospodarske – ugostiteljsko-turističke: kamp (T3), u istraživanju (T*)
 - groblja (+)
- (b) izvan građevinskih područja na:
- poljoprivredne i šumske površine:
 - šumske površine isključivo osnovne namjene:
 - a. gospodarske i zaštitne (Š1)
 - poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene:
 - a. osobito vrijedno obradivo tlo (P1)
 - b. vrijedno obradivo tlo (P2)
 - c. ostala obradiva tla (P3)
 - ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište
 - površine infrastrukturnih sustava (IS):
 - prometnog
 - elektroenergetskog
 - sustava telekomunikacija
 - vodnogospodarskog
 - sustava obrade, skladištenja i odlaganja otpada
 - vodene površine i površine mora:
 - površine bujičnih vodotoka
 - površine mora:
 - a. za prometne djelatnosti:
 - i. luke otvorene za javni promet
 - ii. luke posebne namjene:
 - 1. luke nautičkog turizma
 - 2. sportske luke
 - b. površine uzgajališta (marikultura): kavezni uzgoj riba (H2)
 - c. ostale vodene površine.

GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

U sklopu ovih površina predviđa se pretežito stambena izgradnja niske gustoće sa svim pratećim sadržajima što normalno dolaze u sklopu građevnih područja naselja.

Građevinska područja naselja planirana su u svojoj strukturi dvojako i to kroz:

- izgrađeni dio građevnog područja naselja;
- dio građevnog područja naselja za razvoj naselja.

Planom su razgraničene sljedeće površine isključive gospodarske namjene unutar građevinskih područja naselja – „gospodarske lokacije“ (GL):

- Trpanj 1
- Trpanj 2

Planom su razgraničene sljedeće površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene unutar građevinskih područja naselja – „turističke lokacije“ (TL):

- Faraon, unutar naselja Trpanj: tip T1 – hotel, površine 0,4 ha i kapaciteta 200 kreveta
- Blaca, unutar naselja Trpanj: tip T1 – hotel, površine 0,37 ha i kapaciteta 120 kreveta
- Kamp Duba, unutar naselja Duba Pelješka: tip T3 – kamp, površine 0,61 ha i kapaciteta 150 kreveta
- Luka 1, unutar naselja Trpanj: tip T2 – turističko naselje, T3 – kamp, površine 0,5 ha i kapaciteta 100 kreveta
- Luka 2, unutar naselja Trpanj: tip T3 – kamp, površine 0,6 ha i kapaciteta 100 kreveta

Planom su razgraničene sljedeće površine isključive sportsko-rekreacijske namjene unutar građevinskih područja naselja („sportske lokacije“):

- SRC Trpanj, tip R3 – sportski centar
- Trpanj, tip R2 – kupalište
- Luka, tip R2 – kupalište.

Na području naselja Donja Vrućica planiraju se površine isključive društvene namjene – vjerske (D7) DL („društvena lokacija“) Donja Vrućica 1 i DL Donja Vrućica 2 za dvije prostorne cjeline Karmela božjeg milosrđa.

Na površini sportsko-rekreacijske namjene tip R3 – sportski centar planira se smještaj zgrade za zatvorena sportska igrališta, zgrade kluba, pomoćne zgrade te otvorena sportska igrališta uključivo dječja igrališta; najveći koeficijent izgrađenosti građevne čestice zatvorenim sadržajima iznosi 0,3; najveća nadzemna etažna visina i visina građevina za zatvorena sportska igrališta nije određena, za zgradu kluba najveća nadzemna etažna visina iznosi dvije nadzemne etaže; za pomoćne zgrade najveća nadzemna etažna visina iznosi jednu nadzemnu etažu uz najveću visinu građevine od 5,0 m.

Unutar obuhvata Plana određen je položaj kupališta – unutar građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene (uređene plaže) te izvan građevinskih područja (prirodne plaže). Na kupalištu unutar građevinskog područja naselja planira se opremanje i krajobrazno uređenje, što uključuje: gradnju uzmorske šetnice, potrebne modifikacije obalne crte i formiranje polivalentnih otvorenih površina; opremanje klupama, koševima, javnom rasvjetom i ostalom urbanom opremom; krajobrazno uređenje površina sunčališta; označene površine za rekreaciju u moru i vodene sportove, odnosno za korištenje rekreacijskih plovila; dijelove obale za ulazak kupaca u more odvojene od onih predviđenih za isplivljavanje i korištenje rekreacijskih plovila (pedaline, sandoline, skuteri i sl.); paravane za presvlačenje, tuševe i druge sanitarne uređaje, manje otvorene sportske

terenie (boćalište, odbojka na pijesku i sl.), dječja igrališta, praćakališta, tobogane, pokretne naprave i sl. Detaljniji uvjeti gradnje i uređenja površina kupališta određeni su provedbenim odredbama Plana.

POVRŠINE IZVAN NASELJA ZA IZDVOJENE NAMJENE – UNUTAR IZDVOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (IZVAN NASELJA) ISKLJUČIVE NAMJENE

GRAĐEVINSKA PODRUČJA ZA GOSPODARSKU NAMJENU

Unutar obuhvata Plana planirana je površina gospodarske namjene – poslovne (K), unutar izdvojenog građevinskih područja za izdvojene namjene (izvan naselja) – „gospodarska zona“ Vrućica: tip K1, K2, K3, K4 – uslužna, trgovačka, komunalno-servisna, reciklažna, površine 1,0 ha.

GRAĐEVINSKA PODRUČJA ZA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKU NAMJENU (T)

Unutar obuhvata Plana planirane su unutar izdvojenih građevinskih površina (izvan naselja) ugostiteljsko-turističke namjene – „turističkih zona“ (TZ):

- Divna: tip T3 – kamp, površine 2,5 ha i kapaciteta 300 kreveta
- Luka: tip T3 – kamp, površine 3,1 ha i kapaciteta 250 kreveta

U svrhu utvrđivanja uvjeta realizacije površine u istraživanju (T*) Gornja Vrućica, sukladno prostornom planu šireg područja, obavezna je izrada stručne podloge vrednovanja prostora (vrednovanje krajolika, kulturne i prirodne baštine; mogućnost infrastrukturnog opremanja, određivanje tipa namjene i kapaciteta, osnovna prostorna organizacija, funkcionalno-oblikovne karakteristike planiranog zahvata i sl.). Stručna podloga vrednovanja prostora mora biti u skladu s Kriterijima za planiranje turističkih predjela obalnoga područja mora koji su izrađeni od strane Savjeta prostornog uređenja Države, te sadržavati analizu gospodarske učinkovitosti lokacije.

Na području Općine Trpanj preuzeto je i provodi se na temelju PPDNŽ izdvojeno građevinsko područje izvan naselja gospodarske – ugostiteljsko-turističke namjene – „turistička zona“ – županijskog značaja, pregled čega se daje u nastavku, a sukladno čemu je isto i pregledno prikazano na odgovarajućim kartografskim prikazima Plana:

a) Javić – Zaglav: tip T2 – turističko naselje, površine 3 ha i kapaciteta 360 kreveta.

GRAĐEVINSKO PODRUČJE GROBLJA (G)

U obuhvatu Plana utvrđena su četiri groblja:

- Groblje Sv. Roka – Trpanj
- Groblje Sv. Jurja – Gornja Vrućica
- Groblje Sv. Kuzme i Damjana – Donja Vrućica
- Groblje Sv. Margarite – Duba Pelješka

POVRŠINE IZVAN GRAĐEVNIH PODRUČJA

POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE

Šumske površine: šume, makija, garig i kamenjara te gospodarske šume obuhvaćaju veliki dio površine Općine i većinom su u privatnom vlasništvu. Slabo su korištene. Ove površine ostaju i nadalje u svojoj namjeni. One su važan sastavni dio krajobrazza, kao izraz lokalnog identiteta i njegove slike. Važno ih je osobito čuvati u zonama gdje su uočljive, svojstvene i stoga izuzetno vrijedne.

Gospodarske šume pokrivaju razmjerno velike površine. Budući su u načelu šume na kršu većinom i zaštitne šume to se navedene površine mogu smatrati ujedno i zaštitnim šumama.

Ostalo šumsko zemljište uključivo privatne šume uglavnom predstavlja površine gariga, neobraslo proizvodno tlo, neplodno tlo čije se drvo koristi za ogrjev, kolje i slične potrebe privatnih gospodarstava.

Poljodjelske površine vrlo su značajne površine za Općinu, a i šire. Dijelom su to i vrijedne poljodjelske površine vinograda i maslinika. One su vrijedne i u krajobraznom smislu kao značajni element identiteta prostora. Važno je naglasiti da se površine maslinika katastarski vode u okviru voćnjaka.

Najznačajniji dio poljodjelskih površina Općine objedinjen je u većim poljima smještenim uz naselja. Najznačajnija i najvrjednija površina, ne samo u poljodjelskom smislu je Trpanjsko polje koje se ovim Planom zaštićuje u svojoj osnovnoj poljodjelskoj funkciji.

VODENE POVRŠINE I MORE

U Općini nema značajniji vodenih površina i vodotoka čije su se površine trebale razgraničiti ovim Planom. Pojavljuju se samo pojedinačni bujični tokovi koji su utvrđeni na odgovarajućim kartografskim prikazima Plana.

Površine mora planirane za promet, turizam i rekreaciju:

Na području obuhvata Plana planirane su sljedeće luke otvorene za javni promet:

- (a) županijskog značaja:
 - Luka Trpanj – putnička luka (trajektna i putnička luka)
- (b) lokalnog značaja:
 - Luka Duba (Trpanjska) (putnička luka).

Na području obuhvata Plana planirane su sljedeće luke posebne namjene:

- (a) luka nautičkog turizma (LN) županijskog značaja:
 - Trpanj (do 200 vezova)
- (b) sportska luka (LS) županijskog značaja:
 - Trpanj (do 100 vezova).

Unutar luka otvorenih za javni promet omogućuje se rekonstrukcija operativnih obala uključivo lukobrana, mulova, školjera i sidrenih sustava te smještaj pontona, plutača i ostale lučke infrastrukture i suprastrukture vezane za lučke djelatnosti i sigurnost plovidbe.

Za područje luke otvorene za javni promet Trpanj s lukom nautičkog turizma i sportskom lukom, kao područja urbane preobrazbe, propisuje se izrada urbanističkog plana uređenja kojim će se utvrditi razgraničenje unutar lučkog područja i potrebni

zahvati na pomorskom dobru uz osiguranje potrebnih operativnih površina na kopnu te uvjeta za neometano kretanje plovila.

Privezišta unutar građevinskog područja naselja („komunalni vezovi“) s odgovarajućim operativnim obalama na pomorskom dobru realiziraju se unutar luka otvorenih za javni promet i njihovih izdvojenih bazena.

Unutar prostora ograničenja omogućuje se uređenje privezišta za plovila u svrhu marikulture duljine do 15 m.

Na Planom utvrđenim prirodnim plažama, odnosno u njihovoj neposrednoj pozadini, nije dopušteno nasipavanje obale, odnosno nisu dopušteni trajni zahvati, a omogućuje se postavljanje pokretnih naprava koje ne oštećuju prirodne resurse te se mogu izvan sezone ukloniti bez posljedica po okoliš.

POVRŠINA ZA LOV

Ovim Planom planira se na području Općine Trpanj lovno područje.

Iz obuhvata lovnog područja izuzimaju se površine na kojima zabranjeno ustanovljavanje lovišta sukladno posebnom propisu kojim se uređuje gospodarenje lovištem i divljači.

Lovištem se gospodari temeljem lovnogospodarske osnove.

POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Ove površine zauzimaju razmjerno mali dio površine Općine, a odnose se na:

- a) površine koridora:
 - površine cestovnih koridora
 - površine elektroenergetskih koridora:
dalekovoda 20/10 kV.
- b) površine parcela infrastrukturnih građevina:
 - površine trafostanica i vodosprema.

3.2.3. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

TABLICA 3-14: ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA OPĆINE TRPANJ

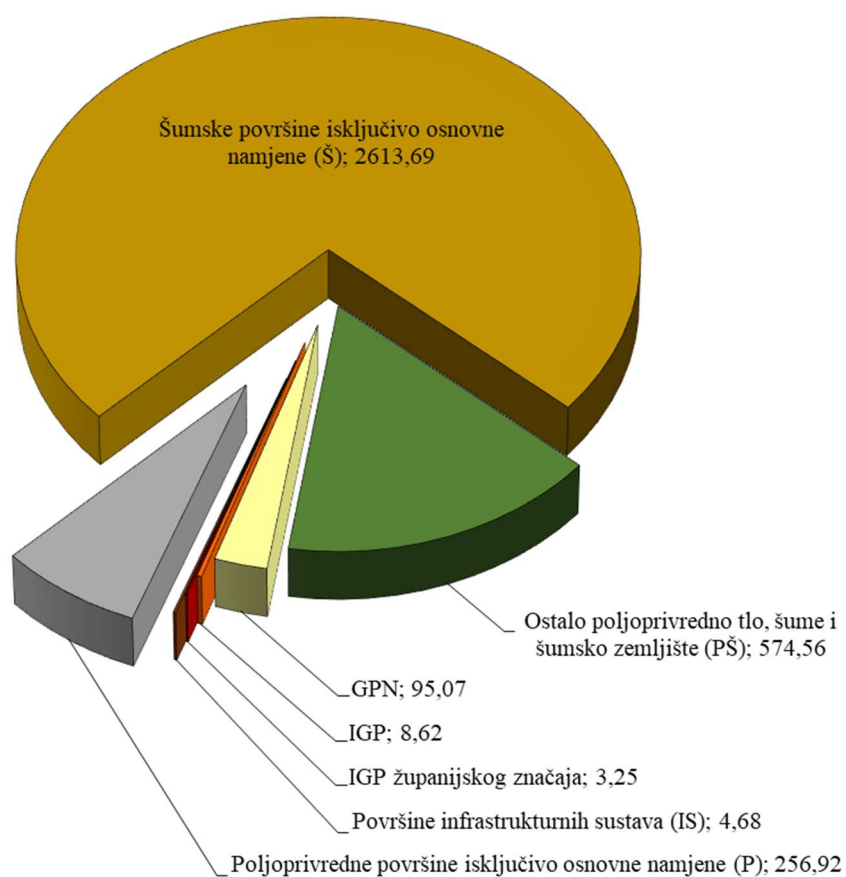
OPĆINA TRPANJ			OZNAKA	UKUPN O (ha)	% OD POVRŠINE ŽUPANIJE *	STAN. ** /HA	HA/S TAN.*
ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA							
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA						
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	ukupno	GPN	95,07	0,05	7,58	0,13
	izgrađeni dio građevinskog područja			65,35	0,04	11,03	0,09
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GPN-a (bez groblja)	ukupno		6,57	0,00	109,72	0,01
	poslovna namjena		K	1,01			
	ugostiteljsko-turistička namjena		T	5,56			
	akvakultura		H	0,00			
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - obradive	ukupno	P	256,92	0,14	2,81	0,36
	vrijedno obradivo tlo		P2	126,39			
	ostala obradiva tla		P3	130,53			
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE	ukupno	Š	2613,69	1,47	0,28	3,63
	gospodarske i zaštitne		Š1 i Š2	2613,69			
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE	ukupno	PŠ	574,56	0,32	1,25	0,80
1.6.	VODENE POVRŠINE	ukupno	V	0,00			
	vodotoci			0,00			
	jezera			0,00			
	akumulacije			0,00			
	retencije			0,00			
	ribnjaci			0,00			
1.7.	OSTALE POVRŠINE	ukupno		9,98	0,01	72,23	0,01
	posebna namjena		N	0,00			
	površine infrastrukturnih sustava		IS	4,68			
	groblja		G	2,05			
	površine (IGP) županijskog značaja		T	3,25			
	OPĆINA TRPANJ (teritorij)	ukupno		3556,80	2,00	0,20	4,93
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE						
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	ukupno		0,00	0,00		
	nacionalni park		NP	0,00			
	park prirode		PP	0,00			
	ostali zaštićeni dijelovi prirode		PR, PŠ, ZK, SP	0,00			
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA	ukupno		0,75	0,00		
	arheološka područja			0,75	0,00		
	povijesne graditeljske cjeline			0,00	0,00		
	ostalo			0,00	0,00		
	OPĆINA TRPANJ (teritorij)	ukupno		0,75	0,00		
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA						
3.1.	MORE I MORSKA OBALA	obalno		ha, km			
		otočno		ha, km			
3.2.	ENERGIJA	proizvodnja		MW	ne iskazuje se		
		potrošnja		MWh			
3.3.	VODA	vodozaht		u 1000 m3			
		potrošnja		u 1000 m3			
3.4.	MINERALNE SIROVINE			jed. mjere sir.			
	OPĆINA TRPANJ (teritorij)	ukupno		3556,80			
*	ISP RH 2013. - 2019.: površina (teritorij)						
	DNŽ:	178261	ha				
**	Popis stanovništva, kućanstava i stanova u RH 2011.:	721	stanovnika				

TABLICA 3-15: BILANS POVRŠINA

Namjena površina	Površina (ha)	%
GPN	95,07	2,67
IGP	8,62	0,24
IGP županijskog značaja	3,25	0,09
Površine infrastrukturnih sustava (IS)	4,68	0,13
Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P)	256,92	7,22
Šumske površine isključivo osnovne namjene (Š)	2613,69	73,48
Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)	574,56	16,15
Općina Trpanj ukupno	3556,80	100,00

GRAFIKON 4

GRAFIČKI PRIKAZ ODNOSA POVRŠINA U PPUO TRPANJ

3-16 TABLICA: GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA – BILANS IZMEĐU PLANIRANOG STANJA I PRETHODNE NOVELACIJE PLANA

Administrativno naselje	Građevinsko područje	Matično GP / izdvojeni dio matično naselje	VAŽEĆI PLAN, nova podloga*			IDPPUO TRPANJ		
			Površina GP [m²]	Izgrađenost GP [%]	Površina izgrađenog dijela GP [m²]	Površina GP [m²]	Izgrađenost GP [%]	Površina izgrađenog dijela GP [m²]
	Duba Pelješka		79919	80,51	64340	92700	84,00	77872
<i>Duba Pelješka</i>	<i>ukupno</i>		<i>79919</i>		<i>64340</i>	<i>92700</i>		<i>77872</i>
	Donja Vručica	matično naselje	27798	80,29	22320	66060	91,71	60582
	Šeputi	izdvojeni dio	34936	100,00	34936			
	Veli Vrh	izdvojeni dio	10351	100,00	10351	10351	100,00	10351
	Ženjevka	izdvojeni dio	4358	100,00	4358	4358	100,00	4358
	Donja Vručica - Trpanj	izdvojeni dio	63717	22,55	14368	63717	34,70	22108
	DL Donja Vručica 1**	izdvojeni dio				3569	0,00	0
	DL Donja Vručica 2**	izdvojeni dio				3244	0,00	0
<i>Donja Vručica</i>	<i>ukupno</i>		<i>141160</i>		<i>86333</i>	<i>151299</i>		<i>97399</i>
	Kračinići 1	izdvojeni dio	5517	100,00	5517	5517	100,00	5517
	Kračinići 2	izdvojeni dio	1476	100,00	1476	1919	76,92	1476
	Gornja Vručica 1	matično naselje	28608	100,00	28608	29908	99,56	29775
	Gornja Vručica 2	izdvojeni dio	5518	0,00	0	5518	0,00	0
<i>Gornja Vručica</i>	<i>ukupno</i>		<i>41119</i>		<i>35601</i>	<i>42862</i>		<i>36768</i>
	Trpanj 1	matično naselje	505199	80,66	407488	541248	79,53	430456
	GL Trpanj 1	izdvojeni dio	962	100,00	962	962	100,00	962
	TL Blaca	izdvojeni dio	3711	100,00	3711			
	Trpanj 2	izdvojeni dio	2925	100,00	2925	2925	100,00	2925
	Trpanj - Luka	izdvojeni dio	116209	0,00	0	116209	3,99	4640
	Trpanj 3	izdvojeni dio	2514	100,00	2514	2514	100,00	2514
<i>Trpanj</i>	<i>ukupno</i>		<i>631520</i>		<i>417600</i>	<i>663858</i>		<i>441497</i>
<i>Ukupno Općina Trpanj</i>			<i>893718</i>		<i>603874</i>	<i>950719</i>		<i>653536</i>

*Razgraničenja Prostornog plana uređenja Općine Trpanj (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 01/09, 08/16) prenesena na ažurne digitalne katastarske planove u službenoj kartografskoj projekciji

** Planirano u svrhu realizacije dviju prostornih cjelina "karmela" – katoličke samostanske (pustinjačke) zajednice, uz rekonstrukciju postojećih ruševnih građevina

3-16-1 TABLICA: GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA – BILANS PLANIRANOG STANJA PREMA NAMJENAMA

Administrativno naselje	Građevinsko područje naselja	Namjena	Tip	Površina [m²]	Postotak od ukupne površine građevinskog područja naselja u administrativnom naselju [%]
	Duba Pelješka	mješovita		88432	
		ugostiteljsko-turistička	T3	4268	
		<i>ukupno mješovita</i>		<i>88432</i>	<i>95,4%</i>
		<i>ukupno isključiva</i>		<i>4268</i>	<i>4,6%</i>
		<i>(ukupno ugostiteljsko-turistička)</i>		<i>(4268)</i>	<i>(4,6%)</i>

IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE TRPANJ

<i>Duba Pelješka</i>	<i>UKUPNO</i>		<i>92700</i>	<i>100,0%</i>
Donja Vrućica	mješovita		66060	
Šeputi			0	
Veli Vrh	mješovita		10351	
Ženjevka	mješovita		4358	
D.Vrućica - Trpanj	mješovita		59854	
	zaštitne zelene površine	Z	3863	
DL Donja Vrućica 1	društvena	D7	3569	
DL Donja Vrućica 2	društvena	D7	3244	
	<i>ukupno mješovita</i>		<i>140623</i>	<i>92,9%</i>
	<i>ukupno isključiva</i>		<i>10676</i>	<i>7,1%</i>
	<i>(ukupno društvena)</i>		<i>(6813)</i>	<i>(4,5%)</i>
	<i>(ukupno zaštitne zelene površine)</i>		<i>(3863)</i>	<i>(2,6%)</i>
<i>Donja Vrućica</i>	<i>UKUPNO</i>		<i>151299</i>	<i>100,0%</i>
Kračinići 1	mješovita		5517	
Kračinići 2	mješovita		1919	
Gornja Vrućica 1	mješovita		29908	
Gornja Vrućica 2	mješovita		5518	
	<i>ukupno mješovita</i>		<i>42862</i>	<i>100,0%</i>
	<i>ukupno isključiva</i>		<i>0</i>	<i>0,0%</i>
<i>Gornja Vrućica</i>	<i>UKUPNO</i>		<i>42862</i>	<i>100,0%</i>
Trpanj 1	mješovita		478579	
	zaštitne zelene površine	Z	1685	
	sportsko-rekreacijska	R2, R3	44993	
	ugostiteljsko-turistička	T1	8193	
	infrastrukturna	IS2	2917	
	poslovna	K	4881	
GL Trpanj 1	poslovna	K	962	
TL Blaca			0	
Trpanj 2	mješovita		2925	
Trpanj - Luka	mješovita		100042	
	ugostiteljsko-turistička	T2, T3	11527	
	zaštitne zelene površine	Z	4640	
Trpanj 3	mješovita		2514	
	<i>ukupno mješovita</i>		<i>584060</i>	<i>88,0%</i>
	<i>ukupno isključiva</i>		<i>79798</i>	<i>12,0%</i>
	<i>(ukupno sportsko-rekreacijska)</i>		<i>(44993)</i>	<i>(6,8%)</i>
	<i>(ukupno zaštitne zelene površine)</i>		<i>(6325)</i>	<i>(1,0%)</i>
	<i>(ukupno ugostiteljsko-turistička)</i>		<i>(19720)</i>	<i>(3,0%)</i>
	<i>(ukupno poslovna)</i>		<i>(5843)</i>	<i>(0,9%)</i>
	<i>(ukupno infrastrukturna)</i>		<i>(2917)</i>	<i>(0,4%)</i>
<i>Trpanj</i>	<i>UKUPNO</i>		<i>663858</i>	<i>100,0%</i>

3-17 TABLICA: IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZVAN NASELJA – BILANS IZMEĐU PLANIRANOG STANJA I PRETHODNE NOVELACIJE PLANA

Admin. naselje	Namjena (tip)	Tip	VAŽEĆI PLAN, nova podloga*			IDPPUO TRPANJ			
			Naziv izdvojenog građevinskog područja	Ukupna površina GP [m²]	Izgrađenost GP [%]	Ukupna površina izgrađenog GP [m²]	Ukupna površina GP [m²]	Izgrađenost GP [%]	Ukupna površina izgrađenog GP [m²]
Donja Vrućica	Gospodarska ugostiteljsko-turistička	T2	TZ "Divna"	32102	0,00	0	24591	7,58	1865
Trpanj	Gospodarska ugostiteljsko-turistička	T3	TZ "Luka"	27840	0,00	0	30990	0,00	0
<i>Ukupno Općina Trpanj</i>	<i>Gospodarska - ugostiteljsko-turistička</i>		<i>ukupno</i>	<i>59942</i>	<i>0,00</i>	<i>0</i>	<i>55581</i>	<i>3,36</i>	<i>1865</i>
Gornja Vrućica	Gospodarska poslovna i proizvodna	K1, K2, K3, K4, I2, I3	GZ "Gornja Vrućica"	10134	0,00	0	10134	0,00	0
<i>Ukupno Općina Trpanj</i>	<i>Gospodarska poslovna i proizvodna</i>		<i>ukupno</i>	<i>10134</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>10134</i>	<i>0,00</i>	<i>0</i>
Duba Pelješka	Groblje	G	Sv. Margarita	1201	100,00	1201	1665	100,00	1665
Donja Vrućica	Groblje	G	Sv. Kuzma i Damjan	2249	100,00	2249	2196	100,00	2196
Gornja Vrućica	Groblje	G	Sv. Juraj	2334	100,00	2334	3034	100,00	3034
Trpanj	Groblje	G	Sv. Rok	3054	100,00	3054	3505	100,00	3505
<i>Ukupno Općina Trpanj</i>	<i>Groblje</i>		<i>ukupno</i>	<i>8838</i>	<i>100,00</i>	<i>8838</i>	<i>10400</i>	<i>100,00</i>	<i>10400</i>

*Razgraničenja Prostornog plana uređenja Općine Trpanj (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 01/09, 08/16) prenesena na ažurne digitalne katastarske planove u službenoj kartografskoj projekciji

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Možemo samo ponoviti neke bitnije smjernice važne za prostorno određenje. U cjelini promatran, gospodarski razvoj temeljit će se na intenzivnijem razvitku ugostiteljsko-turističke djelatnosti, prometa i veza te poljodjelstva i industrijsko-servisnih usluga. Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva sigurno će biti u korelaciji s razvojem potrebne infrastrukture i demografskim mogućnostima.

Temeljne odrednice razvitka gospodarskih djelatnosti odredit će tržište i poduzetnički interesi tako da je realno očekivati možda i nove, dosad u gospodarskoj strukturi Općine nezastupljene grane iako će budući gospodarski razvitak biti usmjeren na razvitak tradicijski važnih i tržišno potvrđenih djelatnosti - poljodjelstva, posebice vinogradarstva kao ekološki čistih proizvodnja, zatim marikulture, osobito turizma i ugostiteljstva

U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornog razvoja, prirodni potencijal Općine karakterizira razmjerno oskudan potencijal sirovinskih resursa. S druge strane, veliko bogatstvo prirodnih uvjeta zajedno s naslijeđenim materijalnim i kulturnim svojstvenostima objedinjuje se i Planom se postavlja prostorni temelj za daljnji razvoj, posebno određenih vrsta djelatnosti.

Obzirom na veliku gospodarsku važnost ugostiteljsko-turističke privrede u ukupnoj gospodarskoj strukturi Općine razvoj ove gospodarske grane predstavlja prioritetni zadatak u kreiranju i osmišljavanju turističkog proizvoda Općine. Potrebno je obratiti pažnju na:

- izgradnju turističkih kapaciteta u suglasju s novim kriterijima, zahtjevima i standardima,
 - izgradnju vila, bungalova, apartmanskih naselja umjesto velikih hotelskih zdanja poštujući nove težnje prema privatnosti gostiju tijekom ljetnih odmora,
 - obnovu starih tradicijskih napuštenih stambenih i nasebinskih struktura,
 - razvoj privatnih manjih turističkih gazdinstava - obiteljskih pansiona,
 - razvoj izletničkog i lovnog turizma koristeći se visovima Sv. Ilije.
- a sve u ambijentu krajobrazno očuvanom, ekološki čistom.

Sukladno rečenom, planirani razvoj gospodarskih djelatnosti Općine polazi prvenstveno od utvrđene činjenice da prirodni resursi pružaju velike mogućnosti za razvoj turističkog gospodarstva. Planom su predviđene dvije turističke zone i pet turističkih lokacija uključivo hotel «Faraon» u naselju Trpanj. Objekte i sadržaje treba predvidjeti za cjelogodišnje korištenje, koje treba promatrati u svezi s budućom zračnom lukom na otoku Korčuli i mostom Klek - Brijesta, čije će izgradnje omogućiti dulju turističku sezonu od današnje. Bilo bi to značajno proširenje turističke ponude u odnosu na današnje mogućnosti. S ovim u vezi treba promatrati i potrebu ostvarenja programa “uređenih plaža” sa svim potrebnim funkcionalnim objektima, koji se podrazumijevaju pod terminom “uređena plaža”.

Jača industrijska proizvodnja i veći industrijski pogoni s ekološkog i prostornog stajališta u Općini nisu prihvatljivi. Za manju proizvodnu djelatnost i servisne usluge u naselju Trpanj predviđene su tri površine. Površina za gospodarsku namjenu, gospodarske lokacije u okviru GPN Trpanj: «Trpanj 1» i znatno manja površina za

gospodarsku namjenu «Trpanj 2». U okviru Gornje Vrućice planira se poslovna zona „Gornja Vrućica“. Sve treba dodatno komunalno opremiti.

Povoljne klimatske prilike i svojstvena kvaliteta tla utječu i na mogućnosti razvoja poljodjelstva, osobito vinogradarskih i povrtlarskih kultura te maslinarstva. Moguć je intenzivan uzgoj južnih kultura, uz pretpostavku da je riješen problem vode. Poljodjelstvo je, zbog polustoljetne zapostavljenosti neophodno reafirmirati i revitalizirati te je učiniti jednom od najznačajnijih gospodarskih djelatnosti s ciljem postizanja usklađenog i ravnomjernog prostornog razvitka i suzbijanja depopulacijskih trendova. Vinogradarstvo, maslinarstvo i povrtlarstvo grane su poljodjelstva koje imaju velike pogodnosti intenzivnog razvitka. Planom se predviđaju poljodjelske površine i to: osobito već spomenuta polja te ostale poljodjelske površine.

Posebni pažnju treba posvetiti obnovi i razvitku obiteljskih poljodjelskih gospodarstava kao temelja hrvatskog poljodjelstva. Uzimajući u obzir brojnost onih što su još vezani za zemlju, usmjerenje razvoja Općine i prema poljoprivredi teško će se ostvariti bez znatnijeg interesa za ulaganje u tu granu privrede.

Čisto more i njegove ostale svojstvenosti daju temelj za razvoj marikulture i kaveznog uzgoja riba (H2). Do sada su u Općini razmjerno nedovoljno razvijene ove gospodarske djelatnosti. Budući razvoj djelatnosti kaveznog uzgoja ribe zahtijevat će osim problematike samog smještaja kaveza u moru i uzgoja ribe i problematiku funkcioniranja proizvodnog procesa u dijelu što ga čini komponenta na kopnu koju treba riješiti na odgovarajući način kad se za to ukaže potreba, a prije pokretanja same proizvodnje.

Imajući u vidu postojeću razvijenost gospodarstva i svojstvenosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da su mogućnosti gospodarskog razvoja raznolike, te da upućuju na daljnje razvijanje turizma, poboljšavanjem njegove kvalitete i strukture, servisa, marikulture i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati ne samo na kulturi vinove loze i masline.

Bolja povezanost prostora naselja Trpanj s ostalim prostorima poluotoka Pelješca, županije i Države, pa i šire pogodovat će razvoju prometa i navedenih gospodarskih djelatnosti, a pogodovat će i razvoju upravnih funkcija, koje će još više učvrstiti njenu poziciju u sustavu naselja.

Izgradnja novih ili prilagodba postojećih zgrada društvene namjene moguća je u sklopu građevinskog područja naselja.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

U skladu s temeljnim načelima i ciljevima, kao i svim obvezama i ulaznim podacima (polazištima) iz dokumenta prostornog uređenja šireg područja, područje Općine ovim Planom razgraničeno je prema osnovnim kategorijama korištenja i namjene površina, što je ucrtano na kartografskom prikazu 1: „Korištenje i namjena površina“ u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi.

Površine naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene razgraničene su na kartografskim prikazima serije 4 u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi.

Time su razgraničene međusobno i od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti, koje se s obzirom na svoju namjenu mogu odvijati izvan građevinskih područja.

Izvan građevinskih područja građenje je moguće samo iznimno, a u skladu s odredbama Plana, odnosno dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima.

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od:

- propisanih uvjeta za korištenje određenih dijelova prostora,
- određenih mjera za uređivanje pojedinih prostora i
- područja osobite zaštite dijelova Općine.

Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora dani su na kartografskim prikazima serije „3“ sve u mjerilu 1:25000, te na kartografskim prikazima serije 4: Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja.

Važan dio zaštite kulturno-povijesnih građevina i ansambala tradicijskih ruralnih cjelina predstavlja zaštita neposrednog kontaktnog prostora oko kulturno-povijesnih struktura i građevina, koji s navedenim strukturama tvori vrijedne krajobrazne sklopove izrazitih lokalnih ambijentalnih obilježja. Granice i površine određene su na kartografskom prikazu 4: „Građevinska područja naselja i područja posebnih ograničenja korištenja“ na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline dan je u naslovu 3.2.3., tablici 3-14.

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA

Unutar obuhvata Plana, u smislu odredbi posebnog zakona kojim se uređuje zaštita prirode, ne nalaze se zakonom zaštićeni dijelovi prirode.

Na području obuhvata Plana evidentirane su sljedeće prirodne vrijednosti:

- (a) prirodne vrijednosti evidentirane za zaštitu temeljem zakona o Zaštiti prirode:
 - posebni rezervat šumske vegetacije: Sv. Ilija iznad Orebića
 - značajni krajobraz: predjel od uvale Divna do uvale Duba - Pelješac
- (b) područja ekološke mreže:
 - područja značajna za vrste i stanišne tipove:
 - HR3000476 Uvala Divna - Pelješac
 - područja očuvanja značajna za ptice:
 - HR1000036 Srednjedalmatinski otoci i Pelješac
- (c) staništa
 - kopnena:

- B.1.4. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene B.2.2.1. Ilirsko-jadranska primorska točila C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone
- C.3.6.1. Eu i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci rašćice
- D.3.1.1. Dračici
- D.3.4.2. Istočnojadranski bušici
- D.3.4.2.3. Sastojine ostroiglicaste borovice
- E. Šume
- F.4.1. Površine stjenovitih obala pod halofitima
- I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine
- I.2.1. Mozaici kultiviranih površina
- I.5.2. Maslinici
- I.5.3. Vinogradi
- J. izgrađena i industrijska staništa
 - morska (morski bentos):
 - G32 Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja
 - G35 Naselja posidonije
 - G36 Infra litoralna čvrsta dna i stijene
 - G41 Cirkalitoralni muljevi
 - G42 Cirkalitoralni pijesci
 - stijene i točila:
 - B.1.4.2./B.2.2. Dalmatinske vapnenačke stijene / Ilirsko-jadranska, primorska točila
 - morska obala:
 - F4 / G241 / G242 Stjenovita morska obala / Biocenoza gornjih stijena mediolitorala / Biocenoza donjih stijena mediolitorala
- (d) krajobrazi
 - osobito vrijedni predjeli – kultivirani krajobrazi, te pojedinačni kultivirani lokaliteti utvrđeni ovim planom:
 - kultivirani krajobraz:
 - a. Trpanjsko polje
 - b. Visovi Trpnja
- (e) prirodni i kulturni krajolici te osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti evidentirani Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije:
 - prirodni krajolici; na području Općine određeni su osobito vrijedni predjeli - prirodni krajolici koje je potrebno očuvati temeljem PPDNŽ te nakon razmatranja mogućnosti kroz stručne studije nadležne službe zaštite prirode u budućnosti pojedine zaštititi u odgovarajućim kategorijama po zakonu (za svaki se navodi predviđena vrsta, razina zaštite i detaljnija dokumentacija: PPD – zaštita kroz prostorno-plansku dokumentaciju; DKS – detaljnija krajobrazna studija) kako slijedi:
 - masiv brda Sv. Ilije (prirodni krajobraz gora; PPD/DKS)
 - obalno područje od Trpnja do uvale Duba (prirodni krajobraz obale s padinama; PPD)
 - osobito vrijedni pojedinačni prirodni lokaliteti; štite se prostornoplanskom dokumentacijom; nakon razmatranja mogućnosti kroz stručne studije nadležne službe zaštite prirode u budućnosti se predlaže pojedine zaštititi u odgovarajućim kategorijama po zakonu ili izvršiti ponovno vrednovanje te ovisno o rezultatima vrednovanja razmotriti eventualnu promjenu obuhvata ili opravdanost zaštite:
 - šuma u naselju Trpanj „Glavice“ (PPD)
 - Trpanj sjever obala uz naselje (PPD)
 - Trpanj istok – obala (PPD)

• kulturni krajolici; na području Općine određeni su osobito vrijedni predjeli - kulturni krajolici; za sve kulturne krajolike koji su ocijenjeni kategorijom regionalnog/lokalnog značaja prilikom izrade prostorno planske dokumentacije (prostorni plan uređenja, urbanistički plan uređenja, uključujući i izmjene i dopune), preporuča se kao podlogu izraditi konzervatorsko-krajobraznu studiju, koja osim tipološke klasifikacije uključuje i analizu i ocjenu kulturno-povijesnih vrijednosti krajolika; do upisa pojedinog kulturnog krajolika u predložene kategorije, kulturni krajolici se štite prostorno-planskom dokumentacijom (PPŽ, PPUO/G, UPU) kroz propisane mjere zaštite i planske smjernice; za svaki se navodi vrsta, tip, i predviđena razina zaštite: PPD – zaštita kroz prostorno-plansku dokumentaciju (regionalna/lokalna zaštita), PZR – prijedlog za registar RH (državna razina):

- kulturni krajolik - krajolik Dubrovačke Republike (asocijativni / fortifikacijski, urbani, proizvodni, planirani / PZR)
 - Agrarni terasirani Duba pelješka (organski / agrarni na padini / PPD)
 - Ruralni krajolik polja Oskorušno, Kuna pelješka, Orlovo polje, Potomje, Gornja i Donja Vrućica organski / agrarni krških polja / PPD)
 - Agrarni krajolik Trpnja (organski / agrarni krških polja / PPD).
- Sva navedena područja prikazana su na kartografskim prikazima Plana.

Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti propisane su tekstualnim dijelom plana – odredbama za provođenje.

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz zakonskih propisa i standarda.

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci, te načini i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:

- (a) pojedinačnim spomeničkim građevinama
- (b) građevinskim sklopovima
- (c) arheološkim lokalitetima
- (d) česticama na kojima se spomeničke građevine nalaze
- (e) zonama zaštite naselja ili drugim područjima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu slijedeći zahvati na elementima kulturne baštine:

- (a) popravak i održavanje postojećih građevina
- (b) funkcionalne prenamjene postojećih građevina
- (c) nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevinske prilagodbe (adaptacije)
- (d) rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova
- (e) novogradnje na zaštićenim česticama ili unutar zaštićenih predjela
- (f) izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U tekstualnim dijelom plana – odredbama za provođenje dan je detaljan Popis nepokretnih kulturnih dobara, sa statusom zaštite za svako od njih u formi tablice te su isti prikazani na kartografskim prikazima Plana.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.1.1. PROMET – CESTOVNI, POMORSKI

Cestovni promet

Osnovnu cestovnu prometnu mrežu u obuhvatu Plana čine:

- (a) državna cesta D415 (trajektna luka Trpanj – D. Banda (D414))
- (b) lokalne ceste:
 - L69002 (Duba Pelješka – Gornja Vručica (D415))
 - L69074 (Trpanj (D415) – Sreser (L69027))
- (c) nova poveznica Općine Orebić i Općine Trpanj preko prijevoja Vlačica uz mogućnost izgradnje kraćeg tunela
- (d) ostale ceste.

Pomorski promet

Na području obuhvata Plana planirane su sljedeće luke otvorene za javni promet:

- (a) županijskog značaja:
 - Luka Trpanj – putnička luka (trajektna i putnička luka)
- (b) lokalnog značaja:
 - Luka Duba (Trpanjska) (putnička luka).

Na području obuhvata Plana planirane su sljedeće luke posebne namjene:

- (a) luka nautičkog turizma (LN) županijskog značaja:
 - Trpanj (do 200 vezova)
- (b) sportska luka (LS) županijskog značaja:
 - Trpanj (do 100 vezova).

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Poluotok Pelješac i Općina Trpanj na njegovom zapadnom dijelu uključeni su u državnu elektroenergetsku mrežu preko otočnog dalekovoda DV 110 kV HE "Zakućac" - TS "Dugi Rat" - TS "Nerežišće" - TS "Starigrad" - TS "Blato" - TS "Ston". Općina se električnom energijom napaja iz TS «Pijavičino» zračnim kabelom 10 kV. Vod iz pravca naselja Oskorušno ide do trafostanice TS «Vručica Gornja» 10(20)/0,4 odakle se račva i

- jedan krak ide do naselja Trpanj, a
- drugi do naselja Donja Vručica i Duba.

Dakle temeljni je problem Općine Trpanj snabdijevanje električnom energijom iz samo jednog pravca. Zato se planira izgradnja još jednog dalekovoda koji bi se iz trafostanice TS «Luka» trasirao prema istoku i zoni uvale M. Prapratna te dalje prema spoju sa dalekovodom 10 kV Oskorušno V. Prapratna čime bi se zatvorio krug koji bi dijelu Općine Trpanj sa naselje Trpanj osigurao snabdijevanje električnom energijom iz dva pravca. Naselje Donja Vručica snabdijeva se iz trafostanice TS «Vručica Donja» 10(20)/0,4, naselje Duba iz trafostanice TS «Duba Trpanjska» 10(20)/0,4 te zona uvale Divna iz TS Divna 10(20)/0,4 kV.

Naselje Trpanj snabdijeva se električnom energijom putem trafostanica TS «Trpanj 1», «Trpanj 2», «Faraon», «Ville», «Luka».

U obuhvatu Plana omogućuje se na građevinama, odnosno na njihovim česticama, postavljanje i ugradnja uređaja, postrojenja i potrebne opreme za korištenje obnovljivih izvora energije (sunčeva energija, geotermalna energija) za pretežito vlastite potrebe. Omogućuje se autonomno rješenje elektroopskrbe građevina korištenjem obnovljivih izvora energije.

U skladu s općim uvjetima smještaja sunčanih elektrana određenima PPDNŽ planira se SE „Okučec“, lokalnog značaja, površine 4,7 ha i snage do 10 MW, utvrđena i ucrtana na kartografskom prikazu. Uvjeti gradnje i uređenja određeni su provedbenim odredbama.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. VODOOPSKRBA

Vodovod u naselju Trpanj izgrađen je temeljem vlastitog izvora oskudnog kapaciteta «Orah». Kvalitetnija vodoopskrba ostvaruje se temeljem regionalnog vodovoda NPKL, jer je naselje Trpanj i njegova vodosprema «NPKL» od 500 m³ priključena na regionalni vodovod iz pravca Općine Orebić, odnosno vodospreme «Potomje» s crpnom stanicom «Dingač». Zbog više cijene vode sustava NPKL Općina kad god to može koristi vlastito izvoriste vode «Orah» i njegovu vodospremu «Orah» od 100 m³. Oko izvorišta «Orah» uspostavljena je zona sanitarne zaštite izvorišta.

Planira se daljnje proširenje vodoopskrbne mreže te priključenje svih naselja na istu. Priključak naselja Duba Pelješka na vodoopskrbni sustav planira se kroz dvije varijante, a konačna će se utvrditi razradom projektno-tehničke dokumentacije, a temeljem prethodno izrađenih studija.

3.5.3.2. ODVODNJA

Planira se razdjelni sustavi odvodnje:

- (a) sanitarne otpadne vode odvođe se kanalizacijskim sustavom do pročištača otpadnih voda, a potom se pročišćene ili ispuštaju u more dugim podzemskim ispustima, ili upuštaju u podzemlje putem upojnih bunara (isključivo na području udaljenom više od 1000,0 m od obalne crte)
- (b) oborinske vode treba u što većoj mjeri upijati teren na građevnim česticama zgrada, što se mora odvijati bez ugrožavanja okolnog zemljišta, imovine i objekata; ostatak oborinskih voda te oborinske vode s javnih prometnih površina treba voditi u vlastiti sustav odvodnje; na većim manipulativnim, parkirališnim (preko 10 mjesta) i ostalim prometnim površinama ovaj sustav treba biti opremljen skupljačima motornih ulja ispranih s kolovoza; oborinske se vode ispuštaju u more, odnosno teren; za veće površine se preporuča projektiranje više pojedinačnih manjih sustava s kontroliranim ispustima u more, radi racionalnije gradnje i održavanja.

Gradnja magistralnih kolektora odvodnje, s potrebnim pročištačima, izvan građevinskih područja obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova.

Planira se dovršetak kanalizacijskog sustava naselja Trpanj te izgradnja zasebnih kanalizacijskih sustava ostalih naselja te izdvojenih dijelova građevinskih područja (izvan naselja).

Uređenom građevnom česticom u smislu odvodnje otpadnih voda smatra se ona koja ostvaruje priključak na javni sustav odvodnje, ili ona na kojoj se sanitarne otpadne vode tretiraju vlastitim uređajem za biopročišćavanje, te potom upuštaju u podzemlje

sukladno uvjetima nadležnih tijela ili, isključivo za građevne čestice do 10 ES, (ekvivalentnih stanovnika), ukoliko se sanitarne otpadne vode na čestici odvođe u nepropusnu i sanitarno ispravnu sabirnu jamu s osiguranim i redovitim odvozom prikupljenog efluenta u sustav s propisanim pročišćavanjem; vodonepropusna sabirna jama treba biti pristupačna za posebno vozilo za pražnjenje te se može graditi na najmanjoj udaljenosti 1,0 m od građevne čestice.

Prije upuštanja u javni kanalizacijski sustav, u gospodarskim zonama potrebno je izvršiti predtretman otpadnih voda vlastitim uređajima za pročišćavanje do stupnja čistoće recipijenta, odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom odgovarajućih tijela jedinice lokalne samouprave.

3.5.3.3. VODNI REŽIM

Uređenje vodotoka i vodni režim

Zaštita od štetnog djelovanja povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih odvodnih kanala, kada može doći do plavljenja, podrivanja ili odronjavanja zemljišta i drugih sličnih štetnih pojava te posredno do ugrožavanja života i zdravlja ljudi i njihove imovine te poremećaja u vodnom režimu, provodit će se izgradnjom zaštitnih i regulacijskih vodnih građevina, odnosno tehničkim i gospodarskim održavanjem vodotoka, vodnog dobra i regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, koje se provodi prema programu uređenja vodotoka i drugih voda u okviru Plana upravljanja vodama. U svrhu tehničkog održavanja te građenja uz bujične vodotoke treba osigurati inundacijski pojas najmanje širine od 5,0 m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra. U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka. Inundacijski pojas može smanjiti do 3,0 m širine, ali to bi trebalo utvrditi posebnim vodopravnim uvjetima za svaki objekt posebno.

Svaki vlasnik, odnosno korisnik objekta ili čestice smještene uz korito vodotoka ili česticu javnog vodnog dobra dužan je omogućiti nesmetano izvršavanje radova na čišćenju i održavanju korita vodotoka, ne smije izgradnjom prometne građevine ili njenim spajanjem na komunalnu infrastrukturu umanjiti propusnu moć vodotoka, niti uzrokovati eroziju u istom, te za vrijeme izvođenja radova ne smije niti privremeno odlagati bilo kakav materijal u korito vodotoka.

Postojeća neregulirana korita povremenih bujičnih vodotoka i oborinskih kanala potrebno je regulacijskim radovima povezati i urediti na način da se u kontinuitetu sprovedu oborinske vode i druge površinske vode do ulijeva u more, a sve u skladu s vodopravnim uvjetima i ostalim aktima i planovima predviđenim Zakonom o vodama. Projektno rješenje uređenja korita sa svim potrebnim objektima potrebno je smjestiti, koliko je to moguće, na česticu javno vodno dobro radi izbjegavanja imovinsko-pravnih sporova, kao i zbog prilagodbe uređenja važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji, a koja će rješenje istovremeno omogućiti siguran i blagovremen protok vode vodotoka te održavanje i čišćenje istog. Dimenzioniranje korita treba izvršiti za protok dobiven hidrološkim mjerenjem ili primjenom rezultata neke od empirijskih metoda.

U iznimnim slučajevima, u svrhu osiguranja i formiranja što kvalitetnijeg prometnog koridora, dopušta se regulacija ili izmještanje vodotoka u obliku odgovarajuće natkrivene armirano-betonske kinete (min. Propusne moći 100-god velika voda) i na način koji će omogućiti njeno što jednostavnije održavanje i čišćenje (natkrivanje

izvesti pomičnim armirano-betonskim pločama duž što više dionica i sa što većim brojem revizijskih okana). Trasu regulirane natkrivene kinete u sklopu prometnice u pravilu postaviti uz jedan od rugova prometnice ili ispod samog pločnika kako bi ostao osiguran pojas za česticu javnog vodnog dobra. Izradu projektnog rješenja treba uskladiti sa stručnim službama Hrvatskih voda.

Na mjestima gdje trasa prometnice poprečno prelazi preko bujičnih vodotoka i odvodnih kanala treba predvidjeti mostove ili propuste takvih dimenzija koji će nesmetano propustiti mjerodavne protoke. Ukoliko je potrebno, predvidjeti i rekonstrukciju postojećih propusta zbog male propusne moći ili dotrajalosti. Također treba predvidjeti oblaganje uljeva i izljeva novoprojektiranih ili rekonstruiranih propusta u dužini min. 3,0 m, odnosno izraditi tehničko rješenje eventualnog upuštanja „čistih“ oborinskih voda u korita vodotoka kojim će se osigurati zaštita korita od erozije i neometan protok vodotoka. Detalje upuštanja oborinskih voda nositelj zahvata (investitor) treba usuglasiti sa stručnim službama Hrvatskih voda.

Tijekom izvođenja radova u neposrednoj blizini vodotoka potrebno je osigurati neometan protok kroz korito vodotoka. Na mjestima gdje prometnica prelazi preko reguliranog korita vodotoka (trapezno obloženo korito, betonska kineta i sl.) konstrukciju i dimenzije osnovnih elemenata mosta ili propusta sa svim pripadajućim instalacijama treba odrediti na način kojim se ne bi umanjio projektirani slobodni profil korita, kojim će se osigurati statička stabilnost postojeće betonske kinete, zidova ili obaloutvrde, odnosno kojim se neće poremetiti postojeći vodni režim. Os mosta ili propusta postaviti što okomitije na uzdužnu os korita, a širina istog treba biti dovoljna za prijelaz planiranih vozila. Konstrukcijsko rješenje posta ili propusta treba funkcionalno i estetski uklopiti u sadašnje i buduće urbanističko rješenje prostora. Nije dopušteno polaganje objekata linijske infrastrukture (kanalizacije, vodovoda, električnih i telekomunikacijskih vodova itd.) zajedno s pripadajućim oknima i ostalim pratećim objektima uzdužno, unutar korita vodotoka – odnosno čestice javnog vodnog dobra. Polaganje objekata linijske infrastrukture treba izvesti na najmanjoj udaljenosti kojom će se još uvijek osigurati statička hidraulička stabilnost reguliranog korita, te nesmetano održavanje ili buduća rekonstrukcija korita. Kod nereguliranih korita udaljenost treba biti najmanje 3,0 m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra zbog osiguranja inundacijskog pojasa za buduću regulaciju. U samo iznimnim slučajevima udaljenost polaganja se može smanjiti, ali to se treba utvrditi posebnim vodopravnim uvjetima i za svaki objekt posebno.

Poprečni prijelaz pojedinog objekta linijske infrastrukture preko korita vodotoka po mogućnosti potrebno je izvesti iznad korita u okviru konstrukcije mosta ili propusta. Prijelaz izvesti poprečno i što okomitije na uzdužnu os korita. Ukoliko instalacije prolaze ispod korita, investitor je dužan mjesto prijelaza osigurati na način da se instalacije uvuku u betonski blok čija će gornja kota biti 0,50 m ispod kote reguliranog ili projektiranog dna vodotoka. Kod nereguliranih korita dubinu iskopa rova za linijsku infrastrukturu treba usuglasiti sa stručnom službom Hrvatskih voda. Na mjestima prokopa obloženog korita vodotoka ili kanala, izvršiti obnovu obloge identičnim materijalom i na isti način. Teren uništen radovima na trasi predmetnih instalacija i uz njihovu trasu, dovesti u prvobitno stanje kako se ne bi poremetilo površinsko otjecanje. Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka sa ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (bujice, erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

Unutar obuhvata Plana registrirani su sljedeći potoci i bujični tokovi:

- (a) bujica Prosik
- (b) bujica Divna

- (c) bujica Perna
- (d) bujica Duba
- (e) potok Viter
- (f) potok Kračinić
- (g) potok Lašica
- (i) potok Ženjevka.

Unutar građevinskih područja predviđa se uređenje bujičnih tokova kako slijedi:

- (a) korita trapeznog presjeka, oble kinete obložene kamenom, a stranica obloženih kamenom ili ozelenjenih travom;
- (b) otvoreni armirano betonski kanali u potpuno izgrađenom dijelu građevinskog područja gdje nema drugih mogućnosti rješenja; otvoreni betonski kanali su predviđeni kao armirano-betonske konstrukcije s kinetiranim dnom i zidovima obloženih kamenom;
- (c) u iznimnim slučajevima, u svrhu osiguranja i formiranja što kvalitetnijeg prometnog koridora, ne isključuje se regulacija ili izmještanje vodotoka u obliku odgovarajuće natkrivene armiranobetonske kinete (najmanje propusne moći 100-god velika voda) i na način koji će omogućiti njeno što jednostavnije održavanje i čišćenje, uz obvezu formiranja nove čestice javnog vodnog dobra prema trasi kinete, a za sve navedeno se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima te obveznu izradu projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

Izvan građevinskih područja predviđa se zadržavanje glavnih bujičnih tokova i glavnih ograna, koji su katastarski povezani sa javnim vodnim dobrom glavnog toka bujica. Manji bujični tokovi, koji se ulijevaju u glavni tok bujice, ili obodni kanal i u naravi nemaju veći značaj u hidrološko-hidrauličkom pogledu ili/i nemaju kontinuitet spoja sa česticama javnog vodnog dobra predviđaju se ukinuti kao javno vodno dobro, a za sve to se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima, te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost. Izvan građevinskog područja nisu predviđeni radovi regulacije korita bujica, osim u slučajevima prolaza kroz vrijedno poljoprivredno zemljište, ali samo uz suglasnost Hrvatskih voda te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

Na prirodnim koritima bujica predviđeni su radovi za usporavanje brzine tečenja vode i ublažavanje procesa erozije tla kod opožarenih površina, izgradnjom retencijskih pregrada i konsolidacijskih objekata. Betonske retencijske pregrade predviđene su u srednjem dijelu toka bujice, dok su gabionske retencijske pregrade predviđene u gornjem toku bujica i to zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti da se vremenom obrastu vegetacijom i tako uklope u prirodni okoliš, a za sve navedeno se treba tražiti suglasnost Hrvatskih voda, a u skladu s važećim propisima, te obvezu izrade projektne dokumentacije na koju Hrvatske vode trebaju izdati suglasnost.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom regulira se Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije.

Omogućava se JLS posebnim aktom odrediti lokaciju za odlaganje viška iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova.

Na Planom razgraničenim izdvojenom građevinskom području gospodarske namjene – poslovne i proizvodne planira se smještaj reciklažnog dvorišta, na čestici najmanje površine 1000 m² i uz najveći koeficijent izgrađenosti 0,4 te najveća katnost od jedne nadzemne etaže. Urbanističkim planovima uređenja dopušta se odrediti i druge lokacije zelenih otoka.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

1. more i obala, osobito obalni dijelovi naselja i dijelovi obale do koje postoje kolni pristupi:
 - potez obale uvala Belečica – uvala Luka, osobito uvala Luka;
 - potez obale od istočnog početka plaže u Dubi Pelješkoj do lokacije Blace zapadno.
2. kvalitetna poljoprivredna tla:
 - Trpanjsko polje;
 - polje Gornje Vrućice uz naselje Gornju Vrućicu;
 - polja uz naselje Donju Vrućicu južno od lokalne ceste L-69002.
3. kulturno-povijesni spomenici (tablica 4. odredaba za provođenje ovoga Plana);
4. objekti pučkog graditeljstva, svojstvene tipologije i matrice naselja (tablica 4. odredaba za provođenje ovoga Plana);
5. prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada;
6. krajolici, prirodni, kultivirani i kulturni (tablica 4. odredaba za provođenje ovoga Plana).

Smjernice zaštite voda obuhvaćaju razvoj infrastrukturnog sustava za zbrinjavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje će se eventualno pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročistiti na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju ili odvoženja za ispuštanje u kanalizaciju ili na za to određeni deponij. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene operativnim planovima svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja. Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, vrijedni krajolici, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite.

Zaštita prostora

Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafičkim listovima označenim brojem “3”. Na grafičkim listovima je dan prikaz prostorne valorizacije i kategorizacije prirodnih i kulturnih vrijednosti područja Općine.

Smjernice za zaštitu i revitalizaciju graditeljskog nasljeđa dane su u Odredbama za provođenje, a na grafičkim listovima br. 4: “Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja” prostorno su određene zone zaštita, zone “stroge zaštite”, “zone umjerene zaštite” i “zone zaštite sklopa”.

Zaštita čovjekove okoline

Zaštita čovjekove okoline uzima u obzir procese i oblike degradacije krajobraza:

- uništavanje i degradaciju vegetacijskog pokrivača;
- zapuštanje antropogenog krajobraza;

- degradiranje krajobraza eksploatacijom, deponijima, deponijima građevinskog materijala.

Postoje realne opasnosti da se svi navedeni oblici ugrožavanja vrijednosti krajobraza nastave.

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite ruralnog krajobraza. Problem se iskazuje u više razina:

- kao vizualno-estetski: siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda;
- kao ekološko-ekonomski: dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva;
- kao kulturološki: postepeno gubljenje materijalne kulture jednog društva.

Stoga se predlaže, među ostalim, da se tradicionalni ruralni krajobrazi izričito zaštite kao posebna kulturološka, estetska, ekološka i ekonomska vrijednost:

- da se istraže specifičnosti,
- da se detaljnije prostorno definiraju.

Sve navedeno uvelike nadilazi okvire ovoga Plana. Ipak, ovim Planom uspostavljen je sustav zaštite, a za najosjetljivije prostore i za prostore u kojima je buduća intenzivnija izgradnja najvjerojatnija propisano je donošenje planova nižeg reda što je navedeno u Odredbama za provođenje članak 116.

III GRAFIČKI DIO – KARTOGRAFSKI PRIKAZI